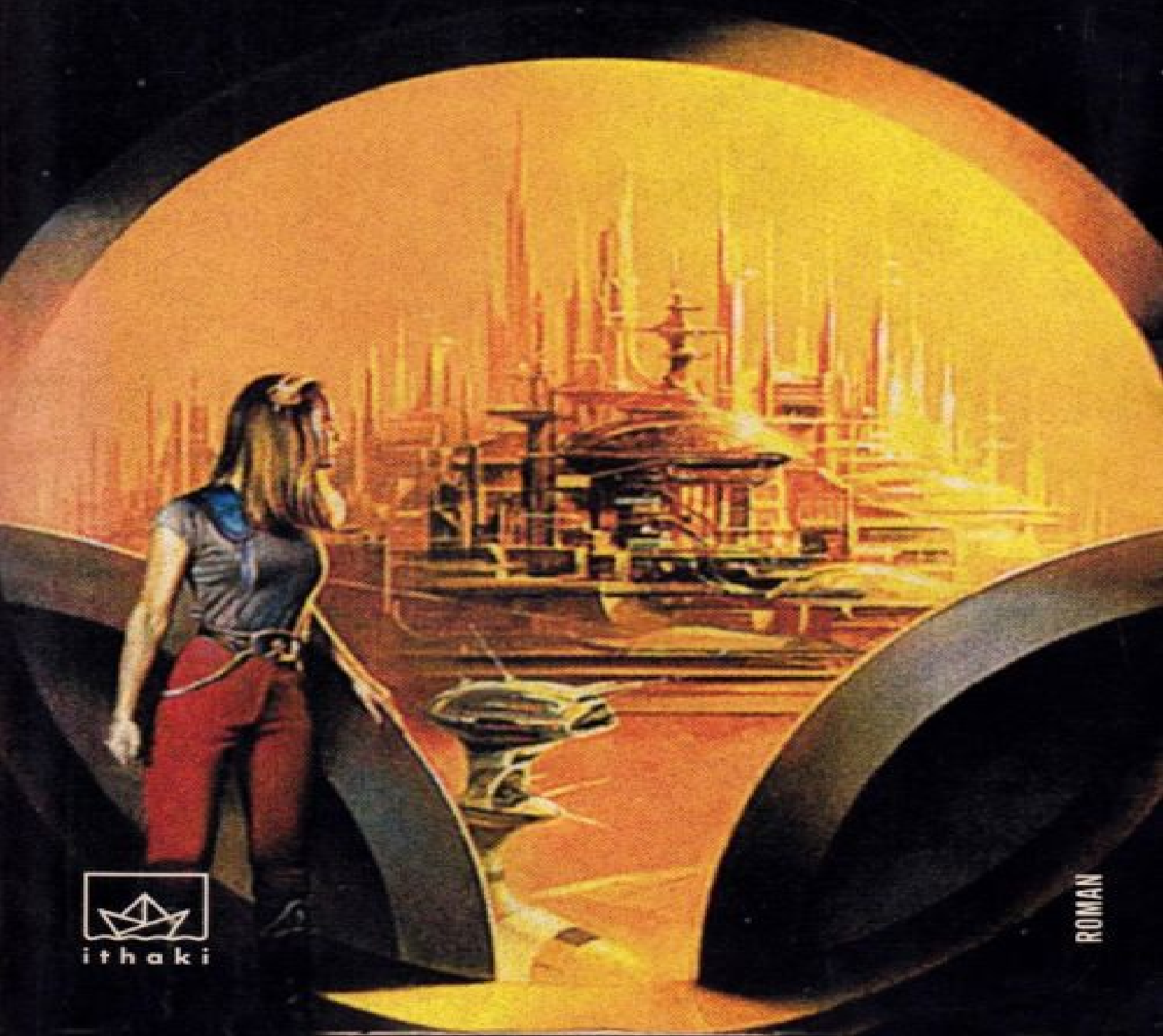

Kent

CLIFFORD D. SIMAK

Kent

CLIFFORD D. SIMAK

Ateşler gürleyip rüzgar kuzeyden estiğinde Köpekler'in anlattığı öykülerdir bunlar. Böyle zamanlarda her aile ocağın başında toplanır, enikler sessizce oturur, dinler ve öykü bittiğinde birçok soru sorarlar.

"İnsan nedir?" derler.

Ya da "Kent nedir?"

Belki de "Savaş nedir?" diye sorarlar.

Çok, çok uzak bir gelecekte, İnsanlık artık yalnızca bir söylenceden ibarettir ve Köpekler arasında bir gerçekten çok efsaneye benzeyen sekiz öykü halinde, babadan eniğe anlatılır... ya da en azından Köpeklerin düşündüğü budur.

Simak, Dünyamızın uzak geleceğinin bu efsanesini bize taşıırken, bir de Hugo Ödülü almayı ihmal etmiyor.

i t h a k i

Clifford D. Simak

3 Ağustos 1904'te Wisconsin, Millville'de doğan Clifford Donald Simak, Wisconsin Üniversitesi Gazetecilik bölümünde eğitim gördü. 1930'lu yıllarda çeşitli gazetelerde editörlük yapan Simak, 1953 yılında Uluslararası Fantazya Ödülü kazanan Kent'i, 1959 yılında kısa roman alanında Hugo ödülü kazanan The Big Front Yard 'ı yazdı 1964 yılında, Way Station adlı romanı ve 1981'de de Nebula ve Locus ödülleri de kazanmış kısa öykülerinden derlenen Grotto of the Dancing Deer adlı kitapları yayımlandı. 1977 yılında Amerikan Bilimkurgu Yazarlarınca, kendisine Büyük Usta Ödülü verildi. Clifford D. Simak, 25 Nisan 1988'de Minneapolis, Minnesota'da öldü.

Bilimkurgu türünün en eski ustalarından sayılan Simak, çoğunlukla bir "pastoralist" olarak nitelendirilir. Esas ilgi odağı insan felsefesi, kırsal alanlar ve teknolojinin de ötesinde insanlardır. Yazarın robotları dahi, diğer yazarların robotlarından daha insanıdır. Bu türde yazan pek çok yazarın aksine, Clifford Simak'ın kalıcılığını sağlayan da, özellikle bu yaklaşımdır.

Kent

CLIFFORD D. SIMAK

Çeviren: Kemal Baran Özbek

ISBN 975-8725-13-0

1. Baskı İstanbul, 2003

YAYINA HAZIRLAYANIN ÖNSÖZÜ

Ateşler gürleyip rüzgar kuzeyden estiğinde Köpekler'in anlattığı öykülerdir bunlar. Böyle zamanlarda her aile ocağın başında toplanır, enikler sessizce oturur, dinler ve öykü bittiğinde birçok soru sorarlar.

“İnsan nedir?” derler.

Ya da: “Kent nedir?”

Belki de “Savaş nedir?” diye sorarlar.

Bu soruların hiçbirinin kesin yanıtı yoktur. Varsayımlar, kuramlar ve bilimsel birçok tahmin ortaya atılabilir, ama yanıt bulunamaz.

Nice ailelerde öykücüler çoğu kez geri adım atmış, anlatılanın masaldan başka bir şey olmadığını, İnsan ya da kent gibi kavramların asılsızlığını, böylesine basit bir öyküde gerçeklik aranamayacağını, öykünün tadını çıkarıp gerisini fazla kurcalamamak gerektiğini açıklamak zorunda kalmışlardı.

Böyle açıklamalar enikleri yanıtlamakta işe yarasa da, aslında açıklamadan sayılmazlar. Gerçeklik basit öykülerde de aranabilir.

Sekiz öyküden oluşan bu efsane sayısız yüzyıllardan beri anlatılmaktadır. Bilindiği kadarıyla, tarihsel bir başlangıç noktaları yok; en ayrıntılı inceleme bile efsanenin nasıl oluştuğunu açıklamıyor.

Anıdan geçen yıllar boyunca uyarlanarak kendine özgü bir biçim edindiği kuşkusuz, ama bu uyarlamanın yönünü belirtmek de aynı derecede olanaksız.

Efsanenin çok eskilere dayandığı ve bazı yazarların iddia ettiği gibi kısmen Köpekdişi kaynaklara ait olabileceği öykülerin üzerine sinmiş olan anlaşılması güç anlatım tarzından çıkarılabilir: Şu an hiçbir anlam taşımayan ve belki de hiç taşımamış olan sözcükler, cümleler ve hepsinden daha kötüsü fikirler... Bu sözcük ve cümleler kabul gördü ve onlara, kendinden önceki ve sonrakilere uygunluğunca, keyfi birer anlam yüklendi. Ancak bu keyfi anlamlar, sözcüklerin asıllarını tutmak şöyle dursun, onlara yaklaşabiliyor mu, bunu anlamak bile olanaksız.

Elinizdeki baskı İnsan'ın olup olmadığına, kent bilmeceğine, savaşla ilgili çeşitli savlara, efsanenin temel ya da tarihsel bir gerçeğe dayanıp dayanmadığını araştıran öğrencilerin başını ağrıtan diğer pek çok soruya ilişkin teknik tartışmalara girmeye kalkışmayacaktır.

Bu baskının amacı öykülerin şu an bürünmüş oldukları en son halleriyle tam ve ayıklanmamış metinlerini vermektir sadece. Bölüm notları ana tahmin noktalarını işaret etmekte kullanılmış olup herhangi bir sonuca ulaşmayı hedeflememektedir. Öykülerin kendilerini ya da yol açtıkları bir yığın tartışmayı daha iyi kavramak isteyenler için, şu anki yayıncıdan çok daha fazla yeterliğe sahip Köpekler’ce yazılmış bir yığın metin vardır.

Oldukça hacimli bir edebiyat yapıtı olduğu sanılan bir bütünün parçalarının bulunması, efsanenin en azından bir kısmını, Köpekler yerine mitolojik (ve de tartışmalı) İnsana atfeden yeni bir iddianın ortaya atılmasına neden oldu. Ama İnsan’ın bir zamanlar gerçekten var olduğu kanıtlanana dek, keşfedilen bu parçanın İnsan kaynaklı olduğu yönündeki savın gerçeklik payı da küçük bir ihtimalin ötesine geçemeyecektir.

Bu edebi parçanın görünüşteki başlığının, efsanenin sunulan parçalarından biriyle aynı olması gerçeği, kişinin bakış açısına bağlı olarak, anlamlı veya huzursuz edici bulunabilir. Sözcük ise, tamamen anlamsızdır tabii.

Doğal olarak ilk soru; İnsan denen yaratığın hiç var olup var olmadığıdır. Kesin kanıttan yoksun olduğumuz şu noktada efsanede bahsedilen İnsan’ın, folklordan türemiş uydurma bir şey olduğuna dair makul bir fikir birliğine varılması gereklidir. İnsan, Köpek kültürünün ilk günlerinde hayali bir varlık, Köpekler’in yardım dilendiği ve sığındığı ırksal bir tanrı olarak türetilmiş olabilir.

Ulaşılan bu akla yakın sonuçlara rağmen, İnsan’ı yüce tanrının ta kendisi olarak, gizemli bir dünya veya boyuttan gelip bir süre Köpeklerle beraber kalan ve onlara yardım eden, sonra da gelmiş olduğu yere geri dönen bir ziyaretçi olarak görenler var.

İnsan ve Köpek’in, işbirliği halindeki iki hayvan olarak birlikte gelişmiş ve bir kültürün oluşumunda tamamlayıcı rol üstlenmiş olabileceklerine ama zaman içinde uzak bir noktada yollarının ayrıldığına inananlar da vardır.

Öykülerdeki rahatsız edici etkenlerin arasında —ki epey çoktur- en rahatsız edici olanı, İnsan’a saygı duyulması gerektiği yönündeki yaklaşımdır. Sıradan bir okuyucu için bu saygının katıksız bir öykü anlatıcılığında yeri olduğuna inanmak güçtür. Bir kabile tanrısına sorgusuz sualsiz tapınmaktan da öte bir şeydir bu; köklerinin, ırkımızın bilinmeyen geçmişine ait ve artık çoktan unutulmuş bir inanç veya dinsel ayine kadar uzanıyor olması gerektiği neredeyse içgüdüsel olarak hissediliyor.

Efsane üzerine dönen pek çok tartışmanın herhangi birinde uzlaşma sağlanabilmesi, henüz çok uzak bir olasılık.

Öyküler işte burada; nasıl uygun görürseniz öyle okuyun... yalnızca zevk için ya da tarihsel bir ipucu veya gizli bir anlam yakalayabilmek için. Ortalama okuyucuya

sunabileceğimiz en iyi önerimiz şu: Anlatılanların hiçbirine sorgusuz kapılmayın, çünkü delilik değilse bile tam bir karmaşadır sizi bekleyen.

İLK ÖYKÜ ÜZERİNE NOTLAR

Hiç kuşku yok ki, bütün öyküler içinde, okuyucuyu en çok zorlayacak olanı ilkidir. Kendine has tarzının yanı sıra, mantığı ve içerdiği fikirler de ilk okuyuşta tamamen yabancı gelecektir. Köpek'in, ne bu öyküde ne de bir sonrakinde hiç yer almayışından, adının bile anılmayışından dolayı, bu duruma şaşmamak gerek. Bu ilk öykünün açılış paragrafından itibaren okuyucu kendini, garip karakterlerin çözüme ulaştırmaya çalıştığı bir o kadar garip bir ortama sürüklenmiş bulacaktır. İlk öykü hakkındaki bu açıklamalar biraz abartılı gelebilir, ancak... okuyucu diğer öyküleri okudukça, öncekine oranla daha fazla rahatlayacak, en ufak bir yabancılık çekmeyecektir.

Öykünün tümünde kent kavramı işlenmekte. Bir kentin ne olduğuna veya ne olması gerektiğine ilişkin kesin bir tanım bulunmamakla beraber, büyük miktarda yerleşimciyi barındıran ve onlara yardım eden küçük bir alan olması gerektiğine dair genel bir kanı hâkimdir. Varlık nedenlerinin bazıları öyküde yüzeysel olarak açıklanmışsa da yaşamını öykülerin irdelenmesine adanmış olan Bounce, bunun, eski çağlarda yaşamış bir meddahın imkansız bir kavramı desteklemek için aniden ortaya attığı zekice düşünülmüş bir mavalardan başka bir şey olmadığına inanmaktadır. Öyküler üzerinde çalışan öğrencilerin çoğu, öyküde gösterilen sebeplerin mantıkla bağdaşmadığında Bounce ile hemfikir olmakla birlikte, Rover'in de içlerinde bulunduğu diğer bir grup öğrenci, söz konusu incelemede, zaman içinde anlamını yitirmiş olan çok eski bir hicivle karşı karşıya kaldığından kuşkulandırmıştır.

Birçok ekonomi ve sosyoloji uzmanı, kent diye nitelenen organizasyonu, ekonomik olduğu kadar sosyolojik ve psikolojik açılardan da hayatta kalması imkansız bir yapı olarak kabul etmektedir. Kültür yaratmaya yetecek ölçüde gelişmiş bir sinir sistemine sahip hiçbir yaratığın, böylesi dar sınırlar içinde yaşayamayacağına dikkat çekmektedirler. Bu uzmanların söylediğine göre, bunun denenmesi halinde, kısa süre içinde kenti yaratan kültürün ta kendisini yok edecek kitlesel bir sinir hastalığı şeklinde sonuçlanacaktır.

Rover, ilk öyküde karşımıza çıkan şeyin neredeyse bütünüyle bir efsane olduğuna, bunun sonucunda da konuya ilişkin hiçbir durum veya sözün gerçeklik olarak benimsenemeyeceğine, tüm öykünün anahtarı çoktan kaybedilmiş bir sembolizmle doldurulmuş olması gerektiğine inanıyor. Diğer yandan, akli karıştıran bir nokta var: Eğer söz konusu şey bir efsaneden ibaretse kendisini, efsaneyi betimleyen sembolik kavramların içinde kısıp kalmaktan çoktan kurtarmış olması gerekirdi. Öyküde, sıradan okuyucunun efsane kapsamında ele alabileceği çok az özellik var. Metnin en sivrilen kısmı muhtemelen öykünün kendisi... ayırt edilebilir ve bütünleşmiş, efsanenin geri kalan

kısımında görülen hassas noktalardan ve mağrur ideallerden yoksun.

Öykünün dili kimi yerlerde değişkenlik gösteriyor. Artık klasikleşmiş "kahrolası çocuk" gibisinden tabirler yüzyıllardır anlambilimcilerin kafasını karıştırıyor ve günümüzde, bu öyküdekilerin yerine kullanılabilecek kelime ve deyişler, öğrencilerin söz konusu efsaneye ciddi anlamda ilgi göstermeye başladığı günlerde olduğundan fazla değil.

Buna rağmen, "İnsan" terminolojisi oldukça iyi işlendi. Bu efsanevi ırkın çoğulu "insanlar", ırksal tanımı "ademoğulları", dişileri "kadınlar" veya "eşler" (vaktiyle daha belirgin anlamlara sahipken bugün artık anlamdaş hale gelmiş olan iki terim), yavruları "çocuklar'dır. Erkek yavru "oğlan", dişi yavru "kız" olarak adlandırılır.

Kent kavramı bir yana; okuyucunun yaşam tarzıyla tamamen çelişen ve düşünce yapısını zedeleyebilecek olan bir diğer kavram da savaş ve öldürme fikridir. Öldürme, çoğunlukla şiddet içeren, bir canlının bir diğerinin yaşamına son verdiği bir süreçtir. Savaş ise, inanılması güç bir derecede yürütülen toplu öldürmedir.

Rover, efsane üzerine yaptığı incelemede, öykülerin sanıldığından çok daha eski olduğuna kanaat getirdi; savaş ve öldürme gibi kavramların asla günümüz kültürünün ürünü olamayacağını, ardında hiçbir kayıt bırakmamış olan bir vahşet çağından kaynaklanmış olmaları gerektiğini iddia ediyordu.

Öykülerin gerçek tarihe dayandığı ve İnsan ırkının Köpek'in ilk ortaya çıktığı günlerde zaten var olduğu inancında neredeyse yalnız kalmış olan Tige, bu ilk öykünün İnsan'ın kültürünün esas çöküşünün öyküsü olduğunu öne sürüyor. Bizim bugün bildiğimiz öykünün, aslında daha büyük bir diğerinin, bir zamanlar günümüzdeki efsanenin tümüne eşit veya tümünden daha büyük olan dev bir destanın gölgesi olabileceğine inanıyor. Yazdığına göre bu pek mümkün görünmüyor; haşmetli bir mekanik uygarlığın çöküşü gibi büyük bir olayın, bizim öykünün çağdaşlarınca şimdiki öykü gibi böylesine küçük bir kütleye indirgenmiş olması. "Karşı karşıya bulduğumuz şey," diyor Tige, "öykünün tümünü oluşturan ve belki de bize kendisinden daha küçük bir öykünün verdiğinden fazlasını vermeyen birçok parçadan yalnızca biri."

KENT

Gramp Stevens keten bezinden sandalyesine oturmuş, güneşin sıcak ve yumuşak ışınlarının kemiklerine işlediğini hissederek çim biçme makinesini izliyordu. Makine çimin sınırına ulaştı, halinden memnun bir tavuk gibi gıdıkladı, düzgün bir dönüş yaparak biçilmiş bir yığını daha altına aldı. Biçilen çimlerin dolduğu torba şişmişti.

Makine aniden durdu ve heyecanlı bir ses çıkardı. Yan tarafındaki bir panel hızla açıldı ve vinç şeklinde bir kol dışarı uzandı. Hevesli çelik parmaklar çimde gezindi, bir taşı sıkıca kavrayarak yükseldi, taşı ufak bir kaba bıraktı, tekrar panele girerek kayboldu. Çim biçme makinesi tiz bir ses çıkardı, sonra o bildik mırıltıyla yeniden işine koyuldu.

Gramp makineye bakarak kuşkuyla homurdandı.

“Günün birinde,” dedi kendi kendine, “bu lanet olası alet yalama olacak ve bir sinir çöküntüsü geçirecek.”

Sandalyesinde geriye doğru yaslandı ve yukarıdaki güneşli gökyüzüne baktı. Çok uzakta bir helikopter uçuyordu. Evin içinde bir yerlerde bir radyo çalıştı ve rahatsız edici bir müzik duyulmaya başladı. Bunu duyan Gramp titredi ve sandalyesine gömüldü.

Genç Charlie bir kopuş seansına hazırlanıyordu. Kahrolası çocuk.

Çim biçme makinesi kıkırdayarak yanından geçerken Gramp kısık gözlerle onu muzipçe süzdü.

“Otomatik,” dedi göğe bakarak. “Bu lanet şeyler artık otomatik. Makineyi alıyor ve kulağına fısıldıyorsun ve o da işi yapmak için fırlıyor.” Kızının, müziği bastırabilmek için sesinin en yüksek tonuyla, pencereden ona seslendiğini duydu.

“Baba!”

Gramp huzursuzca doğruldu. “Evet, Betty.” “Baba, çim biçme makinesi sana yaklaştığında oturduğun yeri değiştirmeye bak. Onunla inatlaşmayı deneme. Sonuçta, o sadece bir makine. Son defasında öylece oturdun ve aletin sadece sandalyenin etrafını kesmesine neden oldun. Yol açtığını hiç görmedim ki zaten.”

Adam yanıt vermedi, kız uyuduğunu sanıp onu kendi haline bırakır umuduyla başını hafifçe sallamakla yetindi.

“Baba,” diye çığırıldı kız, “beni duydun mu?” Gramp bunun böyle yürümeyeceğini

anlamıştı. "Tabii, seni duydum," dedi kıza. "Ben de tam hareket etmek üzereydim."

Bastonuna dayanarak yavaşça ayağa kalktı. Belki de böylelikle, kız onun ne kadar yaşlandığını ve güçsüzleştiğini görür de ona olan davranışlarından dolayı pişmanlık duyardı. Bununla beraber adamın dikkat etmesi de gerekiyordu. Bastona aslında ihtiyaç duymadığını anlayacak olursa, kız ona bazı işler verebilir, diğer yandan bastona aşırı derecede yaslanacak olursa da o aptal doktoru tekrar başına musallat edebilirdi.

Kendi kendine söylenerek sandalyeyi çimin kesilmiş olan tarafına aldı. Bu sırada yanından geçmekte olan çim biçme makinesi ona şeytanca kıkırdadı.

"Bir gün," dedi Gramp ona, "sana öyle bir çelme atacağım ki, mekanizman darmadağın olacak."

Makine ona doğru yuhlarcasına bir ses çıkararak çimin üzerinde sakince ilerlemeyi sürdürdü.

Çimenlik sokak boyunca bir yerlerden ahenksiz bir metal sesi, kesik kesik bir öksürük duyuldu.

Oturmaya hazırlanan Gramp, doğrularak bu sese kulak vermişti.

Ses şimdi daha net duyuluyordu, bir motorun güröldeyen egzozu, gevşek metal bölmelerin takırtısı.

"Bir otomobil!" diye bağırdı Gramp. "Bir otomobil bu, canına yandığım!"

Kapıya doğru koşmaya yeltenmiş, ama birden, güçsüz görünmesi gerektiğini hatırlayarak hemen topallamaya başlamıştı.

"Şu bizim İhtiyar Johnson olmalı," dedi kendi kendine. "Arabası olan bir tek o kaldı geriye. Otomobil kullanmayı bırakmak için de fazla inatçı-"

Gelen gerçekten de İhtiyar'dı.

Gramp harap haldeki paslı ve eski aracın, pek sık kullanılmayan sokak boyunca kendine özgü sesler çıkarıp sallanır halde hoplayarak köşeyi dönüşünü görece kadar çabuk varmıştı kapıya. Fazlaca ısınmış radyatörün üzerinden buhar tıslayarak fışkırıyor ve susturucusunu beş yıl veya daha uzun bir süre önce kaybetmiş olan egzozdan da mavi bir duman bulutu çıkıyordu.

İhtiyar, yolların yabani otlar ve çimenle kaplanmış ve bunların altını görmenin de oldukça zor olmasından dolayı yolun en pürüzlü yerlerinden kaçınmaya çalışarak direksiyonun ardında gözlerini kısmış halde, vurduymaz bir edayla oturuyordu.

Gramp bastonunu salladı.

“Selam, İhtiyar,” diye bağırdı.

İhtiyar, el trenini çekerek aracı durdurdu. Araba yutkundu, titredi, öksürdü ve feci bir iç çekişin ardından hareketsiz kaldı.

“Ne yakıyorsun depoda?” diye sordu Gramp.

“Her şeyden biraz var,” dedi ihtiyar. “Kerosen, fiğının tekinde bulduğum eski traktör benzininden biraz, bir fırt da ilkyardım alkolü.”

Gramp bu derbeder makineye açık bir hayranlıkla baktı. “Hey gidi günler,” dedi. “Benim de bir tane vardı, saatte yüzaltmış kilometre yapardı.”

“Hâlâ iş görüyor,” dedi İhtiyar, “onları çalıştıracak malzemeyi bulman veya tamir edecek parçaları edinmen yeter. Üç, dört yıl öncesine dek yeteri kadar benzin bulabiliyordum; ama benzin görmeyeli uzun zaman oldu. Sanırım artık üretmiyorlar. Dediklerine göre, atom gücüne sahipken benzine ihtiyaç kalmıyormuş.”

“Tabii,” dedi Gramp. “Bunun doğru olduğunu farzetsek bile, atom gücünü koklayamazsın ki. Bildiğim en tatlı şeydir yanan benzinin kokusu. Şu helikopterler ve diğer araçlar seyahat etmenin tüm romantizmini alıp götürdü her nasılsa.”

Arka koltuğa yığılmış olan fiçılara ve torbalara baktı yan gözle.

“Hiç sebzen var mı?” diye sordu.

“Evet,” dedi İhtiyar. “Biraz tatlı mısır ve eski patates ve birkaç torba da domates. Satabileceğimi düşünmüştüm.”

Gramp başını salladı. “Satamazsın, İhtiyar. Kimse almaz bunları. İnsanlar bu yeni hidrofonik ıvır zıvırın yenebilecek tek bahçe ürünü olduğu gibisinden bir fikre kapılmış. Sağlıklı ve daha lezzetli olduğunu söylüyorlar.”

“O tanklarının içinde yetiştirdiklerinin tümünü toplaşan, bir teneke kutu dolusu bozukluk etmez,” diye belirtti İhtiyar hırçın bir şekilde. “Nedenini tam bilmiyorum ama, tadı pek hoşuma gitmiyor. Martha'ya da dediğim gibi; besinlerin karakterli olması toprakta yetiştirilmelerine bağlıdır.”

Kontağı çevirmek için aşağı uzandı.

“Bu malzemeleri şehre götürmeye değer mi bilmiyorum,” dedi, “yolları ne hale getirdiklerini düşününce. Ya da daha doğrusu ne hale getirmediüklerini. Yirmi yıl önce devlet otobanı kaliteli betondan yapılmış bir şeritti ve onu tamir ediyor, her kış üzerindeki

karları süpürüyorlardı. Yolu açık tutmak için her şey yapılır, tutarına bakılmaksızın para harcanırdı. Şimdi ise onu öylece unuttular. Beton baştan aşağı kırıklarla dolu, bazı kısımları ise tümenden silinip gitmiş. İçinde dikenli çalılar büyüyor. Bu sabah arabadan inip, yolu kapayan bir ağacı kesmek zorunda kaldım.”

“Gerçekten de öyle,” diye onayladı Gramp.

Araba öksürüp tıksırarak canlandı. Altından koyu mavi bir duman bulutu süzüldü dışarı. Ani bir silkinmeyle hareket etti ve sokak boyunca hantalca ilerlemeye başladı.

Gramp ağır ağır yürüyerek döndüğünde, sandalyesinin ıslanmış olduğunu gördü. Kırpma işini bitirmiş olan otomatik çim biçme makinesi, hortumunu çıkarmış çimi suluyordu.

Gramp, alçak sesle lanetler okuyarak evin köşesini döndü ve arka kısımdaki sundurmanın altındaki sıraya oturdu. Burada oturmayı sevmiyordu; ama ön kısımdaki makine parçasından korunabileceği tek yer de burasıydı.

En azından, sokaklar dolusu boş, terk edilmiş evlere ve üzerini çalı çırpı bürümüş dağınık alanlara bakan buranın manzarası daha az can sıkıcıydı.

Buna rağmen, evin bu kısmının bir avantajı da yok değildi. Oturduğu sıradan, hafiften sağır olduğunu farzedebilir ve radyodan yayılan o kafa patlatıcı müziği duymayabilirdi.

Ön taraftan biri ona seslendi.

“Bill! Bill, neredesin?”

Gramp arkasını döndü.

“Buradayım, Mark. Evin arkasında. Şu lanet olası çim biçiciden saklanıyorum.”

Mark Bailey, sakalını neredeyse tutuşturacak olan sigarası ağzında, topallayarak evin köşesini döndü.

“Oyun için biraz erkencisin, değil mi?” diye sordu Gramp.

“Bugün oyun oynayamayız,” dedi Mark.

Seke seke gelip sıraya, Gramp’in yanına oturdu.

“Biz gidiyoruz,” dedi.

Gramp hızla ona döndü. “Gidiyor musunuz!”

“Evet. Taşraya gideceğiz. Lucinda sonunda Herb’ü ikna etti. Ona bir an bile rahat

vermemiştir sanırım. Herkesin şu güzel kır evlerinden birine taşındığını ve bizim de aynısını yapmamamız için neden bulunmadığını söyledi.”

Gramp yutkundu. “Peki nereye?”

“Tam olarak bilmiyorum,” dedi Mark. “Orada hiç bulunmadım. Kuzeyde bir yerlerde. Oradaki göllerden birinde. Kırk dönüm kadar toprağımız var. Lucinda dört yüz dönüm istiyordu; ama Herb duruma el koydu ve kırk dönümün yeterli olacağını söyledi. Ne de olsa, bunca yıllık kent hayatı yetti artık.”

“Betty de bir süredir Johnny’nin başının etini yiyor,” dedi Gramp, “ama Johnny dayanıyor. Bunu yapamayacağını söylüyor. Ticaret Odası üyesi biri olarak, kentten uzaklaşmasının yakışık almayacağım belirtiyor.”

“Millet çıldırmış,” dedi Mark. “Tamamen çıldırmış.”

“Aynen öyle,” diye onayladı Gramp. “Çiftlik delisi olmuşlar. Şuraya bak.”

Bomboş binalarla dolu sokaklara doğru salladı elini. “Buraların şirin bir ev grubu olduğu zamanları hatırlıyorum da. Hepsi iyi komşulardı. Kadınlar yemek tariflerini takas etmek için evlerin arka kapılarında koşturup dururdu. Erkekler ise çim kesmeye giderdi; ta ki bu çim biçme makineleri türeyip de insanlar tembelliğe alışıp semirene kadar. Dost canlısı insanlardı, Mark. Bir de şimdiki hale bak.”

Mark huzursuzca kalktı. “Geri dönmeliyim, Bili. Gideceğimizi sana haber vermek için uğramıştım sadece. Lucinda eşyaları topladığını sanıyor şu an. Kaytardığını anlarsa sinirlenir.”

Gramp dimdik ayağa kalktı ve elini uzattı. “Tekrar görüşecek miyiz? Son bir oyun oynayamaz mısın?”

“Korkarım ki hayır, Bili.”

Acemice, mahcup bir şekilde tokalaştılar. “O oyunları özleyeceğimden eminim,” dedi Mark.

“Ben de,” dedi Gramp. “Sen gidince kimsem kalmayacak.”

“Hoşçakal, Bili,” dedi Mark.

“Güle güle,” dedi Gramp.

Olduğu yerde dikildi ve arkadaşının topallayarak evin köşesini dönüşünü seyretti; yalnızlığın soğuk pençesinin ona doğru uzanarak buz gibi parmaklarla kendisine dokunduğunu hissediyordu. Korkunç bir yalnızlık. Yaşlılığın... yaşlılık ve eskimişliğin

getirdiği yalnızlık. Gramp bunu öfkeyle kabullendi. O artık eskimişti. Başka bir çağa aitti. Kendi dönemini aşmıştı, kendi yıllarının da ötesinde yaşıyordu.

Bulanık gözlerle, sıraya dayalı duran bastona uzandı beceriksizce; ardından, evin arkasındaki terk edilmiş sokağa açılan eğri büğrü kapıya yöneldi yavaşça.

Yıllar çok çabuk geçmişti. Aileye uçak ve helikopter getiren, otomobili unutulmuş bir köşede paslanmaya, kullanılmayan yolları bakımsızlığa terk eden yıllar. Hidrofoniklerin yükselişiyle toprağın işlenmesini tam anlamıyla silip atan yıllar. Ekonomik bir birim olarak çiftliğin ortadan kalkması sonucu toprağın ucuzladığı, kent insanların, herkesin bir kent konutundan daha az fiyatla geniş arazilere sahip olabileceği kırsal kesime akın ettiği yıllar. Evlerin inşasında, ailelerin eski evlerinden uzaklaşıp savaş öncesi bir binanın yarı fiyatına ısmarlama olarak satın alınabilecek ve ek alan ihtiyacını veya yalnızca geçici bir hevesi gidermek gerektiğinde küçük meblağlarla değiştirilebilecek yenilerine geçmesi noktasına varan devrim niteliğinde değişiklikleri beraberinde getiren yıllar.

Gramp burnunu çekti. Mobilya değiştirir gibi her yıl değiştirilebilecek evler. Bu nasıl bir yaşam şekliydi ki?

Birkaç yıl öncesine dek kalabalık bir sokak olan yerden geriye kalan tozlu bir patika boyunca ağır ağır yürüdü. Hayaletlerin gezindiği bir sokak, dedi Gramp kendi kendine... gecenin karanlığında fısıldayan sinsî, küçük hayaletlerin. Oynayan çocukların, eğilip bükülmüş üç tekerlekli velosipetlerin ve devrilmiş kızaklı arabaların hayaletleri. Dedikodu yapan ev kadınlarının hayaletleri. Yüksek sesle verilen selamların hayaletleri. Bir kış gecesi alev alev yanan şöminelerin ve tüten bacaların hayaletleri.

Ayaklarının etrafında ufak toz bulutları yükseliyor ve pantolonunun paçalarını beyazlatıyordu.

Yolun karşısında eski Adams binası vardı. Adams'ın bu binayla ne denli gururlandığını hatırladı. Gri bir taş cephe ve pitoresk pencereler. Simdi ise üstünü yosun bürüyen taş yemyeşil olmuş, camları kırılmış olan pencereler korkunç bir hal almıştı. Açıklık alanları kaplayan dikenler taraçayı sarmıştı. Bir karaağacın dalları duvara dek uzanıyordu. Gramp, Adams'ın bu ağacı diktiği günü hatırlayabiliyordu.

Ayakları toz içinde, her iki eliyle bastonunun sapını kavramış ve gözlerini kapatmış halde, çimle kaplı o sokakta bir an için öylece durdu.

Zamanı çevreleyen sis perdesinin içinden, oyun oynayan çocukların çığlıklarını, Conrad'ın köpeğinin sokağın ucundan gelen havlamalarını duyuyordu. Adams da oradaydı; belden yukarısı çıplaktı, kökleri çuval bezine sarılmış olan karaağacı da çimin üzerine koymuş, küreğini savurarak bir çukur kazıyordu.

Mayıs 1946. Yaş kırk dört. O ve Adams'ın savaştan beraberce dönmelerinin hemen sonrası.

Adımların tozun içinde çıkardığı hafif sesle irkilen Gramp, gözlerini açtı.

Genç bir adam duruyordu karşısında. Muhtemelen otuz yaşındaydı. Belki de biraz daha az.

"Günaydın," dedi Gramp.

"Umarım," dedi genç adam, "sizi ürkütmedim."

"Beni burada dikilirken gördünüz değil mi? diye sordu Gramp. "Gözlerim kapalı, tıpkı bir ahmağa benziyordum herhalde!"

Genç adam başıyla onayladı.

"Hatırlıyordum," dedi Gramp.

"Buralarda mı yaşıyorsunuz?"

"Hemen bu sokağın aşağısında. Şehrin bu kesiminde bir ben kaldım."

"O halde bana yardım edebilirsiniz."

"Mesele nedir?" dedi Gramp.

Genç adam kekeleydi, "be, bilirsiniz işte. Aslında ben... bir hac ziyaretindeyim denebilir..." "Anlıyorum," dedi Gramp. "Ben de öyle."

"İsmim Adams," dedi genç adam.

"Dedem eskiden buralarda bir yerde yaşırdı. Acaba..."

"İşte şurası," dedi Gramp.

Birlikte durup eve baktılar.

"Bir zamanlar güzel bir yerdi," dedi Gramp adama. "Deden şu ağacı savaştan döndükten hemen sonra dikmişti. Tüm savaş boyunca onunlaydım ve eve de birlikte döndük. Tam görülecek gündü..."

"Yazık," dedi genç Adams. "Çok yazık..." Ancak Gramp onu duymuşa benzemiyordu. "Deden mi?" diye sordu. "Sanırım onun izini kaybettim."

"O öldü," dedi genç Adams. "Birkaç yıl önce."

"Atom gücüyle ilgileniyordu," dedi Gramp.

“Doğru,” dedi Adams gururla. “Atom gücü piyasaya çıkar çıkmaz dedem o işe atılmıştı. Moskova Anlaşması’ndan hemen sonra.”

“Savaşamayacaklarına karar verdikten hemen sonra,” dedi Gramp.

“Öyle,” dedi Adams.

“Bir savaşı yürütmek oldukça zor iş,” dedi Gramp, “hedef alacak bir şeyin olmadıktan sonra. ”

“Kentleri kastediyorsun,” dedi Adams.

“Tabii,” dedi Gramp, “bunun komik bir yanı da var. Ne kadar atom bombası atarsan at onları korkutamazsın. Ama bir de onlara ucuz toprak ve aileleri için uçak vermeyi dene, işte o zaman tavşan sürüsü gibi dağılıverirler.”

Kolunun altında bir tüfek taşıyan yürüyen bir bostan korkuluğu onu yakalayıp durdurduğunda John J. Webster hükümet binasının basamaklarını uzun adımlarla çıkmaktaydı.

“Selam, Bay Webster,” dedi bostan korkuluğu—

Webster baktı, sonra karşısındakini tanıyarak yüzünü buruşturdu.

“Vay, bu bizim Levi'ymiş,” dedi. “İşler nasıl gidiyor, Levi?”

Levi Lewis kırık dökük dişlerini göstererek sırttı. “İdare eder. Bahçeler gelişiyor ve genç tavşanlar da lezzetlenmeye başladı.”

“Evlerden fişkırdığı söylenen bütün o karışıklığa karışmadın umarım,” dedi Webster.

“Hayır, efendim,” diye belirtti Levi. “Biz Berduşlardan hiç kimse herhangi bir yanlışlığa karışmadı. Biz kanunlara uyan, Tanrı korkusu olan insanlarız, inanın. Orada bulunmamızın tek nedeni, başka bir yerde yaşayamamamız. Başkalarının terk ettiği o mekanlarda barınmamızın kimseye bir zararı da yok zaten. Kendimizi koruyamayacağımızı bildiğinden, etrafta olup biten hırsızlık ve diğer pis işlerden dolayı polis bizi suçluyor. Bizi günah keçisi yapıyorlar.”

“Bunu duyduğuma sevindim,” dedi Webster. “Şef evleri yakmak istiyor.”

“Hele bir denesin,” dedi Levi, “işte o zaman hesaba katmadığı bir durumla karşılaşır. Şu tank tarımı denen zimbirtiyı kullanarak bizi çiftliklerimizden attılar ama daha fazla geriletemezler artık.”

Basamaklara doğru tükürdü.

“Üzerinizde hiç bozukluk yok mu?” diye sordu. “Fişeklerim daha yeni bitti ve şu tavşanlar da geldikçe geliyor...”

Webster parmaklarını yeleğinin cebine daldırdı ve bir yarım dolarlık çıkardı.

Levi sırttı. “Size minnettarım, Bay Webster. Sizin için bir sürü sincap hazırlayacağım. Sonbaharda uğrayın bana.”

Berduş iki parmağıyla şapkasının ucuna dokunup basamaklardan inerken güneş ışığı tüfeğinin namlusunda parlıyordu. Webster ise tekrar basamakları arşınlamaya başlamıştı.

Salona girdiğinde kent konseyi toplantısının en heyecanlı kısmına gelinmişti bile.

Polis Şefi Jim Maxwell masanın yanı başında dikilirken Vali Paul Carter da kalabalığa hitaben konuşmaktaydı.

“Evlere ilişkin böylesi bir işlem yapılmasını isterken sence de biraz aceleci davranmış olmuyor musun Jim?”

“Hayır, olmuyorum,” diye belirtti şef. “Birkaç; düzinesi hariç, o evlerin hiçbirinde resmi sahipleri, daha doğrusu asıl sahipleri oturmuyor. Bu evlerin hepsi vergiden doğan cezalar gereğince şu an kente ait. Hem bu binalar çirkin birer tehditten başka bir şey de değil. Değersizler. Satmaya kalksak bile beş para etmezler. Odun mu? Biz artık odun kullanmıyoruz ki. Plastik daha iyi. Peki ya taş? Taş yerine çelik kullanıyoruz. O evlerin hiçbirinde parasal değeri olan herhangi bir malzeme yok.

“Diğer yandan bu evler adi suçluların ve toplum tarafından istenmeyen kişilerin uğrak yeri haline gelmekte. Eskiden içinde ikamet edilen bu yerleri halihazırda ot bürümüş olduğundan, her tur suçlu için mükemmel birer sığınak işlevi görüyorlar. Suç işleyen biri doğruca evlere gidiyor...

Orada gizlenip kendini güvende hissediyor; çünkü oraya bin tane adam yollasam bile hepsini ekebileceğinin farkında.

“Bu evleri yıkmaya değmez. Kaldı ki, cemiyet için tehdit teşkil etmeseler bile, baş ağrısı oldukları gerçek en azından. Bunlardan kurtulmalıyız ve ateş de en ucuz, en hızlı yöntem. Tüm önlemleri alacağız..”

“İşin yasal yönüne ne demeli?” diye sordu vali.

“Ben kontrol ettim. Bir kişi, başkasınınkine zarar vermediği sürece kendi mülkünü istediği şekilde ortadan kaldırma hakkına sahip. Sanırım aynı yasa, belediye için de geçerli.”

Meclis üyesi Thomas Griffin ayağa fırladı. "Böyle yaparak insanları soğutursunuz," diye bağırdı. "Birçok eski evi yakıp yıkmış olacaksınız. İnsanların bazı hissi bağları var hâlâ..."

"Madem bu evleri umursuyorlardı," diye söze girdi şef, "neden vergileri ödeyip buralarla ilgilenmediler peki? Evleri dururken neden kırsal kesime koşuştular? İşte Webster burada, ona soralım. İnsanları atalarından kalan evleri terk etmemeye iknada ne derece başarılı olmuş söylesin size."

"Sen şu Eski Ev Haftası saçmalığından bahsediyorsun," dedi Griffin. "O iş başarılı olamadı. Tabii ki başarılı olamadı. Webster o kadar üsteledi ki ağzına tıktılar. Ticaret Odası zihniyeti hep böyledir işte."

- Üye Forrest King sinirli bir şekilde atıldı. "Bunun Ticaret Odasıyla ilgisi yok, Griffin. Senin üzerine düşeni yapamamış olman oraya buraya çamur atmanı..."

Griffin onu duymazlıktan geldi. "Baskı dönemi son buldu artık, beyler. O dönem sonsuza dek ölmüş ve gömülmüş bir şey."

"Uzun-mısır günleri veya dolar günleri düzenlediğiniz, ya da sahte kutlamaların hayalini kurup para harcamaya hazır kalabalıkları toplamak için ortalığı bayraklarla donattığınız günlerin üzerinden yıllar geçti. Ama siz bunun henüz farkına varamamış görünüyorsunuz."

"Bu gibi ustaca hazırlanmış işlerin başarısı, kitle psikolojisi ve sivillerin kente olan bağlılığına dayanmasındandı. Dizleri üzerine çökmüş ve ölmeyi bekleyen bir kentte sivil bağlılık yaratamazsınız. Kitle olmadan kitle psikolojisine başvuramazsınız... herkes veya hemen hemen herkes yüz yetmiş dönümlük bir yalnızlığa mahkumken asla."

"Beyler," diye rica etti vali. "Beyler, bu iş tamamen çığırından çıktı."

King konuşurken etrafına tükürükler saçıyor, yumruklarını masaya indiriyordu.

"Hayır, bırakın da açıklığa kavuşturalım. Webster burada işte. Belki de o, ne düşündüğünü söyler bize."

Webster huzursuzca kıpırdandı. "Söyleyecek bir şeyim olduğunu sanmıyorum."

"Boşversene," diye homurdanarak yerine oturdu Griffin.

Ama King hâlâ ayaktaydı; yüzü kıpkırmızı olmuş, ağzı öfkeyle titriyordu.

"Webster!" diye bağırdı.

Webster başını salladı. "Şu büyük fikirlerinden biriyle geldin buraya," diye bağırdı

King. "Onu Konsey in görüşüne sunacaktın. Haydi be adam, söylesene aklındakini."

Webster, dudaklarını büzerek yavaşça doğruldu.

"Belki de hareket tarzına gücendiğimi anlamak için fazla kalın kafalısın," dedi King'e.

King yutkundu, sonra patladı. "Kalın kafalı ha! Sonunda bunu da mı söyleyecektin bana? Biz. beraber çalıştık ve ben sana hep yardım ettim. Daha önce bana hiç böyle seslenmemiştin... hiç..."

"Daha önce sana hiç böyle seslenmemiştim," dedi Webster, sesini aynı seviyede tutarak. "Tabii ya, neden işimi riske atayım ki?"

"Vay Vay vay!.. O zaman artık işsizsin," diye gürlledi King. "Bu andan itibaren artık bir işin yok."

"Kapa çeneni," dedi Webster.

King, sersemlemiş halde, sanki birisi yüzüne tokadı çarpmış gibi baktı ona.

"Otur," dedi Webster; sesi keskin bir bıçak ucu gibi yarıp geçmişti odayı.

Dizleri bükülen King yalpalayarak yerine oturdu. Gergin bir sessizlik çökmüştü odaya.

"Söylemek istediğim bir şey var," dedi Webster. "Çok önceden söylenmiş olması gereken bir şey. Hepinizin duyması gereken bir şey. Size kendim söylemek zorunda kaldığım için hayrete düştüğüm bir şey. Bununla beraber, bu kentin çıkarları uğruna neredeyse on beş yıl uğraş vermiş biri olarak, bu gerçeği size duyurmak için belki de en uygun kişiyim.

"Üye Griffin kentimizin can çektiğini söylerken haklıydı. Bu sözle ilgili saptayabildiğim tek hata, gerçekleri hafife alıyor olmasıdır. Kent... bu kent, herhangi bir kent... çoktan öldü zaten.

"Kent bir anakronizmdir. Kullanılabilirlik özelliğini tüketti. Hidroionikler ve helikopter onun yıkılışını hızlandırdı. Başlangıçta kent, kabile hayatına özgü bir yerdi, kabile üyelerinin karşılıklı güvenlik amacıyla bir araya geldiği bir alan. Sonraki yıllarda ek güvenlik amaçlı bir duvar örüldü çevresine. Sonra bu duvar yok oldu ama kent, alışveriş ve ticarete getirdiği kolaylıklardan ötürü ayakta kalabildi. Modern çağlara dek varlığını sürdürdü, çünkü insanlar işlerine yakın olmaya mecburdu ve işleri de kentteydi.

"Ancak günümüzde bu durum artık geçerli değil. Bugün aile uçağı ile kat edilecek yüz elli kilometre, 1930 yılının on kilometresinden daha kısa bir mesafe. İnsanlar

işyerlerine varmak ve günün sonunda eve dönmek için yüzlerce kilometre yol alabiliyor. Artık bir kentin içinde tıklıp kalmaları gerekmiyor.

“Otomobil bu süreci başlattı ve aile uçağı da tamamladı. Yüzyılın ilk çeyreğinde bile bu süreç dikkat çekiyordu... Kentlerin vergisinden ve kalabalığından uzağa, banliyölere ve birbirine yakın alanlara doğru bir hareket. Elverişsiz ulaşım koşulları ve sermaye eksikliği pek çoklarını şehirde kalmaya zorladı. Ama şimdi, tank tarımının toprağın değerini altüst etmesiyle beraber, kırk yıl önce şehirde bir arsaya verilenden daha az bir parayla, kırsal kesimde devasa bir alan satın alınabilir. Atom enerjisiyle çalışan uçaklar olduğu sürece artık ulaşım sorunu diye bir şey de kalmadı.”

Konuşmayı kesti, sessizlik ise bozulmamıştı. Vali şaşkınlık içinde bakıyordu. King’in dudakları kıpırdadı, ama hiçbir şey duyulmadı. Griffin gülümsüyordu.

“Sonuç olarak ne kaldı elimizde?” diye sordu Webster. “Ben size elimizde ne kaldığını söyleyeyim. Sokaklar, bloklar dolusu terk edilmiş, insanların öylece bırakıp gittiği evler. Neden kalsınlar ki? Kent onlara ne sunabilir ki? Onlardan önceki nesillere sunduğu şeylerin hiçbirini; çünkü gelişim, kentin sağladığı kazançlara olan ihtiyacı kaldırıp attı. Evleri terk ettiklerinde hiç kuşku yok ki bir şey, parasal bir bedel kaybettiler. Ama iki katı güzel bir evi eskisinin yarı fiyatına satın alabilecekleri gerçeği, istedikleri gibi yaşayabilecekleri, bir nesil öncesinin varlıklı kimseleri tarafından onlar için saptanan yaşam tarzının sonrasında ailevi mevkilerini geliştirebilecekleri gerçeği... Tüm bunlar evlerini terk etme fikri karşısında baskın geldi.

“Sonuçta ne kaldı elimizde? İşyerlerinden oluşan birkaç blok ev. Üzerinde endüstri tesisleri bulunan birkaç dönüm arazi. Aslında var olmayan bir milyon insanla ilgilenmek üzere donatılmış bir kent yönetimi. Vergileri alabildiğine yüksek tutan ve işyerlerinin bile bu vergilerden kurtulmak için yer değiştirmesine neden olan bir bütçe. Bizi değersiz mülklerle ortada bırakan vergi cezaları. İşte elimizde kalan bu.

“Eğer herhangi bir Ticaret Odası’nın, tavşan beyinli bir planın sorunlarınıza çözüm getireceğine inanıyorsanız, çıldırmışsınız demektir. Tek bir çözüm yolu var ve o da çok basit. Beşeri bir kurum olarak kent artık öldü. Birkaç yıl daha çırpınabilir, ama ne çare!”

“Bay Webster...” dedi vali.

Ama Webster onu dikkate almadı.

“Ama ben,” dedi, “burada kalıp sizinle evcilik oynayabilirdim. Kentin, varlığını koruyan sağlıklı bir yapı olduğu inancını sürdürür, kendimi ve sizi aldatmaya devam edebilirdim. Ancak beyler, insan onuru denen bir kavram vardır.”

Salona hâkim olan buz gibi sessizliği bozan tek ses, kağıtların hışırtısı ve sıkılmış bir dinleyicinin boğuk öksürüğüydü.

Ama Webster henüz bitirmemişti.

"Kentın işi bitti," dedi, "iyi ki de bitti. Onun yıkılmış bedeni üstünde oturup yas tutacağınıza ayağa kalkıp o öldüğü için sevinmelisiniz.

"Bu kent kullanılrlılığını tüketmeseydi, bütün diğer kentler gibi... dünyanın tüm kentleri terk edilmiş olmasaydı, yok edilmeleri gerekirdi. Savaş yaşanırdı beyler, bir atom savaşı. 1950'leri ve 60'ları unuttunuz mu? Gece uyanıp da, geldiğinde onu duyamayacağınızı bile bile, geldiği takdirde bir daha asla bir şey duyamayacağınızı bile bile bombanın gelişine kulak kabarttığınızı unuttunuz mu yoksa?

"Ama kentler terk edildi ve endüstri tesisleri dağıtıldı ve hedef olmayınca savaş da olmadı.

"Bazılarınız," dedi, "çoğunuz, halk kentinizi terk ettiğı için bugün halen hayattasınız.

"Şimdi, Tanrı aşkına, bırakın da ölü kalsın. Kentin ölümü sizi mutlu etmeli. Tüm insanlık tarihi boyunca meydana gelen en iyi olaydır bu." John J. Webster topuklarının üzerinde dönerek odayı terk etti.

Dışarıdaki geniş taş basamaklara gelince durdu ve başını kaldırıp bulutsuz gökyüzüne baktı. Hükümet konağının kuleleri üstünde dönüp duran güvercinleri gördü.

Kendine gelmek için silkindi, havuzdan çıkmış bir köpek gibi.

Aptalca davranmıştı, tabii ki. Şimdi iş araması gerekecek ve bu da zaman alacaklı. İş aramak için biraz yaşlıydı artık.

Aklını kurcalayan bu düşüncelere rağmen, ufak bir şarkı takıldı dudaklarına. Canlı bir şekilde, dudaklarını büzmüş halde hafifçe ısıklık ılarak uzaklaştı oradan.

Bundan böyle ikiyüzlülük yoktu. Ne yapması gerektiğini düşünerek... kentın öldüğünü, yapmış olduğu işin faydasız bir görevden ibaret olduğunu bilerek, hak etmediğı bir maaşı aldığı için kendini alçağın teki gibi hissederek... geceleri ayık kalmak da yoktu. Yaptığı işin üretken olmadığını bilen bir işçinin garip, arkası kesilmeyen çırpınığını duymayacaktı artık içinde.

Park yerine yöneldi, helikopterinin bulunduğu yere.

Şu halde, dedi belki de kendine, Betty'nin istediğı gibi taşraya gidebilirlerdi. Belki de artık akşamlarını kendisine ait olan toprağı dolaşarak geçirecekti. Üzerinde dere akan

bir yer. İini alabalıkla doldurabileceği bir deresi olmalıydı kesinlikle.

Tavan arasına gidip uçuş ekipmanını kontrol etmeyi yazdı aklının bir köşesine.

Eski arabanın motor sesi dar yolun ucunda duyulduğunda Martha Johnson ambar kapısının önünde beklemekteydi.

İhtiyar, yüzünde sıkkın bir ifadeyle, dimdik indi araçtan.

“Bir şey satabildin mi?” diye sordu Martha.

İhtiyar başını salladı. “Faydası yok. Çiftlikte yetiştirilmiş mal almıyorlar. Bana sadece güldüler. Benimkilerin iki katı büyüklüğünde, en az onlar kadar tatlı ve daha düzgün sıralı olan mısır başakları gösterdiler bana. Neredeyse hiç kabuğu olmayan kavunlar gösterdiler. Dediklerine göre bunların tadı da daha iyiymiş.”

Kurumuş bir çamur parçasını tekmeleyerek toz haline getirdi.

“Kendimizi aldatmayalım,” dedi. “Tank tarımının bizi mahvettiği kesin.”

“Belki de çiftliği satmaya kalksak daha iyi olur,” diye önerdi Martha.

İhtiyar yanıt vermedi.

“Bir tank çiftliğinde iş bulabilirsin,” dedi kadın. “Harry böyle yaptı ya. Yeni işi hoşuna da gidiyor.”

İhtiyar başını salladı.

“Veya bir bahçıvan olabilirsin mesela,” dedi Martha. “Senden iyi bahçıvan olur. Büyük yerleşim yerlerine gelen kişiler çiçekler ve diğer şeylerin bakımını bahıvanlara yaptırmayı seviyor.

Makine kullanmaktan daha şık buluyorlar bunu.”

İhtiyar başını bir kez daha salladı. “Çiçeklerle uğraşmaya dayanamam,” diye belirtti. “Hele yirmi yılı aşkın süredir mısır yetiştirdikten sonra hiç.”

“Belki de,” dedi Martha, “şu küçük uçaklardan bir tane alabiliriz. Eve de bir su borusu ektiririz. Hem böylelikle, ocağın yanındaki eski banyo fıçısı yerine doğru dürüst bir küvette yıkanabiliriz.”

“Ben uçak kullanamam,” diyerek itiraz etti İhtiyar.

“Tabii ki kullanabilirsin,” dedi Martha. “Sürmesi çok kolay. Baksana, şu Anderson’ların çocukları bile bacak kadar boylarıyla bir tanesini rahatça kullanıyor. Gerçi içlerinden biri etrafta gezinirken düştü, ama...”

"Bunu düşünmem gerek," dedi İhtiyar endişeli bir sesle. "Düşünmeliyim."

Bir çitin üstünden atlayıp çayırlara doğru salınarak uzaklaştı. Martha ise arabanın yanında durup onun gidişini izledi. Toz içinde kalan yanağından tek bir gözyaşı damlamıştı.

"Bay Taylor sizi bekliyor," dedi kız.

John J. Webster kekeleyerek cevap verdi. "Ama ben daha önce buraya hiç gelmedim. Kendisi benim geleceğimi bilmiyordu."

"Bay Taylor sizi bekliyor," diye üsteledi kız.

Bunu söylerken başıyla kapıyı işaret etmişti. Kapının üzerinde "İnsan Tasfiyesi Bürosu" yazıyordu.

"Ama ben buraya bir iş edinmek için gelmiştim," diye karşı çıktı Webster. "Tasfiye olmak falan için gelmedim. Burası Dünya Komitesi'nin yerleştirme servisi, değil mi?"

"Evet öyle," dedi kız. "Bay Taylor'u görmeyecek misiniz?"

"Madem ısrar ediyorsunuz," dedi Webster.

Kız bir düğmeye bastı ve mikrofona eğilip "Bay Webster burada efendim," dedi.

"İçeri yollayın," dedi bir ses.

Webster şapkası elinde, kapıdan içeri girdi. Masanın ardında oturan adamın saçları beyaz olmakla beraber genç bir yüzü vardı. Bir sandalyeye doğru yürüdü.

"İş arıyorsunuz, ha?"

"Evet," dedi Webster, "ama..."

"Lütfen oturun," dedi Taylor. "Aklınız kapıdaki yazıya takıldıysa, onu unutun gitsin. Sizi tasfiye etmeye kalkmayacağız."

"İş bulamadım," dedi Webster. "Haftalardır arıyorum ama kimse beni işe almıyor. Son çare olarak, buraya geldim."

"Aslında buraya gelmek istemiyor muydunuz?"

"Hayır, dürüst olmak gerekirse, istemiyordum. Bir yerleştirme servisi. Esasen... hoşuma gitmeyen birşeyler çağrıştırıyor bende."

Taylor gülümsedi. "Talihsiz bir isimlendirme gerçekten de. İnsanın aklına eski günlerdeki iş bulma servislerini getiriyor. Mesleki durumu çok vahim hale gelenlerin gittiği

yerler. Hükümet, iş bulmak üzere faaliyet gösteren kurumlar oluşturdu ki, işsizler toplumsal birer yük haline gelmesin.”

“Benim durumum yeterince vahim,” diye teslim etti Webster. “Ama halen bu durumu kabullenmemi zorlaştıran bir gururum var. Ancak, sonuç olarak, yapacak başka bir şey kalmamıştı. Anlarsınız ya, ihanet ettim işte...”

“Doğruları söylediğinizi kastediyorsunuz yani,” dedi Taylor, “Bunlar size işinizi kaybettirirse bile. İş dünyası; ne burada, ne de dünyanın başka bir yerinde doğruları duymaya hazır değil henüz. İşadami hâlâ kent ve tüccarlık mitine sadık. Artık kente ihtiyacı kalmadığını, servisin ve düzgün değerlerin ona herhangi bir tüccarın sağlayacağından daha değerli iş olanakları sağlayacağını zaman içinde anlayacak.

“Merak ediyorum da, Webster, bunu yapmana sebep olan ne?”

“Bıkmıştım,” dedi Webster. “Gözleri sımsıkı kapanmış insanların hata yapışını görmekten sıkılmıştım. Çoktan terk edilmesi gereken köhnemiş bir geleneğin hâlâ ayakta tutulmaya çalışılmasına tanık olmak bıktırmıştı beni. İnsana şevk verecek hiçbir şey kalmadığı halde King’in inatla savunduğu o ahmakça kentli hevesi beni hasta ediyordu.”

Taylor başıyla onayladı. “Webster, sen insanların tasfiye edilebileceğine inanıyor musun?”

Webster öylece bakmakla yetindi.

“Ciddiyim,” dedi Taylor. “Dünya Komitesi bunu yıllardır yapıyor, sessizce, fark ettirmeden. Tasfiye edilenlerin çoğu bunun farkında bile değil—

“Eski Birleşmiş Milletler teşkilatının yerine Dünya Komitesi’nin oluşturulmasından bu yana meydana gelen bu gibi değişiklikler insanın yapısına hiç mi hiç uymuyor. Atom gücünün kullanılır hale gelmesi yüzbinlerce kişinin işini elinden aldı. Bunların, bazıları yeni ortaya çıkan bu atom sektöründe, diğerleri ise başka iş alanlarında olmak üzere, yeni meslekler edinebilmeleri için eğitilmeleri ve yönlendirilmeleri gerekti. Tank tarımının ortaya çıkışı çiftçileri topraklarından söküp attı. Pek tabii ki bu insanlar, bizi en büyük sorunumuzdan kurtardı, çünkü mısır yetiştirmek ve hayvan gütmek gibi özel bilgiler dışında hiçbir yeteneğe sahip değillerdi. Birçoklarının yeni yetenekler edinme isteği dahi yoktu. Bu insanların çoğu atalarından kendilerine miras kalan geçim şeklinden koparılmış olmayı hazmedememişti. Doğuştan bireyci olduklarından, diğer sınıfların hiçbirinde rastlanmayan zorlukta psikolojik sorunlarla karşılaştılar.”

“Pek çokları,” dedi Webster, “dönüşümünü yarım bırakmış halde. Halen yüz veya daha fazlası evlerde kaçak olarak barınıyor, kendi kendine hayatta kalmaya çalışıyor.

Birkaç tavşan ve sincap avlayarak, az biraz balık tutarak, sebze yetiştirip yabancı meyve toplayarak. Ara sıra bazı adi suçlara karışıyor ve üst tabakadan insanların gezindiği sokaklarda fırsat buldukça dilencilik yapıyorlar.”

“Sen bu insanları tanıyor musun?” diye sordu Taylor.

“Bazılarını,” dedi Webster. “İçlerinden biri arada sırada bana tavşan ve sincap getirir. Karşılığında da cephane almak için para otlar benden.”

“Tasfiye edilmeyi reddediyorlar, değil mi?” “Şiddetle,” dedi Webster.

“İhtiyar Johnson adında bir çiftçi tanıyor musun? Çiftliğinden kopmayan, yenilenmeye yanaşmayan biri.”

Webster başını salladı.

“Onu ikna etmeye kalksan ne olur?”

“Beni çiftliğinden kovar,” dedi Webster. “İhtiyar ve Berduşlar gibi kimseler,” dedi Taylor, “şu aralar bizim başlıca problemimiz. Dünyanın geri kalanının büyük kısmı tasfiye edildi, günün şartlarına gerektiği gibi uyum sağladı. Bazıları geçmiş hakkında bayağı feryat ediyor, ama bu gösteriştense öteye gidemez. Eski hayat tarzlarına dönmelerine olanak yok.

“Yıllar önce, atom endüstrisinin gelişmesiyle beraber, Dünya Komitesi güç bir kararla karşı karşıya kaldı. Bütün dünyayı etkisi altına alan değişim rüzgarı insanların kendi kendilerini tasfiye edebilmesini sağlayacak ölçüde aşama aşama mı estirilmeli; yoksa insanlar, komitenin yapacağı gerekli tasfiyeler yardımıyla, olabildiğince çabuk mu değiştirilmeli? Doğru ya da yanlış, insanlar üzerindeki etkisine bakılmaksızın, önceliğin gelişimde olduğuna karar verildi. Bu karar temelinde doğru gibi görünüyordu.

“Tabii ki bu yeni düzenlemenin, öyle her durumda uluorta yapılamayacağını biliyorduk. Bazı hallerde, mesela işten çıkarılan büyük işçi grupları söz konusu olduğunda, değişim mümkündü; ama dostumuz İhtiyar gibi bireysel örneklerin çoğunda, mümkün değildi. Bu yeni dünyadaki yerlerini bulabilmeleri için bu insanlara yardım edilmeliydi; ancak onlar bu yardımın farkına varmamalı. Onları bundan haberdar etmek güven ve şeref kaybına yol açar, o şeref ki bütün uygarlığın temel taşıdır.”

“Sanayinin kendi içinde yapılan bu düzenlemeleri tabii ki ben de biliyordum,” dedi Webster, “ama kişisel durumlardan haberim yoktu.”

“Bunu etrafa duyurmamız söz konusu olamazdı,” dedi Taylor. “Bu iş tamamen gizli yürütülmeliydi.”

“İyi de bütün bunları bana neden anlatıyorsun?”

“Bize katılman hoşumuza gider de ondan. Başlangıç olarak İhtiyar’ı alıştırmayı deneyebilirsin. Sonra da Berduşları nasıl yola getireceğimize bakarız belki.”

“Bilemiyorum...” dedi Webster.

“Senin bize katılmanı bekliyorduk,” dedi Taylor. “Eninde sonunda buraya geleceğini biliyorduk. Herhangi bir iş bulma konusunda eline geçebilecek herhangi bir fırsat da King tarafından engellenecektir. Lafı etrafa çoktan yaydı bile. Dünyadaki tüm Ticaret Odaları ve sivil grupların kara listesine alınmış durumdasın şu an.”

“Sanırım başka çarem yok,” dedi Webster.

“Böyle düşünmeni istemeyiz,” dedi Taylor. “İstersen bir süre düşün, sonra gel. Bu işi istemesen bile biz sana başka bir iş buluruz... King’e rağmen.”

Bürodan çıkınca, Webster kendisini bekleyen korkuluk kılıklı bir tip gördü. Bu Levi Lewis’ti, tüfeği kolunun altında, kırık dökük dişlerle dolu ağzını açmış sırıtıyordu.

“Çocuklardan bazıları seni buraya girerken gördüklerini söyledi,” dedi. “Bunu duyunca ben de burada bekledim.”

“Bir sorun mu var?” diye sordu Webster; çünkü Levi’nin yüzünde endişeli bir ifade belirmişti.

“Sorun şu polisler,” dedi Levi. Tiksintiyle tükürdü.

“Polis mi!” dedi Webster, bu sözleri söylerken kalbi sıkışarak. Çünkü sorunun ne olduğunu biliyordu.

“Evet,” dedi Levi. “Mekanımızı yakıp bizi dışarı çıkarmayı planlıyorlar.”

“Konsey sonunda karar aldı demek,” dedi Webster.

“Polis Merkezi’nden daha yeni geldim,” diye açıkladı Levi. “Bizi rahat bırakırlarsa daha iyi olacağını söyledim. Denemeleri halinde ortalığa saçılacak bağırsaklar olacağını söyledim. Saldırı kesinleşmedikçe ateş edilmemesi için çocukları yollayıp dört bir yana emir saldım.”

“Bunu yapamazsın, Levi,” dedi Webster sertçe.

“Yapamam ha!” diye sitem etti Levi. “Yaptım bile. Bizi çiftliklerimizden attılar. Başka türlü geçinemediğimiz için satıcılık yapmaya zorladılar. Ama daha fazla üstümüze varamazlar artık. Ya burada kalırız ya da burada ölürüz. Bizi söküp atabilmeleri için onları durduracak kimsenin kalmaması gerek.”

Pantolonunu çekip tekrar tükürdü.

"Kaldı ki böyle düşünen de yalnız biz değiliz," dedi. "Gramp de bizimle."

"Gramp!"

"Gramp ya. Seninle yaşayan şu moruk. Bizim komutanımız gibi bir şey oldu sayılır. Savaş zamanından aklında kalan, polisin hiç bilmediği numaraları olduğunu söylüyor. Çocuklardan bazılarını bir top aşirmaları için Lejyon binalarından birine yolladı. O topu ateşlemek için gereken mermileri hangi müzeden bulabileceğimizi de bildiğini söylüyor. Dediğine göre tüm hazırlıklarımızı yaptıktan sonra haber yollayıp, polis harekete geçtiği takdirde ortalığı duman edeceğimizi bildirecekmişiz."

"Bak Levi, benim için bir şey yapar mısın?" "Tabii yaparım, Bay Webster."

"İçeri girip Bay Taylor'ı görmek istediğini söyler misin? Gerekirse ısrar et. Ona işi kabul ettiğimi söyle."

"Peki, ama siz nereye gidiyorsunuz?"

"Ben hükümet binasına gidiyorum."

"Sizinle gelmemi istemediğinizden emin misiniz?"

"Evet," dedi Webster. "Yalnız gitmem daha iyi. Ayrıca, Levi..."

"Evet?"

"Gramp'e söyle topunu şimdilik ateşlemesin. Mecbur kalmadıkça ateş etmesin... mecbur kalırsa da, namluyu aşağı tutsun."

"Vali meşgul," dedi sekreteri Raymond Brown.

"Sana öyle geliyor," dedi Webster, kapıya yönelerek.

"İçeri giremezsin, Webster," diye bağırdı Brown.

Sandalyesinden zıpladı, masanın yanından hızla atılarak Webster'e uzandı. Webster kolunu sallayıp Brown'un göğsüne vurarak onu gerisingeri masaya savurdu. Masa kaydı, Brown ise dengesini kaybederek yere kapaklandı.

Bu sırada Webster valinin kapısını şiddetle açmıştı.

Vali ayaklarını masadan indirdi. "Brown a demiştim ki..."

Webster başını salladı. "Brown bana söyledi. Sorun nedir, Carter? King benim burada olduğumu öğrenir diye mi korkuyorsun? Bazı güzel fikirler tarafından baştan

çıkarılmaktan mı korkuyorsun?"

"Ne istiyorsun?" diye tersledi Carter.

"Anladığım kadarıyla polis evleri yakacak."

"Doğru," dedi vali, kendinden emin bir şekilde. "Oraları toplum için bir tehdit."

"Hangi toplum?"

"Dinle, Webster..."

"Toplum diye bir şey kalmadığını sen de biliyorsun. Yalnızca siz birkaç iğrenç politikacı bunun tersinde ısrar ediyorsunuz; çünkü böylelikle mevkini koruyabiliyor, her yıl tekrardan seçilmeyi garantiliyor ve maaşlarınızı istediğiniz gibi artırabiliyorsunuz. Yakın zamanda yapmanız gereken tek şey, birbirinize oy vermek olacak. Dükkanlarda ve depolarda çalışan insanlar, hatta fabrikalarda en aşağılık işleri yapanlar bile kent sınırları içinde yaşamıyor. İşadamları kenti terk edeli çok oldu. Burada iş yapıyorlar ama burada oturmuyorlar."

"Ama burası hâlâ bir kent," dedi vali.

"Buraya seninle bunu tartışmaya gelmedim," dedi Webster. "O evleri yakmanın yanlış olduğunu sana anlatmayı denemeye geldim. Sen bunu kavramak istemersen de, evler başka evi olmayan kimselere yuva görevi görüyor. Başını sokacak bir yer bulma umuduyla bu kente gelen, bize sığınan kimselere. Bir bakıma onlar bizim sorumluluğumuz altında."

"Biz onlardan sorumlu falan değiliz," dedi vali dişlerini gıcırdatarak. "Başlarına ne geliyorsa kötü şansları yüzünden geliyor. Onları buraya biz çağırmadık. Onları burada istemedik de. Topluma verdikleri hiçbir şey yok. Bana onların uyumsuz olduğunu söyleyeceksin. Farzedelim ki öyle, benim elimden ne gelir? İş bulamadıklarını söyleyeceksin. Ben de sana istemiş olsalar bulabileceklerini söyleyeceğim. Yapılacak iş var, yapılacak bir iş her zaman vardır. Beyinleri bu yeni dünya zırvasıyla öylesine doldurulmuş ki onlara uyacak yeri ve onlara uyacak işi bulma görevinin bir başkasına düştüğünü sanıyorlar."

"Duyan da seni sıkı bir bireyci sanır," dedi Webster.

"Komik bulduğun için böyle söylüyorsun," diye havladı vali.

"Bence komik," dedi Webster. "Komik ve aynı zamanda da trajik; bu devirde hâlâ böyle düşünen birinin var olduğunu görmek."

"Azıcık sıkı bir bireycilikle, bu dünya çok daha iyi bir yer haline gelirdi," diye

tersledi vali. "Evinin terk eden şu insanlara bir bak..."

"Kendinden mi bahsediyorsun?" diye sordu Webster.

"Örneğın, beni ele alalım," diye onayladı Carter. "Çok yoğun çalıştım. Fırsatları değerlendirmesini bildim. İleriyi görebildim. Ben..."

"Demek istiyorsun ki, doğru kişilerin çizmesini yaladın ve uygun kişilerin yüzünü çiğnedin," dedi Webster. "Dünyanın bugün artık istemediğı insan tipinin parıldayan bir örneğisin. Düşüncelerin öyle eski ki, küf koktuğuna bahse girerim. Sen politikacıların sonuncususun, Carter, benim Ticaret Odası katiplerinin sonuncusu olduğum gibi. Sadece, sen henüz bunun farkında değilsin. Ben farkındayım. O yüzden çıktım. Bana bir şeye mâl olduğu anda bile çıktım, çünkü kendime olan saygımı korumam gerekiyordu. Sizin politika anlayışınız artık öldü. Öldü, çünkü ağzı laf yapan her serseri, çete psikolojisine dayanarak güç sahibi olabiliyor günümüzde. Sizin psikolojiniz ise sıfırı tüketti. İnsanlar çoktan ölmüş bir şeye... kendi ağırlığı altında çöken bir politik sisteme... en ufak önem vermezken kitle psikolojisini kullanamazsınız artık."

"Defol buradan," diye haykırdı Carter. "Polisleri çağırıp seni buradan attırmadan defol."

"Buraya seninle evler hakkında konuşmak için geldiğimi unutuyorsun," dedi Webster.

"Bunun sana bir yararı olmaz," diye homurdandı Carter. "Burada durup kıyamete dek konuşabilirsin. O evler yanacak. İşte o kadar!"

"Ortalığı moloz yığını halinde görmek hoşuna gider miydi?"

"Gülünç bir benzetme bu."

"Benzetme yaptığımı kim söyledi?" dedi Webster.

"Yapmıyor muy..." Vali onu süzdü. "Peki öyleyse neden bahsediyordun?"

"Önemli bir şey değil," dedi Webster. "İlk meşale evlere dokunduğu anda, ilk top mermisi de hükümet konağına düşecek. İkincisi ise İlk Ulusal binasına. Sırayla hepsi vurulacak, büyük bedeller önce olmak üzere tabii."

Carter'ın ağzı hayretle açılmıştı. Sonrasında bir öfke seli boğazından yüzüne sıçradı.

"İşe yaramayacak, Webster," diye atıldı. "Blöfünü yutmam. Hele böyle saçma bir hikayeyi asla..."

“Saçma bir yanı yok bunun,” dedi Webster.

“O adamların bir topu var. Parçalarını Lejyon depolarından, müzelerden toplamışlar. Bu silahı çalıştırmayı bilen kişiler de bulmuşlar. Aslında onlara ihtiyaçları yok. Ne de olsa menzil çok yakın. Bir ambarın yanını vurmak gibi bir şey bu.”

Carter radyoya uzandı ama Webster elini kaldırarak onu durduruverdi.

“Radyoyu kullanmadan önce bir dakika düşünsen daha iyi olur, Carter. Tam bir yol ayırımındasın. Planını uyguladığın takdirde kendini bir savaşın içinde bulursun. Evler yanabilir ama kent de harabeye döner. İşte o zaman işadamları kafa derini yüzer.”

Carter elini radyodan çekti.

Uzaklardan bir tüfeğin patlama sesi duyuldu.

“Onları sakinleştiren iyi edersin,” diye uyardı Webster.

Carter’ın yüzü kararsızlıkla titredi.

Bir tüfek patlaması daha, ardından bir daha, bir daha.

“Çok yakında,” dedi Webster, “ipin ucu kaçacak. Durdurma imkanın da kalmayacak.”

Bir makineli tüfek salvosu odanın pencerelerini yere indirdi. Carter koltuğundan yere atladı.

Webster aniden kendini üşümüş ve zayıf hissetmişti. Buna rağmen yüzünü düz ve sesini sakin tutmaya çalıştı.

Carter, taştan bir adam gibi, pencereden dışarı bakıyordu.

“Korkarım ki,” dedi Webster, “ipin ucu çoktan kaçtı.”

Masanın üstündeki radyo, kırmızı ışıkları yanıp sönerек, ısrarla cıvıladı.

Carter titrek bir elle uzanarak aleti çalıştırdı. “Carter,” diyordu bir ses. “Carter. Carter.” Webster sesi tanıdı... Polis Şefi Jim Maxwell’in kalın sesiydi bu.

“Ne var?” diye sordu Carter.

“Büyük bir topları var,” dedi Maxwell. “Onu ateşlemeye çalıştıklarında infilak etti. Cephaneleri uymadı, sanırım.”

“Bir top mu?” diye sordu Carter. “Tek bir top mu?”

“Başkasını görmedim.”

“Tüfek sesleri duydum,” dedi Carter.

“Evet, bize ateş ettiler. Çocuklardan birkaçını yaraladılar. Ama şimdi geri çekilmiş durumdalar. Çalılığın içlerine çekildiler. Artık ateş etmiyorlar.” “Pekala,” dedi Carter, “devam edin ve yangını başlatın.”

Webster ileri atıldı. “Sor ona, sor...”

Ama Carter radyonun düğmesini kapatmıştı. “Ne sormak istiyordun?”

“Hiçbir şey,” dedi Webster. “Önemli bir şey değil.”

Carter’a, topları ateşleme bilgisi olan kişinin Grant olduğunu söyleyemedi. Top havaya uçtuğunda Grant’in de orada bulunduğunu söyleyemedi.

Oradan çıkmalı, olabildiğince hızlı bir şekilde topun bulunduğu yere gitmeliydi.

“İyi bir blöftü, Webster,” diyordu Carter. “Gerçekten iyi bir blöf, ama sökmedi.”

Vali evlere bakmakta olan pencereye döndü.

“Ateş kesildi,” dedi. “Çabuk pes ettiler.”

“Polislerinden altı tanesi sağsalim geri dönebilirse,” diye tersledi Webster, “şanslı sayılırsın. Tüfek taşıyan o adamlar çalılarının içinde gizleniyorlar ve yüz kilometreden bir sincabın gözünü çıkarabilirler.”

Dışarıdaki koridorda ayak sesleri yankılandı, kapıya doğru koşuşturan iki çift ayağın sesi.

Vali başını hızla pencereden odaya çevirmiş, Webster ise topukları üzerinde dönmüştü.

“Gramp!” diye bağırdı.

“Selam, Johnny,” dedi Gramp soluk soluğa; bir yandan da durmaya çalışıyordu.

Gramp’in arkasındaki adam genç biriydi ve elinde bir şey sallıyordu... o salladıkça hışırdayan bir demet kağıt.

“Ne istiyorsunuz?” diye sordu vali.

“İsteğimiz çok fazla,” dedi Gramp.

Bir an için durdu, nefesini düzene koymaya çalışarak “Arkadaşımla tanışın, Henry Adams,” dedi.

“Adams?” diye sordu vali.

"Tabii ya," dedi Gramp. "Dedesi burada yaşırdı. Yirmiyedinci sokakta."

"Ah," dedi vali, sanki birisi ona sopayla vurmuş gibi. "F. J. Adams'ı kastediyorsun."

Çizmelerine bahse girerim ki öyle," dedi Gramp. "O ve ben, savaşta birlikteydik. Evdeki oğlundan bahsederek geceleri beni ayık tutardı." Carter Henry Adams'a dönerek başını salladı, "Kentin valisi olarak," dedi, itibarının birazını tekrar kazanmaya çalışarak, "size hoşgeldiniz der... "

"Bu pek uygun bir karşılama değil," dedi Adams. "Anladığım kadarıyla benim mülkümü yakıyorsunuz."

"Mülkünüz mü!" Nefesi tıkanmış olan vali, inanmaz gözlerle Adams'ın kendisine doğru sallamakta olduğu kağıt demetine baktı.

"Evet, onun mülkü," dedi Gramp tiz bir sesle. "Az önce satın aldı. Veznedarın bürosundan geliyoruz. Geriye dönük vergilerin ve cezai masrafların ve siz yasal hırsızların o evlere yapıştırdığınız diğer ıvır zıvırın tümünü ödedi."

"Ama, ama..." diyen vali bir yandan söyleyecek söz bulmaya çalışıyor, bir yandan da nefes almaya uğraşıyordu. "Hepsini değil herhalde. Belki de sadece eski Adams arazisini."

"Kilitle, depola ve at fıçıya," dedi Grant, muzaffer bir edayla.

"Şimdi ise," dedi Adams valiye, "adamlarınıza mülküne zarar vermeyi kesmelerini söyleme kibarlığını gösterirseniz..."

Carter masaya eğildi ve beceriksiz ellerle radyoya uzandı.

"Maxwell," diye bağırdı. "Maxwell. Maxwell." "Ne istiyorsunuz?" diye bağırarak yanıtladı Maxwell.

"Ateş yakmayı bırakın," diye haykırdı Carter. "Evleri ateşe vermeyin. İtfaiyeyi arayın. Bir şeyler yapın işte. Ama ne olursa olsun o yangını söndürün."

"Haydaa," dedi Maxwell. "Aklınız başınızdadır umarım."

"Ne diyorsam onu yap," diye çığırdı vali. "Ateşi söndür."

"Peki," dedi Maxwell. "Tamam. Merak etmeyin. Ama çocuklar bundan hoşlanmayacak. Hakkında sürekli fikir değiştirdiğiniz bir işi yaparken üzerlerine ateş açılmasından hoşlanmayacaklar." Carter radyoyu kapayıp doğruldu.

"Sizi temin ederim ki, Bay Adams," dedi, "bu büyük bir yanlışlıktı."

"Öyle," dedi Adams ciddi bir tavırla. "Oldukça büyük bir yanlışlık, vali bey. Şimdiye

dek yaptıklarınızın en büyüğü.”

Bir an için oldukları yerde dikilerek, odanın iki ucundan birbirlerine baktılar.

“Yarın,” dedi Adams, “kent yönetimindeki bozukluğu soruşturması için mahkemeye bir dilekçe sunacağım. Mevcut sınırlar dahilindeki, hem alan hem de değer yönünden en büyük toprak parçasının sahibi olarak, bunu yapmaya yasal yönden hakkım var hiç şüphesiz.”

Vali yutkundu, sonunda birkaç sözcük çıkarabilmişti.

“Neye dayanarak?” diye sordu.

“Daha fazla ihtiyaç olmadığına dayanarak,” dedi Adams. “İddiamın doğruluğunu kanıtlamakta çok fazla zorluk çekeceğimi sanmıyorum.”

“Ama... ama... bu demektir ki...”

“Evet,” dedi Gramp, “ne demek olduğunu biliyorsun. Bu güzelim mevkiinden şutlanacaksın demek oluyor.”

“Bir park,” dedi Gramp, kolunu bir zamanlar kentin mesken tutulmuş kısmı olan kıra doğru sallayarak, “insanların, dedelerinin bir zamanlar nasıl yaşadığını öğrenmesi için bir park.”

Kule Tepesi’nde üç kişiydiler; paslı eski su kulesi, dayanıklı çelik bacakları bel boyundaki bir çim denizine gömülmüş halde, üzerlerinde bütün heybetiyle yükseliyordu.

“Tam olarak bir- park değil,” diye açıkladı Henry Adams. “Daha ziyade, bir anıt. Bir yüzyıl daha unutulmuş olarak kalacak komünal bir döneme ithal edilen bir anıt. Belli şartlara uyum sağlamak ve her bir insanın zevkini tahmin etmek üzere inşa edilmiş bir dizi yapının korunduğu yer. Hiçbir mimari fikrin esiri olmadan, daha iyi bir yaşamı gerçekleştirmek için gösterilen bir çaba. Önümüzdeki yüzyılda insanlar, o evlerin arasında, bugün bir müzeyi gezerken hissettikleri aynı saygı ve hürmet duygusuyla dolaşacaklar. Bu onlar için ilkçağlardan kalma bir şey, daha iyi, daha eksiksiz bir yaşam yolundaki bir mihenktaşı anlamına gelecek. Ressamlar ömürlerini o evleri tuvale dönüştürmekle geçirecek. Tarihi roman yazarları ilham almak için buralara gelecek.”

“Ama siz bütün evleri restore edeceğinizi, çimi ve bahçeleri eskisinin aynı hale getireceğinizi söylediniz,” dedi Webster. “Bu iş bir servet ister. Sonrasında ise, onların şeklini korumak için bir servet daha.”

“Çok param var,” dedi Adams. “İstemediğim kadar çok Büyükbabamın ve babamın atom sektörüne daha işin başındayken girdiğini unutmayın.”

"Deden tanıdığım en iyi barbut oyuncusuydu," dedi Gramp. "Her ödeme günü cebimde metelik bırakmazdı."

"Eskiden," dedi Adams, "bir adamın çok fazla parası varsa, o parayı harcayabileceği başka yollar olurdu. Örneğin, organize hayır işleri. Veya tıbbi araştırma ya da onun gibi bir şey. Ancak bugün organize hayır işleri diye bir şey kalmadı. Onları ayakta tutmaya yetecek iş yok ortalıkta."

Dünya Komitesi hızını alalı beri, tıbbi olsun olmasın yapılmak istenecek her tür araştırma için bol para var.

"Dedemin eski evini görmeye geldiğimde aklımda böyle bir plan yoktu. Sadece orayı görmek istemiştım, hepsi bu. Bana oradan çok bahsederdi. Ön bahçedeki çime o ağacı nasıl diktiğinden. Arka taraftaki gül bahçesinden de."

"Sonra orayı gördüm. Benimle alay eden bir hayalet gibiydi. Geride bırakılmış bir şeydi sanki. Birisi için çok şey ifade etmiş olup da öylece geride bırakılmış bir şey. O gün Gramp'le evin önünde dururken, gelecek nesillere atalarının yaşamına dair bir kesit saklamaktan daha iyi bir şey yapamayacağım fikrine kapıldım."

Aşağılardaki ağaçların üzerinden ince mavi bir duman çizgisi yükseldi.

Webster o tarafı işaret etti. "Onlar ne olacak?" "Berduşlar kalacak," dedi Adams, "eğer isterlerse. Yapabilecekleri çok iş olacak. Ayrıca içinde yaşayabilecekleri bir ya da iki ev her zaman bulunacak."

"Beni rahatsız eden tek bir şey var. Bizzat burada olamam her zaman. Projeyi yürütecek birine ihtiyacım var. Ömür boyu sürececek bir iş bu." Webster'e baktı.

"Haydi, Johnny," dedi Gramp.

Webster olumsuz yönde başını salladı. "Betty'nin akli fikri taşradaki o evde."

"Sürekli burada kalman gerekmez," dedi Adams. "Her gün gider gelirsın."

Tepenin eteklerinden bir selam duyuldu. "İhtiyar bu," diye bir çığlık kopardı Gramp. Bastonunu sallayarak selam verdi. "Selam, İhtiyar. Yukarı gel."

Sessizce bekleyerek İhtiyarın uzun adımlarla tepeyi tırmanışını izlediler.

"Seninle konuşmak istemiştım, Johnny," dedi İhtiyar. "Bir fikrim var. Dün gece beni derin bir uykudan uyandırdı."

"Durma, söyle," dedi Webster.

İhtiyar, Adams'a baktı. "Ondan zarar gelmez," dedi Webster. "O Henry Adams. Dedesini, yaşlı F.J.'İ hatırlarsın belki."

"Hatırlıyorum," dedi İhtiyar. "Atom gücüyle kafayı bozmuştu. Ne oldu sonra?"

"İşleri oldukça iyi gitti," dedi Adams.

"Bunu duyduğuma sevindim," dedi İhtiyar. "Sanırım yanılmışım. Bir yere gelemeyeceğini söyledim. Hayalci derdim ona."

"Şu senin fikirden bahsetmedin hâlâ!" diye araya girdi Webster.

"Züppe çiftliklerini duyunuz, değil mi?" diye sordu İhtiyar.

Webster evet dercesine başını salladı.

"Milletin gidip kovboyculuk oynadığı yerler," dedi İhtiyar. "Bu onları memnun ediyor çünkü onlar çiftlik hayatının bütün o zorluklarından habersizler ve ata binmenin falan romantik olduğunu sanıyorlar..."

"Bak. çiftliğini züppelerin hizmetine açmayı düşünmüyorsun umarım?" diye sordu Webster.

"Hayır," dedi İhtiyar. "At sürmeye uygun değil zaten. Ama toprakla uğraşılacak bir züppe çiftliği olabilir pekala. Ortalıkta çiftlik niyetine bir şey kalmadığı için insanlar artık çiftlikler hakkında pek bir şey bilmiyor. Balkabağının üstündeki kırağı hakkında birşeyler okuyacaklar ve şeyin ne kadar tatlı olduğunu, şeyin..."

Webster İhtiyarı süzdü. "Buna bayılacaklar, İhtiyar," diye belirtti. "Tatillerini gerçek bir eski tip çiftlikte geçirebilmek için öldüresiye yarışacaklar birbirleriyle. "

Tepenin yanındaki bir çalı kümesinden, çatırtı, gıcırta ve tiz sesler çıkaran parlak bir cisim, parıltılar saçarak ve vinç şeklindeki kolunu sallayarak havaya fırladı.

"Bu şey de ne?" diye sordu Adams.

"Kahrolası çim biçme makinesi!" diye haykırdı Gramp. "Günün birinde kafayı yiyip bu hale geleceğini biliyordum!"

İKİNCİ ÖYKÜ ÜZERİNE NOTLAR

Diğer tüm yönlerden hâlâ yabancı görünmekle beraber, ikinci öykü ilkinden çok daha tanıdık bir havada geçiyor. Burada, ilk kez olarak, okuyucu bu öykünün bir kamp ateşi etrafında -ilk öyküyle ilişkili olduğu düşünülüşünde inanılmaz bir durumdur bu-doğmuş olabileceği izlenimine kapılıyor.

Burada Köpekler'in temsil ettiği yüksek etik kavramlardan bahsediliyor. Yine burada, her ne kadar bu mücadele merkezindeki karakterin akli ve ahlaki çürümüşlüğüne açığa vursa da, bir Köpek'in anlayabileceği bir olgu söz konusu.

Yine ilk defa olarak, tanıdık bir karakter çıkıyor karşımıza... robot. İlk kez bu öyküde tanıştığımız Robot Jenkins'te okuyucu, binlerce yıldır çocukların favorisi olagelen bir karakteri fark ediyor. Tige, Jenkins'i efsanenin gerçek kahramanı kabul ediyor. Onda, İnsan'ın etkisinin, İnsan'ın yok oluşu sonrasındaki dönemlere olan uzantısını görüyor; İnsan'ın kendisi yok olduktan çok sonra, insan düşüncesinin Köpekler'i yönlendirmeyi sürdürmekte kullandığı mekanik bir cihaz.

Bugün hâlâ robotlara sahibiz; sadece tek bir amaç için... bize yardımcı olmak için var olan değerli ve sevimli küçük icatlar. Diğer yandan, geçen yıllar boyunca bir Köpek'in robotu onun öyle ayrılmaz bir parçası haline geldi ki, şu an hiçbir Köpek, robotunu ayrı bir varlık olarak kabul etmez.

Tige'nin, robotun bir İnsan icadı, ırkımızın İnsan'dan devraldığı bir miras olduğu yönündeki ısrarı, bu efsane üzerinde çalışmalarını sürdüren diğer öğrencilerin çoğu tarafından acımasız saldırılara uğramıştır.

Bounce, robotun, kültürlerinin gelişiminde Köpekler'e yardımcı olmak üzere meydana getirilip onlara verilmiş olabileceği fikrinin, kendi romantisizminin etkisiyle alelacele yönetildiğine inanmaktadır. Onun iddiasına göre, bu aslında bir öykü aldatmacası olup, ilkinden şüphelenmek gerekir.

Köpeklerin nasıl olup da bir robot geliştirebildiğini çözmek bugün mümkün değildir. Kendilerine robot gelişimi üzerine çalışmak için zaman verilen az. sayıda öğrenci, robotun üst düzey uzmanlaşma gerektiren işlevinin, robotun Köpek tarafından icat edildiği düşüncesiyle geliştiğini işaret etmektedir. Böylesine uzmanlaşabilmesi için, robotun, şahsi kullanımına bu denli kusursuz derecede uyum sağlayacağı bir ırk tarafından icat edilip geliştirilmiş olması gerektiğini öne sürüyorlar. Köpekler dışında hiç kimsenin, böyle karışık bir işi böyle iyi beceremeyeceğini iddia ediyorlar.

Günümüzde hiçbir Köpek'in bir robot imal edemeyeceği gerçeği, bu iddiayı haklı çıkarıyor. Bugün hiçbir Köpek bir robot yapamaz; çünkü artık robotlar kendi kendilerini

imal ettiğinden buna gerek kalmamıştır. İhtiyaç olduğu dönemlerde Köpek'in robot yapmış olduğu açıktır ve ona kendi benzerlerini yapabilme kapasitesi sağlayacak nitelikte bir üretim dürtüsü kazandırarak sorunu Köpekler'e has bir yöntemle çözmüştür.

Bu öyküde de benzer şekilde, efsanenin geri kalanında da süren ve uzun zamandan beri tüm öğrencileri ve çoğu okuyucuyu hayrete düşüren bir fikir sunuluyor. Birinin, başka dünyalara ulaşmak amacıyla uzayı kat etmek üzere fiziksel olarak bu dünyadan ayrılabilceğı fikridir bu. Bu fikir çoğunlukla, az çok her efsanede yer alan bir fantazy öğesinden ibaret görülmesine karşın, üzerinde oldukça fazla çalışma yapıldığı da bir gerçektir. Bu incelemelerin çoğu söz konusu durumun imkansız olduğunu doğrulamıştır. Böylesi bir inanış, gece gördüğümüz yıldızların bizimkinden çok uzakta bulunan muazzam dünyalar olduğunu tartışmaya açacaktır. Herkes onların gökyüzünde asılı duran, bize çok yakın ışıklar olduğunu biliyor tabii.

Bounce, uzaya yayılmış dünyalara ilişkin teorinin kaynağının en iyi açıklaması olabilecek bir fikir ileri sürüyor. Bunun, çok eski zamanlarda yaşamış bir masalcının, Köpeklerin unutulmuş çağlardan beri bildiğı büyük dünyalara dair uydurduğu laflardan pek farklı olmadığını söylüyor.

TOPLANMA YERİ

Yağmur, kurşuni gökyüzünden aşağı, dumanın çıplak dallı ağaçların arasından süzülmesi gibi, hafif hafif çiseliyordu. Çitleri yumuşatıyor, binaların dış hatlarını sis içinde bırakıyor ve görüş açısını sınırlıyordu. Sessiz robotların metalik derileri üzerinde parlıyor ve elleri arasında tuttuğu kitaptan yüksek sesle birşeyler okumakta olan siyah elbiseli adamın konuşmasını dinleyen üç kişinin omuzlarını gümüşsü bir renge buluyordu.

"Çünkü ben hem Diriliş hem de Yaşamım..."

Mezar kapısının üstünde dikilmekte olan yosun tutmuş mezarlık figürü, kederli vücudunun her bir kristali başka kimsenin göremediği bir şeye ilişir halde, yukarı uzanmaya çalışıyor gibiydi. İnsanların, ilk John J. Webster'ı hayatının son yıllarında memnun edecek bir sembolle aile mezarlığını süslemek için onu granitten yonttuğu, şimdi çok gerilerde kalan o günden beri devamlı uzandığı gibi.

" Yaşayan ve Bana inanan her kim olursa olsun..."

Jerome A. Webster, oğlunun parmaklarının kolunu sıkıca kavradığını hissetti, annesinin boğuk hıçkırıklarını duydu, hizmet etmiş oldukları efendilerine duydukları saygı gereği başları öne eğilmiş şekilde sıra sıra dizilmiş olan dimdik robotları gördü. O efendi ki, şu an evine gidiyordu... hepsinin sonuncusu olan eve.

Uyuşmuşçasına, Jerome A. Webster onların anlayıp anlamadıklarını; yaşam ve ölüm kavramlarının, Nelson F. Webster'ın orada tabutun içinde uzanışının, başucundaki birinin ahenkli bir sesle elindeki kitaptan birşeyler okuyuşunun ne anlama geldiğini anlayıp anlamadıklarını merak etti.

Bu arazide yaşayagelmiş olan Webster'ların dördüncü kuşağı olan Nelson F. Webster, hemen hemen hiç ayrılmadığı bu yerde yaşamış ve ölmüştü; şimdi ise, ilklerin sonuncular için... burada yaşayacak ve ilk John J. Webster'ın kurmuş olduğu şeyleri, âdetleri ve yaşam biçimini ayakta tutacak olan o uzun nesil zinciri için hazırladığı yerde son istirahatine çekiliyordu.

Jerome A. Webster genesinin kasıldığını, hafif bir titremenin vücudunu sardığını hissetti. Bir an için gözleri yandı, tabutun görüntüsü bulanıklaştı ve siyah elbiseli adamın sözleri, ölülerin başını bekleyen çamların arasında esen rüzgarın fısıltısına dönüştü. Anılar zihninde geziniyordu... tepeler ve kırlar üzerinde dolaşan, sabah melteminin kokusunu içine çeken, elinde bir bardak brendiyle bacaklarını germiş halde çıtırdayan şöminenin

önünde dikilen kır sağı bir adamın anıları.

Gurur... toprağın ve yaşamın, kişinin içinde yetişen alçakgönüllülüğün ve büyüklüğün gururu. Özgür ve kararlı olmanın verdiği rahatlık. Tabii güven duygusunun, aile çevresinin konforunun, geniş alanlardan kaynaklanan serbestliğinde.

Thomas Webster dirseğini sarsıyordu hafifçe. "Baba," diye fısıldıyordu. "Baba."

Tören sona ermişti. Siyah elbiseli adam kitabını kapattı. Altı robot öne çıkarak tabutu kaldırdı.

Üçü, tabutu mezara dek ağır ağır izlediler; robotlar onu haznesine yerleştirip küçük kapıyı kapatarak üzerinde "NELSON F. WEBSTER 20342117" yazan tabelayı koyarken sessizce durdular.

Hepsi bu kadardı. Sadece isim ve tarihler. Jerome A. Webster, bunu yeterli bulduğunu fark etti. Daha fazlasına ihtiyaç yoktu. Diğerleri de bu kadarına sahipti zaten. Aile sicili denen şeyde adı geçenler... William Stevens, 1920-1999 ile başlıyordu sicil. Webster, ona Gramp Stevens dendiğini hatırladı. Kendisi de 1951-2020 yazıları altında burada yatmakta olan şu ilk John J. Webster'in kayınpederi. Ardından onun oğlu geliyordu, Charles F. Webster, 1980-2060. Sonra onun oğlu, John J. II, 2004-2086. Webster, John J. II'yi hatırlayabiliyordu... piposu ağzının kenarında, her zaman olduğu gibi sakalını yanma tehlikesiyle karşı karşıya bırakarak şöminenin yanında uyuklayan bir dede.

Webster'in gözleri bir diğer tabelaya kaydı. Mary Webster, hemen yanı başında duran oğlanın -ki artık genç bir adam olmuştu- annesi. Thomas'ın artık yirmi yaşına geldiğini, gençliğinde kendisinin de yapmış olduğu gibi, bir hafta içinde Mars'a gitmek üzere onlardan ayrılacağını hep unutuyordu.

Hepsi burada bir arada, dedi kendi kendine. Webster'lar, eşleri ve çocukları. Dışarıdaki çam ağaçları ve üzerinde o sembolik figürle zamanın eskittiği kapının refakatinde, bronz ve mermerin gurur ve güveni içinde uyuyarak, hayattayken olduğu gibi ölüyken de bir arada.

Görevini tamamlamış olan robotlar, sessizce bekliyordu.

Annesi ona baktı.

"Ailenin reisi artık sensin, oğlum," dedi ona.

Webster uzandı ve onu bağrına bastı. Aile reisi... yalnız bu kalmıştı geriye. Artık sadece üç kişiydiler. Annesi ve oğluyla. Oğlu da yakında ayrılacak, Mars'a gidecekti. Ama geri dönecekti. Belki de bir eşle dönecekti, bu sayede aile varlığını sürdürebilecekti. Aile

üç kişiyle sınırlı kalmayacaktı ya. Büyük evin şu an kapanmış olan odalarının çoğu ilelebet öyle kalmayacaktı. Ayrı odalarda ancak tek bir çatı altında yaşayan bir düzine aile biriminin hayat dolu cıvıltılarıyla dolu günler görmüştü o ev. Biliyordu ki, o günler tekrar gelecekti.

Üçü, geri dönüp mezardan çıktılar, alanın ortasında dev bir gri gölge gibi belli belirsiz seçilen eve giden yola koyuldular.

Ocakta ateş yanıyor ve masanın üstünde bir kitap duruyordu. Jerome A. Webster uzandı ve onu aldı, başlığı bir kez daha okudu:

“Mars Fizyolojisi, Özel Beyin İncelemesiyle,” yazar: Jerome A. Webster, M.D.

Katı ve otoriter... hayatta bir kere söylenecek, kendi alanında neredeyse rakipsiz bir söz. Mars'ta veba salgınının yaşandığı o beş yıl... Dünya Komitesi'nin tıbbi komisyonundaki meslektaşlarıyla, yardım amaçlı bir görevle gönderildikleri komşu gezegende gece gündüz çalıştıkları o yıllar sırasında yaptıkları çalışmalarda toplanan bilgilere dayanan bir başlık.

Kapıya hafifçe vuruldu.

“Girin,” diye seslendi.

Kapı açıldı ve bir robot kayarak girdi içeri. “Viskiniz, efendim.”

“Teşekkürler, Jenkins,” dedi Webster.

“Bakan ayrıldı, efendim,” dedi Jenkins.

“Ah, evet. Umarım onunla ilgilenmişsinizdir.” “İlgilendim, efendim. Her zamanki bahşişi verdim ve içki teklif ettim. Ama içmeyi reddetti.” “Sosyal bir hata yapmışsın,” dedi Webster ona. “Bakanlar içki içmez.”

“Üzgünüm, efendim. Bilmiyordum. Bir ara kiliseye gelmenizi istememi rica etti benden.”

“Eee?”

“Ona sizin hiçbir yere gitmediğinizi söyledim, efendim.”

“İşte bu doğru, Jenkins,” dedi Webster. “Hiçbirimiz bir yere gitmeyiz.”

Jenkins kapıya yöneldi, oraya ulaşmadan durdu ve geri döndü. “Müsaadenizle belirteyim, efendim, mezardaki çok dokunaklı bir törendi. Babanız iyi bir insandı, gelmiş geçmişlerin en iyisi. Robotlar, ona yakışır bir tören yapıldığını söylüyor. Oldukça vakur bir törendi, efendim. Bilseydi o da çok beğenirdi.”

“Babam,” dedi Webster, “bunu söylediğini duymaktan daha büyük zevk alırdı, Jenkins.”

“Teşekkür ederim, efendim,” dedi Jenkins ve dışarı çıktı.

Webster elinde viski ve kitapla, ateşin başında oturdu... odanın o bildik konforunun kendisini sardığını, onun koruyuculuğunu hissederek.

Burası onun yuvasıydı. İlk John J. buraya gelip bu koca evin ilk bölmelerini inşa ettiği günden beri burası Webster'lara yuvalık etmişti. John J. burayı seçmişti, çünkü yakınında içinde alabalıkların yüzdüğü bir dere vardı ya da o böyle bilinmesini istiyordu. Ama bundan daha fazlası vardı muhakkak. Daha fazlası olmalı, dedi Webster kendi kendine.

Veya belki de, sadece alabalıktı dere vardı başlangıçta. Dere, ağaçlar ve çayırlar, sisin her sabah nehirden ona doğru süzüldüğü kayalık sırt. Belki de geri kalanı gelişmiş, geçen yıllar boyunca, toprağın kendisi geleneğe yakın bir şeyle bütünleşene dek aile birliğinin hüküm sürdüğü yıllar boyunca, aşama aşama çoğalmıştı. Her bir ağacı, kayayı ve toprak parçasını birer Webster ağacı, kayası ve toprağı yapan bir şeyle. Hepsi bu bütünün birer parçasıydı.

John J, ilk John J, kentlerin dağılmasından, insanların yirminci yüzyılın bu toplanma yerlerini ilk ve son kez olmak üzere terk etmesinden, ortak bir düşman veya ortak bir tehdit karşısında tek bir mağarada veya tek bir açıklıkta toplanma üzerine kurulu kabile içgüdüsünden kurtulmasından sonra buraya gelmişti. Modası geçmiş bir içgüdüydü bu; çünkü ne tehdit kalmıştı ne de düşman. Ekonomik ve toplumsal koşulların çağlar boyunca ona zorla benimsettiği sürü içgüdüsüne isyan ediyordu artık İnsan. Yeni bir güvenlik anlayışı ve yeni bir kendi kendine yeterlik duygusu, bu içgüdüden kopuşu mümkün kılmıştı.

Bu süreç, iki yüzyıldan daha uzun bir süre önce, insanların temiz havaya, geniş alanlara ve toplu halde yaşamın onlara asla sunmadığı bir cana yakınlığa kavuşmak için taşra evlerine göçtüğü 20. yüzyılda başlamıştı.

Bu göçün sonucu ise işte buradaydı. Sakin bir yaşam. Ancak iyi şeylerle beraber gelebilecek bir huzur. İnsanların yıllar boyunca hasretini çektiği bir yaşam tarzı. Eski aile evlerine ve ağır ağır işlenen dönümlerce toprağa dayalı, hizmetçilerin yerini robotların aldığı ve atom gücünden yararlanan bir malikane hayatı.

Webster, içinde odunların çıtırdadığı şömineye bakarak gülümsedi. Bu, pek de fena olmayan bir anakronizmdi... İnsanoğlu'nun ta mağara dönemlerinden bu yana getirdiği bir şey. Atomik ısıtma sistemiyle kıyaslandığında kullanışsızdı tabii; ama daha hoş olduğu da

bir gerçektir. Ne de olsa öylece oturup atomikleri seyrederek alevlerin içinde hayali kaleler inşa edilemezdi.

O öğleden sonra babasını defnettikleri şu dışarıdaki mezar bile öyleydi. O bile ailedendi. Diğerleri gibi o da bütünün bir parçasıydı. O kasvetli gururun, serbestçe yaşamının ve huzurun bir parçası. Eskiden ölümler geniş arazi parçalarına beraberce gömülürdü, tanımadıkları kişilerle yanak yanağa...

O asla bir yere gitmez.

Jenkins bakana böyle demişti.

Bu doğrudu da. Bir yere gitmeye ne gerek vardı ki? Her şey buradaydı. Tek bir numara çevirerek istediğin kişiyle yüz yüze konuşabilir, fiziksel olmasa da ruhen istediğin yere gidebilirdin. Tiyatro izleyebilir veya konser dinleyebilir veya dünyanın öbür yanındaki bir kütüphaneyi ulaştırabilirdin. İstediyin her işi koltuğundan kalkmadan görebilirdin.

Webster viskisini içti, sonra masasının yanında üzerinde düğmeler bulunan makineye doğru sallana sallana yürüdü.

Numaraları ajandaya bakmadan, ezberinden çevirdi. Nereye gittiğini biliyordu.

Parmağıyla bir manivelayı kaldırdı ve oda eridi... daha doğrusu erir gibi oldu. Geriye sadece oturduğu koltuk, masanın bir kısmı ve makinenin bir bölümü kalmıştı.

Koltuk, altın renginde bir çim ve çarpık çurpuk, rüzgarın etkisiyle eğilmiş ağaçlarla kaplı bir tepenin, mor renkli dağ dizileri arasında sıkışıp kalmış bir göle doğru dağınık şekilde inen yamacındaydı. Uzaktan mavi-yeşil renkli karanlık çizgilere benzeyen çam ormanlarıyla bezenmiş olan dağ dizileri, dağınık basamaklar halinde yükseliyor; gerilerinde ve üstlerinde testere biçiminde bir hat boyunca yükselen mavi renkli, karla kaplı dorukların içinde kayboluyordu.

Rüzgar, eğilmiş ağaçların arasında sertçe esiyor ve ani hareketlerle çimi dalgalandırıyor. Güneşin son ışınları uzaktaki tepeleri alev alev parlatıyordu.

Yalnızlık ve ihtişam, göz alabildiğine uzayıp giden bu dağınık topraklar, dağların arasında sıkışmış bu göl, uzaktaki sıradağların keskin gölgeleri...

Webster, gözleri dağların doruklarında, rahatça oturdu koltuğuna.

Neredeyse omuz başında bir ses duyuldu: "Girebilir miyim?"

İnsana tamamen yabancı, yumuşak, ılık gibi bir ses. Ama Webster'ın tanıdığı bir ses.

Başını salladı. "Tabii, Juwain."

Hafifçe döndü ve üzerinde tüylü, yumuşak bakışlı bir Marslı'nın oturduğu, incelikle işlenmiş, alçak aracı gördü. Aracın arkasında, Mars'ta kaldığı süre içinde öğrendikleri sayesinde ne olduklarını bir nebze tahmin edebildiği başka birtakım yabancı mobilyalar belli belirsiz seçiliyordu.

Marslı tüylü elini kaldırıp dağ dizisini işaret etti.

"Bunu seviyorsunuz," dedi. "Bunu anlayabiliyorsunuz. Ben de sizin onu nasıl anladığınızı anlayabiliyorum; fakat benim için orada güzellikten çok dehşet var. Mars'ta asla sahip olamayacağımız bir şey bu."

Webster elini uzattı ama Marslı onu durdurdu. "Bırakın," dedi. "Buraya neden geldiğinizi biliyorum. Ben böyle bir zamanda gelmezdim... Eski bir dostun bana ihtiyacı olduğunu düşünmesem." "Sağol, çok iyisin," dedi Webster. "Gelmene sevindim."

"Babanız," dedi Juwain, "büyük bir adamdı. Mars'ta geçirdiğiniz günlerde, bana ondan nasıl bahsettiğinizi hatırlıyorum. O zamanlar, bir gün geri geleceğinizi söylemiştiniz. Neden hiç dönmediniz?"

"Çünkü," dedi Webster, "ben hiç..." "Söylemenize gerek yok," dedi Marslı. "Ben zaten biliyorum."

"Oğlum," dedi Webster, "birkaç gün içinde Mars'a gidecek. Seni aramasını tembihleyeceğim."

"Bu benim için büyük zevk," dedi Juwain. "Onu bekliyor olacağım."

Oturduğu yerde huzursuzca kıpırdandı. "Belki de o, geleneği sürdürür."

"Hayır," dedi Webster. "O mühendislik okuyor. Cerrahlığa hiç merakı olmadı."

"Kendi seçtiği yolda gitmeye hakkı var," diye belirtti Marslı. "Yine de, bunun için izin isteyebilirdi."

"Olabilir," diye katıldı Webster. "Ama bizim mesele çoktan halloldu. Büyük ihtimalle esaslı bir mühendis olacak. Uzay mühendisi. Yıldızları keşfe çıkacak gemilerden söz ediyor."

"Belki de," dedi Juwain, "aileniz tıp bilimine yeterince hizmet vermiştir. Siz ve babanız..." "Ondan önce de," diye ekledi Webster, "onun babası."

"Kitabınız," dedi Juwain, "Mars'ı size borçlu hale getirdi. Dikkatleri Marslıların uzmanlığı üzerine biraz daha çekebilir. Benim halkımdan iyi doktor çıkmaz. Bunun için

gerekli altyapımız yok. Irkların beyinlerinin işleyişi ne kadar da garip! Mars'ın tıp üzerine hiç düşünmemiş olması çok garip... edebi yönden hiç düşünmemiş olması. Bu ihtiyacı bir çeşit kadercilik kültüyle gidermişiz hep. Oysa sizin tarihinizin ilk dönemlerinde, insanlar henüz mağaralarda yaşarken bile..."

"Sizin üzerinde düşündüğünüz," dedi Webster, "ve bizim düşünmediğimiz pek çok şey var. Bugün, nasıl olup da kaçırmışız, dediğimiz, şeyler. Sizin geliştirdiğiniz, bizimse sahip olmadığımız yetenekler. Mesela senin kendi uzmanlık alanını, felsefeyi ele alalım. Bizimkinden farklı. Seninki bir bilim; bizimki ise tepeden inme bir çabanın ötesine geçemedi hiç. Seninki, gelişimini düzenli ve mantıklı bir şekilde sürdürmüş bir felsefe; kullanışlı, pratik, uygulanabilir ve gerçek bir araç."

Juwain konuşmaya yeltendi, duraksadı, sonra devam etti. "Yeni bir şey keşfetmek üzereyim, yeni ve şaşırtıcı bir şey. Biz Marslılar için olduğu kadar siz. insanlar için de yararlı olacak bir şey. Yıllardır bunun üstünde çalışıyorum. Dünyalıların gelişiyile aklıma takılan belli zihinsel kavramlardan yola çıkarak başladım bu çalışmaya. Şu âna dek bu konuda kimseye bir şey söylemedim; çünkü bu incelemenin sonucundan emin olamazdım."

"Şimdi ise," diye sürdürdü Webster, "eminsin."

"Tam olarak değil," dedi Juwain. "Tamamen olmasa da büyük ölçüde eminim."

Dağları ve gölü seyrederek sessizce oturdular. Bir kuş gelip şekilsiz ağaçlardan birinin üzerine kondu ve ötmeye başladı. Sıradağların ardında karanlık bulutlar kümelenmiş ve karla kaplı doruklar mezar taşları gibi belirmişti. Parlaklığını kaybederek hafif hafif yanan bir ateşin kırmızılığına bürünmüş olan güneş, gölü kızıla bulayarak battı.

Bir kapı tıkırtısı Webster'ın irkilmesine, aniden, çalışma odasındaki koltuğunda oturuyor olduğu gerçeğine dönmesine neden oldu.

Juwain gitmişti. Yaşlı filozof gelmiş, dostuyla görüş alışverişiyle dolu bir saat geçirmiş ve sonra sessizce çekilip gitmişti.

Kapı tekrar çalındı.

Webster öne uzanarak manivelayı çekti ve dağlar kayboldu; oda tekrar bildiğimiz anlamda bir odaya dönüştü. Batan günün son ışıkları yüksek pencerelerden içeri süzülüyordu, şöminenin ateşi ise küller içindeki pembe bir kıvılcıma dönüşmüştü.

"Girin," dedi Webster.

Jenkins kapıyı araladı. "Akşam yemeği hazır, efendim," dedi.

“Teşekkür ederim,” dedi Webster. Koltuğundan yavaşça kalktı.

“Sofrada,” dedi Jenkins, “baş köşe size ayrıldı, efendim.”

“Ah, evet,” dedi Webster. “Sağol, Jenkins. Bana hatırlattığın için çok teşekkür ederim.”

Webster, uzay alanının geniş rampasında durmuş, güneşin solgun ışıklarını yararken belli belirsiz parıldayan kırmızı noktalarıyla, gökyüzünde giderek küçülen şekli izliyordu.

Şekil gözden kaybolduktan sonra uzun dakikalar boyunca, elleri önündeki parmaklığı sıkıca kavramış ve gözleri hâlâ yukarıdaki göğe dönük şekilde, orada durmayı sürdürdü.

Dudakları kıpırdadı ve “Güle güle oğlum,” dedi; ancak hiç ses duyulmamıştı.

Yavaşça kendine geldi. İnsanların rampanın çevresinde dolaştığını fark etti; kamburu çıkmış yaratıklara benzeyen park etmiş uzaygemilerinin benek benek göze çarptığı, ufka doğru alabildiğine yayılan iniş pistini gördü. Kayıp duran traktörler, hangarlardan birinin yakınında çalışıyor, önceki gece yağın son kalıntılarını temizliyordu.

Webster titredi ve bunun tuhaf olduğunu düşündü; çünkü öğlen güneşi sıcaktı. Ardından yine titredi.

Parmaklıklardan ağır ağır uzaklaştı ve yönetim binasına yöneldi. Sonra, insanın beynini sarsan tek bir an için, ani bir korku kapladı içini... rampayı oluşturan o alabildiğine uzayıp giden betondan kaynaklanan can sıkıcı, mantıksız korku. Kapıya doğru giderken onu ruhi bir titreyiş içinde bırakan bir korku.

Elinde çantası olan biri ona doğru yürüdü ve bunu fark eden Webster, büyük bir hararetle, adamın kendisiyle konuşmamasını diledi içinden.

Adam konuşmamış, zoraki bir bakışla yanından geçip gitmişti; bu durum Webster’i rahatlatmıştı.

O an evde olsa, öğle yemeğini bitirmiş, öğlen uykusuna dalmaya hazırlanmış olacağını geçirdi içinden Webster. Şömine yanıyor ve alevlerin titrek ışığı şöminenin demir ayaklarında yansıyor olurdu. Jenkins ona likör getirir ve biraz sohbet ederdi... öylesine, önemsiz bir sohbet.

Adımlarını sıklaştırdı, koca rampanın o soğuk genişliğinden bir an önce uzaklaşmak için kapıya doğru atıldı.

Thomas'a karşı böyle hissetmiş olması amma da komikti. Onun gittiğini görmekten nefret etmesi doğal bir şeydi tabii. Ama o son dakikalar süresince içinde beliren korku, tamamen olağandışıydı. Uzay yolculuğundan, Mars'ın yabancılığından kaynaklanan korku... her ne kadar Mars artık yabancı bir yer olmaktan çıkmışsa da. Çünkü, Dünyalıların Mars'ı keşfetmesinden, onunla savaşmasından, onunla beraber yaşamayı öğrenmesinden ve hatta bazılarının onu severek büyümesinden bu yana bir asırdan fazla zaman geçmişti.

Ama gemi kalkmadan önceki o son birkaç saniyede, piste fırlamaktan, geri dönmesi, gitmemesi için Thomas'a seslenmekten onu alıkoyan şey, sahip olduğu müthiş irade gücüydü.

Bu, düşünölemeyecek bir şeydi tabii. Böylesi bir hareket; teşhircilik, rezillik ve utanmazlık demek olurdu ki, bunlar da bir Webster'ın asla yapamayacağı şeylerdi.

Sonuçta, Mars'a yapılan bir gezi artık büyük bir macera sayılmıyor, dedi kendi kendine. Öyle sayıldığı bir dönem olmuştu pekala, ama o günler geride kalmıştı. O kendisi, gençliğinde Mars'a bir gezi yapmış, beş uzun yıl boyunca orada kalmıştı. Aradan - bunun düşüncesi bile nefesini kesmeye yetmişti- neredeyse otuz yıl geçmişti.

Robot hizmetçi kapıyı açınca, lobiyi kaplamış olan mırıltı ve vızıltı çarptı yüzüne; o mırıltı içinde korku sayılabilecek bir hava seziliyordu. Bir an için durakladı, sonra içeri girdi. Kapı arkasından yavaşça kapandı.

İnsanların yoluna çıkmamak için duvara yakın durmaya özen göstererek, gözden uzak bir köşedeki bir sandalyeye doğru ilerledi. Oturdu ve vücudunu perdelerin içine gömercesine arkasına yaslanıp odaya tıkmış olan insanlığı seyretmeye koyuldu.

Bağrıışan insanlar, koşturtan insanlar, garip, tanımadığı yüzler. Ona yabancıydılar... her biri. Tanıdık tek bir yüz yoktu içlerinde. Seyahat eden, gezegenler arasında gidip gelen, yola çıkmaktan dolayı üzüntü duyan, son ayrıntılar yüzünden endişelenen, oraya buraya koşturtan insanlar.

Kalabalığın içinde tanıdık bir yüz belirmiş, bunu gören Webster ise öne doğru eğilmişti.

"Jenkins!" diye bağırdı ve hemen sonra, kimse bağırdığını fark etmiş gibi görünmese de, böyle yaptığına pişman oldu.

Robot ona doğru hareket etti, sonra gelip önünde durdu.

"Raymond'a söyle," dedi Webster, "hemen dönmem gerek. Helikopteri bir an önce ön tarafa getirmesini söyle."

"Üzgünüm, efendim," dedi Jenkins, "ama şu an yola çıkamayız. Teknisyenler atom bölmesinde bir çatlak tespit etti. Yenisini yüklüyorlar. Bu iş birkaç saat süreceğe benzer."

"Eminim ki," dedi Webster sabırla, "bu işi başka zaman da yapabilirler."

"Ustabaşı pek öyle demedi, efendim," dedi Jenkins ona. "Her an patlayabilirmiş. Bütün o güç yüküyle..."

"Evet, evet," diye onayladı Webster, "eminim öyledir."

Sinirli sinirli şapkasıyla oynamaya başlamıştı. "Şimdi hatırladım," dedi, "yapmam gereken bir şey vardı. Bir an önce yapılması gereken bir şey."

Eve dönmeliyim. Birkaç saat bekleyemem."

Gözleri kalabalığa dönük, koltuğun öbür ucuna doğru aksayarak yürüdü.

Yüzler... yüzler..

"Işınlanabilirsiniz belki," diye önerdi Jenkins. "Robotlardan biri bu işi becerebilir. Uygun bir kabin..."

"Bekle, Jenkins," dedi Webster. Bir an için tereddüt etti. "Evde yapılacak bir şey yok. Hem de hiç. Ama oraya ulaşmalıyım. Burada kalamam. Eğer burada kalmam gerekirse, çıldırırım. Dışarıda, rampada içime bir korku düştü. Burada ise sersemlemiş ve akli karışmış haldeyim. İçimde bir his var... garip, korkunç bir his. Jenkins, ben..."

"Anlıyorum, efendim," dedi Jenkins. "Babanıza da aynısı olmuştu."

Webster tıkanı. "Babam mı?"

"Evet, efendim, işte bu yüzden hiçbir yere gitmez, evden ayrılmazdı. Bunu fark ettiğinde sizin yaşıңызdaydı, efendim. Avrupa'ya gezmeye gitmek istemiş, ama yapamamıştı. Yarı yoldan geri dönmüştü. Hatta bu duruma bir isim bile takmıştı."

Webster, vurulmuş gibi sessizce oturuyordu.

"Bir isim," diyebilirdi sonunda. "Tabii ki bir isim takmıştı. Babam bu hissi tanıyordu. Dedem... onda da var mıydı acaba?"

"Bunu bilemiyorum, efendim," dedi Jenkins.

"Dedeniz gençken ben henüz üretilmemiştim. Ama bu mümkün. O da hiçbir yere gitmezdi."

"Halimi anlayabilirsin, öyleyse," dedi Webster. "Nasıl olduğunu biliyorsun. Kendimi kötü... fiziksel olarak rahatsız hissediyorum. Bak bakalım, bir helikopter veya başka bir

şey... bizi eve götürecek bir şey bulabilecek misin!”

“Peki, efendim,” dedi Jenkins.

Tam harekete geçmişti ki Webster onu geri çağırdı.

“Jenkins, bunu başkası biliyor mu? Başkası...”

“Hayır, efendim,” dedi Jenkins. “Babanız bundan hiç bahsetmezdi ve ben de, bundan bahsetmemden hoşlanmayacağını hissederdim bir şekilde.”

“Teşekkürler, Jenkins,” dedi Webster.

Webster, kendini terk edilmiş, yalnız ve oraya ait olmayan biri gibi hissederek, koltuğuna gömüldü tekrar. İnsan sesleriyle çınlayan hayat dolu bir lobide yapayalnız kalmış biri gibi... onu kedere boğan, güçsüz bırakan bir yalnızlıktı bu.

Ev hasreti. Mutlak, ulaşılabilecek bir ev hasreti, dedi kendi kendine. Delikanlıların, evlerini ilk terk ettiklerinde, dış dünyayla tanışmak üzere ilk kez yola çıktıklarında hissettiği bir şey.

Süslü bir isim veriliyordu buna... agorafobi; açık alanlarda —Yunancadaki anlamına bakılırsa, pazar yerinde- bulunmaktan kaynaklanan korku hastalığı.

Bulunduğu salonu boydan boya geçip televizyon odasına ulaşabilirse, telefon edebilir, annesiyle veya robotlardan biriyle konuşabilir; ya da daha iyisi, öylece oturup etrafı seyrederek Jenkins'in gelmesini bekleyebilirdi.

Kalkmaya çalıştı, sonra yeniden koltuğa yığıldı, Bu iş sandığından daha zordu. Birisiyle konuşmak veya etrafı seyretmek, orada olmak demek değildi. Kışın soğukunda çam ağaçlarının kokusunu içine çekemiyor, ayağının altında ezilen karın o tanıdık sesini duyamıyor, elini uzatıp da yol boyunca dizilmiş olan kocaman meşelerden birine dokunamıyordu. Şöminenin sıcaklığını hissedemiyor, ait olma duygusunun, bir toprak parçasıyla ve onun üstündekilerle bütünleşmiş olmanın verdiği güvenlik ve rahatlığı duyamıyordu.

Yine de... belki biraz yardımı olabilirdi. Çok olmasa da, biraz. Koltuktan kalkmaya bir kez daha yeltendi ve sonra birden kaskatı kesildi. Televizyon salonuna giden birkaç adımlık mesafe, dehşetle doluydu, korkunç ve son derece güçlü bir dehşetle. Eğer orayı geçecekse, bunu koşarak yapmalıydı. İzleyen gözlerden, yabancı seslerden, tuhaf yüzlere olan yakınlığın getirdiği acıdan kaçabilmek için koşmak.

Alelacele oturdu yerine.

Lobide bir kadının tiz sesi çınlamış ve o, bundan çekinmişti. Korkunç bir his vardı içinde. Cehennemdeymiş gibi hissediyordu kendini. Keşke Jenkins elini çabuk tutabilseydi.

Eriyen karların, yaprakların ve çiçeklerin, göğün maviliklerinde ok şekli almış halde kuzeye doğru uçan ördeklerin, göletlerde sinek avlayan kurbağaların habercisi olan ilkbaharın ilk esintisi, çalışma odasının penceresinden içeri dolmuştu.

Webster gözünü masasındaki kağıt yığınınan kaldırıp meltemin kokusunu içine çekti, rüzgarın soğuk fısıltısını yanağında hissetti. Elini brendi bardağına uzattı, bardağı boş bulunca geri çekti.

Bir kez daha kağıtlara eğildi, bir kalem aldı ve kağıttaki kelimelerden birini karaladı.

Dikkatlice, son paragrafları okudu:

Beni ziyaret etmek üzere davet edilen iki yüz elli kişiden, ancak, tahminen olağanüstü önemdeki görevlere çıkmış olan üçünün gelebilmiş olması, bu üçü haricindekilerin tümünün agorafobi kurbanı olduğunu göstermez. Bazılarının davetimi kabul etmemek için geçerli nedenleri olabilir. Ancak bu, kentlerin dağılmasını ve tanıdık yerlerden göçmeyi izleyen dönemde Dünya üzerinde ortaya çıkan hayat tarzını benimsemek durumunda kalan insanlardaki giderek büyüyen isteksizliği, insanların zihninde hayatın hoşluğu ve sıcaklığıyla ilişkili hale getirdikleri manzaralar ve mülkler arasında kalma yönündeki sürekli derinleşen içgüdüyü işaret etmektedir.

Bu durum Dünya nüfusunun yalnızca küçük bir kısmı için geçerli olduğundan, Böylesi bir sürecin sonucunu kimse tam olarak tarif edemez. Daha büyük ailelerde, ekonomik baskı, erkek çocuklardan bazılarını, şanslarını Dünya'nın başka bölgelerinde veya başka gezegenlerde aramaya zorlamaktadır. Pek çokları, uzayda macera ve fırsat aramak üzere planlar kurmakta; diğer bazıları ise, yerleşik düzeni mümkün kılan meslek ya da işlerle ilgilenmektedir.

O kağıdı destenin arkasına iterek son sayfaya geldi.

Elindekinin iyi bir çalışma olduğunu biliyordu; kaldı ki, yayımlanamazdı, en azından şimdilik. O öldükten sonra belki. Şimdiye dek bu süreci kendisi kadar eksiksiz, anlayabilen, insanların evlerini seyrek terk ettiği gerçeğini onun gibi ustalıkla ele alabilen başka birini tanımamıştı. Hem insanlar neden evlerini terk etsin ki?

Belli tehlikeler gözardı edilmemeli.... Diye dirseğinin dibinde homurdanmakta olan televizörü kapattı.

Loş bir odada, bir masanın başında, kendi oturduğu masanın hemen hemen tam

karşısındaki bir masada oturan bir adamla başbaşaydı. Ağır bir gözlüğün ardından hüzünlü gözlerle ona bakan kır saçlı bir adamdı bu.

Webster bir an için adamı süzdü, anılar hafızasını zorluyordu.

“Acaba...” diye sordu ve adam yavaşça gülümsedi.

“Değiştim,” dedi. “Sen de öyle. Adım Clayborne. Hatırladın mı? Mars’taki tıbbi komisyondan...” “Clayborne! Geçen yıllar boyunca çok düşündüm seni. Mars’ta kalmıştın.”

Clayborne başıyla onayladı. “Kitabını okudum, doktor. Müthiş bir yazı. Böyle bir yazının yazılması gerektiğini, hatta bu işi de benim yapmam gerektiğini hep düşünmüşümdür, ama vaktim olmadı. İyi ki de olmamış. Sen olabileceklerin en iyisini yazmışsın. Özellikle de beyinle ilgili olan kısımlar.”

“Marslı beyni,” dedi Webster, “beni daima şaşırtmıştır. Belli özellikleriyle. Bu konu hakkında notlar yazmak için o beş yıldan çok daha fazlasını harcadım sanırım. Yapılacak başka işler olduğu halde.”

“Böylesi daha iyi,” dedi Clayborne. “İşte bu yüzden seni çağırıyorum şimdi. Bir hastam var... beyin ameliyatı geçirecek. Sadece sen bu ameliyatın üstesinden gelebilirsin.”

Webster yutkundu, elleri titriyordu. “Onu buraya mı getireceksin?”

Clayborne başını salladı. “O hareket edemez. Sanırım onu tanıyorsun. Filozof Juwain.”

“Juwain!” dedi Webster. “O benim en iyi dostlarımdan biridir. Daha birkaç gün önce konuşmuştuk onunla.”

“Kriz çok ani oldu,” dedi Clayborne. “Seni isteyip duruyor.”

Webster sessizleşmiş ve donmuştu... meçhul bir yerden esip onu saran soğuk bir rüzgar yüzünden donmuştu sanki. Alnını terleten ve yumruklarını sıktıran bir soğuk.

“Hemen yola çıkarsan,” dedi Clayborne, “vaktinde yetişebilirsin. Hemen emrine bir gemi vermeleri hususunda Dünya Komitesi’yle anlaştım. Ne kadar hızlı hareket edersek o kadar iyi.” “Ama,” dedi Webster, “ama... ben gelemem.” “Gelemez misin?”

“Bu imkansız,” dedi Webster. “Hem bana gerek var mı ki? Eminim ki, sen kendin de...”

“Ben yapamam,” dedi Clayborne. “Senden başka kimse yapamaz. Bu bilgiye sahip olan başka biri yok. Juwain’in hayatı senin ellerinde. Eğer gelirsen, o yaşar. Gelmezsen,

ölür.”

“Uzaya gidemem,” dedi Webster.

“Herkes gidebilir uzaya,” diye tersledi Clayborne. “Artık eskisi gibi değil. İstenen her tür konfor sağlanıyor.”

“Ama anlamıyorsun,” diye yalvardı Webster. “Sen...”

“Hayır, beni unut,” dedi Clayborne. “Açıkçası, ben yapamam. Dostunun hayatını kurtarmayı reddeden biri...”

İki adam, tek söz etmeden uzun süre birbirlerine baktılar.

“Komiteye gemiyi doğrudan senin evine yollamasını söyleyeceğim,” dedi Clayborne sonunda. “Umarım o zamana kadar aklını başına toplarsın.”

Clayborne kayboldu ve duvar yeniden gözüktü... duvar ve kitaplar, şömine ve tablolar, o çok sevdiği mobilyalar, açık duran pencereden içeri dolan ilkbaharın ilk habercisi.

Webster, koltuğunda hareketsiz halde oturmuş, karşısındaki duvara bakıyordu.

O tüylü, buruş buruş suratı, ıslığı andıran fısıltısı, cana yakınlığı ve anlayışlılığıyla Juwain. Hayalleri oluşturan malzemeyi yakalayıp mantığa, yaşam kurallarına ve yol gösterici kurallara dönüştüren Juwain. Felsefeyi bir araç, bir bilim, daha iyi bir yaşama uzanan bir köprü olarak kullanan Juwain.

Webster yüzünü ellerinin arasına aldı ve içinde kabarmakta olan acıyla mücadele etmeye çalıştı.

Clayborne anlamamıştı. Bilmediği için anlaması da beklenemezdi zaten. Bilse bile, anlar mıydı ki? Webster kendisi bile, bunu... kendi ateşini, kendi toprağını, kendi malını mülkünü, meydana getirmiş olduğu küçük sembolleri... bizzat içinde fark edene dek bir başkasında olup olmadığını anlayamazdı. Kaldı ki. sadece o değil, diğer Webster'lar için de geçerliydi bu. İlk John J. den başlayarak. Bir yaşam kültü, bir davranış geleneği oluşturmuş erkek ve kadınlar.

O, Jerome A. Webster, gençken Mars'a gitmiş, ancak damarlarında akan psikolojik zehri ne hissetmiş ne de bundan şüphelenmişti. Thomas birkaç ay önce Mars'a giderken bile. Webster'ların ev olarak nitelediği bu istirahatathanede geçen otuz sakın yıl, içindekini açığa çıkarmış, o farkına varmadan bu zehri geliştirmişti. Esasen, bunun farkına varma fırsatı da bulamamıştı hiç.

Bu hale nasıl geldiği apaçık, kristal gibi berraktı. Huy ve düşünce modeli ve belli

şeylerle... kendi başlarına değersiz olan, ama bir tek ailenin elinde beş nesil boyunca sabit, kesin bir değer kazanan şeylerle... içiçe geçmiş bir mutluluk.

Başka yerlerin yabancı görünmesine, başka ufukların korku ögesi taşımasına şaşmamalı.

Bu durumla ilgili yapılabilecek bir şey de yoktu... birisi tüm ağaçları kesmedikçe, evi yakıp yıkmadıkça ve su yollarının akış yönünü değiştirmedikçe. Bu bile bir çözüm getiremeyebilirdi... bu bile...

Televizör öttü ve Webster başını ellerinin arasından kaldırdı, uzanıp aletin düğmesine bastı.

Odada beyaz bir ışık parladı, ama hiçbir şekil belirmemişti. Bir ses duyuldu: 'Gizli arama. Gizli arama.'

Webster makinenin içindeki bir bölmeyi itti, birtakım tuşlara bastı, odayı kaplayan bir ekrana yayılan gücün vızıltısını duydu.

"Gizlilik sağlandı," dedi.

Beyaz ışık kırıldı ve oturmakta olduğu masanın karşısında bir adam belirdi. Daha önceleri televize edilmiş birçok konuşmada, günlük gazetesinde defalarca gördüğü bir adam.

Henderson, Dünya Komitesi'nin başkanı. "Clayborne beni aradı," dedi Henderson. Webster hiç konuşmadan başıyla onayladı. "Mars'a gitmeyi reddettiğini söyledi bana." "Reddetmedim," dedi Webster. "Clayborne görüşmeyi kestiğinde bu soruya henüz açıklık kazandırmamıştık. Ona gitmemin imkansız olduğunu söyledim, ama o bunu kabullenmedi, anlayışlı davranmadı."

"Gitmelisin, Webster," dedi Henderson. "Sen, Marslı beyni üzerinde bu ameliyatı gerçekleştirmeye yetecek kadar bilgiye sahip tek kişisin. Basit bir ameliyat olsaydı, pek tabii bir başkası da bu işi görebilirdi. Ama böyle bir ameliyatta bu mümkün değil."

"Bu doğru olabilir," dedi Webster, "ama..." "Söz konusu olan sadece bir hayat kurtarmak değil," dedi Henderson. "Bu, Juwain gibi son derece özel birinin hayatı olsa bile. Bundan fazlası söz konusu. Juwain senin arkadaşın. Belki de sana, bulduğu bir şeyle ilgili bir iki kelime çıtlatmışlar."

"Evet," dedi Webster. "Evet, bahsetti. Yeni bir felsefi kavram sanırım."

"Onsuz yapamayacağımız," diye açıkladı Henderson, "bir kavram. Güneş sistemini tekrardan inşa edecek, önümüzdeki iki nesil boyunca insanlığı yüz bin yıl ileriye götürecek

bir kavram. Şimdiye dek Hiç aklımıza gelmeyen, varlığından bile habersiz olduğumuz bir hedefe yönlendirecek bir rehber. Yepyeni bir gerçek, anlarsın ya. Daha önce kimsenin farkına varmadığı bir gerçek."

Webster'ın eli, eklemleri beyazlaşınca dek masanın köşesini sıktı.

"Juwain ölürse," dedi Henderson, "bu kavram da onunla birlikte ölür. Belki de sonsuza dek kaybederiz onu."

"Deneyeceğim," dedi Webster. "deneyeceğim..."

Henderson'ın gözlerinde en ufak yumuşama yoktu. "Yapabileceğinin en iyisi bu mu?"

"Öyle, en iyisi bu," dedi Webster.

"Ama, be adam, bir gerekçen olmalı! Bir açıklama."

"Yapacak bir açıklamam olduğunu sanmıyorum," dedi Webster.

Yavaşça uzanarak televizörü kapattı.

Webster masada oturmuş, önüne uzattığı ellerine bakıyordu. Yeteneği, bilgisi olan ellerdi bunlar. Onları Mars'a ulaştırabildiği takdirde bir hayat kurtarabilecek olan eller. Güneş sistemi, insanlık ve Marslılar adına bir fikri... takip eden iki nesil süresince onları yüz bin yıl ileriye götürecek olan yeni bir fikri... kurtarabilecek olan eller.

Ancak bunlar, bu sakın yaşamdan türeyen bir fobiyle zincirlenmiş ellerdi de. Düşkünlükle, insana her nasılsa güzel ve aynı zamanda da ölümcül gelen bir düşkünlükle zincirlenmiş eller.

İnsanoğlu, dopdolu kentleri, o toplanma yerlerini iki yüzyıl önce terk etmişti. Kendisini kamp ateşlerinin etrafında kalmaya zorlayan eski düşmanların ve köklü korkuların üstesinden gelmiş, mağara devrinden beri zihninden atamadığı cinlerden, hortlaklardan kurtulmuştu.

Yine de... yine de.

Burası da bir sıkışma yeri idi sonuçta. Beden için olmasa bile, ruh için. İnsanı hâlâ ışığının oluşturduğu çemberde tutmayı başaran psikolojik bir kamp ateşi.

Ancak, Webster bu ateşten uzaklaşması gerektiğini biliyordu. İki yüzyıl önce insanların kentlerden kopması gibi, şimdi de onun bu ateşi bırakıp gitmesi şarttı. Geriye de dönüp bakmamalıydı.

Mars'a gitmeliydi... en azından yola çıkmalıydı. Başka seçeneği yoktu. Gitmeliydi.

Yolculuğa katlanabilir miydi, oraya ulaşırsa bile ameliyatı başarabilir miydi, bilmiyordu. Agorafobinin öldürücü olup olmadığını düşündü şüpheyile. En ileri derecesinde bile, öldürücü olamayacağına inandırdı kendini.

Zili çalmak üzere elini uzattı, sonra tereddüt etti. Eşyaları Jenkins'e toparlatmanın gereği yoktu. Bunu kendisi yapabiliyordu... gemi gelene kadar oyalanmış olurdu böylece.

Yatak odasındaki dolabın en üst rafından bir çanta indirdi ve bunun tozlanmış olduğunu gördü. Tozu üfledi, ancak bu fayda etmemişti. Toz çok uzun yıllardır oradaydı.

O, bavulunu hazırlarken, oda onunla tartıştı, cansız ama tanıdık nesnelerin bir insanla sohbet ettiği o sessiz dilde.

"Yapamazsın," dedi oda. "Beni bırakıp gidemezsin."

Webster ise, yalvarmayla açıklama karışımı bir tonda karşılık verdi. "Gitmeliyim. Anlamıyor musun? O benim dostum, eski bir dostum. Hem geri döneceğim."

Webster, bavulunu hazırladıktan sonra çalışma odasına döndü ve koltuğuna yığıldı.

Gitmesi gerekiyor, o ise bunu bir türlü yapamıyordu. Gemi geldiğinde, vakit geldiğinde, beklemekte olan gemiye binmek üzere evden çıkacağını biliyordu.

Aklını bu fikirde sabitlemeye, onu katı bir kalıba sokmaya, oradan ayrılıyor olduğu gerçeği dışındaki her şeyi silmeye çalıştı.

Odadaki eşyalar, onu orada tutma amaçlı bir komplonun parçasıymışçasına beynini zorluyordu. Onları ilk kez görüyormuş izlenimi veren eşyalar. Birden yenileniveren eski, alışlagelmiş eşyalar. Hem Dünya, hem de Mars saatlerini, günlerini, ayın evrelerini gösteren kronometre. Ölen karısının masanın üstünde duran resmi. Lisede kazanmış olduğu ödül. Mars'a yaptığı gezide kendisine on kağıda mâl olan çerçevelenmiş kısa horultu kuşu gagası.

Başlangıçta isteksizce, sonra ise dağarcığında her birinin anılarını tazeleyerek şevkle baktı onlara. Geride kalan yıllar boyunca tamamlanmış bir bütün olarak benimsediği bu odanın ayrı ayrı unsurları olarak görüyordu onları, bu odayı nasıl bir çokluğun meydana getirdiğini asla fark edemedi.

Gün batıyordu, ilkbaharın ilk günbatımlarından biriydi bu, içine söğütlerin kokusu sinmiş olan bir günbatımı.

Gemi çoktan gelmiş olmalıydı. Duyamayacağını bildiği halde, gemiye kulak kabartmaktan alamadı kendini. Atom motorlarıyla çalışan, hızlanma aşaması haricinde sessiz hareket eden bir gemi. İnişte ve kalkışta, en ufak uğultu çıkarmaksızın, diken

pamuğu gibi süzülen bir gemi.

Yakında burada olurdu. Gemi bir an önce gelse iyi olurdu, aksi halde Webster kendinde gidecek güç bulamayabilirdi. Biraz daha beklerse, biliyordu ki, azmi, yağmurun dağıttığı bir toz yığını gibi parçalanacaktı. Odanın çekimine, şöminedeki ateşin titrek alevine, Webster'ların beş nesildir üzerinde yaşayıp öldüğü bu toprağın çağrısına daha fazla dayanamazdı.

Gözlerini kapadı ve vücudunu saran ürpermeyi yenmeye çalıştı. Bu duyguya teslim olmaması gerektiğini söyledi kendi kendine. Onu içinden atmalıydı. Gemi geldiğinde, hâlâ odadan çıkıp gidebilecek durumda olması gerekecekti.

Kapı çalındı.

"Girin," diye seslendi Webster.

Gelen Jenkins'ti, şöminenin ışığı parlak metal derisinde parlıyordu.

"Beni daha önce çağırılmış mıydınız, efendim?" diye sordu.

Webster başını hayır anlamında salladı.

"Çağırılmış olabileceğinizden," diye açıkladı Jenkins, "ve niye gelmediğimi merak edeceğinizden korktum da. Alışılmadık bir şey oldu, efendim. Bir gemiyle gelen iki kişi, Mars'a gitmek üzere sizi istediklerini söylediler."

"Demek geldiler," dedi Webster. "Neden bana haber vermedin?"

Telaşla ayağa kalktı.

"Rahatsız edilmek istemeyeceğinizi düşünmüştüm," dedi Jenkins. "Adamların söyledikleri bana çok mantıksız geldi. Uğraştım ve sizin Mars'a gitmek istemeyeceğinize inandırdım onları sonunda."

Webster'ın vücudu kasıldı, iradesini kıran bir korkunun kalbini sıkıştırdığını hissetti. Elleriyle masanın kenarını arayarak koltuğuna oturdu, odanın duvarlarının, asla kurtulamayacağı bir tuzak gibi, kendisini çevrelediğini hissetti.

ÜÇÜNCÜ ÖYKÜ ÜZERİNE NOTLAR

Onu seven binlerce okuyucunun gözünde bu öykünün, Köpeklerin ilk kez ortaya çıktığı öykü olması itibarıyla, ayrıcalıklı bir yeri vardır. Öğrenci için ise bundan çok daha fazlası söz konusudur. Temel olarak, bu bir suç ve yararsızlık öyküsüdür. Burada, İnsan'ın bir suç duygusunun saldırısına uğraması ve insanların dönüşüm geçirmesiyle sonuçlanan bir dayanıksızlık belası aracılığıyla, insan ırkının çöküşü anlatılmaya devam edilmektedir.

Öykü, bu dönüşümleri mantığa dayandırmaya, hatta Köpekler'i ilk neslin biraz değişmiş bir hali olarak göstermeye çalışmaktadır. Öykünün dediğine göre hiçbir ırk, dönüşüm geçirmeden ıslah olamaz; fakat öyküde, toplumda istikrarı temin edecek belli bir sabit unsura ihtiyaç duyulduğuna dair hiçbir söz geçmemektedir. Efsane boyunca, insan ırkının istikrara çok az önem verdiği giderek daha açıkça ortaya çıkmaktadır.

Öykülerin aslında insan kaynaklı olduğu yönündeki savını desteklemek amacıyla efsanenin anlamını kendi istediği şekilde kıvıran Tige, hiçbir Köpek hikayecinin dönüşüm teorisi gibi kopek inancına ters düşen böylesi bir kavramı ortaya atamayacağına inanmaktadır. Bu tarz bir bakış açısının, ancak yabancı bir aklın ürünü olabileceğini ileri sürmektedir.

Diğer yandan, Bounce ise, diametrik olarak köpek mantığının karşısında yer alan pek çok bakış açısının, efsane boyunca köpeklerin lehine olacak şekilde sunulduğuna dikkat çekmiştir. Ona göre bu durum, iyi bir öykücünün marifetinden... belli bir dramatik şok etkisi yaratabilmek için değerlerin tersyüz edilmesinden... başka bir şey değildir.

İnsan'ın kendi kusurlarının bilincindeki bir karakter olarak sunulmasının kastiliği kuşku götürmez. Bu öyküde, bir insan olan Grant, "mantık izi" diye bir kavramdan söz ediyor ve insan mantığında yanlış olan birşeyler saptadığı da apaçık. Nathaniel'e, insan ırkının devamlı bir endişe içinde olduğunu söylüyor. İnsanlığı halen kurtarabilecek bir şey olarak gördüğü Juwain'in teorisine çocukça denebilecek bir umut bağlıyor.

Öykünün sonunda ırkının benliğine işlemiş bulunan yıkım sürecinin farkına varan Grant, insanlığın kaderini Nathaniel'e devrediyor.

Efsanede yer alan tüm karakterler içinde gerçek bir tarihi temele sahip tek kişi belki de Nathaniel'dir. Irksal geçmişten gelen diğer öykülerde Nathaniel ismine sıkça rastlanmaktadır. Nathaniel'in bu öykülerde kendisine yüklenmek istenen bütün işleri başarmış olmasının imkansızlığı tartışmasız olsa da, yaşadığı ve hayattayken önemli bir kişi olduğu, genellikle kabul görmektedir. Bu önemin kaynağı, doğal olarak, zaman içinde unutulmuştur.

Okuyucuya ilk öyküde tanıtılmış olan, insanlardan kurulu Webster ailesi, efsanenin

kalanında da ön saflardaki yerini koruyor. Bu durum, Tige'nin savını destekleyen bir diğer kanıt olarak göze çarpıyor olsa da, Webster ailesi, hikayenin ustaca anlatılmasından kaynaklanan bir diğer işaretten, normalde pek de yakından ilişkili olmayan bir öykü serisinde devamlılığı sağlama amaçlı bir tedbirden ibarettir belki de.

Öyküyü harfi harfine okuyan biri için, Köpekler'in İnsan müdahalesinin bir sonucu olduğu iması, bir parça şok etkisi yaratabilir. Bu efsaneyi, bütün öğeleriyle su katılmamış bir mit olarak gören Rover, burada ırksal kökenlere açıklık getirme amaçlı tarih kadar eski bir denemeyle karşı karşıya bulunduğumuzu düşünüyor. Bilgi eksikliğinden doğan boşluğu kapatabilmek için öykü, öngörü niteliğinde bir açıklama geliştiriyor. Bu, hakkında hiçbir bilgi bulunmayan bir şeyi açıklamak için kolay, ilkel bir akıl yönünden bakıldığında da tatmin edici bir yoldur.

NÜFUS SAYIMI

Sincap yanından hızla geçip dev bir ceviz ağacına tırmandığı sırada Richard Grant, tepenin yamacından fıskıran ve kıvrıla kıvrıla gitmekte olan ısıltılı bir dereye boşalan küçük pınarın yanı başında dinleniyordu. Sincabın peşinde, sonbaharın gelişiyle dökülmüş olan yapraklardan ufak bir hortum oluşturarak koşturan küçük siyah bir köpek vardı.

Grant'i görünce Köpek aniden durdu, bir yandan kuyruğunu sallayarak, neşe içindeki gözleriyle onu izlemeye koyuldu.

Grant sıırttı. "Merhaba," dedi.

"Merhaba," dedi köpek.

O âna dek miskince uzanmayı sürdürmüş olan Grant, şaşkınlıktan ağzı açık halde, birden ayağa fırladı. Köpek ise, kırmızı bir paçavrayı andıran dilini sarkıtarak, onun bu haline güldü.

Grant heyecandan titreyen bir elle ceviz ağacını gösterdi. "Senin sincap orada."

"Sağol," dedi köpek. "Biliyorum. Kokusunu alabiliyorum."

İyice irkilen ve birisinin kendisini işlettiğinden şüphelenen Grant, hızla etrafına bakındı. Belki de bir vantrilogdu bunu yapan. Ama görünürde kimsecikler yoktu. Ağaçlık alanda ondan, köpekten, şırıldayan pınardan ve ağacın üstünde kendine has sesler çıkarmakta olan sincaptan başka kimse bulunmuyordu.

Köpek ona yaklaştı.

"Adım," dedi, "Nathaniel."

İşte, konuşuyordu. Buna hiç şüphe yoktu. Bu dili yeni öğrenen biri gibi sözcükleri özenle telaffuz etmesi bir yana bırakılırsa, konuşması neredeyse insan gibiydi. Ayrıca, şiveliydi de; tam olarak sezilemeyen bir aksan, acayip bir ahenk vardı sesinde.

"Tepenin öbür yanında yaşıyorum," diye belirtti Nathaniel, "Webster'larla birlikte."

Oturdu, kuyruğunu yere, etrafa serpilmiş yaprakların üstüne koydu. Son derece mutlu görünüyordu.

Grant birden parmaklarını şıklattı.

"Bruce Webster! Şimdi hatırladım. Bunu daha önce akıl etmem gerekirdi.

Tanıştığımıza sevindim, Nathaniel."

"Ya sen kimsin?" diye sordu Nathaniel.

"Ben mi? Ben Richard Grant'im, sayım memuru."

"Nasıl? Say... sayı..."

"Sayım memurunun işi insanları saymaktır," diye açıkladı Gramp. "Nüfus sayımı yapıyorum anlayacağın."

"Söylediklerini anlamam," dedi Nathaniel, "oldukça zor."

Kalktı, pınara doğru yürüdü ve gürültülü bir şekilde silkelendi. Sonra, adamın yanına gelip oturdu.

"Sincabı vurmak ister misin?" dedi.

"Vurmamı istiyor musun?"

"Tabii," dedi Nathaniel.

Ama sincap gitmişti. Neredeyse çırılçıplak kalmış olan dallarını tarayarak, ağacın etrafını dolandılar birlikte. Ne ağacın dallan arasından görünen tüylü bir kuyruk, ne de yukarıdan onları gözetleyen boncuk boncuk gözler vardı. Onlar konuşadursun, sincap çoktan kaçmıştı bile.

Nathaniel biraz yılgın görünmesine rağmen elinden geleni yaptı.

"Neden geceyi bizimle geçirmiyorsun?" diye davet etti Grant'i. "Sonra, yarın sabah, avlanmaya gidebiliriz. Bütün gün av peşinde koşarız."

Grant kıkırdadı. "Size rahatsızlık vermek istemem. Ben dışarıda gecelemeyle alışkınım."

Nathaniel ısrar etti. "Bruce seni gördüğüne sevinecek. Büyükbaba için ise değişen bir şey olmaz. Çevresinde olup bitenlerin yarısından bile haberi olmuyor zaten."

"Kim bu büyükbaba?"

"Asıl adı Thomas," dedi Nathaniel, "ama biz ona hep Büyükbaba deriz. O, Bruce'un babası. Bayağı yaşlandı artık. Bütün gün öylece oturup çok eskiden olmuş bir olayı düşünüyor."

Grant başıyla onayladı. "Düşündüğü şeyin ne olduğunu biliyorum. Nathaniel, Juwain."

"Evet, öyle," diye onayladı Nathaniel. "Bu ne anlama geliyor?"

Grant başını iki yana salladı. “Keşke bunu sana söyleyebilsem, Nathaniel. Keşke bilebilsem.”

Çıkını omzuna attı, eğilip köpeğin kulağının arkasını kaşıdı. Nathaniel zevkten dört köşe olmuştu.

“Teşekkürler,” dedi ve patika boyunca ilerlemeye başladı.

Grant de onu izledi.

Thomas Webster, çimin üstündeki tekerlekli sandalyesine oturmuş, güneşin son ışıklarının ardında kaybolduğu tepeleri seyrediyordu.

Yarın seksen altı yaşına basacağım, diye geçirdi içinden. Seksen altı. Bu bir insan yaşamı için oldukça uzun bir süre. Belki de fazla uzun. Özellikle de artık yürüyemiyor ve gözleri iyi görmüyorsa.

Elsie benim için üzerinde bir sürü mum olan aptal bir kek hazırlayacak ve robotlar da bana hediyeler getirecekler ve Bruce’un şu köpekleri yanıma gelip kuyruklarını sallayarak bana mutlu yıllar dileyecekler. Ayrıca birkaç televizör görüşmesi de yapmam gerekecek... ama muhtemelen çok fazla değil. Sonra göğsüme vurup yüz yaşına kadar yaşayacağımı söyleyeceğim ve herkes bir yandan alkışlayıp bir yandan da bıyıkaltından bana sırtacak; “şu yaşlı ahmağa da bakın hele” diyecekler.

Seksen altı yaşındayım ve bugüne dek yapmak istediğim iki şey oldu. Birini yaptım, birini ise yapamadım.

Uzaktaki bir bayırın üstünde gıklayarak uçan bir karga, vadinin gölgeleri içine süzüldü. Çok ötelerden, nehrin aşağılarından, bir yaban ördeği sürüsünün vaklamaları duyuluyordu.

Yakında yıldızlar ortaya çıkacaktı. Yılın bu döneminde erkenden çıkarlardı. Onlara bakmayı seviyordu. Yıldızlar! Vahşi bir gururla, sandalyenin kollarına hafifçe vurmaya başladı. Tanrı şahidiydi ki, yıldızlar onun besiniydi. Yoksa bu, onda sabit fikir mi olmuştu? Belki de... ancak bu, çok eskiden yediği o damgayı silmesine yarayan bir şey, ailesini şu ukala tarihçilerin dedikodularından koruyan bir kalkandı en azından. Ayrıca Bruce da yardım ediyordu. Onun şu köpekleri yok muydu...

Arkasındaki çimenlikte bir ayak sesi duyuldu.

“Viskiniz, efendim,” dedi Jenkins.

Thomas Webster robota baktı, bardağı tepsiden aldı.

“Teşekkürler, Jenkins,” dedi.

Bardağı parmaklarının arasında çevirdi. “Jenkins, sen ne zamandır bu aileye içki servisi yapıyorsun?”

“Babanıza yapardım, efendim,” dedi Jenkins.

“Önceden de onun babasına.”

“Bir haber var mı?” diye sordu yaşlı adam.

Jenkins aksi yönde başını salladı. “Hiç haber yok.”

Thomas Webster içkisinden bir yudum aldı. “Öyleyse, daha güneş sisteminin ardındalar demektir bu. Pluton istasyonunda yakıt ikmali yapmak için bile henüz çok uzaktalar. Alpha Centauri’yi yarılamış veya daha da yaklaşmış olsalar gerek. Keşke yeterince uzun yaşayabilsem...”

“Yaşayacaksınız, efendim,” dedi Jenkins ona. “Bunu ruhumun derinliklerinde hissediyorum.”

“Senin,” diye belirtti yaşlı adam, “ruhun yok ki.”

Yavaşça, uzmanlaşmış diliyle tadarak, içkisinden bir yudum daha aldı. İçkiye yine fazla su katılmıştı. Ama bir şey söylemek yersizdi. Jenkins’in bunda suçu yoktu. Şu doktor! Jenkins’e viskiye su katmasını söyleyen, şu doktordu. Son yıllarını yaşayan bir adamı güzel bir içkiden mahrum etmek...

Tepeye çıkan patikayı işaret ederek, “Şu aşağıdaki nedir?” diye sordu.

Jenkins, bakmak için o yöne döndü.

“Görünüşe göre, efendim,” dedi, “Nathaniel eve birini getiriyor.”

Köpekler, iyi geceler dilemek üzere toplanmış, sonra oradan ayrılmışlardı.

Bruce Webster, sırtarak onların ardından baktı.

“Ne çete ama,” dedi.

Grant’e döndü. “Bugün öğlen Nathaniel seni bayağı korkuttu sanırım.”

Grant brendi bardağını kaldırdı, onu ışığa tutarak kısık gözlerle baktı.

“Korkuttu,” dedi. “Sadece bir an için. Sonra, senin burada yaptığın işler hakkında okuduğum şeyleri hatırladım. Gerçi bu, benim mesleğim değil tabii, ama senin yaptıkların halka duyuruluyor, teknik bir dille yazılmayan dergilerde bile az çok yer alıyor.”

“Senin mesleğin mi?” diye sordu Webster. “Sanmıştım ki...”

Grant güldü. “Ne demek istediğini anlıyorum. Nüfusla uğraşan biriyim ben. Bir sayman. Sana hak veriyorum.”

Webster’ın akli karışmış, biraz utanmıştı. “Bay Grant, umarım sizi...”

“Hiç de değil,” dedi Grant ona. “İsimleri ve yaşları yazan ve ardından, bir sonraki insan grubunu işlemeye geçen biri olarak kabul edilmeye alışkınım ben. Tabii bu, eski nüfus anlayışı. Yani baş sayımı, başka bir şey değil. İstatistikten ibaret bir iş. Ne de olsa, son nüfus sayımı yapılabildi üç yüzyılı geçmiş. Zaman değişti artık.”

“Beni meraklandırıyorsunuz,” dedi Webster. “Yaptığınız bu kelle sayımından, uğursuz bir şeymiş gibi bahsediyorsunuz.”

“Uğursuz değil,” diye karşı çıktı Grant. “Mantıklı. İnsan nüfusuna paha biçmektir bu. Sadece kaç kişi olduğunu değil, aynı zamanda sahip oldukları özellikleri, düşüncelerini ve yaptıkları işleri irdeleyip bunlara değer biçmektir.”

Webster, ayaklarını şöminenin ateşine doğru gererek, koltuğuna biraz daha gömüldü. “Bay Grant, beni psikanalize tabi tuttuğunuzu söylemeyin sakın.”

Grant brendisini kafaya dikti ve bardağı masaya koydu. “Bunu neden yapayım ki?” dedi. “Dünya Komitesi, senin gibi kişiler hakkında bilinmesi gereken her şeyi biliyor zaten. Asıl sorun diğerlerinde... bayır koşucuları denilenlerde. Bazıları kuzeydeki ormanlık bölgede vahşiler gibi yaşıyor. Güneydekiler ise bir başka âlem. Gözden uzak... neredeyse unutulmuş bir topluluk. Ağaçlıklarda barınırlar. Dünya Komitesi yönetimi gevşettiğinde etrafa kaçışan insanlar bunlar.” Webster homurdandı. “Yönetimin gevşetilmesi gerekiyordu,” diye belirtti. “Tarih, bu kararın doğruluğunu herkese kanıtlayacaktır. Dünya Komitesi bu gezegenin yönetim birimi haline gelmeden önce de öküz arabasıyla oradan oraya göçen bu berduşlar başa belaydı. Üç yüzyıl önce kent yönetimlerine nasıl ihtiyaç kalmadıysa bugün de ulusal hükümetlere lüzum kalmadı.” “Tamamen haklısın,” dedi Grant ona, “ki, hükümetin pençesinin gevşemesiyle insan yaşamı üzerindeki kontrolü de gevşedi. Bu pençeden kurtulup yönetimden uzak yaşamak isteyen, kent yaşamının kazançlarından vazgeçip gereklerinden kaçmak isteyen insanlar, bu dileklerini kolayca yerine getirebildiler. Dünya Komitesi ise bu duruma aldırmıyordu. Sorumsuz ve isyankar kişilerden çok daha önemli şeyler vardı onu endişelendirecek. Ayrıca, kentlerden kopmak isteyenlerin sayısı oldukça fazlaydı da. Örneğin çiftçiler, hidrofoniklerin kullanılmaya başlanmasıyla, alışlagelmiş yaşam tarzlarını terk etmek zorunda kalan çiftçiler. Birçokları endüstriyel yaşama ayak uydurmakta güçlük çekti. Peki, ne yaptılar? Çekip gittiler. İlkel yaşama geri döndüler. Az biraz ürün yetiştirdiler, avlandılar, tuzak kurdular, ağaç kestiler,

arada sırada ufak çaplı hırsızlık yaptılar. Esas geçim tarzlarından mahrum bırakıldıklarından, tekrardan toprağa yöneldiler, toprak da onları bağrına bastı.”

“Bu üç yüzyıl önceydi,” dedi Webster. “O zamanlar, Dünya Komitesi onları umursamıyordu. Elinden geleni yapıyordu tabii, ama senin de dediğin gibi, böyle birkaçının parmaklarının arasından kayıp gitmesi pek de umurunda değildi. Madem öyle, bu ani ilginin sebebi nedir peki?” “Sanırım,” dedi Grant ona, “artık bu işe bir el atmak istiyorlar.”

Webster’ı yakından inceliyordu. Yüzünde bir kudret ifadesiyle, ateşin önünde gevşemiş halde duruyor; kıpırdayan alevlerin gölgesi, yüzünde gerçeküstü sayılabilecek şekiller oluşturunuyordu.

Grant elini cebine sokup birşeyler aradı, sonra piposunu çıkarıp ucuna tütün bastı.

“Bir şey daha var,” dedi.

“Eee?” diye sordu Webster.

“Bu nüfus sayımıyla ilgili bir şey daha var. Eninde sonunda bu sayımı yapacaklar sanırım, çünkü bir Dünya nüfusu tablosunun daima ellerinin altında bulunması işlerine gelir. Ama amaç bununla da sınırlı değil.”

“Dönüşüm geçirenler,” dedi Webster.

Grant başıyla onayladı. “Doğru. Birinin bunu tahmin edeceğini hiç ummazdım.”

“Ben onlarla çalışıyorum,” diye belirtti Webster. “Tüm hayatım bu tür dönüşümlerle geçiyor.” “Tuhaf kültür çeşitleri türüyor,” dedi Grant. “Eskiden var olmayan şeyler bunlar. Taze kişiliklerin kusursuz birer örneği olan edebi şekiller. Geleneksel ifadelerden kopmuş bir müzik. Daha önce hiç rastlanmamış bir resim anlayışı. Bunların çoğu ya isimsiz ya da en azından takma isimlerin altına gizlenmiş durumda.”

Webster güldü. “Böylesi bir şey, tabii ki, Dünya Komitesi için son derece büyük bir sır.”

“Aynen öyle,” diye açıkladı Grant. “Komite, sanat ve edebiyatla, diğer şeylerle - tam anlamıyla ortaya çıkmayan şeyler- olduğu kadar ilgili değil. Eğer bir orman rönesansı yaşanacaksa, doğal olarak bu, yepyeni bir sanat ve edebiyat yoluyla gerçekleşir. Ancak rönesansın sanat ve edebiyattan ibaret olduğu da söylenemez.”

Webster koltuğuna daha da gömüldü ve ellerini çenesinin altına dayadı.

“Sanırım,” dedi, “sözü nereye getirmek istediğini anladım.”

Şöminenin çıtırtısı ve dışarıdaki ağaçların arasında esen gizemli bir sonbahar rüzgarı dışında hiçbir şeyle bölünmeyen bir sessizlik içinde, uzun dakikalar boyunca oturdular.

“Bir zamanlar bir şans belirmişti,” dedi Webster, kendi kendine konuşur gibi. “Yeni bakış açılarının, insan düşüncesinin dört bin yıllık geçmişinin tüm karmaşıklığını silip atacak bir şeyin ortaya çıkmasını sağlayacak bir şans. Ancak adamın biri o şans heba etti.”

Grant, oturduğu yerde huzursuzca kıpırdandı, sonra, Webster'ın onu kımıldarken görmesinden korkarak kaskatı kesildi.

“O adam,” dedi Webster, “benim dedemdi.”

Grant, birşeyler söylemesi gerektiğini, suspus vaziyette orada öylece oturamayacağını biliyordu.

“Belki de Juwain yanılmıştı,” dedi. “Yeni bir felsefe bulamamış olabilir.”

“Bu,” diye belirtti Webster, “kendimizi avundurmak için kullanageldiğimiz bir fikir. Kaldı ki bu, pek olası değil. Juwain büyük bir Mars filozofu, belki de Mars'ın yetiştirdiği en büyük filozoftu. Eğer yaşayabilseydi, eminim ki o yeni felsefeyi geliştirecekti. Ama yaşayamadı. Yaşayamadı, çünkü dedem Mars'a gidememişti.”

“Dedenin bunda hatası yoktu,” dedi Grant. “O gitmeyi denedi. Agorafobi, bir adamın yenemeyeceği bir şeydir...”

Webster bu konuyu bir yana bıraktı. “Her şey olmuş bitmiş. Telafi edilebilecek bir şey değil bu. Bunu kabullenip yola öyle devam etmeliyiz. Söz konusu olan benim ailem ve benim dedemken...”

Grant, zihninde beliren düşüncenin etkisiyle sarsılmış halde ona baktı. “Köpekler! Nedeni bu...”

“Evet, köpekler,” dedi Webster.

Uzaktan, nehir yatağından, dışarıdaki ağaçların arasındaki rüzgarın sesine karışan bir çığlık duyuldu.

“Bir rakun,” dedi Webster. “Köpekler onu duyacak ve dışarı çıkmak için can atacaklar.”

Çığlık, tekrar duyuldu; normalde bunun bir hayal ürünü olması gerekirken, bu defa daha yakından gelir gibiydi.

Webster koltuğunda doğrulmuştu, öne eğilmiş halde şömineye bakıyordu.

"Hem neden olmasın ki?" diye sordu. "Köpeğin de bir karakteri vardır. Karşılaştığın her köpekte bunu sezebilirsin. Hali huyu tamamen birbirinin aynı olan iki köpek gösteremezsin bana. Hepsi, değişen ölçülerde akıllıdır. Gereken tek şey de bu zaten: Şuurlu bir kişilik ve bir miktar akıl.

"Tam anlamıyla değişemediler, o kadar. İki handikapları var. Konuşamıyor ve iki ayak üstünde yürüyemiyorlar ve böyle dik yürüyemedikleri için de ellerini geliştirme fırsatı bulamadılar. Ama konuşmak ve elleri kullanabilmek sayesinde, biz köpeklerin, onlar da bizim yerimizde olabilirdi."

"Bunu hiç bu yönüyle düşünmemiştim," dedi Grant. "Köpekleri, düşünebilen bir tür olarak hiç..."

"Hayır," dedi Webster, keskin bir tonla. "Hayır, tabii ki düşünmedin. Sen onları, dünyanın çoğunluğunun hâlâ görmekte olduğu gibi gördün. Garabetler, süs eşyaları, insanı güldürmeye yarayan evcil hayvancıklar olarak gördün. Seninle konuşabilen evcil hayvanlar olarak.

"Ama bundan çok daha fazlası söz konusu, Grant. Seni temin ederim ki öyle. İnsan, buraya dek yalnız geldi. Düşünen, aklını kullanan tek ırktı o. Düşün bir kere; iki ırk olsaydı, düşünen, birlikte çalışan, akıl sahibi ırklar olsaydı, şimdikinden ne kadar daha uzağa, ne kadar daha hızlı gidilebilirdi, bir düşün! Çünkü, biliyorsun ki, benzer şekilde düşünmeyeceklerdi. Fikirlerini karşılaştıracaklardı. Birinin akıl edemediği şeyi, diğeri bulacaktı. Hani şu eski ikibaşlılık öyküsü gibi.

"Bir düşünsene, Grant. İnsan aklından farklı olan, ama onunla işbirliği içinde çalışan bir akıl. İnsan aklının göremediği, anlayamadığı şeyleri çözebilecek; istenildiğinde, insan aklının geliştiremediği felsefeleri ortaya çıkarabilecek bir akıl."

Kemikli, uzun parmaklı ellerini ateşe uzattı.

"Onlar konuşamıyorlardı ve ben onlara dil verdim. Bu kolay olmadı, çünkü bir köpeğin dili ve gırtlığı konuşmaya elverişli değildir. Ancak cerrahi bu işin üstesinden geldi... ustaca bir plastiyle. Ama şimdi... şimdi, umuyorum, düşünüyorum ki... henüz söylemek için çok erken..."

Grant gerilmiş halde öne kaykılmış, dikkat kesilmişti.

"Köpekler'in, yapmış olduğun değişikliklere uyum sağladığını mı söylemek istiyorsun? Bu cerrahi düzeltmelerin kalıtsal kanıtları olduğunu mu?"

Webster başını salladı. "Bunu söylemek için henüz çok erken. Yirmi yıl sonra, bunu

sana söyleyebilirim belki."

Brendi şişesini masadan aldı ve uzattı.

"Sağol," dedi Grant.

"Çok iyi bir evsahibi sayılmam," dedi Webster ona. "Sen evindeymiş gibi davranmalı, beni beklememeliydin."

Bardağını ateşe doğru kaldırdı. "Elimde, çalışmak için iyi bir malzeme var. Köpek, akıllı bir varlıktır. Sandığından da akıllı. Sıradan bir köpek, elli veya daha fazla kelime anlayabilir. Yüz kelime bile çok olağanüstü bir miktar sayılmaz. Buna bir yüz daha ekle, işte o zaman köpeğin işleyen bir sözlüğü var demektir. Nathaniel'in kullandığı basit sözcükleri fark etmişsindir belki. İngilizcenin temelini hemen hemen kavramış durumda o."

Grant başıyla onayladı. "Bir iki kısa cümle. Bana, söyleyemediği pek çok kelime olduğundan bahsetti."

"Daha yapılacak çok iş var," dedi Webster. "Hem de çok. Mesela, okuma. Bir köpek, senin benim gibi göremez. Lens kullanarak bir deneme yapıyorum bir süredir.. onların görüş becerisini düzeltiyorum, böylece bizim gibi görebilirler. Bu deney başarısız olsa dahi, başka yollar bulunur. İnsan köpeğin nasıl gördüğünü zihninde canlandırmak, köpeklerin okuyabileceği kitaplar basmak zorunda."

"Peki ya köpekler," diye sordu Grant, "onlar bu konuda ne düşünüyor?"

"Köpekler mi?" dedi Webster. "ister inan ister inanma, Grant, onlar işin keyfini çıkarıyor."

Ateşe baktı.

"Tanrı onları kutsasın," dedi.

Grant, Jenkins'in ardı sıra, yatak odalarına giden basamakları çıkıyordu; yarı açık bir kapının yanından geçerlerken birisi onlara seslendi.

"Sen misin, yabancı?"

Grant durup etrafına bakındı.

Jenkins, "Bu yaşlı bey, efendim," diye fısıldadı. "Genellikle uyuma güclüğü çeker de."

"Evet," diye seslendi Grant.

“Uykun var mı?” diye sordu ses.

“Pek yok,” dedi Grant ona.

“İçeri gelsene biraz,” dedi ihtiyar.

Başında çizgili kukuletasıyla Thomas Webster, yatağında oturuyordu. Grant’in, başlığına baktığını fark etti.

“Kelleşiyorum,” dedi kaba bir sesle. “Başıma bir şey geçirmedikçe kendimi rahat hissetmiyorum. Şapkamı da yatarken giyemem ya.”

Jenkins’e bağırdı. “Sen ne bekliyorsun? Konuğumuza içki getirsene!”

“Derhal, efendim,” dedi Jenkins ve oradan ayrıldı.

“Otur,” dedi Thomas Webster. “Otur ve biraz dinle. Konuşmak, uykumu getirecektir. Ayrıca, her gün yeni yüzler görme imkanımız da olmuyor burada.”

Grant oturdu.

“Oğlumu nasıl buldun?” diye sordu ihtiyar. Grant, bu beklenmedik soru karşısında irkilmişti. “Şey, bence mükemmel biri. Köpekler üzerinde yaptığı o çalışmalar...”

Yaşlı adam kıkırdadı. “O ve onun köpekleri! Sana Nathaniel’in kokarcayla karşılaşmasını anlatmış mıydım? Tabii ki anlatmadım. Seninle hemen hemen hiç konuşmuşluğumuz yok zaten.” Ellerini yatak örtüsünün üstünde gezdirirken, uzun parmaklarıyla sinirli sinirli kumaşı yoluyordu.

“Biliyorsun, bir oğlum daha var, Allen. Ona Al diyebilirsin. Bu gece, Dünya’dan insanoğlunun şimdiye dek hiç gidemediği kadar uzakta o. Yıldızlara doğru yol alıyor.”

Grant başını salladı. “Biliyorum. Bu konuda bazı şeyler okumuştum. Alpha Centauri seferi.” “Babam bir cerrahı,” dedi Thomas Webster. “Benim de öyle olmamı istedi. Bunu kabul etmeyişim onu çok kırmıştı sanırım. Ama bugünleri görebilse, bizimle gurur duyardı.”

“Oğlunuz için endişelenmeniz yersiz,” dedi Grant. “O...”

Yaşlı adamın bakışları onu susturmuştu. “O gemiyi ben kendim yaptım. Taslağını çizdim, inşasına tanık oldum. Bu sadece bir uzay yolculuğuysa eğer, gitmek istediği yere varacaktır. Çocuk da işinin ehlidir hani. O aracı cehennemin ta içine dek sürebilir.”

Üst üste yığılmış olan yastıklara sürtünen kukuletasını kaydırarak, oturduğu yerde daha da doğruldu.

"Oraya gidip geleceğinden emin olmam için bir neden daha var. Başlangıçta pek üstünde durmadığım, ama sonradan hatırlayıp gözden geçirdiğim, anlamını düşündüğüm bir şey..."

Biraz soluklandı. "İnan bana, ben batıl inançlı biri değilim."

"Tabii ki değilsiniz," dedi Grant.

"Emin ol ki değilim," dedi Webster.

"Belki de bir çeşit işarettir," diye önerdi Grant. "Bir his. Bir tahmin."

"Bunların hiçbirisi değil," dedi ihtiyar. "Kaderin beni yönlendirerek bu yolculuğa katlanacak bir gemi yapmamı sağladığına, birinin veya bir şeyin İnsanoğlu'nun yıldızlara açılma zamanının geldiğine karar verdiği ve bu yolda ona yardım ettiğine ilişkin neredeyse kesin bir bilgi."

"Bu bir tesadüfmüş gibi konuşuyorsunuz," dedi Grant. "Bu seferin başarıyla sonuçlanacağını düşünmenizi sağlayan bazı olumlu olaylar gerçekleşmiş gibi."

"Çizmelerine bahse girerim," dedi Webster. "Söylemek istediğim şey tam da bu işte. Yirmi yıl önce, bu evin önündeki çimenlikte gerçekleşti." Nefes nefese kalarak, hırıltıyla soluyarak, oturduğu yerde daha da dikleşti.

"Yıkılmıştım, anlarsın ya. Hayallerim mahvolmuştu. Onca yıllık uğraş boşa gitmişti. Yıldızlararası uçuş için gerekli olan hızı elde etmek amacıyla geliştirdiğim temel kural çalışmıyordu işte.

En kötüsü de, başarmaya çok yaklaştığımı bilmemdi. Yapılması gereken son bir küçük işlem, son bir teorik değişiklik kaldığını biliyordum. Ama onu bir türlü bulamadım.

"Neyse, önümde planın bir taslağı, çimin üstünde oturmuş kendi halime üzülüyordum. Anlayacağın, o sıralar onunla yatıp onunla kalkıyordum. Gittiğim her yere onu da götürüyor, onu gözümde canlandırmaya çalışırken belki hatalı noktayı yakalarım umuduyla taslağı inceliyordum. Bilirsin, böyle şeyler oluverir bazen."

Grant başını salladı.

"Ben orada otururken adamın biri çıkageldi. Şu bayır koşucusu denen tiplerden biri. Onların kim olduğunu biliyor musun?"

"Tabii," dedi Grant.

"Neyse, adam yanıma geldi. Sanki hiçbir derdi yokmuş gibi etrafta avare avare dolanan şu adamlardan biri işte. Durup omzumun üstünden önümdeki kağıda baktı ve

neyle uğraştığımı sordu.

"Bir 'uzaygemisi taslağı' üzerinde çalıştığımı söyledim ona.

"Uzanıp onu aldı ve ben de buna izin verdim. Ne zararı olabilirdi ki? Nasıl olsa bir şey anlamayacaktı.

"Sonra taslağı bana geri verdi ve parmağını planın üstünde bir yere koyup 'Senin sorunun burada işte,' dedi. Sonra dönüp hızla uzaklaştı, bense onun arkasından bakakaldım; resmen dilim tutulmuştu, onu geri çağıramadım bile."

Kukuletası başında bir o yana bir bu yana devrilen yaşlı adam, yatağında dimdik oturmuş, duvara bakıyordu. Dışarıdan, saçak boyunca uğuldayan rüzgarın, insanın içini ürperten sesi geliyordu. İçinde bulundukları iyi aydınlatılmış odada ise, her ne kadar Grant bunun gerçek olmadığından eminse de, birtakım gölgeler dolaşıyordu sanki.

"Daha sonra bulabildiniz mi onu?" diye sordu Grant.

İhtiyar, başını salladı. "Ne gezer," dedi.

Jenkins, elinde bir bardakla içeri girdi, bardağı yatağın başucundaki masaya koydu.

"Sizi odanıza götürmek için," dedi Grant'e, "geri döneceğim, efendim."

"Gerek yok," dedi Grant. "Bana odamın nerede olduğunu söyle yeter."

"Nasıl isterseniz, efendim," dedi Jenkins. "Aşağı inerkenki üçüncü oda. Işığı yanık, kapıyı da aralık bırakacağım."

Aşağıdaki salona inen robotun ayak seslerini dinleyerek bir süre oturdular.

İhtiyar, viski bardağına baktı ve boğazını temizledi.

"Keşke Jenkins bana da bir bardak getirseydi," dedi.

"Ah, desenize," dedi Grant. "Benimkini alın.

Pek canım istemiyor aslında."

"Emin misin?"

"Kesinlikle."

İhtiyar, elini uzatıp bir yudum içti, sonra zevkle içini çekti.

"Esaslı bir karışım diye işte buna derim ben," dedi. "Doktor, Jenkins'e içkime su katmasını tembihliyor."

Bu evde insanın içine işleyen bir şey vardı. Kişinin kendini yabancı hissetmesine...

evin duvarları içindeyken kendini rahatsız ve çıplak hissetmesine... neden olan bir şey.

Yatağının ucuna oturan Grant, ayakkabılarını yavaşça çıkarıp halının üstüne bıraktı.

Aileye dört nesildir hizmet etmekte olan, uzun süre önce ölmüş kişilerden sanki daha dün onlara viski servisi yapmışcasına bahseden bir robot. Güneş sisteminin ötesindeki karanlık uzayda yitip gitmiş bir geminin ardından hâlâ endişeyle bakan yaşlı bir adam. Başka bir ırkın... insanlarla el ele -pati patiyeye- verip ortak kaderlerinin peşine düşen bir ırkın hayallerini kuran başka bir adam.

Hepsinden çok da, neredeyse hiç adı anılmayan ama varlığından şüphe de duyulmayan, Jeroine A.Webster'ın... vaktiyle bir dostunu yüz üstü bırakmış, onun güvenini sarsmış olan bir cerrahın gölgesi.

Juwain, Marslı bir filozof, büyük bir keşfin arifesinde ölmüştü; çünkü Jerome A. Webster agorafobi yüzünden birkaç kilometrekarelik alana sıkışıp kalmış, bu evi terk edememişti.

Grant, çoraplı ayaklarıyla, Jenkins'in çıkını bırakmış olduğu masaya doğru ilerledi. Kayışları gevşetip bohçayı açtı ve içinden kalın bir evrak çantası çıkardı. Yatağa dönüp oturdu ve çantadan kağıt demetleri çıkarıp onları kurcalamaya başladı.

Kayıtlar, yüzlerce sayfa kayıt. Yüzlerce hayat öyküsünün kağıt üzerine dökülmüş hali. Sadece ona söylemiş oldukları şeyler veya vermiş oldukları cevaplar değil, aynı zamanda düzinelerce diğer küçük şeyler... incelemeleri, oturup izlemesi, bir saat veya bir gün boyunca onlarla yaşaması sonucu not etmiş olduğu şeyler.

Bu ıssız dağlarda gezindiği süre içinde nüfus araştırmasına tabi tuttuğu insanlar onu kabullenmişti. Mesleğinden dolayı onu benimsiyorlardı. Onu benimsiyorlardı; çünkü o yayan olarak, yüzü gözü fundalıklardan geçerken çizilmiş ve yorgun halde, omzunda bir çıkınla çıkageliyordu. Onu bu insanlardan ayıracak olan, ondan kuşkulımlarına neden olacak olan modernlikten eser yoktu onda. Bu, nüfus sayımı yapmak için fazla yorucu bir yöntemdi belki, ama Dünya Komitesi'nin istediği... ve ihtiyaç duyduğu türde bir sayım yapmanın tek yoluydu.

Günün birinde, başka bir yerde, ona benzeyen bir adam, yatağın üstüne serilmiş olan bu gibi kağıtların üzerinde çalışırken, onun görmüş olduğu şeyi görecekti, insan modelinden farklılık gösteren bir yaşam formunu işaret eden bir ipucu bulacaktı. Bir yaşam formunu diğerlerinden ayıran davranışsalcılığı ele verecek olan bir belirti.

İnsanların dönüşümü sıradışı bir şey değildi, doğal olarak. Dönüşüm geçirmiş olanların çoğu tanınan kişilerdi, yüksek mevkiler edinmiş kişiler. Dünya Komitesi

üyelerinin çoğu dönüşüm geçirmişti, ama diğerleri gibi, onların dönüşümsel özellikleri ve yetenekleri de, dünya üzerinde hâkim durumda bulunan yaşam biçimi tarafından, fikirlerini ve tepkilerini diğer insanlarınkiyle benzeştiren şuarsuz bir düzenleme tarafından değiştirilip kalıba sokulmuştu.

Dönüşüm geçirenler sürekli var olagelmışti; çünkü insan ırkı onlarsız ilerleyemezdi. Ancak yüz yıl öncesine dek bu gerçek kabul edilmiyordu. O zamana kadar onların arasından büyük işadamları, büyük bilimadamları veya büyük hırsızların çıktığına çok seyrek rastlanmıştı. Veya, kural ihlaline tolerans göstermeyen bir ırkın elinde, aşağılama ya da merhametten başka bir şey bulmayan tuhaf birtakım kişilerden ibaret kalmışlardı.

Başarılı olanlar, kendilerini çevre şartlarına adapte ettiler, üstün akli güçlerini kabul edilebilir nitelikteki modellere uydurdular. Ancak bu durum onların faydalı yönlerini köreltti, kapasitelerini sınırladı, daha sıradan insanlar için konulmuş olan kısıtlamalara uyma becerilerini engelledi.

Bugün bile, dönüşüm geçirmiş kişilerin yetenekleri, onlara dayatılan bir kalıpla... korkunç bir mantıki deformasyonla, şuarsuzca sınırlanmış durumdadır.

Fakat bir yerlerde, bilinen insandan daha üstün niteliklere sahip düzinelerce, belki de yüzlerce başka insan vardı... yaşamları insan hayatının o karmaşık, katı yapısı tarafından etkilenmemiş olan insanlar. Onların yetenekleri köreltilemeyecek, onlar mantıki deformasyona uğramayacaktı.

Grant evrak çantasının içinden yırtık pırtık bir demet kağıt çıkardı, bunları elinde bir şekle soktu, yazının başlığını neredeyse hürmet gösterir şekilde okudu:

“Juwain’in Tamamlanmamış Felsefi Önerisi ve İlgili Notlar.”

Çoktan ölmüş olan Marslı filozofun geçici bir an için kaldırdığı meşaleyi ancak mantığı yozlaşmamış, insan düşüncesinin dört bin yıllık kalıplarınca hapsedilmiş bir zihin devralabilirdi. Yeni bir yaşam ve amaca yönelik daha rahat ve düz bir yolu aydınlatan bir meşaleydi bu. İnsanoğlunu iki nesil içinde yüz bin yıl ilerletecek bir felsefe.

Juwain ölmüştü ve şu an içinde bulunduğu evde bir adam, ölmüş dostunun sesini dinleyerek, aldatılmış bir ırkın suçlamaları karşısında ürkerek, huzursuz yıllar geçirmişti.

Kapıdan hafif bir tırmalama sesi geldi. İrkilen Grant, kaskatı olmuş halde bu sese kulak kabarttı. Ses tekrar duyuldu. Sonra da küçük, yumuşak bir sızlanma.

Kağıtları alelacele çantaya tıkan Grant, uzun adımlarla kapıya yürüdü. O kapıyı açınca, Nathaniel siyah bir gölge gibi içeri süzüldü.

"Oscar," dedi, "burada olduğumu bilmiyor. Bilse canıma okurdu."

"Oscar da kim?"

"Oscar, bizimle ilgilenen robot."

Grant sırtıttı. "Ne demek istiyorsun, Nathaniel?"

"Seninle konuşmak istiyorum," dedi Nathaniel. "Benden başka herkesle konuştun.

Bruce'la ve Büyükbaba'yla.. Ama benimle, seni bulanla konuşmadın."

"Pekala," diye davet etti Grant. "Haydi konuş bakalım."

"Endişelisin," dedi Nathaniel.

Grant kaşlarını çatıttı. "Doğru. Sanırım öyleyim. İnsan ırkı her daim endişelidir. Bunu şimdiye dek öğrenmiş olman gerekirdi, Nathaniel,"

"Sen de Juwain için endişeleniyorsun. Büyük baba gibi."

"Endişe etmiyorum," diye karşı çıktı Grant. "Sadece merak ediyor ve umuyorum."

"Ne olmuş bu Juwain'e?" diye sordu Nathaniel. "Hem kim ki o ve..."

"Aslında o artık birisi değil," dedi Grant. "Bir zamanlar biriydi, ama yıllar önce öldü. Bugün artık yalnızca bir fikir o. Bir sorun. Bir meydan okuma. Üzerinde düşünülecek bir şey."

"Ben düşünebilirim," dedi Nathaniel vakur bir edayla. "Hatta bazen fazlasıyla düşünebiliyorum. Ama insanlar gibi düşünmemeliyim. Bruce bana böyle tembihledi. Köpekler gibi düşünmem ve insanları kendi hallerine bırakmam gerektiğini söyledi. Dediğine göre, köpeğimsi düşünceler de en az insan düşünceleri kadar iyi, hatta belki de çok daha iyiymiş."

Grant ciddi bir şekilde başını salladı. "Hakkı var, Nathaniel. Sonuçta, insanlardan farklı düşünmen gerek. Sen..."

"Köpekler'in bilip de insanların bilmediği pek çok şey var," diye övündü Nathaniel. "Biz, insanların göremediği şeyleri görür, duyamadıklarını duyarız. Bazı geceler uluruz, insanlarsa bize lanet okur. Ama bizim gibi görüp duyabilseler, korkudan donakalırlardı. Bruce diyor ki biz şeymişiz..." "Telepatik mi?" diye sordu Grant.

"Hah, işte öyle," dedi Nathaniel. "Benim ezberleyebilmem için fazla karmaşık bir sözcük."

Grant masanın üstünden pijamalarını aldı.

“Geceyi benimle geçirmeye ne dersin, Nathaniel? Ayakucumda yatabilirsin.”

Nathaniel’in gözleri heyecanla açılmıştı. “Bunu gerçekten istiyor musun?”

“Tabii ki istiyorum. Ortak olacaksak, yani siz köpekler ve biz insanlar, bu işe yatağımızı paylaşarak başlamak en iyisi.”

“Yatağı kirletmeyeceğim,” dedi Nathaniel. “Samimi söylüyorum. Oscar beni daha bu gece yıkadı.”

Kulaklarından birini havaya kaldırdı.

“Yine de,” dedi, “sanırım bir iki pire unutmuş.”

Grant atom silahına şaşkınlıkla baktı. Kullanışlı bir şeydi; çakmaktan tut ölümcül bir silah olmaya kadar pek çok işlevi vardı. Bin yıl boyunca dayanacak şekilde imal edilmiş olup pratikti, ya da en azından veriler öyle gösteriyordu. Şimdiye dek kullanım dışı kaldığı hiç görülmemişti... fakat şimdi, çalışmıyordu.

Onu yere doğru tutup kuvvetle salladı ama silah çalışmadı. Onu hafifçe bir taşa vurmayı denedi ama yine sonuç alamamıştı.

Göz alabildiğine uzayıp giden tepelerin üstüne karanlık çöküyordu. Uzaktaki nehir yatağında bir yerlerden, bir baykuşun belli belirsiz sesi duyuldu. Gecenin ilk yıldızları, küçük ve sessiz birer parıltı halinde doğuda görünürken, batıda, güneşin batışını ifade eden yeşilimsi kızılık geceye karışmaktaydı.

İnce dallardan oluşan bir yığın, kayanın dibine bırakılmış, diğer odunlar ise kamp ateşini gece boyunca canlı tutmak amacıyla ateşin daha yakınına bir yere koyulmuştu. Ama silah çalışmazsa, ateş de olmayacaktı.

Üşüyerek uyuma ve yemeğini soğuk soğuk yeme fikri, Grant’in içinden küfretmesine neden olmuştu.

Silahı, bu sefer daha sert olmak üzere, tekrar kayaya vurdu. Ancak silah yine çalışmadı.

Karanlıkta bir dalın çıtırtısı duyuldu ve bunu duyan Grant yıldırım hızıyla ayağa fırladı. Batan güneşin son ışıklarının yansıdığı göğe doğru uzanan dev bir ağacın gölgeler içinden görünen gövdesinin yanında, uzun bir şekil dikiliyordu.

“Merhaba,” dedi Grant.

“Bir sorun mu var, yabancı?”

“Silahım...” diye yanıtlamaya yeltendi Grant, fakat hemen sonra konuşmayı kesti.

Bu şüpheli kişiye silahsız olduğunu fark ettirmenin gereği yoktu.

Adam ellerini açıp öne doğru yürüdü.

“Çalışmıyor, ha?”

Grant silahın avucundan kayıp gittiğini hissetti.

Yeni gelen, yere çömelip gürültülü sesler çıkarmaya başladı. Grant ne olup bittiğini görebilmek için dikkatle baktı ama etrafa yerleşmeye başlayan karanlık, yabancının ellerini silahın parlak metalinin etrafında gidip gelen mürekkep renkli bir lekeye çevirmişti.

Metalik bir tıkırtı ve bir kazıma sesi duyuldu. Adam derin bir nefes alıp gülmeye başladı. Tekrar bir metal sesi duyuldu ve sonra adam, elinde silahla doğruldu.

“Tamamdır,” dedi. “Eskisinden de iyi olmuştur belki.”

Yine bir dal çıtırtısı.

“Hey, bekle!” diye bağırdı Grant, ama adam gitmişti; ürkütücü ağaç gövdeleri arasında hareket eden siyah bir hayaletti sanki.

Geceye ait olmayan soğukluk topraktan sızıp geldi ve yavaşça Grant’ın vücudunu sardı. Dişlerini sinirli sinirli gıcırdatmasına, ensesindeki ve kollarındaki tüylerin ürpermesine sebep olan bir histi bu.

Kamp alanının hemen altında akmakta olan küçük derenin karanlıkta fısıldayan şırıltısı haricinde hiçbir ses duyulmuyordu.

Titreyerek, odun yığınının yanına çömeldi ve tetiği çekti. İnce mavi bir alev belirdi ve dalları ateşe boğdu.

Grant, ihtiyar Dave Baxter’ı, çitin en üst tırabzanına tünemiş halde, sakallarının arasında kaybolmaya yüz tutmuş kısa saplı piposundan duman tüterken buldu.

“Selam, yabancı,” dedi Dave. “Gel yanıma tırman da biraz dinlen.”

Grant tırmandı, altın renkli balkabaklarının manzaraya neşe kattığı, mısır kaplı tarlaya baktı.

“Öylesine mi geziniyorsun?” diye sordu ihtiyar Dave. “Yoksa bir iş üstünde misin?”

“İş üstündeyim,” diye doğruladı Grant.

Dave piposunu ağzından çıkardı, tükürdü, sonra tekrar ağzına aldı. Bu arada bıyıkları piponun üzerine tehlikeli biçimde düşüyorlardı. “Madenci misin?” diye sordu ihtiyar Dave. “Hayır,” dedi Grant.

“Dört beş yıl önce buralarda bir ahabım vardı,” dedi Dave. “Köpekler bile ondan iyi kazıcılık yapar. Eski bir kent harabesi buldu ve oranın altını üstüne getirdi. Ona o kentten bahsedeyim diye canımı burnumdan getirmişti ama ona ne anlattığını, şimdi pek hatırlamıyorum doğrusu. Dedem bir zamanlar bana o kentin ismini söylemişti, ama unuttum gitti lanet olası şeyi. Bu benim ahabın bir dizi adi haritası vardı; onlara bakar ve sürekli etrafta gezinir, haritalarda gösterilen yerleri keşfetmeye çalışırdı; ama sanırım hiç anlayamadı.”

“Antika eşya arıyordu herhalde,” dedi Grant. “Belki de,” dedi ihtiyar Dave. “Elimden geldiğince yoluna çıkmamaya çalıştım. Ama o, vaktiyle buralardan geçen eski bir yolu ortaya çıkarmaya çalışan şu diğer heriften daha kötü olamazdı ya. Bu öbür herifin de haritaları vardı. Bıraktım o bulduğunu zannedip avunsun, halbuki bulunduğu yol, ineklerin üstünden geçe geçe oluşturduğu bir patikaydı sadece.”

Onu göz hapsine almışçasına yan yan baktı Grant’e.

“Umarım sen de eski yolların peşinde koşmuyorsundur.”

“Yok,” dedi Grant. “Ben nüfus saymanıyım.”

“Nesin nesin?”

“Sayman,” diye açıkladı Grant. “Adını, yaşını ve nerede yaşadığını yaz bakalım.”

“Niyeymiş?”

“Hükümet öğrenmek istiyor,” dedi Grant.

“Biz hükümeti rahatsız etmiyoruz,” dedi ihtiyar Dave. “Hükümet ne diye bizle uğraşiyor ki?” “Hükümet sizi rahatsız etmeyecek,” dedi Grant ona. “Günün birinde belki size bir ödeme yapmak ister. Ne gün olacağını hiç bilemezsiniz.” “Öyleyse,” dedi ihtiyar Dave, “iş değişir.”

Çitin üstünde öylece tünemiş halde, tarlalara baktılar. Güneş ışınlarının vurduğu bir koruya gizlenmiş bir bacadan çıkan duman, sarı sarı parlayan kuş yuvalarının arasından yukarı süzülüyordu. Sonbaharın gelişiyle kahverengi bir renk almış olan çayır boyunca kıvrıla kıvrıla, sakince akan derenin ardında, altın renkli sıra sıra akçaağaçlarla bezenmiş tepeler yükseliyordu.

Grant, çitin üstünde kamburu çıkmış halde otururken, sonbahar güneşinin sırtını ter içinde bıraktığını hissetti, ekinleri biçilmiş olan tarlanın kokusunu içine çekti.

İyi bir yaşam, dedi kendi kendine. Ekinler iyi, yakacak odun var, av olanakları da çok. Mutlu bir yaşam bu.

Arkasında tünemiş oturmakta olan yaşlı adama baktı, adamın yüzündeki yaşlılığın getirdiği stresten uzak kırışıklıkları gördü, bir an için böylesi bir hayatın nasıl olacağını getirdi gözünün önüne... eski Amerikan sınır hayatına benzeyen, o günlerin bütün güzelliklerini barındıran ancak tehlikelerini yansıtmayan, sade bir köy hayatı.

İhtiyar Dave piposunu çıkardı ve pipoyu tuttuğu eliyle önlerindeki düzlüğü gösterdi.

“Daha yapacak çok iş var,” dedi, “biteceğe pek benzemiyor. O çocukların bu işi halledecek gücü yok. Tüm zamanlarını avlanarak geçiriyorlar. Balık da avlıyorlar. Kullanılmayan tarım makineleri de bir köşede paslanıp, bozulup gidiyor. Joe uzun süredir bu taraflara uğramadı. Bizim Joe çok iyi bir tamircidir.”

“Joe senin oğlun mu?”

“Hayır. İnsanlardan uzakta, ağaçlık yörelerde yaşayan çılgının tekidir. Ara sıra uğrayıp öteyi beriyi tamir eder, sonra çekip gider. Nadiren konuşur. Kimseden teşekkür beklemes. İşini görür ve gider. Bu durum yıllardır böyle. Dedem bana, Joe’nun ilk gelişini anlatmıştı; dedem o zamanlar delikanlıymış daha. O gün bugündür gelip gidiyor işte.”

Grant yutkundu. “Dur bir dakika. Bu Joe’yla onun aynı kişi olduğunu söylemiyorsun ya!”

“İşte,” dedi ihtiyar Dave. “asıl mesele de burada. İster inan ister inanma, yabancı, ama şu anda, onu ilk görüşümdekinden bir gıdım daha yaşlı değil. Alem adam şu Joe! Onun hakkında sürüyle garip öykü anlatılır. Dedem onun karıncalarla nasıl haşır neşir olduğunu anlatırdı hep.”

“Karıncalar mı?”

“Pek tabii. Bir karınca yuvasının tepesine ev yapmış... hani şu camdan evlerden, bilirsin ya, kış gelince de bu evi ısıtırmış. Dedem bunu hep anlatırdı. Onu böyle yaparken gördüğünü iddia ederdi. Ama ben bunun tek kelimesine dahi inanmıyorum. Dedem yedi düvelin en yalancı adamıydı. Zaten bunu kendi de inkar etmiyordu.”

Bacanın tütmekte olduğu güneşli koruluktan, piring bir çanın sesi duyuldu.

Yaşlı adam çitten indi, gözlerini kısıp güneşe bakarken bir yandan da eliyle hafifçe vurarak piposunu söndürdü.

Çanın sesi sonbaharın dinginliği içinde bir kez daha çınladı.

“Bizim anne bu,” dedi ihtiyar Dave. “Yemek saati. Menüde sincap köftesi var; hiç yoktan iyidir. Bir kez dişini geçirdin mi afiyetle yersin gerisini. Haydi, acele edelim.”

Hiç yoktan peyda olup araç gereci tamir eden ve karşılığında teşekkür de

beklemeyen çılgın bir adam. Yüz yıl önce nasıl görünüyor idiyse, bugün de aynen öyle görünen bir adam. Karınca yuvasının üstüne camdan bir ev yapıp kış gelince onu ısıtan biri.

Bunlar pek akla yakın gelmiyordu, ancak yaşlı Baxter yalan söylüyor olamazdı. Bu gözden uzak ormanlarda halen anlatılmakta olup da, kökeni çok eskilere dayanan, artık folklorun bir parçası haline gelmiş o abartılı masallardan birine benzemiyordu anlattıkları.

Folklörde tanıdık bir tını, belirgin bir benzerlik, temelindeki fikri pekiştiren kesin bir kalıp olurdu. Bu ise folklor değildi. Bir karınca tepesinde ev inşa edip onu ısıtmanın, köylü mantığıyla bakıldığında bile, gülünç bir yanı yoktu. Böylesi bir öykünün gülünç sayılabilmesi için insanı çarpan bir tarafı olması gerekirdi; bu öyküde ise o da yoktu.

Grant, ağır yorganı boynuna kadar çekerek, mısırkabuğundan şiltesinin üstünde huzursuzca kıpırdandı.

Gülünç, diye düşündü, uyuduğum yerler. Bu gece mısırkabuğundan bir şiltede, dün gece açık havadaki bir kamp ateşinin yanında, önceki gece Webster'ların evinde yumuşak bir yatak ve temiz çarşaflar içinde.

Evin çatısında gevşemiş tahta kiremitlerden biri, çukuru dolduran rüzgarın etkisiyle sallanıp çarptı, sonra bir kez daha çarptı. Karanlığın içinde bir yerlerde bir farenin koşarken çıkardığı tıkırtılar duyuldu. Samanlığın karşısındaki yataktan düzenli bir soluk alıp verme sesi geliyordu... Baxter ailesinin çocuklarından ikisi orada uyumaktaydı.

Gelip aletleri tamir eden ve teşekkür bile beklemeden gerisingeri gözden kaybolan bir adam. Silah olayında da aynısı yaşanmıştı. Baxter'in kurumuş otları biçmeye yarayan tarım makinelerine de yıllardır olan buydu zaten. Joe adında, yaşlanmayan ve eli tamir işlerine yatkın olan çılgının teki.

Grant'in aklına bir fikir geldi; ama o, bunu geri çevirdi, bastırmaya çalıştı. İçinde umut ışığını canlandırmanın gereği yoktu. Etrafta biraz gezin, işinin gereği olan soruları sor ve gözlerini de açık tut, Grant. Sorularının çok sivri olmamasına dikkat et, aksi halde insanların çenesi midye gibi kapanır.

Matrak bir topluluktuk şu bayır koşucuları. İnsanlığın ilerlemesinde payı olmayan, bu süreçte yer almak istemeyen bir topluluk. Uygarlığa sırt çevirmiş, toprağın ve ormanın, güneşin ve yağmurun bozulmamış yaşamına dönmüş olan insanlar.

Dünya da onlara fazlasıyla yetecek kadar yer vardı, herkes için olduğu gibi; çünkü Dünya nüfusu son iki yüz yılda son derece azalmış; diğer gezegenlerde yerleşmek, sistem içindeki diğer dünyaları insanoğlunun yönetimi altına sokmak isteyen öncülerin yığınlar

halinde bu gezegeni terk etmesi sonucu tükenmişti.

Fazlasıyla yer, toprak ve uğraş.

Belki de böylesi daha iyiydi. Grant, bu tepelerde dolaştığı aylar boyunca bunu pek çok kez düşündüğünü hatırladı. Yine şu olduğu üzere el yapımı yorganın rahatlığını ve mısırkabuğundan yapılmış şiltenin sertliğini hissettiği, gevşek çatı kiremitleri arasında gezinen rüzgarın fısıltısını duyduğu zamanlarda. Çitin en üst tırabzanında oturup güneşin altında pinekleyen altın renkli balkabağı kümelerine baktığı zamanlarda.

Karanlığın içinde bir hisırtı duyuldu, iki çocuğun uyumakta olduğu mısırkabuğundan şiltenin hisırtısı. Ardından da ahşap zemin üzerinde ilerleyen çıplak ayakların çıkardığı hafif pıtırı.

“Uyuyor musunuz, bayım?” diye fısıldadı bir ses.

“Hayır. Yanıma sokulmak ister misin?”

Oğlan yorganın içine daldı, buz tutmuş ayaklarını Grant'in karnına dayadı.

“Büyükbaba sana Joe’dan bahsetti mi?”

Grant karanlıkta başını salladı. “Çoktandır ortalıkta görünmediğini söyledi.”

“Karıncalardan da bahsetti mi?”

“Tabii. Sen karıncalar hakkında ne biliyorsun bakayım?”

“Ben ve Bill kısa süre önce bulduk onları, ama bunu gizli tutuyoruz. Senden başka kimseye söylemedik. Sana söylememiz gerek, sanırım. Sen hükümettensin.”

“Tepenin üstünde gerçekten de camdan bir ev var mı?”

“Evet ve... ve...” -heyecandan çocuğun nefesi kesiliyordu- “sadece bu kadar da değil. O karıncaların yük arabaları var ve tepeden bacalar, bacalardan da duman çıkıyor. Ayrıca...”

“Eee-, başka?”

“Daha fazlasını görecektir kadar beklemedik. Bill ve ben çok korkmuştuk. Oradan kaçtık.” Çocuk yatağa daha da sokuldu. “Söylesenize, daha önce hiç böyle bir şey duymuş muydunuz? Yük arabası çeken karıncalar!”

Karıncalar gerçekten de yük arabası çekiyorlardı. Ayrıca tepeden bacalar çıkıyordu... içeride maden eritildiğinin göstergesi ufak, keskin duman bulutcuqları püskürten bacalar.

Heyecandan afallamış haldeki Grant, en yakın tepenin yanında çömelmiş, çimen köklerine uzanan yollar boyunca tıngır mıngır giden yük arabalarını seyrediyordu. Boş arabalar gidiyor, dolu olanlar ise... tohumlar ve çeşitli yerlerinden parçalanmış böcek vücutlarıyla dolu halde... geri dönüyordu. Onları çekmekte olan karıncaların ardında hoplayıp zıplayarak hızla hareket eden ufak arabalar!

Bir zamanlar yuvayı kaplamış olan glasit kalkanı hâlâ oradaydı, ama kırılmış ve sanki daha fazla kullanılmasının gereği kalmamış, hizmet edegeldiği amaç çoktan ortadan kalkmış gibi tamire muhtaç hale gelmişti.

Vadinin toprağı, nehrin çağlayanlarına doğru inen yabanıl ve engebeli bir arazi olup, kayalar, küçük çayırıklar ve küme küme ulu meşe ağaçlarıyla bezenmişti. Öylesine sessiz bir yerdi ki, insanın burada, rüzgarın ağaç tepelerini hışırdatması ve kuytu patikalarda gezinen vahşi yaratıkların hafif pıtırtıları dışında hiçbir ses duyulmadığına inanası gelirdi.

Karıncaların, sabanlar veya serseri adımlar tarafından rahatsız edilmeden, etrafta insana benzer herhangi bir varlığın olmadığı... Dünya üzerinde kendine has tek bir düşüncenin bile henüz ortaya çıkmadığı günlerden bu yana süregelen milyonlarca yıllık anlamsız bir yazgıyı devam ettirdikleri bir yerdi burası. Karıncaların yaşamayı sürdürmesi dışında hiçbir amaca hizmet etmeyen dışa kapalı ve durgun bir yazgıyı.

Şimdi ise birisi bu yazgının rotasını değiştirmiş, ona yeni bir yol çizmiş, karıncalara tekerleğin ve madenleri işlemenin sırrını açıklamıştı... Öyle ki, bu karınca yuvasından, ilerlemenin darboğazını kıran daha başka hangi kültürel sakatlıklar fışkırmıştı acaba?

Açlığın yarattığı baskı, karıncaların edinmiş olduğu kültürel sakatlıklardan biriydi belki de. Onlara, varlıklarını sürdürmek için sarf ettikleri devamlı çabanın ötesinde başka şeylere erişme fırsatı verecek olan bol miktarda besinin sağlanması.

İnsan denen şeyin henüz büyüklüğün anlamını bilmediği, bugün çok uzaklarda kalmış olan o dönemlerde yapılanmış bir sosyal temel üzerinde, büyüklük yolundaki gelişimini sürdüren bir diğer ırk.

Bu sürecin sonu nereye varacaktı? Bir milyon yıl sonra, karınca neye benzeyecekti? Acaba karınca ile İnsan, köpek ile İnsan'ın belli bir kadere ulaşma yolunda gerçekleştirmiş oldukları işbirliğine vereceği türden ortak bir isim bulabilecek miydi?

Grant başını salladı. Böylesi bir durumun gerçekleşmesi için şartlar elverişli değildi. Çünkü köpeğin ve İnsan'ın damarlarında aynı kan akarken karınca ile İnsan birbirinden farklı varlıklar, birbirini asla anlayamayacak olan yaşam biçimleriydi. Çünkü onların arasında; paleolitik çağlarda bir kamp ateşinin başında, gecenin karanlığında gizlenen

varlıkların göz hapsi altında uyuklayan köpek ve insanın arasında kenetlenmiş olana benzer ortak bir temel yoktu.

Grant, arkasındaki uzun çimlerin üstünde bir çift ayağın çıkardığı hışırtıyı duymaktan çok sezdi. Ayağa fırlayarak hızla arkasını döndü ve sesin kaynağı olan adamı gördü. Omuzları çökmüş, jambonu andıran ellerindeki parmaklar narin, beyaz ve düz olan bir adam, yürüyerek ona doğru gelmekteydi.

"Sen Joe'sun, değil mi?" diye sordu Grant.

Adam başıyla onayladı. "Sen de beni arayan bir adam."

Grant yutkundu. "Belki de öyle. Tam olarak seni olmasa da, sana benzeyen birini arıyorum."

"Yani farklı birini," dedi Joe.

"Geçen gece niye kalmadın?" diye sordu Grant. "Neden hemen kaçıp gittin? Silahı onardığın için sana teşekkür etmek istiyordum."

Joe, hiç konuşmadan şöyle bir baktı ona; ancak Grant bu suskun dudakların ardında bir memnuniyet, büyük ve gizli bir zevk sezmişti.

"Nasıl oldu da," diye sordu Grant, "silahın kırılmış olduğunu anladın? Beni izliyor muydun yoksa?"

"Senin öyle düşündüğünü duydum."

"Benim düşündüğümü mü duydun?"

"Evet," dedi Joe. "Şu an ne düşündüğünü de duyuyorum."

Grant güldü, biraz huzursuzca. Sinir bozucu, ama aynı zamanda da mantıklı bir şeydi bu. Beklediği de zaten buydu... bu ve daha fazlası.

Başıyla tepeyi işaret etti. "Şu karıncalar senin mi?"

Joe başını salladı, dudaklarının hemen ardında yine o zevk ifadesi belirmişti.

"Ne diye gülüyorsun?" diye tersledi Grant.

"Gülmüyorum," dedi ona Joe ve her nasılsa Grant kendini azarlanmış ve küçülmüş hissetti; yapılmaktan çok bilinmesi gereken bir şeyden dolayı tokatlanmış bir çocuk gibi.

"Notlarını yayımlamalısın," dedi Grant. "Webster'ın çalışmaları ile ilişkili olabilirler."

Joe omuz silkti. "Not almıyorum ki," dedi.

“Not almıyor musun!”

Sıska adam karınca yuvasına doğru yürüdü ve durup yuvayı süzmeye başladı.

“Belki de,” diye belirtti, “bunu neden yaptığımı anlamışsındır.”

Grant ciddi bir edayla başını salladı. “Ben de bunu çözmeye çalışıyordum. Büyük ihtimalle bu, merakını gidermek için yaptığın bir deney. Daha aşağı bir yaşam biçimine duyulan şefkattir belki de. Ya da, insanoğlunun başı çekmesinin onu bilimsel ilerleme üzerinde tekel kılmayacağına dair bir his.”

Güneş ışığı, Joe'nun gözlerini kamaştırıyordu. “Merak... belki. Bunu hiç düşünmemiştim.”

Yuvanın yanında yere oturdu. “Karıncaların neden bu denli gelişip de sonra birden durduğunu merak ettin mi hiç? Neden mükemmel sayılabilecek nitelikte bir toplumsal düzeni kurmuşken onu öylece bıraksınlar? Onları durduran şey ne olabilir?”

“Bu şey, olsa olsa açlık tehdidi olabilir,” dedi Grant.

“O ve kış uykusu,” dedi sıska adam. “Kış uykusuna çekilmek, biliyorsun ki, bütün bir mevsim boyunca birikmiş olan hafızanın diğer mevsime aktarılmasını önlüyor. Her ilkbaharda silbaştan çalışıp didinmeye başlıyorlar. Eski hatalardan ders çıkarmayı, bilgi birikiminden faydalanmayı hiçbir zaman başaramadılar.”

“Bu yüzden sen besliyorsun onları...” “Tepeciği de ısıtıyorum,” dedi Joe, “böylece kış uykusuna yatmaları gerekmiyor. Bu sayede, ilkbaharın her gelişiyse silbaştan başlamak zorunda da kalmıyorlar.”

“Peki ya yük arabaları?”

“Bir çift yapıp orada bıraktım. Gerçi bu iş on yıl aldı, ama onların ne işe yaradığını gözdüler sonunda.”

Grant başıyla bacaları gösterdi.

“Onları kendileri yaptı,” dedi Joe.

“Başka ne yaptılar?”

Joe bezgin bir şekilde omuzlarını silktilti. “Nereden bileyim?”

“İyi de, sen onları izledin. Not almasan bile, izliyorsun.”

Joe başıyla reddetti. “Onları seyretmeyeli neredeyse on beş yıl oldu. Bugün geldim, çünkü senin burada olduğunu duymuştum. Bu karıncalar artık eğlenceli gelmiyor bana, anlarsın ya.” Grant’in ağzı açılmış, sonra tekrar sımsıkı kapanmıştı. Sonunda,

"Demek sorumuzun yanıtı buymuş," dedi. "Bu işleri yapmanın nedeni sadece buymuş. Eğlence."

Joe'nun yüzünde ne utanç, ne de kendini savunma ifadesi belirmişti; yalnızca, artık bu karınca konusunu kapatmalarını istediğini yansıtan acılı bir ifade görülüyordu. "Tabii," dedi. "Başka ne olacaktı ki?"

"Şu benim silah. Sanırım o da seni eğlendirmişti."

"Beni eğlendiren şey silah değildi," dedi Joe. Silah değil, dedi Grant kendi kendine. Tabii ya, silah değildi, seni ahmak, sen kendindin. Onu eğlendiren sendin. Kaldı ki şu an bile onu eğlendiriyorsun.

Yaşlı Dave Baxter'ın tarım aletini tamir ettikten sonra tek kelime etmeden çekip gitmek, hiç şüphe yok ki onu kahkahalara boğan bir şaka olmuştu. Muhtemelen, Webster evinde ihtiyar Thomas Webster'ın uzay mekiğindeki eksikliği ona gösterdikten sonra da bununla günlerce kendi kendini tatmin etmiş ve için için zevklenmişti. Tıpkı acemi bir eniğe oyunlar oynayan zeki Aleck gibi.

Joe'nun sesi onu daldığı düşüncelerden uyandırdı.

"Sen bir saymansın, değil mi? Neden bana hiç soru sormuyorsun? Şimdi beni bulduğuna göre; kayıt tutmadan öylece çekip gidemezsin. Özellikle de yaşımlı kaydetmelisin. Yüz altmış üç yaşındayım ve daha yeni delikanlı olmuş sayılırım. Yaşlanmam için en azından bin yıl daha gerek."

Yumru yumru olmuş dizlerini göğsüne doğru çekti ve ileri geri yavaşça sallanmaya başladı. "Bir bin yıl daha ve kendime iyi bakabilirsem..."

"Hepsi bu kadarla sınırlı değil," dedi Grant, sesinin tonunu yükseltmemeye çalışarak. "Dahası var. Bizim için yapman gereken bir şey."

"Bizim için mi?"

"Toplum için," dedi Grant. "İnsan ırkı için."

"Neden yapayım ki?"

Grant onu uzun uzun süzdü. "Umurunda bile değil, öyle mi?"

Joe başını salladı; ancak bu hareketinde hiçbir kabadayılık, hemfikir olduğuna dair hiçbir iz yoktu. Bu jest, olayın duygusuz bir beyanıydı sadece.

"Para!" diye atıldı Grant.

Joe ellerini, çevrelerini sarmış olan tepelere, araziye kaplayan nehir yatağına doğru

salladı. "Ben bunlara sahibim," dedi. "Paraya ihtiyacım yok."

"Şöhret, belki de?"

Joe tükürmedi, ama yüzünde daha yeni tükürmüş olduğu izlenimi uyandıran bir ifade belirmişti.

"Peki ya insanlığa olan minnet borcun?" "Bunun sonu gelmez," dedi Joe; sözlerinde usta bir alaycılık, dudaklarında sonsuz bir memnuniyetle.

"Bak, Joe," dedi Grant, sesinde zorlukla dışavurabildiği bir yalvarmayla, "senden istediğim şey çok önemli... hem gelecek nesiller açısından, hem de insan ırkı açısından önemli, kaderimizdeki bir mihenktaşı bu..."

"İyi de ben neden henüz doğmamış birisi için birşeyler yapmak zorunda olayım ki?" diye sordu Joe. "Neden kendi hayatımın ötesine de bakmak zorunda kalayım? Öldüğümde, ölmüşümdür ve o zaman, bütün o bağrışmalar ve zafer coşkusu, bütün o sancaklar ve borazan sesleri benim için hiçbir şey ifade etmeyecek. Yaşamış olduğum hayatın çok mu esaslı, yoksa çok mu zavallı bir hayat olduğunu bile öğrenemeyeceğim."

"İrk," dedi Grant.

Joe kahkahalarla güldü. "İrk korumak, ırksal gelişim. Senin asıl gelmek istediğin nokta bu. Bununla ne diye bu kadar kafa yoruyorsun ki? Hem ben neden yorayım?"

Gülmekten dolayı ağzının etrafında oluşan çizgiler düzleşti ve alaycı bir nasihatta bulunurcasına parmağını salladı. "İrk koruması denen şey yalnızca bir efsanedir... hepinizin sırtınızı ona dayayarak yaşadığı bir efsane... sosyal yapınızdan kaynaklanan pis bir şey. İrk kavramı her gün ölüyor zaten. Bir adam öldüğünde, ırk onun için bitmiştir artık... yeter ki artık ırk diye bir şey kalmadığına inansın."

"Senin umurunda değil," dedi Grant.

"Sana söylemeye çalıştığım da bu zaten," diye belirtti Joe.

Yerdeki bohçaya yan gözle baktı ve dudaklarında titrek bir tebessüm belirdi "İlgimi çekecek bir şey olsa," diye önerdi, "belki de..."

Grant bohçayı açıp içinden evrak çantasını çıkardı. İsteksiz sayılabilecek bir tavırla ince bir deste kağıt çekti ve başlığa baktı: "Tamamlanmamış Felsefi..."

Kağıt demetini uzattı ve Joe onu hızla gözden geçirirken oturup onu izledi; daha o anda, beyninde feci bir başarısızlığın iğrenç acısını hissetmişti bile.

Webster malikanesindeyken, içinde hiçbir mantık izi olmayan, dört bin yıllık

küflenmiş insan düşüncesinin etkisinden uzak kalmayı başarmış bir aklın olup olamayacağını düşünmüştü. Ona göre, İşin püf noktası buradaydı.

O nokta, şimdi karşısındaydı işte. Ancak yine de yeterli sayılmazdı. Eksik olan bir şey vardı...

Ne onun, ne de Cenova'dakilerin daha önce aklına gelmiş bir şey. O âna dek herkesin sorgulamadan kabullendiği makyajın bir parçası.

İnsan ırkını binlerce yıl boyunca tekvücut olarak tutan... nasıl açlık baskısı karıncaları sosyal bir kalıp içine hapsedmişse, insan ırkını da tek bir birim halinde tutmayı başaran şey, sosyal baskıydı.

Tek bir insanın, diğer insanların beğenisini kazanmaya duyduğu ihtiyaç, belli bir kardeşlik kültürüyle... fikir ve eylemlerin beğenilmesine duyulan psikolojik, ya da psikolojiğe yakın bir ihtiyaç. İnsanları asosyal yollara sapmaktan alıkoyan bir güç, sosyal güvenlik ve insani kardeşlik uğruna, insanlık ailesinin birlikte çalışması uğruna meydana getirilmiş bir güç.

Bu beğenilme arzusu uğruna insanlar ölmüş, kurban edilmiş, bu arzuya adanmış hayatlar yaşamışlardı. Çünkü o olmadan insan; yapayalnız, terk edilmiş, gruptan dışlanmış bir hayvandan başka bir şey değildi.

Bu durum, oldukça kötü sonuçlar doğurdu, doğal olarak... kitle psikolojisi, ırksal zulüm ve yurtseverlik ile din adına yapılan kitlesel canavarlıklar gibi. Ama ırkı bir bütün halinde tutan, insan topluluğunun oluşumunu mümkün kılan da yine bu ayırt edici faktör olmuştı.

Joe'da ise böyle bir beğenilme, takdir edilme arzusu yoktu, joe'nun umurunda bile değildi bu.

İnsanların onun hakkında ne düşündüğüne aldırımıyordu. Milletin beğenip beğenmemesi onun umurunda bile değildi.

Grant, güneşin sırtını yaktığını hissetti, tepesinde yükselen ağaçların arasında gezinen rüzgarın fısıltısını duydu. Etraftaki çalıların birinden, bir kuşun ötüşü duyulmaya başlamıştı.

Değişim, hep bu yolu mu izlerdi acaba? İnsanı, ırkının bir üyesi yapan temel içgüdünün değiştirilmesi yolunu mu?

Karşısında durmuş Juwain'in mirasını okumakta olan bu adam, ruhunun derinliklerinde, geçirmiş olduğu değişim süreci içinde, çevresindekilerin beğenisini

kazanma ihtiyacını reddetmesini sağlayacak kadar dolu bir hayat bulabilmiş miydi acaba? Bunca yılın ardından, bir bireyin bağımsız şekilde kendi ayakları üstünde durabildiği, cemiyetin tüm zorlamalarını hiçe sayabildiği o uygarlık seviyesine ulaşabilmiş miydi en sonunda?

Joe başını kaldırıp ona baktı.

“Çok ilginç,” dedi. “Neden devam edip bunu bitirmemiş?”

“Öldü,” dedi Grant.

Joe dilini yanağının içinde şaklattı. “Hatalı olduğu bir nokta var.” Parmağıyla iterek sayfaları çevirdi. “İşte tam burada. Hatanın türediği yer burası. Onun tıkanmasına neden olan şey bu.”

Grant kekeleydi. “Ama... ama hata olmaması gerekirdi. O öldü, taslak bu yüzden yarım kalmıştı. Bitiremeden öldüğü için.”

Joe metni düzgünce katlayarak cebine yerleştireli.

“Dediğim gibi,” dedi. “Becerememiş olsa gerek.”

“Öyleyse sen yapabilirsin? Sen...”

Grant de biliyordu ki, üstelemenin gereği yoktu. Cevabı Joe’nun gözlerinde okumuştı.

“Benim bunu siz yaygaracı insanlar için çözeceğime gerçekten inanıyor musun?” dedi Joe, sözleri ölçülü ve keskindi.

Grant pes etmişçesine omzunu silkti. “Sanırım hayır. Bunu aklımdan bile geçirmemem gerekirdi aslında. Sonuçta, senin gibi biri...”

“Ben,” dedi Joe, “bunu kendim için kullanabilirim.”

Yavaşça doğruldu, ayaklarını tembelce salladı, sonra bir saban alıp karınca yuvasının bulunduğu tepciğe doğru savurdu; tüten bacalar darmadağın olmuş, yük arabaları toprağa gömülmüştü.

Bir çığlık koyveren Grant ayağa fırladı; kör bir öfke sarmıştı onu, silahını kavramasına neden olan kör bir öfke.

“Dur!” dedi Joe.

Grant’in, halen yere bakar durumdaki silahı kavramış olan eli, aniden durdu.

“Sakin ol, küçük adam,” dedi Joe. “Biliyorum, beni öldürmek hoşuna giderdi, ama

bunu yapmana izin verecek deşilim. Çünkü planlarım var, bilirsin. Ayrıca, aklındaki sebepten dolayı öldüremezsın ya beni.”

“Seni hangi sebepten dolayı öldürdüğüm neyi değiştirir ki?” dedi Grant sertçe. “Nasıl olsa öleceksın, değil mi? Juwain’in felsefesine de bulaşamayacaksın böylece.”

“Ama,” dedi Joe, neredeyse kibarca, “beni öldürme gerekçen bu olamaz. Bunu yapacaksın, çünkü karınca yuvasını dağıttığım için bana kızdın.”

“Başlangıçtaki gerekçe bu olabilirdi,” dedi Grant. “Ama artık değil...”

“Hiç deneme,” dedi Joe. “Daha tetiği çekemeden işin biter.”

Grant tereddüt etti.

“Blöf yaptığımı sanıyorsan,” dedi Joe, alaycı bir edayla “durma bir dene bakalım.”

Çok uzun gibi gelen bir an için yüz yüze durdular; silahın namlusu ise hâlâ yere dönüktü.

“Neden bize katılmıyorsun?” diye sordu Grant. “Senin gibi birine ihtiyacımız var. İhtiyar Tom Webster’a uzaymekieğinin nasıl yapılacağını gösteren sendin. Hele karıncalar üzerinde yaptığın şu deney...”

Joe hızla öne doğru yürüyünce, Grant silahı kaldırdı. Hızla inerken bir yandan da ılık gibi bir ses çıkaran balyoz gibi bir yumruğun üzerine geldiğini görmüştü.

Tetiği çekecek olan parmağından daha hızlı bir yumruğun.

Grant elini kaldırıp, yüzünde gezinmekte olan ıslak ve sıcak şeyden kurtulmaya çabaladı.

Ama başaramamıştı; o şey her ne idiyse, yüzünü yalamayı sürdürüyordu.

Gözlerini açtığında, hemen burnunun dibinde heyecanla kıpırdanmakta olan Nathaniel’i gördü.

“Neyse ki iyisin,” dedi Nathaniel. “Çok korkmuştum...”

“Nathaniel!” diye ciyaktadı Grant. “Burada ne arıyorsun?”

“Kaçtım,” dedi Nathaniel ona. “Seninle gelmek istemiştim.”

Grant başını salladı. “Benimle gelemezsin. Ben çok uzaklara gidiyorum. Yapmam gereken bir iş var.”

Elleri ve dizleriyle yeri taramaya başladı. Eli soğuk bir metale değdiğinde, o nesneyi aldı ve kılıfına soktu.

“Onun gitmesini engelleyemedim,” dedi, “ama engellemeliydim. Tüm insanlığa ait olan bir şey verdim ona ve kullanmasına da izin veremem.”

“Ben iz sürebilirim,” dedi Nathaniel. “Sincaplara yaptığım gibi, diğer bütün canlıların da izini sürebilirim.”

“İz sürmekten başka yapacak daha önemli işlerin var senin,” dedi Grant köpeğe. “Biliyor musun, bugün bir şey keşfettim. Belli bir yolun... tüm insanlığın takip edebileceği bir yolun yerini ele veren ışığı yakaladım. Bu yol bugün, yarın, ya da önümüzdeki bin yıl içinde kullanılmayabilir. Belki de hiçbir zaman kullanılmayacak; ama yine de gözardı edemeyeceğimiz bir şey bu. Joe bu yolda bizden biraz daha ileride belki, fakat biz de sandığımızdan daha hızlı ilerliyor olabiliriz. Hepimiz Joe’nun yaptığını yapabiliriz. Eğer bu gerçekleşecekse, bu noktaya varılacaksa, siz köpeklerle çok iş düşecek demektir.”

Nathaniel, endişeli bir yüzle süzüyordu onu. “Anlamıyorum,” diye feryat etti. “İçinden çıkamadığım sözler söylüyorsun.”

“Bak, Nathaniel. İnsanlar her zaman bugünkü gibi kalmaya devam etmeyebilir. Değişebilirler. Eğer değişirlerse, onların bıraktığı işi sizin devralmanız, rüyayı alıp sürdürmeniz gerekir. İnsan, gibi davranmanız gerekir.”

“Biz köpekler,” diye yemin etti Nathaniel, “bunu yapacağız.”

“O ânın gelmesine daha binlerce ve binlerce yıl var,” dedi Grant. “Hazırlanmak için yeterli zamanınız olacak. Ama görevinizi iyice benimsemelisiniz. Bunu bütün köpeklerle yaymalısınız. Unutmamalısınız.”

“Biliyorum,” dedi Nathaniel. “Biz köpekler bunu yavrularımıza öğreteceğiz, onlar da kendi yavrularına.”

“Evet, yapmanız gereken işte bu,” dedi Grant. Eğilip Nathaniel’in kulağını kaşdı; köpek ise kuyruğunu sallamayı bırakıp, tepeyi tırmanmakta olan adamın ardından baktı.

DÖRDÜNCÜ ÖYKÜ ÜZERİNE NOTLAR

Tüm öyküler içinde, efsanede bir parça açıklama ve anlam arayanları en çok üzen bu olmuştur.

Bunun sebebi, tamamen hayali olması olsa gerek; kaldı ki, Tige bile daha başka bir sebep gösteremiyor. Ama eğer gerçekten hayaliyse, ne anlatmak istiyor acaba? Bu öykü hayalden ibaretse, diğer tüm öyküler de hayal değil mi peki?

Öykünün geçtiği yer olan Jüpiter, uzayı arşınlarken karşılaşılabilecek diğer dünyalardan yalnızca biridir. Bu tür dünyaların varlığının bilimsel açıdan olanaksızlığı, başka bir yerde belirtilmiştir. Bounce'un, efsanede adı geçen diğer dünyaların bizim çok yönlü dünyalarımızdan başka bir şey olmadığı yönündeki teorisini kabul edecek olursak, burada tarif edilene benzeyen bir dünyanın şimdiye dek çoktan tespit edilmiş olması gerektiğini farzetmek oldukça akla yakındır. Bu büyük dünyaların bazısının kapandığı bilinen bir gerçektir, ama kapanmalarının nedeni iyi bilinmekte ve bunların hiçbirisi dördüncü öyküde anlatılan koşullardan ötürü kapanmamaktadır.

Öğrencilerin bazısı dördüncü öykünün efsanenin bütünlüğünü bozduğuna, efsanede yeri olmadığına, bulunduğu yere sonradan monte edildiğine inanmaktadır. Bu öykünün, efsaneye yön veren başlıca unsurları sağlamasından dolayı efsaneyi bağlayıcı bir etkisi olduğundan, söz konusu sonuca katılmak zordur.

Bu öyküdeki Towser karakterine, ırkımızın o eşsiz itibarına ters düşmesi bakımından defalarca yer verilmiştir.

Diğer yandan Towser, belli titizlikteki bazı okuyucuların hoşuna gitmese de, öyküde anlatılmakta olan insanoğlunun tam aksini çok iyi temsil etmektedir. Ortaya çıkan yeni durumu ilk benimseyen insan değil, Towser'dır; insan değil, Towser'dır, bu yeni koşulların anlamını ilk kavrayan. Towser'ın aklının, insan hâkimiyetinden bir kere kurtulunca, insanın aklına en azından eşit olduğu görülmüştür.

Her ne kadar bitli olsa da Towser utanılacak bir karakter değildir.

Kısa olmasına rağmen bu dördüncü öykü, sekiz öykünün belki de en çok beğenileni olup okuyucuyu düşünceli ve dikkatli bir okumaya davet etmektedir.

KAÇIŞ

Dört adam, Jüpiter denen uğuldayan girdaba ikişer ikişer girmiş, ama geri dönmemişlerdi. Şiddetli rüzgarın içine yürümüşler... ya da daha doğrusu, bellerine dek gömülerek ve ıslanan yerleri yağmurun altında parıldayarak, koşmuşlardı.

Çünkü insan kılığında girmemişlerdi oraya.

Şimdi ise beşinci bir adam Jovian Teftiş Komisyonu'nun 3 Numaralı Kubbesi'nin başkanı olan Kent Fowler'in masasının önünde duruyordu.

Fowler'in masasının altında yaşlı Towser bitlerini kaşdı, sonra uyumak üzere tekrar uzandı.

Harold Allen'in genç, hem de çok genç biri olduğunu görmek, Fowler'in içine ani bir sancı sokmuştu. Bu çocukta gençliğin verdiği kendinden eminlik ve korku tanımaz bir yüz vardı. Bu ise garip bir durumdu. Çünkü Jüpiter kubbelerindeki adamlar korkunun ve alçakgönüllülüğün ne olduğunu bilmezdi. İnsanın, zayıf benliğini bu vahşi gezegenin korkunç güçleriyle uydurması çok zor bir şeydi.

"Biliyorsun ki," dedi Fowler, "bunu yapmak zorunda değilsin. Gitmek zorunda değilsin."

Tabii bu laflar sadece formaliteydi. Diğer dördüne de aynı şeyler söylenmiş, ama yine de gitmişlerdi. Fowler biliyordu ki, bu beşinci de gidecekti. Ama aniden, içinde Allen'in gitmeyeceğine dair belli belirsiz bir umudun belirdiğini hissetti.

"Ne zaman başlıyorum?" diye sordu Allen.

Eskiden olsa Fowler bu soruyu yanıtlarken gururlanırdı, ama şimdi değil. Kaşlarını hafifçe çattı.

"Bir saat içinde," dedi.

Allen olduğu yerde sessizce beklemeyi sürdürdü.

"Daha önce dört kişi gitti ve henüz dönmedi," dedi Fowler. "Tabii bunu sen de biliyorsun. Seni kahramanca bir kurtarma seferine yollamak istemiyoruz. Asıl önemlisi, hatta önemli olan tek şey geri dönmen, insanın Jovian bedeni içinde yaşayabileceğini kanıtlaman. İlk kurtarma noktasına kadar git, daha öteye değil; sonra geri gel. Kendini riske atma. Hiçbir şeyi araştırma. Dön gel sadece."

Allen başını salladı. "Hepsini anladım."

"Dönüştürücüyü Bayan Stanley yönetecek," diye devam etti Fowler. "O konuda bir endişen olmasın. Diğerleri de kazasız belasız dönüştürülmüştü. Dönüştürücüden çıktıklarında mükemmel durumdaydılar. Sen de emin ellerde olacaksın. Bayan Stanley Güneş Sistemi'ndeki en becerikli dönüşüm yöneticisidir. Diğer gezegenlerin çoğunda da bu tür işlemleri yönetmişliği var. Zaten onu seçmiş olmamızın nedeni de bu."

Allen kadına doğru dönüp sırtınca Fowler, Bayan Stanley'nin yüzünde bir titreme yakaladı... öyle bir titreme ki, kaynağı merhamet de olabilirdi, öfke de... ya da yalnızca sade bir korku. Ama şimdi o ifade yine yok olmuş ve kadın, masanın önünde duran gence gülümsemeye başlamıştı. Kendine özgü o resmi, bir öğretmen tarzındaki ve bunu yapıyor olmaktan dolayı kendi kendine kızar izlenimi veren gülümseyişiyle.

"Sabırsızlıkla bekleyeceğim," dedi Allen, "dönüşümümü."

Bunu öyle bir havada söylemişti ki, sanki geniş, cinaslı bir şakaydı yaptığı.

Ama bu, şaka değildi.

Ciddi bir görevdi bu, hem de ölümcül derecede ciddi. Fowler biliyordu ki, Jüpiter üzerindeki insanların yazgısı, şu an yapmakta oldukları testlere bağlıydı. Bu testler başarılı olduğu takdirde, bu dev gezegenin kaynakları kullanıma açılabilirdi. İnsanoğlu, diğer küçük gezegenleri ele geçirdiği gibi, Jüpiter'i de ele geçirecekti. Kaldı ki, testler başarıya ulaşamazsa...

Başarıya ulaşamazsa, işte o zaman İnsanoğlu korkunç basınç, yerçekiminin daha da fazla hissedilen gücü ve gezegenin tuhaf kimyası tarafından zincire vurulmuş ve kısıtlanmış halde yaşamaya devam etmek zorunda kalacaktı. Gezegenin yüzeyine adım atmadan, gezegeni doğrudan doğruya, yardımsız şekilde göremeden, kaba saba traktörler ve televizörler kullanmaya, beceriksiz araçlar ve mekanizmalarla veya kendileri zaten beceriksiz olan robotlar aracılığıyla çalışmaya muhtaç halde, kubbelerin içinde tıklıp kalmayı sürdürecekti.

Aksi takdirde, korumasız ve doğal haliyle İnsan, Jüpiter'in, Dünyadaki deniz tabanlarıyla kıyaslandığında onların elektrikli süpürgenin ucu gibi görünmesine neden olan, metrekaresine sekiz bin ton gibi bir orana sahip o korkunç basıncının altında ezilip yok olurdu.

Dünyalıların üretebileceği en güçlü maden bile böyle bir basınca ve gezegenin yüzeyini sürekli olarak silip süpüren alkalin yağmurlarına dayanamazdı. Ya balçık gibi gevrek ve ince bir biçimde parçalanır ya da küçük dereler ve amonyak tuzlarıyla dolu

çamurlu akıntılar halinde akıp giderdi. Gezegenin atmosferini dolduran, binlerce kilometre boyunca girdap gibi dönen boğucu gazların ağırlığına dayanmak, ancak o madenin dayanıklılığı ile gücünü artırmakla ve elektronik gerilim kapasitesini geliştirmekle mümkün kılınabilirdi. Bu yapılabilse bile, yağmurdan... acı bir yağmur şeklinde dökülen sıvı amonyaktan sakınmak için her şeyin dayanıklı kuvars madeniyle kaplanması gerekecekti.

Fowler, oturmuş, kubbenin alt katındaki makineleri... hiç durmayan, kubbeyi gürültülerinden hiç mahrum etmeyen makineleri dinliyordu. Bu makinelerin devamlı olarak çalışması şarttı; çünkü durmaları halinde, kubbenin metal duvarlarına akan güç kesilir ve elektronik gerilim gevşerdi; bu da her şeyin sonu anlamına gelirdi.

Towser Fowler'ın masasının altından çıktı ve ayağını sertçe yere vurarak bir kez daha bitlerini kaşdı.

"Başka bir şey var mı?" diye sordu Allen.

Fowler başını salladı. "Belki de senin yapmak isteyeceğin bir şey vardır," dedi. "Belki de sen..."

Ona mektup yazmasını söylemeye niyetlenmişti aslında, ama henüz bunu söylemeden kendine hâkim olacak kadar hızlı davranabildiği için de memnundu.

Allen kol saatine baktı. "Tam vaktinde orada olacağım," dedi. Sonra dönüp kapıya yöneldi.

Fowler Bayan Stanley'nin onu izlediğini bildiği için başını çevirip kadınla göz göze gelmek istemedi. Beceriksizce, masasının üstünde, önünde durmakta olan bir kağıt tomarını kurcalamaya başladı.

"Bunu daha ne kadar sürdüreceksin?" diye sordu Bayan Stanley, her bir kelimeyi sertçe sarf ederek.

İşte o zaman, adam koltuğunu çevirip kadınla yüzleştirdi. Kadının dudakları düz, ince bir çizgi halini almış, saçları ise, yüzüne o tuhaf, ürkütücü sayılabilecek ölüm maskesi ifadesini verecek şekilde, her zamankinden beter olmak üzere alnından geriye doğru sımsıkı yatırılmıştı.

Adam sesine sakın ve durağan bir ton vermeye çalıştı. "İhtiyaç duyulduğu sürece," dedi. "Umut ışığı canlı kaldığı sürece."

"Desene ölüm fermanlarını imzalamaya devam edeceksin," dedi kadın. "Onları Jüpiter'in karşısında yapayalnız bırakacaksın. Burada güven ve konfor içinde oturacak, onları ise ölümlerine yollayacaksın."

“Bu işte duygusallığa yer yok, Bayan Stanley,” dedi Fowler, sesine kızgın bir tını vermemeye özen göstererek. “Bunu neden yaptığımızı benim kadar siz de biliyorsunuz. İnsan'ın kendi öz bedeniyle Jüpiter'e uyum sağlayamayacağını farkındasınız. Tek çözüm, insanları onunla uyum sağlayabilen şeylere dönüştürmek. Bunu diğer gezegenlerde uygulamıştık.

“Birkaç kişi ölür de sonuçta biz yine hedefimize ulaşabilirsek, o zaman ödediğimiz bedel hafif sayılır. İnsanlar çağlar boyunca hayatlarını aptalca şeyler, aptalca amaçlar uğruna feda etmedi mi? Madem öyle, böylesine büyük bir olay uğruna böyle küçük kayıplar vermekte neden tereddüt edelim?”

Bayan Stanley, ellerini kucağında kavuşturmuş, kırlaşan saçlarını aydınlatan ışıkların altında dimdik oturuyor; onu seyretmekte olan Fowler ise, kadının o anki hislerini ve düşüncelerini tahmin etmeye çalışıyordu. Kadından korktuğu pek söylenemezdi, ama o yakınlarda olduğu sürece kendini rahat hissetmediği de bir gerçektir. Kadının o keskin mavi gözleri çok şeyler görmüştü, elleri ise gereğinden fazla yetenekliydi. Böyle bir kadının, sallanan koltuğuna yerleşmiş örgü ören bir teyze olması gerekir gibi geliyordu ona. Ama öyle değildi. Güneş Sistemindeki en usta dönüşüm birimi yöneticisiydi o ve daha da kötüsü, kendisinin işleri görme tarzından da hoşlanmıyordu.

“Yanlış giden bir şey var, Bay Fowler,” diye belirtti.

“Tamamen katılıyorum,” diye onayladı Fowler. “Genç Allen'ı oraya yalnız yollamamın nedeni de bu zaten. Belki o, bu sorunu çözebilir.”

“Ya çözemezse?”

“Başkasını yollarım ben de.”

Kadın koltuğundan yavaşça kalktı, kapıya doğru yürümeye başladı, sonra adamın masasının yanına gelince durdu.

“Günün birinde,” dedi, “büyük bir kişi olacaksınız. Fırsatları hiç kaçırmıyorsunuz. Bu da sizin için büyük bir fırsat. Test için bu kubbe seçildiğinde fark etmiştiniz bunu zaten. Eğer işi gerektiği gibi yürütebilirseniz, bir iki rütbe terfi edeceksiniz. Kaç kişinin öleceği önemli değil, önemli olan sizin terfi etmeniz.”

“Bayan Stanley,” dedi adam tersleyen bir sesle, “genç Allen yakında gidiyor. Lütfen aygıtınızın durumunu bir kez daha kontrol edin...”

“Aygıtımın,” dedi kadın soğuk bir tavırla, “suçlanacak bir yanı yok. Biyologların belirlediği komutlar doğrultusunda çalışıyor.”

Fowler kamburu çıkmış halde oturup kadının uzaklaşan ayak seslerini dinledi.

Kadının söyledikleri pekala doğrudu. Komutları biyologlar hazırlamıştı. Ama biyologlar yanılmış olabilirdi de. Kıl kadar bir fark, ufak bir sapma ve dönüştürücü, aslında yollamaması gereken bir komutu yollayıverirdi. İşte o zaman, dönüşken zincirini koparır, hiç beklenmedik bir koşulun yarattığı stres altında kontrol dışı kalırdı.

Çünkü İnsan, dışarıda ne olup bittiği hakkında pek fazla fikir sahibi değildi. Kullandığı araçlardan edindiği verilerden ibaretti tüm bildiği. Söz konusu araç ve makinelerden sağlanan örnekler ise olup bitene dair birer örnek olmaktan öteye gidemiyordu; çünkü Jüpiter inanılmaz derecede büyüktü ve kubbelerin sayısı da son derece azdı.

Biyologların Loperler, yani bilinen en üst Jovian yaşam formları hakkında bilgi toplaması bile üç yılı aşkın sıkı bir çalışma ve onu takiben de, toplanan bilginin doğru olup olmadığına yönelik iki yıllık bir taramayla mümkün olmuştu. Aynı çalışma Dünya'da yapılacak olsa, bir iki hafta ancak sürerdi. Ama bu çalışmanın Dünya'da yapılması söz konusu olamazdı, çünkü Jovian yaşam formu Dünya'ya taşınamazdı. Dışarıda, Jüpiter'deki basıncın bir eşinin daha bulunması imkansızdı ve ayrıca Dünya'daki basınç ve ısı şartlarında Loperlar'ın bir üfürümlük gaza dönüşüvermesi işten bile değildi.

Yine de, İnsanoğlu Jüpiter üzerinde Loperlar'ın yaşam formuna bürünmüş halde gezinmek istiyorsa, bu çalışmanın yapılması kaçınılmazdı. Çünkü dönüştürücü, bir adamı başka bir yaşam formuna çevirmeden önce, o yaşam formuyla ilgili tüm fiziki özelliklerin öğrenilmiş, hem de hiçbir hataya yer bırakmadan, eksiksiz bir biçimde öğrenilmiş olması şarttı.

Allen geri dönmedi.

Eğer sürücülerden birinin kendisini görünce kaçıp gizlendiğini rapor ettiği şey Loper bedenindeki kayıp Dünyalı değilse, çevre araziye tarayan traktörler onun izine rastlayamamış demektir.

Fowler komutların hatalı olabileceğini iddia ettiğinde, biyologlar akla gelebilecek en başarılı akademik hakaretlerini yağdırdılar ona. Komutların büyük bir titizlikle uygulanmış olduğuna dikkat çektiler. Adam dönüştürücüye yerleştirilip düğmeye basıldığında, Loper halini almıştı. Aygıtı terk etmiş ve o sırlı sıklam atmosferin içinde gözden kaybolana dek uzaklaşmıştı.

Bir yerde bir hata yapılmış olabileceğini ileri sürdü Fowler; Loper formuna dönüşme sürecinde ufak bir sapma, küçük bir sakatlık yaşanmıştı belki de. Bunun üzerine biyologlar, böyle bir hata meydana gelmiş olsa bile, hatanın kaynağının anlaşılabilmesi için yıllar gerekeceğini belirtti.

Fowler onların haklı olduğunu biliyordu.

Sonuçta artık dört yerine beş kişi vardı kaybolan ve anlaşılan o ki, Harold Allen bir hiç uğruna Jüpiter'in içlerine yollanmıştı. Sanki bilginin erişebildiği yere kadar gitmemişti hiç.

Fowler masasının diğer yanına uzanıp personel dosyasını aldı eline, dikkatlice birbirine zımbalanmış ince bir deste kağıttı bu. Onu korkutan, ama aynı zamanda da yapmak zorunda olduğu bir şeydi. Bu garip kayboluşların sebebi bulunmalıydı bir şekilde. Bunun ise, araştırma yapmak üzere daha da çok adam yollamaktan başka yolu yoktu.

Bir an için, kubbenin tepesinde uğuldayan rüzgara, gazabıyla gezegeni silkeleyen o muazzam fırtınaya kulak kabartarak öylece oturdu.

Dışarıda bir tehdit olup olmadığını sordu kendi kendine. Acaba bilmedikleri bir tehlike mi vardı orada; pusu kurup bekleyen ve bona fide Loperler ile bir zamanlar insan olan Loperler arasında ayırım gözetmeksizin onları yutan bir şey? İşi yutmaktan ibaret olan bir cisim için, fark eden bir şey yoktu haliyle.

Gezegenin yüzeyinde hayatta kalmaya en uygun yaşam formu olarak Loperlar'ı seçmekle hata mı etmişlerdi yoksa? Fowler'ın bildiği kadarıyla, Loperlar'ın malum akıl düzeyi, bu iş için seçilmelerindeki en önemli etkendi. Çünkü akıl yönünden yetersiz bir beden seçilmiş olsaydı, İnsan böylesi bir beden içinde kendi zekasını uzun süre koruyamazdı.

Biyologlar bu etkene gereğinden fazla ağırlık vermiş, başarısız olması, hatta fiyaskoyla sonuçlanması muhtemel bir diğer etkeni engellemek üzere onu kullanmış olabilirler miydi acaba? Bu yaklaşım pek akla yakın görünmüyordu. Her ne kadar inatçı olsalar da, biyologlar işinin ehli kimselerdi.

Yoksa bütün bunlar imkansız, doğuştan sakat işler miydi? Başka yaşam biçimlerine dönüşüm, diğer gezegenlerde başarıyla gerçekleştirilmişti; ama bu durum, bu işlemin Jüpiter'de de sağlıklı işleyebileceği anlamına gelmiyordu. İnsan zekasının, Jovian bedenine hayat veren duyu sistemine uyum sağlayamaması da mümkündü. Belki de Loperler, insan zekası ile Jovian hayat anlayışının birlikte çalışmak üzere ortak bir temelde buluşamayacağı kadar yabancıydı onlara.

Belki de hata İnsan'dan, İnsan ırkının özelliğinden kaynaklanıyordu. Dışarıda karşılaşılan bir şeyin etkisiyle açığa çıkan zihinsel bir sapma, insanların eski haline dönmesini engelliyor olabilirdi. Bunun, insanların anladığı anlamda bir sapkınlık olmaması da ihtimal dahilindeydi. Dünya'da genel kabul görmüş, sıradan bir zihinsel özellik, Jovian yaşam formuyla tamı tamına zıt düşüyor ve insanın akıl dengesini altüst ediyordu belki

de.

Koşan patilerin tıkırtısı ve şıkırtısı, koridoru gınlattı. Bunu duyan Fowler, belli belirsiz gülümsedi. Bu sesler, dostunu, yani aşçıyı ziyaret etmek üzere mutfağa gitmiş olan Towser'in geri dönüşünü bildiriyordu.

Towser, ağzında bir kemikle odaya girdi. Kuyruğunu Fowler'a doğru salladı ve kemik bu kez patilerinin arasında olduğu halde, masanın yanı başında yere çöktü. Artık yaşlanmış olan nemli gözleriyle dikkatle sahibini süzdü uzunca bir süre; Fowler ise uzanıp köpeğin paçavraya dönmüş kulaklarından birini kaşıdı.

"Beni hâlâ seviyor musun?" diye sordu Fowler ve Towser kuyruğunu yere vurdu.

"Sen-benim bir tanemsin," dedi Fowler.

Doğrulup tekrar koltuğuna yerleşti. Uzanıp dosyayı aldı eline.

Bennett? Bennett'in Dünya'da kendisini bekleyen bir kız arkadaşı vardı.

Andrews? Andrews onu bir yıl idare edecek kadar para biriktirir biriktirmez Mars Teknik'e dönmeyi planlıyordu.

Olson? Olson'ın emeklilik yaşı yaklaşmıştı. Emekliye ayrıldığında bahçesinde yetiştireceği güllerden bahsedip duruyordu gençlere.

Fowler, dosyayı masanın üstüne geri bıraktı dikkatlice.

İnsanların ölüm fermanını imzalamak. Bayan Stanley'nin, solgun dudaklarını o kağıt gibi suratında güçlkle oynatarak söylemiş olduğu gibi. O, Fowler, burada güven ve konfor içinde otururken insanları ölümlerine yollamak.

Bu sözler, kubbedeki herkesin dilindeydi hiç kuşkusuz, özellikle de Allen'in geri dönemeyişinden beri. Tabii bunu onun yüzüne söylemeye cesaret edemezlerdi. Masasının önüne çağırıp sıradakinin onlar olduğunu söyleyeceği adam veya adamlar bile cesaret edemezdi buna.

Ama bunu onların gözlerinde okuyabiliyordu.

Dosyayı tekrar eline aldı. Bennett, Andrews, Olson. Başkaları da vardı, ama daha fazla okumaya gerek yoktu.

Kent Fowler bunu yapamayacağını, onlarla yüzleşemeyeceğini, daha fazla insanı ölüme gönderemeyeceğini biliyordu.

Öne doğru uzanıp haberleşme cihazının düğmesini kaldırdı.

"Buyrun, Bay Fowler."

“Bayan Stanley lütfen.”

Towser’in kemiği gönülsüzce çiğneyişini dinleyerek Bayan Stanley’yi bekledi. Towser’in dişleri gittikçe kötüleşiyordu.

“Bayan Stanley,” dedi Bayan Stanley’nin sesi.

“Hazırlanmanızı söylemek istemiştım sadece, Bayan Stanley, iki tanesi daha için.”

“Bu gidişle onları tüketeteğinizden hiç korkmuyor musunuz?” diye sordu Bayan Stanley. “Her seferde yalnızca bir kişi yollarsanız, onlardan daha uzun süre faydalanabilir, o zevki iki kez tadabilirsiniz.”

“Bu seferkilerden biri,” dedi Fowler, “bir köpek olacak.”

“Bir köpek mi!”

“Evet, Towser.”

Kadının sesi öfkeden buz gibi olmuştu. “Hem de kendi köpeğiniz! Bunca yıldır sizin yanınızda olan...”

“Onu yollamamın sebebi de bu zaten,” dedi Fowler. “Onu bırakıp gitseydim Towser çok üzülürdü doğrusu.”

Karşısındaki, televizörden görmüş olduğu Jüpiter değildi. Doğru, gördüğünden farklı bir şey beklemişti, ama bunu değil. Amonyak yağmuru ve pis kokulu buharlarla kaplı bir cehennem ve gürültüsü kulakları sağır eden bir fırtına, girdap gibi dönen bulutlar, sis ve çakan şimşeklerin saçtığı müthiş ışıklar göreceğini ummuştu.

Kızıl ve mor renklerle bezenmiş bir çayırın üstünde uçuşan gölgeler misali etrafa dağılarak mor bir pus halini alan şiddetli bir yağmur değildi beklediği. Rengarenk bir gökyüzünde, seyretmesi insana zevk verecek şekilde bir yanıp bir sönen alevlere dönüşerek, yılan gibi kıvrılan yıldırımlar göreceği aklının ucundan bile geçmemişti.

Towser’i beklerken, Fowler kaslarını ısıtmaya çalıştı ve bedeninde hissettiği akıcı güç karşısında şaşırmanın edemedi. Vücudum da fena sayılmaz hani, diye geçirdi içinden ve televizyon ekranından onları seyrederken Loperlar’a nasıl acıdığını hatırlayarak yüzünü ekşitti.

Çünkü su ve oksijen yerine amonyak ve hidrojene dayanan canlı bir organizma hayal etmek, böylesi bir yaşam formunun, hayattan, insanoğlunun alabileceğiyle aynı derecede zevk alabildiğine inanmak zordur. Jüpiter denen bu sırlıslık girdapta yaşam olduğuna inanabilmek zordur; Jovian gözüyle bakıldığında bunun hiç de öyle ıslak bir

girdap olmadığının görüleceği bilinmiyorsa tabii.

Rüzgâr, nazik parmaklar gibi üzerinde gezinirken o, bu rüzgarın Dünya standartlarına göre gürleyen bir fırtına, saatte üç yüz kilometrelik bir hızla, uğuldayarak esen, ölümcül gazlarla yüklü bir bora sayılacağını hatırlayarak irkildi.

Son derece hoş kokular sızıyordu vücuduna. İlk kez karşılaştığı kokulardı bunlar aynı zamanda; çünkü hissettiği, o bilindik koku hissi değildi. Sanki tüm benliğiyle içine çektiği bir lavanta kokusuydu... ama lavanta değildi bu. Bildiği, ama adlandıramadığı bir şeydi, terminolojideki bilmecelerin ilkiydi hiç şüphesiz. Çünkü bildiği sözcükler, Dünyalıyken ona hizmet eden düşünce sembolleri, Jovian haline gelince kullanılamıyordu artık.

Kubbenin yanındaki kapalı bölme açıldı ve Towser dışarı yuvarlandı... En azından o, bunun Towser olduğunu sanıyordu.

Söylemek istediği şeyleri aklında şekillendirerek köpeğe seslenmeye yeltendi. Ama aklındakileri söyleyemedi. Onları söylemesi mümkün değildi. Çünkü onları söylemekte kullanabileceği bir şey yoktu.

Beyni, bulanık bir dehşetle çalkalandı bir an için; beynini küçük panik dalgaları halinde dönüp duran kör bir korku duygusu kaplamıştı.

Jovianlar nasıl konuşuyordu? Nasıl...

Towser'ın farkına vardı aniden, Dünya'dan onunla beraber ayrılıp gittiği her gezegene onunla birlikte giden o kırpık tüylü hayvanın vızıltılı bir sesle ifade etmeye çalıştığı içten dostluğunu şiddetle hissetti. Sanki eskiden beri Towser olarak tanıdığı şey uzanmış ve bir anlığına onun beyninin içine oturmuştu.

Sonra, o vızıltının içinde, anlayabildiği için ona büyük mutluluk veren sözcükler belirdi.

"Selam, ahbap."

Aslında bunlar sözcük değil, sözcükten de iyiydi. Beyninin içinde şekillenen düşünce sembolleri, sözcüklerin asla sahip olamayacağı anlamlar içeren, birbiriyle bağlantılı düşünce sembolleri.

"Selam, Towser," dedi.

"Kendimi iyi hissediyorum," dedi Towser. "Aynı yavruyken olduğu gibi. Halbuki son zamanlarda kendimi çürümüş hissediyordum. Bacaklarım tutulmuş, dişlerimden geriye pek bir şey kalmamıştı. Böyle dişlerle kemik gevmek hiç de kolay değildir. Bunlar yetmezmiş

gibi, bitler de canıma okuyordu. Onları eskiden beri hiç umursamamışım. Gençlik günlerimde birkaç bit fazla ya da eksik olmuş, hiç aldırmaıdım." "Ama... ama..." Fowler'ın düşünceleri karmakarışık olmuştu. "Benimle konuşuyorsun!"

"Tabii ya," dedi Towser. "Seninle hep konuşurdum, ama sen beni duyamazdın. Zaman zaman sana bazı şeyler söylemek ister, ama sesleri bir türlü düzenleyemezdim."

"Seni bazen anlardım," dedi Fowler. "Yeterince değil," dedi Towser. "Yemek yemek, birşeyler içmek veya dışarı çıkmak istediğimde anlardın sadece, daha fazlasını değil." "Özür dilerim," dedi Fowler.

"Boşver gitsin," dedi ona Towser. "Seninle şu kayalığa kadar yarışmaya varım."

Fowler kayalığı ilk kez o zaman gördü; görünüşe göre kilometrelerce ötedeydi, ama rengarenk bulutların gölgesinde tuhaf, kristal gibi bir güzellikle parıldıyordu.

Fowler durakladı. "Orası çok uzak..."

"Aah, haydi," dedi Towser ve daha bunu söylerken koşmaya başlamıştı bile.

Bacaklarındaki, yeni vücudundaki gücü sınavarak, başlangıçta biraz kuşkulu, bir an sonra şaşırmış, sonra ise kızıl-mor renklerle bezenmiş çayırdan ve yağmurun, toprağın üzerinde biriktirdiğı dumandan kaynaklanan çılğınca bir sevinçle koşarak, onu izledi Fowler.

Koşarken, müziğı fark etti; vücudunda çınlayan, benliğini kaplayan, gümüşsü bir hızla onu kanatlandıran müziğı. Işıl ışıl, çiçeklerle kaplanmış bir tepedeki çan kulesinden yükseliyormuş gibi gelen bir müzik.

Kayalık yaklaştıkça müzik de derinleşti ve büyülü bir ses serpintisiyle evreni doldurdu. Fowler ise, müziğın, parıldayan kayalığın yüzünü örtmekte olan şelaleden geldiğini anlamıştı.

Şu var ki, şelalede akanın su değil, amonyak olduğunu ve kayalığın, oksijenin katılaşmış halinden ibaret olduğu için beyaz bir renk aldığını da anlamıştı.

Şelalenin yüzlerce renk taşıyan göz kamaştırıcı bir gökkuşağına karıştığı yerde, Towser'in yanı başında kayarak durdu. Yüzlerce renk olduğu sözün geliyordu; çünkü burada, insanların her daim gördüğü şekilde herhangi bir ana rengin diğerine karışıp çeşitlenmesi değil, prizmayı en son ayırımına dek kıran apaçık bir seçilebilirlik söz konusuydu.

"Müzik," dedi Towser.

"Evet, ne olmuş?"

“Müzik,” dedi Towser, “titreşim. Dökülen suyun titreşimi.”

“Ama Towser, sen titreşimlerden anlamazsın ki.”

“Yoo, anlarım,” diye iddia etti Towser. “Kafamda daha yeni belirdi.”

Fowler düşünceli bir şekilde yutkundu. “Yeni belirdi!”

Sonra aniden, aklında bir formül geliştirdi... madeni Jüpiter’in basıncına dayanır hale getirecek bir işlemin formülü.

Hayretler içinde, şelaleyi uzun uzun seyretti ve zihninde, oradaki sürüyle rengi hızla alarak renk tayfındaki asıl yerlerine yerleştirdi. Olmuştu işte. Mavi gökyüzünden aynen alınmış gibi. Ya da hiçlikten alınmış gibi, çünkü artık ne madene ne de renge ilişkin bir şey biliyordu.

“Towser,” diye bağırdı. “Towser, bize birşeyler oluyor!”

“Evet, biliyorum,” dedi Towser.

“Beyinlerimiz,” dedi Fowler. “Onları kullanıyoruz, hepsini, hem de en gizli köşelerine kadar. Çoktandır öğrenmiş olmamız gereken şeyleri canlandırabilmek için kullanıyoruz onları. Belki de Dünyalıların beyinlerinin ağır işlemesi ve bulanık olması doğaldır. Belki de biz, evrenin moronlarıyız. İşleri zor tarafından halletmek üzere ayarlandık belki de.”

Onu pençesinin içine almışa benzeyen bu yeni, parlak fikrin ışığında, Jüpiter’in basıncına karşı direnç gösterecek olanın, bir şelalenin renklerinden veya madenden ibaret bir şey olmadığını da biliyordu. Başka şeyler seziyordu, henüz açıklayamadığı şeyler. Onu daha da büyük şeylerin, insanoğlunun düşünce sınırlarının ve hatta insanoğlunun hayal gücünün ötesinde bulunan sırların beklediğini müjdeleyen belli belirsiz bir fısıltı. Sırlar, olaylar, muhakeme üzerine kurulu bir mantık. Tüm muhakeme gücünü kullandığı takdirde her beynin algılayabileceği şeyler.

“Benliğimizin çoğu halen Dünyalı,” dedi. “Şu an öğrenmeye başladıklarımız, öğreneceklerimizin... biz insanken, belki de insan olduğumuz için bizden saklanmış olan şeylerin yanında hiç sayılır. Bunlar bizden saklandı, çünkü insanken sahip olduğumuz vücutlar yetersiz vücutlardı. Donanımı düşünmek için yetersiz, kişinin sahip olması gereken belli sezgiler için yetersiz olan vücutlar. Gerçek bilgiye ulaşmak için gerekli olan belli sezgiler için bile yetersizdiler muhtemelen.”

Başını çevirip, bulundukları yerden ufacık siyah bir nokta gibi görünen kubbeye baktı.

Orada, Jüpiter'in güzelliğini göremeyen insanlar vardı. Gezegenin yüzeyini girdap gibi dönen bulutların ve şiddetli yağmurun kapladığını zanneden insanlar. Göremeyen insan gözleri. Zavallı gözler. Bulutların güzelliğini, fırtınanın ardında yatan gerçeği göremeyen gözler. Dökülen sudan yükselen müzik dalgalarının verdiği heyecanı duyamayan bedenler.

Korkunç bir yalnızlık içinde kendi başına yürüyen, mesajlarını flama ile birbirine ileten izciler gibi kendilerine has bir dilde konuşan, onun uzanıp Towser'a dokunduğu gibi uzanıp bir başkasının aklına dokunmaktan aciz insanlar. Diğer canlılarla yapılan o kişisel, içten temastan sonsuza dek mahrum kalmış canlılar.

O, Fowler, burada, gezegenin yüzeyinde, yabancı şeylerden kaynaklanan bir dehşet bulmayı beklemiş, bilinmeyen şeylerin tehdidi karşısında saklanacağını zannetmiş, Dünya dışı bir durumla karşılaşması halinde tiksinti duymamak için kendini çelik gibi hissiz olmak üzere hazırlamıştı.

Oysa, İnsanoğlu'nun şimdiye dek hiç karşılaşmadığı kadar büyük bir şey bulmuştu karşısında. Daha çevik, daha güvenilir bir vücut. Bir ferahlık duygusu, daha derin bir yaşama coşkusu. Daha keskin bir zeka. Dünya'daki hayalcilerin bile henüz gözünün önüne getiremediği güzellikte bir diyar.

"Haydi gidelim," diye zorladı onu Towser.

"Nereye gitmek istiyorsun?"

"Nereye olursa," dedi Towser. "Yeter ki yola çıkalım, bakalım nereye varacağız. İçimde bir his var... ee, bir his..."

"Evet, biliyorum," dedi Fowler.

Çünkü o da aynı hissi duyuyordu. Bir coşkunluk hissiydi bu. Müthiş şeylerin olacağına dair bir his. Ufkun ardında onları maceranın ve maceradan da öte şeylerin beklediğine dair bir his.

Biliyordu ki, geri dönmemelerinin sebebi de buydu.

"Ben dönmeyeceğim," dedi Towser.

"Onları böyle yüz üstü bırakamayız," dedi Fowler.

Fowler kubbeye doğru bir iki adım attı, sonra durdu.

Kubbeye dönmek. O her yanı ağrıyan, zehir yüklü vücuda dönmek. Eskiden vücudu ağrıyormuş gibi gelmezdi ona, ama şimdi artık bundan emindi.

O donuk beyne dönmek. O uyuşuk, karmaşık düşüncelere dönmek yeniden. Diğerlerinin anlayacağı işaretler meydana getirmek için açılıp kapanan ağızlara, şimdi ona "hiç görmesem daha iyi" dedirten o gözlere dönmek. Pisliğe, sefalete, cehalete geri dönmek.

"Belki başka zaman," diye mırıldandı kendi kendine.

"Yapacak ve görecek çok şey var önümüzde," dedi Towser. "Öğrenecek de çok şeyimiz var. Yeni şeyler keşfedeceğiz..."

Evet, yeni şeyler keşfedebilirlerdi. Uygarlıklar, belki de. İnsan uygarlığıyla karşılaştırıldığında muazzam yapılar gibi görünecek uygarlıklar. Güzelliği ve daha da önemlisi o güzelliği anlamayı bulacaklardı belki de. Ayrıca, daha önce kimsenin... hiçbir insanın ya da köpeğin rastlamadığı bir dostluk.

Bir de yaşam. Uyuşturulmuş bir hayatın ardından tanık olunacak yaşama hızı.

"Ben geri dönemem," dedi Towser.

"Ben de," dedi Fowler.

"Eğer dönersem beni tekrar köpeğe dönüştürürler," dedi Towser.

"Beni de," dedi Fowler, "insana."

BEŞİNCİ ÖYKÜ ÜZERİNE NOTLAR

Efsane yavaş yavaş çözüldükçe, okuyucu da, insan ırkının giderek daha doğru bir tasvirini çiziyor. Katıksız bir hayalden olsa olsa biraz farklı sayılacak bir ırkla karşı karşıya olduğumuz izlenimi ediniyor okuyucu yavaş yavaş. Öyle aciz başlangıçlardan, bu öykü ile ödüllendirilmiş olduğunu düşündüren benzer kültür doruklarına yükselecek bir ırka benzemiyor pek. Donanımı çok yetersiz.

Şimdiye dek, fiziki dayanıklılığındaki eksiklik ortaya çıktı sadece. Daha sağlam, daha değerli yaşam anlayışlarından birine dayalı bir kültür yerine mekanik bir uygarlıkla yetinmiş olması, karakterinde temel birtakım eksiklikler olduğunu gösteriyor.

Şimdi ise, sıradaki öyküde, iletişim yeteneğindeki eksikliği, ilerlemeye vesile olmadığı tartışmasız bir durumu öğreniyoruz. İnsan'ın, başka bir insanın bakış açısını veya fikrini anlamaktan ve takdir etmekten yoksun olmasının, hiçbir mekanik kapasitenin üstesinden gelemeyeceği derecede feci bir engel teşkil ettiğine tanık olacağız.

Juwain felsefesini kabullenme konusunda duyduğu endişeye bakılacak olursa, bizzat İnsan'ın da bunu fark ettiği açıkça görülmektedir; ancak bunu kendisine kazandırabileceği anlayıştan dolayı değil, mümkün kılabilceği güç, zafer ve bilgiden dolayı reddetmekte olduğu da gözden kaçırılmamalıdır. Bu felsefe, İnsan tarafından, onu iki kısa nesil içinde uzayda yüz bin yıl ileri götürecek bir şey olarak kabul edilmişti.

Öyküler ilerledikçe, İnsan'ın, kendisiyle olmasa bile, soluğunu ensesinde hissettiği, ona giderek yaklaşmakta olan hayali bir takipçiyle yarıştığı açıkça ortaya çıkıyor. İnsan'ın, güç ve bilgi uğruna çılgın bir kapışmanın içine daldığına, ama bu kapışmadan galip çıkıp hedeflerine ulaşınca onlarla ne yapacağına dair en ufak ipucuna rastlanmıyor.

Efsaneye göre İnsan, bir milyon yıl önce mağaralardan çıkmıştı. Buna rağmen, öldürmeyi yaşam tarzının temel öğeleri arasından çıkarmayı, ancak bu öykünün geçtiği tarihin yüz yıl kadar öncesinde başarabilmişti. Öyleyse, vahşetin gerçek ölçüsü şöyledir: Öldürmeyi bir milyon yıl sonra bırakabilmiş ve bunu da büyük bir başarı olarak görmüştü.

Rover'ın, İnsan'ın Köpekler in temsil ettiği her şeyin antitezi olarak ve bir çeşit masal kahramanı şeklinde mahsus tasarlandığı yönündeki kuramını kabul etmek, bu öyküyü okuduktan sonra çoğu okuyucu için daha kolay olacaktır.

İnsanın tekrar tekrar vurgulanan hedefsizliği, belki de ne istediğini kendisi de asla tam olarak bilmediğinden sürekli bir o yana bir bu yana koşuşturması, devamlı olarak zihnini karıştıran bir yaşam tarzına sıkı sıkıya bağlanması, bu kuramı desteklemektedir.

CENNET

Kubbe, Jüpiter'in mor sisi altındaki araziye uymayan, oraya sonradan oturtulmuş yabancı bir şekle, bu dev gezegenden gizlenmekte olan sinmiş, korkmuş bir yapıya benziyordu.

Bir zamanlar Kent Fowler olan yaratık, kalın bacaklarının üstünde dikilmiş duruyordu.

Yabancı bir şey, diye düşündü. İnsan ırkından ne derece uzaklaştığının kanıtı bu işte. Çünkü tamamen yabancı değil. Benim için yabancı değil. İçinde yaşadığım, içinde hayaller, planlar kurduğum yer bu. Terk ettiğim... korktuğum yer. Aynı zamanda da sürüklenmiş ve korkmuş halde geri döndüğüm yer.

Şu an olduğum şeye dönüşmeden önceki, insan olmayanların sahip olduğu canlılığı, zindeliği ve zevki tatmadan önceki halime benzeyen insanların anısına kapılıp sürüklendiğim yer.

Towser yanı başında kıpırdanınca Fowler, bir zamanlar köpek olan bu şeyin içten dostluğunu, aslında her zaman var olan, ama insan ve köpek oldukları süre zarfında asla farkına varamadıkları hızlandırılmış dostluğunu, yoldaşlığını ve sevgisini hissetti.

Köpeğin düşünceleri beyninin içine süzüldü. "Bunu yapamazsın, dostum," diyordu Towser.

Fowler'in yanıtı neredeyse bir feryattı. "Ama yapmalıyım, Towser. Dışarı çıkmamın nedeni buydu. Jüpiter'in neye benzediğini keşfetmek. Şimdi ise bunu onlara söyleyebilir, haber verebilirim."

Bunu çok önceden yapman gerekirdi, dedi benliğinin derinliklerinden gelen bir ses; zayıf, çok uzaklardan geliyora benzeyen, kendini duyurmak için Jovian kimliğini yırtıp dışarı çıkmaya uğraşan bir ses. Ama sen korkaklık ettin ve görevini bir kenara bıraktın, bıraktın! Kaçtın çünkü geri dönmeye korkuyordun. Tekrar insan kılığına sokulmaktan korkuyordun.

"Ama ben yalnız kalacağım," dedi Towser, ki bunu aslında söylememiştir. En azından sözcükler yoktu... onların yerini bir yalnızlık duygusu, iç cızlatan bir veda çığlığı almıştı Fowler. Sanki o an için uzanıp Towser'in aklındakileri paylaşmıştı.

Fowler, gitgide daha çok endişelenerek, sessizce dikilmeyi sürdürdü. Yeniden

insana... insan bedeni ve insan aklının yetersizliğine dönüşme düşüncesinin doğurduğu endişeydi bu.

"Seninle gelmek isterdim," dedi Towser ona, "ama buna dayanamam. Daha geri dönmeden ölüp gidebilirim. Hatırlarsan, işim neredeyse bitmişti. Yaşlıydım ve her yanımda bitlenmişti. Dişlerim mısır başaklarına dönmüştü ve yediğim hiçbir şeyi de doğru dürüst hazmedemiyordum. Bunlar yetmezmiş gibi bir de çok korkunç rüyalar görüyordum. Başlarda, gençken tavşan kovaladığımı görüyordum, fakat rüyanın sonlarına doğru bu kez tavşanlar beni kovalamaya başlıyordu."

"Sen burada bekle," dedi Fowler. "Geri döneceğim."

Anlamalarını sağlayabilirsem eğer, diye düşündü. Yapabilirsem. Onlara açıklayabilirsem.

İri yapılı kafasını kaldırıp, pembe-mor bir sisin kapladığı dağ doruklarına doğru yükselen tepelere baktı. Gökyüzünde bir şimşek çaktı ve bulutlar ile sis, coşkun bir ateşle aydınlandı.

Ayaklarını sürüyerek, yavaşça, gönülsüzce yürümeye koyuldu. Esintiye karışan hafif bir koku algıladı ve vücudu, onu içine çekti... aynı bir kedinin yaban sümbüllerinin içinde yuvarlanması gibi. Ama bunun bir koku olmadığını biliyordu... daha yakın bir ifade, daha yakın bir sözcük bulamamış olsa da, öyle olmadığını biliyordu. Anlaşılan o ki, gelecek yıllarda insan ırkı kendine yeni bir terminoloji kurmak zorunda kalacaktı.

Aksi halde, bu denli hoş bir kokuyu toprağın üzerine yayan sis nasıl tarif edilebilir ki, diye geçirdi içinden. Diğer şeyleri anlayacaklarını biliyordu. Birinin nasıl olup da hiç yemek gereksinimi duymadığını, nasıl olup da hiç uyumadığını, nasıl olup da her normal İnsan'ın asabını bozacak o nevrozlardan etkilenmediğini. Tüm bunları anlayacaklardı, çünkü bunlar, basit terimlerle ifade edilebilen, eldeki kelime dağarcığıyla açıklanabilen şeylerdi.

Ya diğer şeyler... yeni bir dağarcık gerektiren etkenler? İnsanoğlunun daha önce hiç hissetmediği duygular. İnsanoğlunun şimdiye dek hayal bile etmediği yetenekler. Zihin açıklığı ve anlayış... beyni son hücrelerine dek kullanabilme kapasitesi. Onun bildiği ve içgüdüsel olarak yapabildiği İnsan'ın ise, vücudu bunları yapabilecek sezgilerden yoksun olduğu için, asla beceremeyeceği şeyler.

"Bunları yazacağım," dedi kendi kendine. "Bu işe vakit ayırıp bunları yazacağım."

Fakat sonradan aklına geldi ki, kağıda dökülmüş bir söz, değersiz bir araçtı.

Kubbenin billur gövdesinden dışarı bir televizör kapağı açıldı ve Fowler, ona doğru

ilerledi. Yoğunlaştırılmış bir duman akıntısı kapaktan aşağı boşanırken o, doğrudan kapağın içini görebilmek için ayakları üzerinde kaykıldı.

Böyle yapınca kendisi bir şey görebileceğinden değil, ama içeridekiler, Jüpiter'in merhametsizliğini, gürleyen fırtınaları ve amonyak yağmurlarını, ölümcül metan gazlarıyla yüklü bulutların hızla sürüklenişini -çünkü insanların gözünde Jüpiter böyleydi- izleyen adamlar onu görebilsin diye.

Ellerinden birini kaldırıp sırlıslıkam olan kapağın içine çabucak birşeyler yazdı... içeriden bakıldığında düzgün okunsun diye ters yazmıştı.

Gelenin kim olduğunu bilmeleri gerekiyordu, böylece hataya yer bırakmamış olurlardı. Hangi komutların kullanılacağını biliyor olsalar gerekti. Aksi halde onu farklı bir vücuda dönüştürebilir, yanlış kalıbı kullanabilir ve onu başka biri... belki de genç Allen, ya da Smith ya da Pelletier haline getirebilirlerdi. Ki bu da onun ölümüne neden olabilirdi pekala.

Amonyak, yazıyı bulandırmış, okunmaz hale getirmişti. İsmi tekrar yazdı.

Bu ismi tanıyacaklar, Loper'a çevrilmiş olan adamlardan birinin rapor vermek üzere geri döndüğünü anlayacaklardı.

Kendini yere bırakıp başını hızla çevirerek dönüştürücü ünitesine açılan kapıya doğru baktı. Kapı yavaşça hareket ediyor, dışa doğru açılıyordu.

"Hoşçakal, Towser," dedi Fowler, usulca.

Beyninde bir uyarı çığlığı koptu: Hâlâ geç kalmış sayılmazsın. Henüz oraya girmedin. Fikrini değiştirebilirsin hâlâ. Dönüp kaçmak için vaktin var.

Kararlı bir şekilde, dişlerini azimle sıkarak, öne doğru yürüdü ağır ağır. Çıplak tabanlarının altındaki metal zemini, kapının arkasından kapandığını hissetti. Towser'dan yarım yamalak son bir düşünce daha aldı ve ardından her şey karanlığa gömüldü.

Dönüşüm kabini hemen önünde duruyordu ve o, oraya ulaşmak için rampayı tırmandı.

Bir adam ve bir köpek çıkmıştı dışarı, diye düşündü, şimdi ise adam geri döndü.

Basın konferansı iyi gitmişti. Rapor edilecek o kadar çok tatmin edici şey vardı ki.

Evet, dedi Tyler Webster gazeteciye, Venüs'teki sorun tamamen çözüldü. Bunun için ilgili tarafların oturup konuşması yetmişti. Plüton'un soğuk laboratuvarlarında sürdürülen yaşam deneyleri de memnunluk verici şekilde sürüyordu. Centauri'ye yollanacak olan keşif seferi, hazırlıkların tamamlanmadığına dair gelen raporlara rağmen

kararlaştırılan tarihte yola çıkacaktı. Ticaret komisyonu, birkaç küçük eşitsizliği düzelttikten sonra, çeşitli gezegenlerarası ürünlere ilişkin parasal tarifeler yayımlayacaktı yakında.

Skse yapacak hiçbir haber yoktu. Manşete koyulacak, haber bültenlerinde ilk sırayı alacak hiçbir şey.

“Unutmadan,” dedi Webster, “Jon Culver, bugünün Güneş Sistemi’nde işlenen son cinayetin yzyirmibeşinci yildnm olduğunu size hatırlatmamı istedi. Kasti şiddetten kaynaklanan bir ölüm yaşanmaksızın geçen yüz yirmi beş yıl.”

Koltuğunda arkasına yaslandı ve geleceğini bildiği o soruya karşı duyduğu korkuyu gizlemek istercesine onlara bakıp sırttı.

Ama onlar henüz bunu sormaya hazır değildi... bir detin yerine getirilmesi gerekiyordu öncelikle... Çok hoş bir detin.

İrikıyım biri olan Stephen Andrews, Gezegenlerarası Haberlerin yayın şefi, önemli bir duyum yapacakmış gibi genzini temizleyerek, komik sayılacak bir ciddiyetle sordu:

“Peki ya ocuk nasıl?”

Webster’in yüzünde bir gülümseme belirdi. “Bu haftasonu eve gidiyorum,” dedi. “Oğluma bir hediye aldım.”

Uzanıp küçük tüpü aldı masanın üstünden.

“Eski moda bir oyuncak,” dedi. “Hem de eski modalığı garanti edilmiş. şirketin biri bunları üretmeye yeni yeni başladı. Gözüne yerleştirip çeviriyorsun ve güzel resimler görüyorsun. Renkli camlar geliyor gözünün önüne. Buna şey diyorlar...”

“Kaleydoskop,” diye atıldı gazetecilerden biri. “Bu konuda birşeyler okumuştum. Yirminci yüzyılın ilk yarısındaki usuller ve gelenekler üzerine yazılmış bir tarih kitabında.”

“Siz bunu daha önce denediniz mi, Bay Başkan?” diye sordu Andrews.

“Hayır,” dedi Webster. “Gerçeği söylemek gerekirse denemedim. Daha bugün öğlen satın aldım ve denemeye de vaktim olmadı.”

“Nereden almıştınız, Bay Başkan?” diye sordu bir ses. “Ben de çocuğuma bunlardan bir tane almalıyım.”

“Hemen köşedeki dükkandan. Hani şu oyuncak dükkanından. Daha bugün getirmişler bunları.”

Webster biliyordu ki, adamların gitme zamanı gelmişti. şakayla karışık bir iki

atışma daha, sonra kalkıp gideceklerdi.

Ama nedense gitmiyorlardı bir türlü... gitmeyeceklerdi de. Aniden ortaya çıkan sessizlik ve bu sessizliği dağıtmak için hışırdatılan kağıtlardan anlamıştı bunu.

Sonra, Stephen Andrews, Webster'ın korktuğu soruyu soruverdi. Yine de Webster, soruyu Andrews sorduğu için ona minnettarlık duydu bir an. Andrews şu âna dek ona hep dostça yaklaşmıştı ve Gezegenlerarası Yayın Grubu da, diğer yazarların çoğunun kullandığı maksatlı anlatımdan uzak, tarafsız haberler verirdi.

"Bay Başkan," dedi Andrews, "Jüpiter'de dönüşüm geçirmiş olan birinin Dünya'ya geri geldiğini sanıyoruz. Bu haberin doğru olup olmadığını size sormamızın bir sakıncası var mı acaba?"

"Haber doğru," dedi Webster sertçe.

Beklediler ve Webster da bekledi, koltuğunda putlaşmış halde.

"Bu konuda bir yorum yapmak ister miydiniz?" diye sordu Andrews, sonunda.

"Hayır," dedi Webster.

Webster gözleriyle odayı taradı, adamların yüzlerini sayarak. Konu üzerinde konuşmayı donuk bir şekilde reddetmiş olmasının altındaki gerçeğin birazını sezen, gergin yüzlerdi bunlar. Onun sarf ettiği birkaç sözcüğü ne yöne çekeceklerini daha şimdiden düşünmeye başlamış beyinleri maskeleyen, zevklenmiş yüzler. Halkın olup biteni bilme özgürlüğü üzerine çığırkan yazılar yazacak olan yüzler.

"Üzgünüm, beyler," dedi Webster.

Andrews koltuğundan ağır ağır kalktı. "Teşekkür ederiz, Bay Başkan," dedi.

Oturduğu yerden onların gidişini izleyen Webster, herkes çıktıktan sonra odanın soğukluğunu ve boşluğunu hissetti.

Beni çarmıha gerecekler, diye düşündü. Beni ahırın kapısına çivileyecekler ve hiç şikayet seabim de olmayacak. Bir tane bile.

Koltuğundan kalkıp odayı arşınladı ve pencerenin önünde durup öğle güneşinin aydınlattığı bahçeyi seyretmeye koyuldu.

Yine de, onlara söyleyemezdi işte.

Cennet! Herkesin hayalini kurduğu cennet! İnsanlığın sonu! İnsanoğlunun tüm ideallerinin ve hayallerinin sonu, insanlığın bizzat kendisinin sonu.

Masasındaki yeşil ışık yandı ve sinyal sesi duyuldu, bunun üzerine uzun adımlarla masasına geri döndü.

"Ne var?" diye sordu.

Ufak ekran parladı ve ardından, ekranda bir surat belirdi.

"Köpekler az önce haber verdi efendim, Joe, hani şu dönüşüm geçirmiş olan, sizin evinize gitmiş ve Jenkins de onu içeri almış."

"Joe! Emin misin?"

"Köpekler böyle söyledi. Biliyorsunuz ki onlar hiç yanılmaz."

"Evet, biliyorum," dedi Webster yavaşça, "hiç yanılmazlar."

Surat ekrandan silindi ve Webster koltuğuna yığılıp kaldı.

Uyuşmuş parmaklarla masasındaki kontrol paneline uzandı ve bakmaya bile gerek görmeden, şifreyi yazdı.

Ekranda evi belirmişti, Kuzey Amerika'daki o rüzgarlı tepeye tünemiş olan evi. Neredeyse bin yıldır dimdik ayakta duran bir yapı. Webster'ların nesillerdir içinde yaşadığı, hayal kurduğu ve öldüğü yer.

Evin üstündeki mavilikte bir karga uçuyordu ve Webster oldukça yüksekte uçmakta olan bu kuşun rüzgara karışan ötüşünü duydu, ya da duyduğunu sandı.

Her şey yolundaydı... En azından dışarıdan bakınca öyle görünüyordu. Ev, sabahın ilk ışıkları altında pinekliyor ve heykel de... çıktığı uzay yolculuğundan hiç dönmemiş olan o çok eski dedenin heykeli, her zamanki yerinde, çimin üstünde dikiliyordu. Şu an Mars'taki üssünde benzer bir yolculuğa hazırlanan araştırma seferinin bir iki gün içinde yapacağı gibi, Centauri'ye gitmek üzere Güneş Sistemi'ni terk etmiş ilk kişi olan Allen Webster'ın heykeli.

Evde ne bir hareket, ne de bir yaşam belirtisi vardı.

Webster elini uzatıp bir düğmeye hafifçe dokundu. Ekran kaybolmuştu.

Jenkins bu işi halledebilir, diye geçirdi içinden. Hatta belki de bir insanın halledeceğinden çok daha iyi. Nereden baksan, o metal vücudunun içinde bin yılın bilgi birikimi var. Çok geçmeden beni arayacak ve ne olup bittiğini açıklayacaktır.

Elini tekrar uzatıp başka bir şifre yazdı.

Ona çok uzun gelen birkaç saniye boyunca, suratın ekranda belirmesini bekledi.

“Bir sorun mu var, Tyler?” diye sordu surat.

“Az önce aldığım rapora göre Joe...”

Jon Culver başını salladı. “Haberim var. Zaten ben de onu kontrol ediyordum.”

“Ne olmuş olabilir sence?”

Dünya Güvenlik Örgütü şefi, suratını düşünceli bir şekilde buruşturdu. “Belki de yumuşuyorlar. Joe’yu ve diğer dönüşkenleri biraz fazla zorladık herhalde. Köpekler fazlasıyla sıkı bir iş çıkardılar.”

“Ama bu yönde bir işaret görmemiştik,” diye yakındı Webster. “Böyle bir eğilim olduğuna dair hiç kayıt yok.”

“Bakın,” dedi Culver. “Yüz yılı aşkın süredir bizim haberimiz olmadan nefes bile alamıyorlar. Yapmış oldukları her şeyi banda kaydediyoruz. Her hareketlerini engelledik. İlk başlarda bunun sadece kötü şanstın ileri geldiğini düşünüyorlardı; ama şimdi, işin aslının öyle olmadığını biliyorlar. Belki de artık uyandılar ve kandırılmış olduklarını anladılar.”

“Sanmam,” dedi Webster, ciddi bir sesle. “Bu bebekler aldatıldıklarını anladılar mı, bil ki alttan almanın zamanı gelmiştir.”

“Ben çalışmayı sürdüreyim,” dedi ona Culver. “Sizi gelişmelerden haberdar edeceğim.”

Görüntü kayboldu ve geriye yalnızca ekranın camı kaldı. Webster canı sıkın bir şekilde baktı ona.

Dönüşkenler kandırılmamıştı... uzun zamandır yapılmamıştı bu. O, bunu biliyordu, Culver da. Ama...

Joe neden Jenkins’e gitmişti acaba? Neden önce burada, Cenova’daki hükümetle temasa geçmemişti? Böyle yaparak şerefini lekelemeyeceğini düşünüyordu belki de. Bir robotu aracı olarak kullanmak. Sonuçta, Joe Jenkins’i çok çok uzun zamandır tanıyordu.

Anlaşılmaz bir şekilde, Webster gururunun kabardığını hissetti. Joe’nun bu sebepten Jenkins’e gitmiş olması fikrinden kaynaklanan bir gurur. Çünkü, her ne kadar vücudu metalden olsa da, Jenkins de bir Webster’dı.

Gurur, diye düşündü Webster. Başarı ve hüsrân. Ama tüm bunlar hep birşeyler uğrunaydı. Geçen yıllar boyunca bir bir yitip gitmişlerdi. Jerome dünyayı kaybetmişti, Juwain ise felsefeyi. Çoktandır tamamlanmış olan uzay yolculuğu teorisini dünyaya kazandıran Thomas. Sonra da, Thomas’ın, yıldızlara ulaşmaya çalışıp başarısız olan oğlu

Allen. Bir de Bruce vardı, insan ve köpeğin ikiz uygarlığını hayata geçiren ilk kişi. Son olarak da kendisi... Tyler Webster, Dünya Komitesi 'nin başkanı.

Masasında otururken, ellerini önünde kavuşturdu ve batmakta olan güneşin, pencereden içeri süzülen son ışınlarına baktı.

Beklediği gerçeğini itiraf etti, kendi kendine, Jenkins'in Joe hakkında rapor vermek istediğini ona bildirecek olan sinyalin ötmesini bekliyordu. Ah keşke...

Keşke bir uzlaşmaya varılabilse, keşke dönüşkenler ve insanlar birlikte çalışabilselerdi. Bu yarı-gizli satranç savaşını unutabilirlerse eğer, üçü birlikte çok daha hızlı ilerleyebilirlerdi... insan, köpek ve dönüşken.

Webster bu fikri kafasından atmak istercesine başını salladı. Abartılı bir beklentiydi bu. Aradaki fark çok büyük, uçurum çok genişti. İnsanın şüpheciliği ve dönüşkenin hoşgörüsü, bu ikisini birbirinden ayırıyordu. Çünkü dönüşkenler farklı bir ırktı, gereğinden fazla ileri gitmiş bir cins. Topluma ve diğer insanların onayına ihtiyaç duymayan, insan ırkını bir arada tutan sürü içgüdüsünden arınmış, toplumsal baskılara karşı bağışıklık kazanmış bir cins.

Dönüşüm geçirmiş az miktarda köpeğin, ağabeylerine, yani insanlara şimdiye dek çok az faydasının dokunmuş olması da yine bu dönüşkenler yüzündendi. Çünkü köpekler yüz yılı aşkın süredir nöbet tutmuş, insan dönüşkenleri gözetim altında tutmaya yarayan bir polis görevi görmüşlerdi.

Webster koltuğunu geriye doğru kaydırđı, masasındaki çekmecelerden birini açtı ve bir deste kağıt çıkardı.

Bir gözü televizör ekranında olduğu halde, sekreterini çağırmasını sağlayan kolu kaldırdı.

"Buyrun, Bay Webster."

"Bay Fowler'ı arayacağım," dedi Webster. "Bu esnada beni arayan olursa..."

Sekreterin sesi hafifçe titredi. "Arayan olursa, efendim, size hemen haber vereceğim."

"Teşekkürler," dedi Webster.

Kolu geri indirdi.

Daha şimdiden herkes duymuş, diye düşündü. Koca binadaki herkes dilini sarkıtmış yeni haberler duymayı bekliyor.

Kent Fowler, evinin dışındaki bahçede bir sandalyeye yerleşmiş, küçük siyah teriyerinin hayali bir tavşanın peşinden toprağı çılgınca kazışını seyrediyordu miskinçe.

“Beni kandıramayacağını,” dedi Fowler, “sen de biliyorsun, Rover.”

Köpek kazmayı bıraktı, dişlerini açığa çıkaran bir sırıtışla omzunun üstünden ona baktı ve heyecanla havladı. Sonra tekrar kazmaya koyuldu.

“Bir gün dalgınlığına gelecek,” dedi Fowler ona, “bir iki kelime edeceksin; ben de o zaman senin canına okuyacağım.”

Rover kazmayı sürdürdü.

Kurnaz küçük şeytan, diye düşündü Fowler. Bakıcılarından bile daha akıllı. Webster onu başıma musallat etti ve o da görevini gayet iyi yerine getiriyor. Tavşan kovalayıp yeri kazıyor, verilen içkileri içmiyor ve bitlerini kaşıyor... Al sana mükemmel bir köpek portresi. Ama gözüm üzerinde. Gözüm hepsinin üzerinde.

Çimin üstünde yürüyen birinin çıkardığı hışırtıyı duyunca başını kaldırdı.

“İyi akşamlar,” dedi Tyler Webster.

“Ben de ne zaman geleceğini merak ediyordum,” dedi Fowler kısaca. “Otur ve söyle ne söyleyeceksen... uzatmadan. Bana inanmıyorsun, değil mi?”

Webster başka bir sandalye çekti ve kağıt destesini kucağına koydu.

“Neler hissettiğini anlayabiliyorum,” dedi.

“Bundan kuşkuluyum,” diye kesip attı Fowler. “Önemli olduğunu sandığım haberlerle geldim buraya. Bana, hayal edebileceğinden de fazlasına mal olan bir haberle.”

Oturduğu yerde öne doğru eğildi. “İnsan olarak geçirdiğim her ânın bana ne denli ızdırap verdiğini tahmin edebiliyor musun, merak ediyorum doğrusu.”

“Üzgünüm,” dedi Webster. “Ama ilkin emin olmamız lazım. Raporlarını iyice kontrol etmeliyiz.”

“Bazı testler de yapacaksınız herhalde, değil mi?”

Webster başıyla onayladı.

“Şurada duran Rover’ı kullanarak yaptığınız gibi yani?”

“Onun adı Rover değil,” dedi Webster kibarca. “Eğer bunca zamandır böyle çağırıyorsan, onu incitmişsin demektir. Tüm köpekler insan ismi taşır. Bununki Elmer.”

Elmer kazmayı bırakmış, tırıs tırıs onlara doğru geliyordu. Webster’in sandalyesinin

yanına oturup çamura bulanmış patisiyle kir pas içinde kalmış olan yüzünü silmeye başladı.

“Sen ne dersin, Elmer?” diye sordu Webster, “O bir insan,” dedi köpek. “Ama tam anlamıyla değil. Bir dönüşken de değil. Başka bir şey o. Yabancı bir şey.”

“Olması gereken de bu zaten,” dedi Fowler “Beş yıl boyunca Loper olarak kaldım ben.” Webster başını salladı. “Kişiliğinin bir kısmını koruyabildin. Bu anlaşılabilir bir şey. Köpek de bunu tespit etti. Bu gibi şeylere karşı duyarlıdırlar. Medyum gibiler neredeyse. Biz de bu yüzden onları dönüşkenlerin peşine salıyoruz ya. Nerede olursa olsun bulup çıkarırlar onları.”

“Bana inandığını mı söylemek istiyorsun?” Webster kağıtları kucağında hışırdatarak dikkatle düzeltti. “Korkarım ki öyle.”

“Neden korkasın ki?”

“Çünkü,” dedi ona Webster, “sen insanoğlunun şimdiye kadar karşısına çıkmış olan en büyük tehditsin.”

“Tehdit mi! Anlamıyor musun, be adam? Ben sana şeyi vadediyorum... şeyi...”

“Evet, biliyorum,” dedi Webster. “Aradığın sözcük Cennet.”

“Sen bundan korkuyor musun?”

“Dehşete kapılıyorum,” dedi Webster. “Bunu insanlara söylediğimizde ve onların da buna inandığında neler olabileceğini gözünün önüne bir getir bakalım. Herkes Jüpiter’e gitmek ve birer Loper olmak isteyecektir. Loperların yaşam süresinin binlerce yıllık olması gerçeği bile bunun için tek başına yeter.

“Herkesin Jüpiter’e yollanmasına dair galaksi çapında bir taleple karşılaşacağız, Kimse insan olarak kalmak istemeyecek. Sonunda da ortalıkta hiç insan kalmayacak zaten... çünkü tüm insanlar Loper’e dönüşmüş olacak. İşin bu yönünü hiç düşündün mü?”

Fowler sinirli bir şekilde dudaklarını yaladı. “Kesinlikle. Ben de böyle olmasını umuyordum.” “Böyle bir durumda insan ırkı yok olur,” dedi Webster sakinçe. “Silinir gider. Binlerce yılın birikimi de bir anda çarçur edilmiş olur. Hem de tam şimdiye kadarki en büyük ilerlemenin eşiğine gelmişken.”

“İyi de nereden biliyorsun?” diye karşı çıktı Fowler. “Bilemezsin ki. Sen hiç Loper olmadın. Ama ben oldum.” Eliyle göğsüne vurdu hafifçe. “Nasıl bir şey olduğunu ben biliyorum.”

Webster endişeyle başını salladı. “Benim karşı çıktığım şey o değil. Loper olmanın

insan olmaktan daha iyi bir şey olduğunu kabul etmeye hazırım. Benim kabul edemediğim nokta, insan, ırkının ortadan kaldırılmasını haklı göstermek... İnsanlığın bunca yıldır yapmış olduğu şeyleri Loperlar'ın bundan sonra yapacak olduğu şeylerle takas etmek. İnsan ırkı ilerliyor. Sizin Loperlarınız kadar berrak fikirli, tatmin edici ve zekice değil belki, ama içimden bir ses insanlığın uzun vadede Loperlar'dan çok daha ileri gideceğini söylüyor. Biz öyle bir kenara atılamayacak ırksal bir mirasa ve ırksal bir yazgıya sahibiz."

Fowler sandalyesinde öne doğru eğildi. "Bak," dedi, "ben son derece dürüst davrandım. Dosdoğru sana ve Dünya Komitesi'ne geldim. Bunları basına ve radyoya söyleyip senin elini kolunu bağlayabilirdim, ama yapmadım."

"Sanırım gelmek istediğin nokta," diye önerdi Webster, "Dünya Komitesi'nin bu sorunu kendi başına çözme hakkı olmadığı. Anladığım kadarıyla, bu konu üzerinde halkın görüşünün de alınması gerektiğini söylüyorsun."

Fowler, dudaklarını sımsıkı kapamış halde, başıyla onayladı.

"Açıkçası," dedi Webster, "ben halka güvenmiyorum. Kitle güdüsünden başka bir şey bulmayacağız. Bencil bir cevap olacak alacağımız. İçlerinden biri bile ırkın durumunu gözönüne almayacak, herkes kendini düşünecek."

"Haklı olmasına haklı olduğumu, ama bu konuda elinden bir şey gelmeyeceğini mi söylüyorsun bana?" diye sordu Fowler.

"Tam olarak değil. Öncelikle halletmemiz gereken bir şey var. Jüpiter geleneksel yaşam tarzının sürdürüldüğü bir yere dönüştürülebilir belki. Birisi o gezegende güzel bir hayat yaşadıktan sonra..."

Fowler boğazının derinliklerinden tiksintiyle karışık bir ses çıkardı. "Bir ödül," dedi sertçe. "Yaşlı bir atı otlatmak gibi. Özel olarak parsellenip dağıtılan bir cennet."

"Bu şekilde," diye belirtti Webster, "hem insan ırkını korumuş, hem de Jüpiter'i elde tutmuş olacağız."

Fowler hızlı, kıvrak bir hareketle ayağa fırladı. "Midemi bulandırırıyorsun," diye bağırdı. "Bilmek istediğiniz bir şey getirdim size. Bulmak için milyarlarca dolar ve şu âna dek sayılabildiği kadarıyla yüzlerce yaşam feda ettiğiniz bir şey. Jüpiter'in her yanına yenidendönüşüm istasyonları kurdunuz, düzinelerce adam yolladınız, hiçbirinin geri dönmediğini görünce de onların öldüğüne karar verip başkalarını yollamayı sürdürdünüz. Ama hiçbirisi dönmedi... çünkü dönmek istemediler, dönemezlerdi de, çünkü tekrardan insan olmayı hazmedemezlerdi. Sonra ben geri döndüm, ama elimize ne geçti ki? Bir sürü tumturaklı söz... bir ton kaçamak yanıt... beni sorguya çektiniz ve benden şüphelendiniz.

En sonunda benim iyi olduğumu, ama geri dönmekle hata ettiğimi söylediniz.”

Kollarını iki yanına sarkıttı ve omuzları çöktü. “Sanırım artık özgürüm,” dedi. “Burada oturmam için bir sebep kalmadı.”

Webster yavaşça başını salladı. “Pek tabii, artık özgürsün. Zaten hep özgürdün. Senden, ben kontrolümü bitirene kadar burada kalmanı istemiştim sadece.”

“Jüpiter’e geri dönebilir miyim?”

“Öyle görünüyor ki,” dedi Webster, “bu iyi bir fikir olabilir.”

“Bunu senin önermeni bekliyordum,” dedi Fowler, sitemkar bir şekilde. “Bu seni rahatlatırdı. Raporu ortadan kaldırabilir ve onu unutup, salondaki halının üstünde oyun oynayan bir çocuk gibi, Güneş Sistemi’ni yönetmeye devam edebilirdin. Senin ailen yüzyıllardır yanlış üstüne yanlış yaparak geldi bugünlere, halk da bunu sürdürmenize izin veriyor her nasılsa. Dedelerinden biri dünyayı Juwain felsefesinden mahrum etti ve bir diğeri de insanların dönüşkenlerle işbirliğı yapmasına yönelik çabaları engelledi...” Webster’in sözleri oldukça keskindi. “Beni ve ailem, bu işe karıştıрма, Fowler! Bu seni aşar...” Ama Fowler da bağırmaya başlamıştı bir kere; sözlerini sakınmıyordu. “Senin bu işi berbat etmene izin vermeyeceğim. Dünya, siz Websterlar yüzünden yeterince kayba uğradı. Buna dur demenin zamanı geldi artık. İnsanlara Jüpiter’le ilgili gerçekleri anlatacağım. Basına ve radyoya da duyuracağım. Gerekirse çatılara çıkıp bas bas bağıracağım ve...”

Sesi kesildi ve omuzları titredi.

Webster’in sesi, ani bir öfkenin etkisiyle buz gibiydi. “Seninle mücadele edeceğim, Fowler. Ne pahasına olursa olsun seni engelleyeceğim. Böyle bir şey yapmana izin veremem.”

Fowler arkasını dönmüş, bahçe kapısına doğru uzun adımlarla yürümeye başlamıştı.

Webster ise oturduğı yerde donakalmıştı ve köpeğın bacağıını tırmaladığını hissediyordu.

“Onu yakalayayım mı, patron?” diye sordu Elmer. “Gidip onu yakalayayım mı?”

Webster hayır dercesine başını salladı. “Bırak gitsin,” dedi. “Onun da hepimiz gibi, istediğini yapma hakkı var.”

Bahçe duvarının üstünden soğuk bir rüzgar esti ve Webster’in omzundaki pelerini hışırdattı.

Sözcükler beyninde yankılanıyordu... Daha birkaç saniye önce bu bahçede sarf edilen, ama yüzyıllar öncesindenmiş gibi gelen sözler. Dedelerinden biri Juwain felsefesini murdar etti. Dedelerinden biri...

Webster, tırnakları avuçlarına batana dek sıkıttı ellerini.

Uğursuzluk, diye düşündü Webster. Biz buyuz işte. İnsanlığın başındaki bir uğursuzluk. Juwain felsefesi. Dönüşkenler. Fakat dönüşkenler mutant felsefesine yüzyıllardır sahip olmalarına rağmen şimdiye kadar hiç kullanmadılar. Joe onu Grant'ten çalmış, Grant de ömrü boyunca onu geri almak için uğraşmıştı. Ama asla başaramadı.

Belki, diye düşündü Webster, kendini teselli edercesine, o kadar da değerli değildi aslında.

Eğer öyle olsaydı, dönüşkenler onu kullanırdı. Ya da... sadece bir ihtimal ama... dönüşkenler blöf yapıyordu. Belki de onun hakkında insanların bildiğinden fazlasını bilmiyorlardı.

Madeni bir ses hafifçe öksürdü ve Webster sesin geldiği yöne baktı. Kapının hemen önünde küçük gri bir robot duruyordu.

"Televizör, efendim," dedi robot. "Beklediğiniz arama geldi."

Jenkins'in yüzü geldi ekrana... Eski, modası geçmiş ve çirkin bir yüz. Son model robotların pürüzsüz, capcanlı yüzleri gibi değildi hiç.

"Rahatsız ettiğim için özür dilerim, efendim," dedi, "ama çok alışılmadık bir durum bu. Joe çıkageldi ve sizi aramak üzere bizim vizörü kullanmak istediğini söyledi. Ne istediğini bana bir türlü söylemiyor, efendim. Bunun sadece, eski bir komşuya yapılan dostane bir arama olacağını söylüyor."

"Vizörü ona ver," dedi Webster.

"Çok alışılmadık şekilde davrandı, efendim," diye ısrar etti Jenkins. "Buraya gelip oturdu ve ancak, bir saat veya daha uzun bir süre ıkınıp sıkındıktan sonra televizörü kullanmak istediğini söyleyebildi. Kusura bakmayın ama, bence bu çok tuhaf bir davranış."

"Biliyorum," dedi Webster. "Joe, pek çok yönden tuhaf biridir."

Jenkins'in yüzü ekrandan silinirken başka birinin yüzü belirdi... dönüşkenin... Joe'nunki. Sert ve kırış kırış bir teni, parlak mavi-gri gözleri ve şakaklarına inerken kırılaştan saçlarıyla, dayanıklı bir yüz.

Joe, "Jenkins bana güvenmiyor, Tyler," derken, Webster bu sözlerin ardındaki alayı

sezmişti.

“Aslına bakarsan,” dedi Webster ona açıkça, “ben de güvenmiyorum.”

Joe dilini ağzının içinde şaklattı. “Ama neden, Tyler; size en ufak bir sorun yaşatmadık ki. Hiçbirimiz. Bizi gözlediniz, bizden endişe ve sıkıntı duydunuz, oysa ki biz size hiç zarar vermedik. Köpekler’in çoğunu bizi kolağan etmek üzere görevlendirdiniz; öyle ki, ne yana dönsek karşımıza çıktılar ve siz bizi fişlemeye, incelemeye ve bu işten gına getirinceye dek bizi sorgulamaya devam ettiniz.”

“Sizi tanıyoruz,” dedi Webster, zalimce. “Hakkınızda sizin bildiğinizden bile daha çok şey biliyoruz. Kaç kişi olduğunuzu biliyoruz ve her birinizi şahsen tanıyoruz. Son yüzyıl içinde hanginizin ne zaman ne yapmış olduğunu öğrenmek ister misin? Öyleyse bize sor da sana söyleyelim.” Joe’nun konuşmasındaki masumiyet havası sürüyordu. “Biz ise bunca zamandır,” dedi, “sizin hakkınızda iyi şeyler düşünmüştük. Gün gelir de size yardım edebilir miyiz diye kafa yoruyorduk.” “Neden etmediniz peki?” diye çıkışlı Webster,

“İlk başlarda sizinle birlikte çalışmaya hazırдық. Siz Juwain felsefesini Grant’ten çaldıktan sonra bile...”

“Çalmak mı?” diye sordu Joe. “Emin ol ki, Tyler, bu konudaki bilgilerin doğru değil. Biz onu hayata geçirebilmek için aldık sadece. O felsefenin içine etmişlerdi, bunu sen de biliyorsun.” “Onu aşırıdktan bir gün sonra bu fikre vardınız herhalde,” dedi ona Webster, donuk bir sesle. “Madem öyle, ne diye beklediniz? Bize teklif getirdiğiniz anda bizimle aynı safta olduğunuzu anlar ve teklifinizi tereddütsüz kabul ederdik.” “Bu söylediğin, çok gülünç,” dedi Joe. “Teklifimiz kabul edilsin diye bir tasamız hiç olmadı.” Joe bunu söylerken, sesine yine o alaycı gülüş yerleşmişti; kendi kendine yeten bir adamın, insanlığın ortak çabalarının tümünü büyük ve ironik bir şakadan ibaret gören bir adamın gülüşü. Yalnız başına yürüyen ve bu durumdan memnun olan, insan ırkını komik ve belki biraz tehlikeli... ama tehlikeli olduğu için de her zamankinden daha komik bulan birinin... insanların kardeşliği gibi kavramlara ihtiyaç duymayan, bu kardeşliği yirminci yüzyılın yardım dernekleri gibi tamamen dar kafalı ve acınası bir şey olarak görerek reddeden bir adamın alaycı gülüşü.

“Tamam,” dedi Webster şiddetle. “Madem böyle istiyorsunuz. Ben yine de bir öneri getirirsin diye ummuştum... uzlaşmamıza yardım edebilecek bir şey. İşler bu hale gelsin istemezdik... farklı olması hepimizin yararına olurdu. Ama bunu düzeltmek de size düşüyor.”

“Bak, Tyler,” diye itiraz etti Joe, “öyle birden öfkelenmen bir şeyi değiştirmez. Juwain felsefesiyle ilgili birşeyler öğrenme vaktin geldi sanırım. Sen bunu unutmuşa

benziyorsun, ama o felsefe, bir zamanlar bütün Sistem'i ayağa kaldırmıştı."

"Pekala," dedi Webster, "durma anlat öyleyse." Sesinin tonundan, Joe'nun bunu yapmayacağını bildiği anlaşılıyordu.

"Temelde," dedi Joe, "siz insanlar yapayalnız bir halksınız. Hemcinslerinizi hiç tanımadınız. Tanıyamazdınız da, çünkü onları tanımanızı sağlayacak ortak anlayıştan yoksunsunuz. Pek tabii ki, sizin de dostluklar kurduğunuz oluyor, ancak bu dostluklar asla gerçek bir anlayış üzerine değil, sadece saf duygular üzerine kuruluyor. Geçimli bir şekilde bir arada yaşayabiliyorsunuz; bu doğru. Ama bu geçim, anlayıştan çok tahammül sayesinde mümkün oluyor. Sorunlarınızı anlaşıyor ve çözüyorsunuz, fakat o anlaşma da, daha güçlü akıllara sahip olanlarınızın daha zayıf olanların mukavemetini kırmasından ibaret bir şey." "Bunun felsefeyle ne ilgisi var?"

"Ne ilgisi mi var; tamamen onunla ilgili," dedi ona Joe. "Juwain felsefesi, bunu kolayca anlamanızı sağlayacaktır."

"Telepati yoluyla mı?" diye sordu Webster.

"Tam olarak değil," dedi Joe. "Biz dönüşkenlerin telepati gücü var. Ama bu farklı bir şey. Juwain felsefesi, başkasının görüşlerini hissedebilme yeteneği sağlar. O görüş açısını benimsemenizi gerektirmez, ama onu algılayabilmenizi sağlar. Karşınızdaki kişinin ne düşündüğünü bilmekle kalmaz, hislerini de algılersiniz. Juwain felsefesi sayesinde, başka birinin fikir ve bilgisinin meşruluğunu kabul etmek zorunda kalırsınız, sadece söylediği sözleri değil, o sözlerin ardındaki düşünceleri de."

"Yani bir çeşit anlambilim," dedi Webster.

"Sen nasıl nitelersen artık," dedi ona Joe. "Asıl önemli olan, başkasının söylediği bir sözün sadece gerçek anlamını değil, içerdiği imayı da kavrayabilmen. Telepatiye yakın bir şey, ama onunla aynı şey değil. Bazı yönleriyle ondan çok daha üstün bile sayılabilir."

"Peki, Joe, bu yeteneğe nasıl erişiyorsun? Nasıl..."

Joe'nun sesinde yine o alaycı gülüş seziliyordu. "Bunu bir süre düşün, Tyler... bunu ne kadar çok istediğinin farkına var. Belki ondan sonra konuşabiliriz."

"Bir çeşit alışveriş yapıyoruz, ha?" dedi Webster.

Joe başıyla onayladı.

"Sanırım tuzaklarla dolu bir ticaret bu aynı zamanda," dedi Webster. .

"Doğru," dedi Joe. "Önce bunları bir bul bakalım, sonra konuşuruz."

“Peki siz bunun karşılığında ne isteyeceksiniz?”

“Pek çok şey,” dedi Joe ona, “ama buna değer belki.”

Ekran sönmüştü; ama Webster boş gözlerle ona bakmaya devam ediyordu. Tuzaklarla dolu ha? Tabii ki öyle olacaktı. Hem de sapına kadar.

Webster gözlerini sımsıkı kapattı ve beyninin zonkladığını hissetti.

Kaybolduğu o çok eski dönemde Juwain felsefesinin neyi başaracağı söylenmişti? İnsanlığı iki kısa nesil içinde yüz bin yıl ileriye götüreceği. Ya da buna benzer bir şey işte.

Abartmışlardı belki... ama çok değil. Mübalağanın ucunu biraz kaçırmışlardı, hepsi o.

İnsanların birbirini anlaması, başkasının fikirlerine değer vermesi, sözlerin ardında yatan anlamı görmesi ve o kavramı kendisininmiş gibi benimsemesi. Böylelikle onu, kendi bilgisinin hedefe ulaşmakta kullandığı bir parçası haline getirmesi. İnsanın karşılaşabileceği herhangi bir soruna kaynaklık eden karşıt görüşleri temiz ve eksiksiz olduğu kadar; anlayışsızlıktan, önyargıdan, taraf tutmaktan ve anlamsız çekişmelerden de arınmış bir şekilde irdemesi. Her şeye, her çeşit insan çabasına uygulanabilecek bir şey; sosyolojiye, psikolojiye, mühendisliğe, karmaşık bir uygarlığın her bir kesitine. Olay ve fikirlerin, beceriksizlikten ve tartışmadan uzak bir şekilde, dürüstçe ve samimiyetle ele alınması.

İki nesil içinde yüz bin yıl! Belki de o kadar ileri götüremezdi.

Bir de şu tuzaklarla dolu olma durumu vardı. Gerçekten de öyle miydi acaba? Acaba dönüşkenler bundan vazgeçtiklerini söylerken ciddi miydi? Hem de herhangi bir fiyata? Bu olsa olsa, insanların önüne atılan ve izlemekte olan dönüşkenleri gülmekten kırıp geçiren bir diğer yemdi.

Dönüşkenler onu kullanmamıştı. Bu çok doğaldı, çünkü ona gerçekten ihtiyaç duymamışlardı hiç. Onların telepati yeteneği vardı ve bu yetenek, onlar istediği sürece amaçlarına ulaşmalarına yardım ediyordu zaten. Birbirlerini anlamalarını sağlayacak bir araç, bireycilerin işine yaramazdı; çünkü birbirini anlayıp anlamamak onların umurunda değildi. Dönüşkenler ise, sorunsuz bir şekilde -en azından görünüşte- ve birbirlerine, ellerindeki korumak için gereken tahammülü göstererek, bir arada yaşayagelmışlerdi, Ama hepsi bu kadardı. Postu kurtarmak için birlikte hareket etmişlerdi, ama bundan hoşlanmıyorlardı.

Peki bu dürüst bir teklif miydi? Başka yerlerde pis işler tezgahlanırken, insanların dikkatini bu yana çekmek üzere tasarlanmış bir yem, bir tuzak mıydı? Yoksa sadece ironik

bir şaka mı? Ya da içinde gözle görülemeyen dikenler olan bir teklif.

Webster başını salladı. Bu konu üzerinde kafa yormanın bir yararı yoktu. Ne de olsa, bir dönüşkenin hareketlerini yorumlamak ve aklından geçenleri çözmek imkansızdı.

Güneşin batmasıyla beraber, insanın içini ısıtan o tatlı ışık ofisin duvarları ve çatısından içeri süzüldü; karanlık çöktükçe otomatikman harekete geçip giderek canlanan o gizli ışık. Webster pencereye baktı ve onun, kentin silueti üzerinde yer yer parıldayan birkaç noktayla bezenmiş olan bir karaltıya dönüştüğünü gördü.

Uzanıp bir düğmeye bastı ve ofisin dış bölmesinde oturmakta olan sekreterine seslendi.

“Seni bu kadar zamandır burada tuttuğum için özür dilerim. Zamanın nasıl geçtiğini fark etmemişim.”

“Önemli değil, efendim,” dedi sekreter. “Bir ziyaretçiniz var; Bay Fowler.”

“Fowler mı?”

“Evet, Jüpiter’den gelen bey.”

“Biliyorum,” dedi Webster yorgunca. “İçeri gelmesini söyleyin.”

Fowler’i ve bu adamın oluşturduğu tehdidi neredeyse unutmuştu.

Masasının üstüne baktı boş boş; sonra, halen bırakmış olduğu yerde durmakta olan kaleydoskopu gördü. Ne matrak bir oyuncak, diye düşündü. Eski tip bir şey. Geçmiş zamanların basit zihinleri için yapılmış basit bir oyuncak. Ama bizim ufaklık buna bayılacak.

Elini uzatıp oyuncağı kavradı ve onu gözlerine doğru kaldırdı. İçeri yansıyan ışık, gılgın bir renk kalıbı, geometrik bir kabus meydana getirmişti. Tüpü biraz çevirince kalıp değişti. Sonra bir kez daha...

Beynine ani bir sancı girdi ve renkler, insanın ruhunu sarsan bir işkence ateşinde eridi.

Tüp, gürültüyle masanın üstüne düştü. Webster iki eliyle uzanıp masanın kenarını kavradı.

Bu sırada, beyinde korku dolu bir düşünce çınlıyordu: Ne oyuncak ama!

Sancı geçti ve o, koltuğunda kaskatı oturdu kaldı; beyni ferahlamış, nefes alıp vermesi normale dönmüştü.

Komik, diye düşündü. Böyle bir şey yapabilmesi çok komik. Yoksa bu kaleydoskop

değil de, başka bir şey mi? İnsanı etkisi altına alan bir şey. Kalbin aşırı zorlanmasına sebep olan bir şey. Bunun için biraz fazla gençti ve testten de daha yeni geçmişti.

Kapıda bir tıkırtı duyuldu ve Webster o yöne baktı.

Fowler, masanın karşısına gelip duruncaya kadar, yavaş ve ölçülü adımlarla odayı arşınladı.

“Evet, Fowler?”

“Burayı öfkeli bir şekilde terk ettim,” dedi Fowler, “ama böyle olmasını istememiştim. Belki anlamışsındır. Keyfim kaçtığı için böyle davrandım. Jüpiter’den gelmişim; oradaki kubbelerde geçirdiğim onca yılın aklandığını ve o adamları dışarı yollarken duyduğum tüm ızdırabın bir şekilde ödendiğini hissederek gelmişim. Beraberimde birtakım haberler getirmiştım, biliyorsun ya, dünyanın merakla beklediği haberler. Bu, benim için olabilecek en iyi şeydi ve senin için de öyle olacağını ummuştım. İnsanların bunu anlayacağını ummuştım. Onlara Cennet’in hemen köşenin ardında olduğunu bildirmek gibi bir şeydi bu. Ki zaten öyle, Webster... gerçekten öyle.” Ellerini masanın üstüne koyup öne doğru eğildi ve fısıldadı.

“Anlıyorsun, değil mi Webster? Biraz olsun anlayabilmelisin. ”

Webster, titremekte olan ellerini kucağında kavuşturup parmakları acıyana dek sıkıttı.

“Evet,” diye fısıldayarak yanıtladı. “Evet, sanırım biliyorum.”

Çünkü biliyordu.

Kelimelerin ona söylediğinden de fazlasını biliyordu. Sözlerin ardında yatan kederi, yalvarışı ve o acı hayal kırıklığını biliyordu. O sözleri neredeyse kendisi söylemiş gibi biliyordu... neredeyse kendisi Fowler’mış gibi.

Fowler’in telaşlı sesi, düşüncelerini böldü. “Sorun nedir, Webster? Neyin var?”

Webster konuşmaya çalıştı ama kelimeler bir türlü çıkmıyordu. Boğazının, gırtlak çıkıntısı acıyla düğümlenene dek tıkanıldığını hissetti.

Tekrar konuşmayı denedi; bu kez de, oldukça alçak bir ses çıkarabilmişti zorlukla. “Söyle bana, Fowler. Sen orada pek çok şey öğrendin. İnsanların hiç bilmediği veya eksik bildiği şeyler. Üst düzeyde telepati mesela, ya da... ya da...” “Evet,” dedi Fowler, “pek çok şey. Ama buraya dönerken onları beraberimde getirmedi. Tekrar insana dönüştüğümde, insan olmuştım. Sadece bir insan, hepsi o. Orada öğrendiklerimden geriye bir şey kalmamıştı. Sadece bulanık anılar ve bir... bir çeşit hasret.”

“Yani Loperkan sahip olduğun yeteneklerin bir tanesi bile yok mu artık sende?”

“Hem de hiçbiri.”

“Ama bilmemi istediğin bir şeyi anlamamı, benim de senin gibi hissetmemi tesadüfen sağlamış olamazsın.”

“Tesadüf değildi,” dedi Fowler.

Webster elini uzatıp parmağıyla kaleydoskopu hafifçe itti. Alet bir süre yuvarlandıktan sonra tekrar durdu.

“Neden geri döndün?” diye sordu Webster. “Sana kendimi tanıtmak için,” dedi Fowler. “Aslında dendiği kadar sinirli olmadığımı sana göstermek için. Benim de kendime özgü fikirlerim olduğunu sana anlatmaya çalışmak için. Bu sadece bir görüş farklılığı, o kadar. Bu konu üzerinde anlaşılabileceğimizi düşünmüştüm.”

“Anlıyorum. Bunu insanlara söylemekte hâlâ kararlı mısın bari?”

Fowler başını salladı. “Sen de biliyorsun ki, Webster, buna mecburum. Bu... bu... din gibi bir şey haline geldi benim için. İnandığım bir şey bu. Diğer insanlara daha iyi bir dünya ve daha iyi bir yaşam olduğunu haber vermeliyim. Oraya ulaşmalarında onlara rehberlik etmeliyim.”

“Bir mesih gibi,” dedi Webster.

Fowler doğruldu. “Korktuğum şeylerden biri de buydu işte. Alay edilmek...”

“Alay ettiğimi kim söyledi?” dedi ona Webster, kibar sayılacak bir şekilde.

Kaleydoskopu aldı ve düşünceli bir şekilde, avcuyla aletin tüpünü parlattı. Henüz değil, diye düşünüyordu. Henüz değil. Önce karar vermeliyim. Benim onu anladığım gibi, onun da beni anlamasını istiyor muyum?

“Bak, Fowler,” dedi, “bir iki gün dinlen. Biraz bekle. Sadece bir iki gün için. Sonra tekrar konuşuruz.”

“Yeterince uzun bekledim zaten.”

“Ama bunu tekrar düşünmeni istiyorum: İnsan, bir milyon yıl önce ortaya çıktı... o zamanlar bir hayvandı yalnızca. O günden bu yana, kültürel bir merdiveni ağır ağır tırmandı. Zorlu uğraşlar vererek, kendine bir yaşam tarzı oluşturdu; bir felsefe, varlığını sürdürebilmek için kendine has yöntemler... Geometrik bir ilerlemeydi bu. Bugün, dün yaptığından çok daha fazla çalışıyor ve üretiyor. Yarın ise, bugünkünden de çok iş yapacak. Tarihinde ilk kez, İnsan, turnayı gözünden vurmak üzere. İyi bir fırsat yakaladı,

iyi bir çıkış noktası da diyebilirsin buna. Çok kısa bir süre içinde, şimdiye dek gelmiş olduğundan çok daha ileriye gidebilecek.

“Belki bu, Jüpiter kadar hoş olmayacak, belki de hiç benzemeyecek bile. Belki insanoğlu, Jüpiter’in yaşam formlarıyla kıyaslandığında çok sönük kalıyor. Ama burada söz konusu olan şey, insanın hayatı. Uğruna dövüştüğü, kendi başına meydana getirdiği bir şey. Kendi kendine çizmiş olduğu bir kader.

“Tam iyiye doğru giderken, kaderimizi, hakkında hiçbir şey bilmediğimiz, doğruluğundan emin olamadığımız bir başkasıyla değiştirme düşüncesinden nefret ediyorum, Fowler.”

“Bekleyeceğim,” dedi Fowler. “Ama sadece bir iki gün için. Sonra uyarmadı deme. Beni işimden alıkoyamazsın. Fikrimi değiştiremezsin.”

“Benim istediğim de bu zaten,” dedi Webster. Ayağa kalktı ve elini uzattı. “Anlaşmak mı demiştin?” diye sordu.

Ama Fowler’in elini sıkarken bile, bunun bir fayda sağlamayacağını biliyordu Webster. Juwain felsefesi olsun veya olmasın, insanlık bir hesaplaşmaya doğru gidiyordu. Juwain felsefesinin benimsenmesi halinde daha da kötü sonuçlar doğurabilecek bir hesaplaşma. Çünkü dönüşkenler, kaybedecekleri bir bahse girmezlerdi. Eğer bu, onların oynadığı bir oyun, insan ırkından kurtulmak için tasarladıkları bir olaysa, hiçbir ayrıntıyı es geçemezlerdi. Ertesi sabaha dek her erkek, her kadın ve her çocuk, dünyaya bir kaleydoskopla bakmayı bir şekilde başarabilmeliydi. Veya başka bir şeyle. Buna benzer daha kaç yol olduğunu Tanrı bilir ancak.

Fowler kapıyı kapayıp çıkıncaya kadar onu izlemeyi sürdürdü, sonra -pencerenin yanına gidip dışarı baktı. Kentin silueti üzerinde yeni bir ışık parıldamaya başlamıştı... daha önce orada olmayan bir ışık. Gecenin içinde rengarenk şekiller oluşturan bir ışık. Birisi bir kaleydoskopu çeviriyormuş gibi yanıp sönen bir ışık.

Webster, sımsıkı kapalı dudaklarla uzun uzun seyretti onu.

Böyle olacağını tahmin etmeliydi.

O anda aklına Joe gelmiş ve feci bir öfke; beynini çalkalamaya başlamıştı. Çünkü Joe’nun yaptığı şu son arama, üstü kapalı bir kıkırtıdan başka bir şey değildi; zor durumda kaldıktan ve bu konuda elinden bir şey gelmeyecek duruma düştükten sonra ne olup bittiğini anlayabilsin diye insanoğlunun dikkatini çekmek üzere yapılan bir hareket.

Hepsini öldürmeliydik, diye düşündü Webster ve daha o anda, böyle vahşi bir düşünceyi soğukkanlılıkla aklından geçirebilmiş olduğu için kendine şaştı. Aynı, tehlikeli bir

salgına yapar gibi, onları ezip yok etmeliydik.

Ama insanlar, hem genel hem de bireysel bir ilke olarak, şiddeti yasaklamışlardı. Yüz yirmi beş yıldır, bir grubun başka bir gruba şiddet uyguladığı görülmemiştir.

Joe aradığında, Juwain felsefesi masamın üstünde duruyordu. Tek yapmam gereken elimi uzatıp ona dokunmaktır, diye düşündü Webster.

Bu yeni düşüncenin etkisiyle kaskatı kesilmişti. Tek yapmam gereken elimi uzatıp ona dokunmaktır. Ben de aynen öyle yaptım zaten!

Telepatiden, tahmin yürütmekten daha öte bir şey bu. Joe onun kaleydoskopu alacağını biliyordu... biliyor olmalıydı. Öngörü... geleceği geriye sarma yeteneği. Bir saat kadar süren bir süreçti bu muhtemelen, ama o kadarı da yeter de artardı bile.

Joe -ve diğer dönüşkenler, doğal olarak Fowler'ı tanıyordu. O derin, telepatik akılları, bilmek isteyecekleri her şeyi onlara söylemiş olabilirdi. Ama bu başka bir şeydi, farklı bir şey.

Gözleri ışıktayken olduğu halde, pencerenin önünde dikilmeyi sürdürdü. Biliyordu ki, daha binlerce kişi, bu ışığı görüyordu. Görüyorlar ve o rahatsızlık verici ani darbeyi beyinlerinde hissediyorlardı.

Webster, kaşlarını çatarak, ışıkların yer değiştirişinin ne anlama geldiğini düşündü. Bu, insan beyninin belli bir kısmını psikolojik anlamda etki altına alan bir şey olsa gerek. Beynin daha önce hiç kullanılmamış bir bölümünü... beynin, uygun işlevini, insan gelişimi süreci içinde kendiliğinden edinecek olan bir bölümünü etki altına alan bir şey. Şu an ortaya çıkmak üzere zorlanmaya başlamış olan bir işlevi.

En sonunda, Juwain felsefesi! İnsanlığın yüzyıllardır elde etmeye çalıştığı bir şey, şimdi geçip gitmek üzereydi işte. İnsana, onsuz daha mutlu olabileceği bir vakitte sunulmuştu.

Fowler raporunda ne yazmıştı: Gerçeğe dayanan bir tarif veremeyeceğim çünkü söylemek istediğim şeyleri ifade etmemi sağlayacak sözcükler mevcut değil. Halen de değildi, tabii ki, ama onda, daha da iyi olan bir şey vardı... Halihazırda elinde bulunan sözcüklerin ardında yatan önemi ve büyüklüğü anlayabilecek bir dinleyici kitlesi. Onlara, Fowler'ın söylemesi gereken şeyin birazını da olsa kavrama olanağı verecek, yeni ortaya çıkmış bir duyuya sahip bir kitle.

Joe bunu bu şekilde planlamıştı. Bu ânı beklemişti. Juwain felsefesini insan ırkına karşı bir silah olarak kullanmıştı.

Çünkü insan, Juwain felsefesini kullanarak Jüpiter'e gidebilirdi. Mantık, bunun tam

aksini işaret etse de, o yine giderdi Jüpiter'e. Sonucun daha mı iyi, yoksa daha mı kötü olacağına bakmaksızın giderdi.

Fowler karşısında galip gelmenin tek yolu, Fowler'ın görmüş olduğu şeyleri tarif edemeyişinden, hissettiği şeyleri ifade edemeyişinden, getirmiş olduğu mesajı insanlara berrak bir şekilde iletemeyişinden faydalanmaktı. İnsan dilinin elverdiği sade kelimelerle tarif edilmeye çalışıldığında, bu mesaj bulanık ve belirsiz kalacak, insanlar başlangıçta buna inanmış gibi görünse de, daha sonra inançlarında bir sarsıntı olacak ve diğer iddialara kulak vermeye başlayacaklardı.

Ama bu şans çoktan yitirilmişti, çünkü kelimeler artık bulanık ve belirsiz olmayacaktı. İnsanlar, Jüpiter'in neye benzediğini en az Fowler'ın bildiği kadar açık ve canlı şekilde bilebilecekti.

İnsanlar Jüpiter'e gidecek, insan yaşamından başka bir yaşam içinde yerlerini alacaklardı.

Güneş Sistemi de, Jüpiter hariç tüm Güneş Sistemi, yeni bir dönüşken ırkının yönetimine terk edilecek, kendi istedikleri tarzda, oluşturmalarına boyun eğecekti. Ana ırkın uygarlığını nadiren izleyecek olan bir kültür.

Webster pencereden uzaklaşarak masasına döndü. Eğilip bir çekmece açtı ve elini bunun içine uzattı. Eli, günün birinde kullanacağı aklının ucundan geçmeyen bir şeyi kavramış halde geri çıktı... bir kalıntı, yıllar önce o çekmecenin içine atmış olduğu müzelik bir parça.

Silahın metal kısmını bir mendille parlattı, titreyen parmaklarla mekanizmasını test etti.

İşin kilit noktası Fowler'dı. Eğer Fowler ölürse...

Fowler ölürse ve Jüpiter'deki istasyonlar boşaltılıp terk edilirse, dönüşkenlerin planı tutmazdı. İnsan, Juwain felsefesine sahip olur ve yazgısını tekrardan kendi çizmeye başlardı. Centauri araştırma seferi, yıldızlara doğru yola çıkardı. Yaşam deneyleri Plüton gezegeni üzerinde devam ettirilirdi. İnsan, kendi kültürünün çizmiş olduğu yolda ilerlerdi.

Hem de şimdiye dek görülmemiş bir hızla. Hayal bile edilemeyecek bir hızla.

İki büyük adım. İnsani bir ilke doğrultusunda şiddetten vazgeçilmesi... Juwain felsefesinin getirdiği anlayış. İnsanın, her nereye gidiyorsa, çok daha hızlı yol almasını sağlayacak iki büyük olay.

Şiddetten vazgeçilmesi ve...

Webster, elinde simsıkı kavramış olduğu silaha baktı ve kafasının içinde uğulduyan rüzgarı duydu.

İki büyük adım... o ise, bunlardan birini çekip atmak üzereydi.

Yüz yirmi beş yıldır hiçbir insan diğeri öldürmemiştı... bin yılı aşkın süredir öldürmek, insan ilişkilerine şekil veren etkenlerden biri sayılmıyordu.

Bin yıllık bir barış ve tek bir ölüm, her şeyi berbat edebilirdi. Gecenin içinde gınlayan tek bir silah sesi, yapıyı tümnden yıkabilir, insanı, gerisingeri o ilkel düşünce tarzına fırlatabilirdi.

Webster öldürdü... ben neden yapamayayım ki? Sonuçta, öldürölmesi gereken birileri var. Webster doğru olanı yaptı, ama sadece bir kişiyi öldürmekle yetinmemeliydi. Onu neden astıklarını anlamıyorum; onun madalya alması gerekirdi. Dönüşkenlerle başlamalıyız. Her şeyin sorumlusu onlar.

İşte böyle konuşacaklardı.

Beynimde uğuldayan rüzgar işte bu, diye düşündü Webster.

Dışarıdaki garip renkli ışığın parıltısı, duvarlarda ve zeminde hayaletimsi, titrek yansımalar oluştıruyordu.

Fowler da görüyor bunu, diye düşündü Webster. Buna bakıyor, ki öyle olmasa bile, kaleydoskop hâlâ bende.

Silahı çekmeceye geri koydu ve kapıya doğru yürüdü.

ALTINCI ÖYKÜ ÜZERİNE NOTLAR

Efsanedeki diğer öykülerin kaynağına ilişkin herhangi bir şüphe ortaya çıkmışsa bile, burada olmadığı kesin. Burada, altıncı öyküde, Köpek tarzının anlatıma damgasını vurmuş olduğunu görüyoruz. Bu anlatım tarzında, tüm diğer Köpek efsanelerinde olduğu gibi, etik değerlere hassasiyetle yaklaşıp büyük önem veriliyor.

Diğer yandan, Tige'nin, insan ırkının gerçek yüzüne ilişkin en sağlam kanıtını bu öyküde bulmuş olması da dikkate değer. Bu bölümde, birbirinin aynısı olan bu öyküleri anlatanın, toplu halde bir ateşin başına oturarak, Cenova'da gömülmüş veya Jüpiter'e göçmüş olan İnsan'dan bahseden Köpekler olduğuna dair kanıt edindiğimizi belirtiyor Tige. Dediğine göre, bu öyküde, Köpekler'in devasa dünyalar üzerindeki ilk incelemelerine, bir hayvan kardeşliği yolunda ilk adımı atmalarına tanık oluyoruz.

Yine burada, İnsan'ın, kültür yolunda Köpeklerle birlikte ilerlerken yarı yolda onlardan kopan bir diğer ırk olduğuna dair kanıtlara rastladığımızı söylüyor Tige. İnsan'ı etkisi altına almış olan felaketin, bu öyküde tanımlananla aynı olup olmadığından emin olamayacağımızı iddia ediyor. Şu an elimizde bulunan öykünün, geride kalan yüzyıllar boyunca değiştirilmiş ve süslenmiş olan versiyon olduğunu da kabul ediyor. Ancak, bu öykünün, insan ırkının başına bir felaket geldiğinin sağlam ve önemli bir kanıtı olduğunu iddia etmekten de geri kalmıyor.

Tige'nin işaret ettiği kanıt kabullenmeyen Rover ise, hikayecinin bu öyküde, İnsan'ın oluşturmuş olduğuna benzer bir kültüre mantıklı bir açıklama getirdiğine inanıyor. En azından açık bir amaç ve belli bir denge olmaksızın, hiçbir kültürün varlığını sürdüremeyeceğine; bu öyküde anlatılmak istenen şeyin de bu olduğuna inanıyor Rover.

Bu öyküde İnsan'a, diğer öykülerde gözlemlenmeyen bir şefkatle yaklaşıyor. Burada İnsan, yalnız ve acınası olduğu kadar muhteşem de olan bir yaratığa dönüşüyor her nasılsa. Eninde sonunda yüce bir harekette bulunması ve kendi kendini feda etmesi sonucu tanrılık mertebesine yükselmesi, tamamen ona özgü davranışlar.

Kaldı ki, Ebenezer tarafından ona bahsedilen bu tanrılık, bu efsane üzerinde çalışma yürüten öğrenciler arasında şiddetli anlaşmazlıklara yol açan rahatsız edici çağrışımlar doğuruyor.

Bounce, "İnsan'ın Yarattığı Efsane" adlı kitabında şu soruyu soruyor: Eğer İnsan farklı bir yol izlemiş olsaydı, o da günün birinde, Köpek kadar büyük olamaz mıydı?

Bu, efsanenin pek çok okurunun artık kendi kendine sormayı bıraktığı bir sorudur muhtemelen.

HOBİLER

Tavşan, bir çalının arkasına doğru kaçtı ve küçük siyah köpek de hızla onun peşinden koştu, sonra durmak zorunda kaldı birden. Yolun ortasında, dişlerinin arasında tavşanın parçalanmış, kanlar içindeki vücudu bulunan bir kurt dikiliyordu.

Ebenezer hiç hareket etmeden öylece kalakaldı; kırmızı dilini sarkıtmış halde soluk alıp verişini duyuluyordu sadece; karşısındaki manzara nedeniyle biraz tiksiniş ve midesi bulanmıştı.

Ne de güzel bir tavşandı!

Ardındaki patikada ayak sesleri duyuldu ve çalının yanından vızıldayarak çıkagelen Gölge, Ebenezer'in hemen yanı başında kayarak durdu.

Kurt, bakışlarını köpekten, bu yeni gelen büyücü robota kaydırmış, sonra tekrar köpeğe dönmüştü. Vahşetin sarı ışığı, gözlerini yavaş yavaş terk ediyordu.

"Bunu yapmamalıydın, Kurt," dedi Ebenezer, uysalca. "Tavşan benim onun canını yakmayacağını biliyor ve sırf eğlencesine kaçıyordu. Ama senin yoluna çıktı ve sen de onu kaptın."

"Onunla konuşmanın yararı yok," diye ağzının kenarından tısladı Gölge. "Söylediklerinden tek kelime anlamıyor. Burada biraz daha durursan, seni de yutuverir."

"Yanımda sen varken yutmaz," dedi Ebenezer. "Hem beni tanıyor o. Geçen kışı hatırlıyor herhalde. Beslediğimiz sürünün içinde o da vardı."

Kurt, temkinli adımlarla, küçük köpekçikle arasında bir metreden az mesafe kalıncaya dek, onlara doğru yürüdü ağır ağır. Sonra, son derece yavaş ve dikkatli bir biçimde, tavşanı yere bıraktı ve cesedi burnuyla ileri itti.

Gölge, fısıltı sayılabilecek kadar alçak bir ses çıkardı. "Onu sana veriyor!"

"Biliyorum," dedi Ebenezer sakince. "Dedim ya, beni hatırlıyor. Kulaklarından biri donmuş olan buydu ve Jenkins onu iyileştirmişti."

Köpek, burnunu uzatmış halde, kuyruğunu sallayarak bir adım öne çıktı. Bunun üzerine kurt aniden irkildi, sonra çirkin başını eğip koklamaya başladı. Bir saniye için iki burun az daha birbirine sürtünecekti, ardından kurt birkaç adım geriledi.

"Haydi gidelim buradan," dedi Gölge telaşla. "Sen düş önüme, arkayı ben kollarım."

Bir şey deneyecek olursa...”

“Hiçbir şey denemeyecek,” diye sözünü kesti Ebenezer. “O bizim dostumuz. Tavşanın ölmesi onun suçu değil. Çünkü o, anlamıyor. Bu onun yaşam tarzı. Bir tavşan, onun için bir parça et yalnızca.”

Bir zamanlar; diye geçirdi aklından, bizim için olduğu gibi. İlk köpek, mağaranın ağzındaki ateşin başına gelip insanın yanına oturmadan önce... ve sonrasında da uzun süre olduğu gibi. Şimdi bile bir tavşan, bazen...”

Yavaşça, neredeyse özür dilercesine, kurt öne doğru yürüdü ve tavşanı tekrar ağzına aldı. Bunu yaptıktan sonra kuyruğunu kıpırdattı... tam olarak bir kuyruk sallama sayılmazdı bu, ama ona yakın bir şeydi.

Ebenezer, “Gördün mü!” diye bağıradursun, kurt gözden kaybolmuştu bile. Ağaçların arasında soluk gri bir leke bırakarak uzaklaşmıştı... tıpkı ormanda gezinen bir gölge gibi.

“Onu geri aldı,” dedi Gölge hiddetle. “Vay pis...”

“Ama onu bana vermişti,” dedi Ebenezer, zafer kazanmış bir edayla. “Geri aldı, çünkü böyle bir parçayı ziyan edemeyecek kadar açtı. Daha önce hiçbir kurdun yapmadığı bir şey yaptı. Bir an için, bir hayvandan daha öte bir varlık oldu.”

“Kızılderili safsatası bunlar, hah!” diye kesti attı Gölge.

Ebenezer başıyla reddetti. “Onu geri alırken utandı. Kuyruğunu salladığını sen de gördün. Bu hareketi, her şeyi anlamama yetti... açtı ve o ete ihtiyaç duyuyordu. Hatta benim duyduğumdan da fazla.”

Köpek, büyülü ormanın içlerine doğru uzun uzun baktı, kuruyup dökülen yaprakların kokusunu içine çekti; ciğerotunun, kurt pençesinin ve o narin gelincik çiçeğinin insanı sarhoş eden kokusunu, yeni yeni fışkıran yaprakların diri, keskin kokusunu, ilkbaharın gelişile beraber ağaçların gövdelerinden yayılan kokuyu.

“Belki bir gün...”

“Evet, biliyorum,” dedi Gölge. “Belki bir gün kurtlar da uygarlaşır. Tavşanlar, sincaplar ve tüm diğer yabanıl hayvanlar da. Onlar da, siz köpekler gibi etrafta aylak aylak gezinir...”

“Bizim yaptığımız gezinmek değil,” dedi Ebenezer ona. “Buna hayal kurmak demek daha doğru olur. İnsanlar eskiden hayal kurardı. Oturup birşeyler keşfetmek üzere kafa yorarlardı. Biz de böyle ortaya çıktık işte. Webster adında biri keşfetti bizi. Bizimle birlikte

vakit geçirdi. Gırtlaklarımız üzerinde birtakım değişiklikler yaptı, biz de bu sayede konuşmaya başladık. Gözlerimiz için lensler hazırladı ve böylece okuma yeteneği edindik. Sonra..."

"Yani insanlar, hayal kurdukları için bunca iyi şeyi akıl edebildiler," dedi Gölge, huysuzca.

İşte bu, diye düşündü Ebenezer, gerçeğin ta kendisi. Şu an pek fazla insan kalmadı geriye. Sadece kulelerinde pinekleyen ve neyle uğraştıklarını kimsenin bilmediği dönüşkenler ile halen Cenova'da yaşamakta olan gerçek insanların küçük, kolonisi var. Diğerleri, uzun zaman önce Jüpiter'e gitmişlerdi. Jüpiter'e gitmiş ve kendilerini insan olmayan bir şeye çevirmişlerdi.

Ebenezer, ağır adımlarla, kuyruğu sarkıtmış halde, patika boyunca salınarak ilerliyordu.

Tavşana yazık oldu, diye düşündü. Çok iyi bir tavşandı. Çok hızlı koşardı. Korkmazdı da aslında. Onu pek çok kereler kovalamıştı ve tavşan, onu elinden gelse de yakalamayacağını bilirdi.

Ama böyle düşünürken bile, Ebenezer kurdu suçlu bulamıyordu bir türlü. Bir kurt için, bir tavşan, sadece eğlence olsun diye kovalanacak bir şey değildi. Çünkü kurdun, ne onu besleyip ona süt verecek bakıcıları, ne de köpek bisküvisi yapmakta kullanacağı ekin tarlaları vardı.

"Şimdi yapmam gereken," diye söylendi ardı sıra gelmekte olan vicdansız Gölge, "Jenkins'e kaçtığını söylemek. Biliyorsun ki laf dinlemen gerekirdi."

Ebenezer yanıt vermedi ve yol boyunca yorgun argın yürümeye devam etti. Çünkü Gölge'nin söyledikleri doğruydı. Tavşan kovalamak yerine, Webster Malikanesi'de kalıp... o evdeki herkesin kulağına gelen şeylere; seslere, kokulara ve yakınlarda olan bir şeyin varlığına kulak kabartması gerekirdi. Duvarın bir yanında durup, diğer yanda olup biteni dinlemek gibi bir şeydi bu... yalnız bir farkla; Webster'ların evinde duyulan sesler zayıftı ve bazen de, sanki çok uzaklardan geliyordu. Çoğu zaman, anlaşılamayacak kadar uzaktan.

İçimdeki hayvan bu, diye düşündü Ebenezer. Bitlerini kaşıyan, kemik kemiren, ortalığı eşeleyen şu yaşlı köpek beni biç rahat bırakmayacak anlaşılan... dinlemem gereken anda beni tavşan peşine düşüren, çalışma odasının duvarlarındaki rafları dolduran eski kitapları okumam gerekirken beni ormanda gizlice gezinmeye iten şu içimdeki köpek.

Çok hızlı, dedi kendi kendine. Bu düzeye çok hızlı yükseldik. Çok hızlı yükselmemiz

gerekti.

İnsan'ın, çıkardığı homurtuları konuşmanın ilk adımlarına dönüştürmesi binlerce yılını almıştı. Ateşi keşfetmesi için binlerce yıl, ok ve yayı yapabilmesi için de yine binlerce yıl gerekmişti... toprağı ekip biçmesi için binlerce yıl, kendisi için inşa ettiği bir eve taşınmak üzere mağarayı terk etmesi için de binlerce yıl geçmesi gerekmişti.

Biz ise, konuşmayı öğrendikten sonra, bin yıldan daha kısa bir süre içinde kendi başımıza kaldık... tabii Jenkins sayılmazsa, kendi başımıza.

Orman seyrekleşmiş, geriye sadece, tepe boyunca dağınık şekilde serpilmiş olup, patikanın üzerinde aksayarak yürüyen ihtiyar adamları andıran dallı budaklı meşe ağaçları kalmıştı.

Ev, tepenin üstündeydi; bulunduğu yere kök salmış ve toprakla bütünleşmiş olan çapraşık bir yapı. Çevresindeki şeylerin; çimin, çiçeklerin ve ağaçların, göğün, rüzgarın ve havanın rengi; onun daha da eski görünmesine neden oluyordu. Onu ve etrafındaki araziye, tıpkı köpeklerin bugün sevdiği gibi seven insanlarca inşa edilmiş bir evdi. Geride kalan yüzyıllar üzerinde bir iz bırakmış efsanevi bir ailenin inşa ettiği, içinde yaşadığı ve öldüğü bir yer. Rüzgarın saçaklar arasında uğuldadığı fırtınalı gecelerde, çıtırdayan şöminenin önünde anlatılan öyküleri gölgelerini kullanarak canlandıran insanlar. Bruce Webster ile ilk köpeğin, Nathaniel'in öyküsü; Nathaniel'e nesilden nesile iletilmek üzere bir mesaj bırakan Grant adında bir adamın öyküsü; yıldızlara ulaşmaya çalışan bir diğer adamın ve çimenliğin üstündeki tekerlekli sandalyesine oturup onun dönmesini bekleyen yaşlı bir adamın öyküsü. Ayrıca, canavar dönüşkenler ile onların başında yıllarca nöbet tutan köpeklere dair daha başka bir sürü öykü.

Şimdi ise insanlar gitmiş ve geriye sadece ailenin adı kalmıştı; köpeklere gelince, onlar, Grant'ın Nathaniel'e tembihlemiş olduğu gibi yollarına devam ettiler.

İnsanmışsınız gibi, sanki köpekler insanmış gibi. Tam on yüzyıl boyunca nesilden nesile devredilen sözlerdi bunlar... ve en sonunda, vakit gelmişti artık.

İnsanlar gidince, eve köpekler yerleşmişti; dünyanın uzak köşelerinden, bir köpeğin ilk kez konuştuğu, yazılmış bir şeyi ilk kez okuduğu yere... çok eskiden, bir adamın, insan ve köpeğin elle patiyi birleştirerek çağlar boyunca sürdüreceği çift yönlü bir uygarlık düşlediği Webster Malikanesi'ne dönmüşlerdi.

"Elimizden gelenin en iyisini yaptık," dedi Ebenezer, neredeyse birisiyle konuşuyormuş gibi. "Hâlâ da yapıyoruz."

Tepenin öbür yanından, bir inek çanının tıngırtısı ve çılgınca havlamalar duyuldu.

Yavru köpekler, akşam vardiyasında sağılmak üzere inekleri getiriyordu.

Yüzyılların tozu çökmüştü ortama; oraya hiç de yabancı olmayan, neredeyse o mekanın bir parçası haline gelen gri, ağır bir toz... aradan geçen yıllar boyunca giderek ölen bir parça.

Jon Webster, odanın küfünü yarıp geçen tozun keskin kokusunu aldı, kafasının içinde bir şarkı misali mırıldanmakta olan sessizliği duydu. Düğmesi, çarkı ve yarım düzine kadraniyla, bulanık bir radyum ampulü, kapı aynasının üzerinde yanmaktaydı.

Evi kaplamış olan derin sessizliği bozmaktan çekinen Webster, zamanın yükü sanki onu ezmek üzere tavandan iniyormuş da gitgide üzerine geliyormuş gibi bir hisse kapıldığından, yarı korkmuş halde çıt çıkarmadan ilerledi. Orada olmayabileceğini bekliyormuş, orada olduğundan emin olmak için onu teninde hissetmesi gerekiyormuş gibi bir edayla parmağını uzatarak düğmeye dokundu.

Oradaydı. O ve çark ve kadrانlar, üzerlerindeki yegane ışıkla oradaydılar. Hepsi bu kadardı. Başka hiçbir şey yoktu. O küçük, sade mahzende başka hiçbir şey yoktu.

Tam da şu eski haritanın belirttiği gibi.

Jon Webster, düşünceli bir tavırla başını salladı: Böyle olacağını bilmeliydim. Harita doğruyu söylüyormuş. Harita hatırlıyormuş. Unutan ise bizdik... unutan veya hiç bilmemiş olan veya hiç umursamamış olan. Doğru yorumun sonuncusu olduğundan da neredeyse emindi. Gerçekten de hiç umursamamışlardı.

Kaldı ki, bu mahzenin varlığından pek az kişinin haberdar olması da olasıydı. Pek az kişi biliyordu burayı; çünkü böylesi daha iyiydi. Hiç kullanılmamış olmasının gizliliğiyle bir ilgisi yoklu. Belki de bir zamanlar...

Kapı aynasına doğru merakla baktı. Elini tekrar yavaşça uzatmaya yeltendi ama hemen sonra geri çekti. Yapmasam daha iyi, dedi kendi kendine, yapmasam daha iyi. Çünkü harita, mahzenin yapılma amacına, düşmanın işlevine ilişkin bir ipucu vermiyordu.

"Savunma," deniyordu haritada, hepsi bu.

Savunma! Tabii ya, bin yıl önce savunma diye bir şey söz konusuydu. Asla ihtiyaç duyulmayan, ama yine de, belirsizliğin yarattığı tehdide karşı olmazsa olmaz bir savunma. Çünkü o dönemde bile insanların kardeşliği zayıf bir olguydu; öyle ki, tek bir sözcük veya hareket bile onu ortadan kaldırmaya yeterdi. On yüzyıllık bir barış evresinden sonra bile, savaşın anısı capcanlıydı... Dünya Komitesi'nin aklını kurcalayan daimi bir ihtimal, atlatılması, gerektiği gibi karşılanması gereken bir şey.

Webster, kaskatı kesilmiş halde, tarihin, odanın içinde atmakta olan nabzına kulak

kabarttı. Seyrini tamamlayıp sona ermiş olan tarih. Gide gide, kendini sonunda bir çıkmaz sokakta bulan tarih... bir akıntının, aniden, birkaç yüz değersiz insan hayatından oluşan bir birikintiye dökülmesi ve sonrasında, insan çabaları ve başarılarını yutan bir girdabın kısılcığında kalmış durgun bir havuzun meydana gelmesi gibi.

Elini uzatıp duvara dayadı ve avcunun altındaki tozun kaygan soğukluğunu, pürüzlü sürtünüşünü hissetti.

İmparatorluğun temeli, diye düşündü. İmparatorluğun bodrum katı. Gururundan aldığı güçle çok yükseklerle erişen o muazzam yapının en temel taşı... eski zamanlarda, güneş sistemiyle ilgili meselelerin görüşüldüğü büyük bir bina; toprağa dayalı olmayan ama karşılıklı saygı ve hoşgörüyü dayanan düzenli insan ilişkilerini yönetme görevini üstlenmiş olan bir imparatorluk.

Çevresine, huzurlu bir yaşamın ve kazadan beladan uzak olmanın getirdiği psikolojik güveni veren insan hükümetinin tahtı. Çünkü insanlara, huzuru ve gürültüden patırtıdan uzak olma hissini; bu güveni vermek zorunluydu. O zamanın insanları işini şansa bırakmaz, hiçbir hususu görmezlikten gelmezdi. Zorlu yollardan geçerek o günlere gelmişlerdi ve çevrelerinde olan bitenin farkındaydılar.

Webster ağır hareketlerle arkasına döndü ve tozun üstünde bırakmış olduğu ayakizlerine baktı. İzleri gerisingeri takip ederek, mahzeni sessizce terk etti, devasa kapıyı ardından kapattı ve bu kapının ardındaki sırrı saklayan kilidi çevirdi.

Yeryüzüne çıkan basamakları tırmanırken, bir yandan da düşünüyordu: Şimdi artık kendi tarihimi yazabilirim. Notlarım tamamlandı sayılır ve ortaya nasıl bir eser çıkacağını da biliyorum. Son derece parlak ve ayrıntılı bir şey olacak ve günün birinde birisi onu okuyacak olursa, çok ilginç bulacak.

Ama kimsenin onu okumayacağını biliyordu. Kimse vaktini veya dikkatini bu işe harcamazdı.

Webster, uzun bir an için, evinin önündeki geniş mermer basamakların üstünde durup sokağa baktı. Şirin bir sokak, dedi içinden; iki yanı ağaçlarla kaplı olan caddesi, bakımı özenle yapılmış olan çiçeklikleri, sürekli işbaşında olan robotların cilalayıp parlatması sonucu pırıl pırıl görünen yaya yollarıyla, tüm Cenova'nın en şirin sokağı.

Sokakta yürüyen kimse yoktu ve bu hiç de garip bir durum sayılmazdı. Robotlar işlerini günün erken saatlerinde bitirmişti ve evde çok az kimse yaşıyordu.

Yüksek bir ağacın tepesinden, bir kuşun cıvıltısı duyuldu, güneş ve çiçeklerle ilgili bir şarkıydı bu; gırtlığı zorlarcasına, sınırsız bir keyifle söylenen neşeli bir şarkı.

Güneşin altında uyuklayan zarif bir sokak ve amacını kaybetmiş büyük, gururlu bir kent. Normalde, gülüp oynayan çocuklar, kolkola gezinen âşıklar ve güneşin altında şekerleme yapan ihtiyarlarla dolu olması gereken bir sokak ve bir kent, Dünya üzerindeki son kent, Dünya üzerindeki tek kent, normalde, gürültü ve koşturmacayla dolu olması gereken bir kent.

Bir kuş cıvıladı, bir adam basamakların üstünde durup etrafı seyretti ve laleler, sokak boyunca esmekte olan güzel kokulu, hafif meltemde mutlulukla sallandı.

Webster kapıya döndü, onu beceriksizce açtı, kapının eşiğine doğru yürüdü.

Oda sessiz ve kasvetliydi; süslü cam pencereleri ve yumuşak halılarıyla bir katedrali andırıyordu. Odanın ahşap kısımları, eskimişliğin yarattığı matlığa bürünmüştü; gümüş ve pirinçten yapılmış eşyalar ise ince uzun pencerelerden içeri süzülen ışığın altında bir an için parıldadı. Şöminenin üstünde, sade renkler kullanılarak yapılmış, kocaman bir tablo asılıydı... tepenin üstüne kurulmuş bir ev vardı tuvalde, oraya kök salmış ve toprağı inatla kavramış olan bir ev. Bacasından duman çıkıyordu; rüzgarın etkisiyle, fırtına bulutlarıyla kaplı bir göğe yayılan, ince bir duman.

Webster odayı baştanbaşa yürüdü, ama hiç ayak sesi duyulmadı. Halılar, diye düşündü, mekanın sessizliğini halılar koruyor. Randall buraya da el atmak istedi, ama ben buna izin veremezdim, vermediğime de memnunum. İnsan, eski olan bir şeye, ihtiyaç duyduğunda satılabileceğı bir şeye sahip çıkmalı; yazılmış bir vasiyet, bırakılmış bir miras ve verilmiş bir vaat olan şeye—

Masasına ulaştı, bir düğmeye basarak masanın üzerindeki lambayı yaktı. Yavaşça bir koltuğa yerleşti ve evrak çantasına uzandı. Elindeki evrak destesinin kapağını bir çırpıda geçti ve baş sayfadaki başlığa baktı: "Cenova Kenti'nin İşlevsel Gelişimi Üzerine Bir Çalışma. "

Cesur bir başlık. Oturaklı ve derin. Ayrıca, uzun bir çalışmanın ardından ortaya çıkmış bir şey. Yirmi yıllık bir çalışma. Tozlanmış eski kayıtları deşeleyerek geçen, okumak ve karşılaştırmakla, önceki araştırmacıların itibarına ve sözlerine değer biçmekle, gerçekleri incelemek, ayıklamak ve ortaya çıkarmakla, sadece kentin değil ama aynı zamanda kentte yaşamış olan insanların geçirdiğı süreci izlemekle geçen yirmi yıl. Herhangi bir kahramanı ilahlaştırmaktan veya efsaneler yaratmaktan uzak, sadece gerçekleri arayan bir çalışma. O gerçekler ki bulunmaları çok zordur.

Bir şey hışırdadı. Bir ayak sesi değildi bu, bir hışırtıydı, yakınlarda birinin olduğuna dair bir his. Webster koltuğunu çevirip etrafına bakındı. Masa lambasının aydınlattığı alanın hemen dışında bir robot duruyordu.

"Afedersiniz, efendim," dedi robot, "ama size söylemem gerekiyordu. Bayan Sara Denizkıyısı'nda bekliyor."

Webster hafifçe irkilmişti. "Demek Bayan Sara burada! Buraya gelmeyeli çok uzun zaman olmuştu."

"Öyle, efendim," dedi robot. "Kapıdan içeri girdiğinde, eski günler geldi gözümün önüne efendim."

"Bana haber verdiğin için teşekkür ederim, Oscar," dedi Webster. "Hemen gidiyorum. Unutmadan, bize biraz içki getirirsin, değil mi?"

"O kendi içkisini getirmiş zaten, efendim," dedi Oscar. "Bay Ballentree'nin hazırlamış olduğu bir şey."

"Ballentree mi!" diye bir çığlık kopardı Webster. "Umarım o içkiler zehirli değildir."

"Bayan Sara'yı dikkatle izledim," dedi Oscar ona, "o içkiden içti ve hâlâ sapasağlam."

Webster koltuğundan kalktı, odayı arşınladı ve giriş holüne gitti. Daha kapıyı açar açmaz, kıyıya vuran dalgaların sesini duymuştu. Ufuk boyunca düz beyaz bir çizgi gibi uzanan kumsalın sıcak kumları üzerinde yansıyan ışık, gözlerini kamaştırdı. Güneşin altında, köpüklü dalgaların beyazlığı ile taçlanan masmavi okyanus, önünde uzanıyordu.

O, gözlerini güneşin yakıcı ışınlarına alıştırmaya çalışarak yürürken, kumlar ayaklarının altında eziliyordu.

Palmiye ağaçlarının altındaki bezden yapılmış rengarenk sandalyelerden birinde oturmakta olan Sara'yı gördü, oturduğu sandalyenin yanında ise oldukça zarif, hanımlara yakışır bir testi duruyordu.

Havada bir tuz kokusu vardı ve suyun üstünden kıyıya doğru esmekte olan rüzgar, sımsıcak havayı biraz olsun serinletiyordu.

Onun geldiğini duyan kadın, ayağa kalkıp ellerini öne doğru uzatarak beklemeye başladı. Bunun üzerine adam da hızlandı ve o elleri yakalayarak kadına baktı.

"Hiç yaşlanmamışsın," dedi Webster. "Aynı ilk gördüğüm günkü kadar güzelsin."

Kadın, berrak gözlerle gülümsedi ona. "Sen de öyle, Jon. Şakakların biraz kırışmış. Biraz daha yakışıklı olmuşsun. Hepsi o kadar."

Adam güldü. "Neredeyse altmış yaşına geldim, Sara. Çaktırmadan yaşıyorum."

"Sana bir şey getirdim," dedi Sara. "Ballantree'nin son şaheserlerinden birkaç

örnek. Seni bir anda gençleştiriverecek.”

Webster homurdandı. “Ballantree Cenova nüfusunun yarısını öldürdü mü, merak ediyorum; hele şu ürettiği içkileri tattıktan sonra.”

“Ama bu seferki gerçekten harika.”

Bu doğruydı. Boğazdan aşağı tatlı tatlı akıyordu; insanı kendinden geçiren, madeni bir tadı olan tuhaf bir içkiydi.

Webster, Sara’nınkinin yanına bir sandalye daha çekip oturdu ve kadına baktı.

“Burası çok güzel bir yer,” dedi Sara. “Randall yaptı burayı, değil mi?”

Webster başını salladı. “Hiçbir sirk bu denli eğlenceli olamazdı. Bir keresinde bir sopayla başına vurup onu bayıltmam bile gerekmişti. Bir de şu robotları yok mu! Onlar, Randall’dan daha da çılgındı.”

“Ama çok güzel şeyler yapıyor o. Quentin için bir Mars odası yapmış ki, tek kelimeyle dünyadışı—

“Biliyorum,” dedi Webster. “Buraya da bir derin-uzay odası yapmayı tasarlamıştı. Oturup sakın kafayla düşünmek için son derece ideal olacağını söylüyordu. O odayı yapmasına izin vermeyince bana çok bozulmuştu.”

Webster, okyanusun üstündeki mavi sise bakarak, sağ başparmağıyla, sol elinin üstünü kaşıdı. Sara da öne eğildi ve o parmağı tutup çekti. “Siğillerin hâlâ duruyor,” dedi kadın.

Adam sırtıttı. “Evet. Onları aldırabilirdim, ama bu işe hiç vakit ayıramadım. Sanırım çok meşguldüm. Artık benim bir parçam oldular.”

Kadın adamın parmağını serbest bıraktı, Webster da dalgın bir halde siğillerini kaşımaya devam etti.

“Sanırım gerçekten çok meşguldün,” dedi kadın. “Uzun zamandır ortalıkta görünmüyordun. Kitap nasıl gidiyor?”

“Yazılmaya hazır,” dedi Webster. “Bölümlerin özetini çıkarıyorum şu sıralar. Bugün de son bir şeyi kontrol ettim. Emin olmak lazım, bilirsin. Eski Güneş Sistemi Yönetim Binası’nın altındaki bir bölme. Bir çeşit savunma kontrol odası. Bir kolu itiyorsun ve sonra...”

“Sonra ne?”

“Bilmiyorum,” dedi Webster. “Sanırım hâlâ çalışıyor. Aslında üzerinde biraz

uğraşmalıydım, ama bunu yapacak cesareti bir türlü bulamadım. Son yirmi yıldır, daha fazlasıyla boğuşamayacak kadar çok toza gömüldüm zaten.”

“Cesaretin kırılmış gibi konuşuyorsun, Jon Yorulmuş gibi. Oysa yorulmamalısın. Yorulmanı gerektirecek bir şey yok. Devam etmelisin. Bir içki daha ister misin?”

Webster başıyla reddetti. “Hayır, Sara, sağol. Sanırım pek havamda değilim. Korkuyorum, Sara... korkuyorum.”

“Korkuyor musun?”

“Şu oda,” dedi Webster. “Hayal gibi. Hayali bir uzaklık izlenimi veren aynalar. Havaya tuz serpen pervaneler, dalgaları harekete geçiren pompalar. Sentetik bir güneş. Eğer güneşten hoşlanmadıysam, tek yapmam gereken bir kolu kaldırmak ve aydedenin keyfini çıkarmak.”

“Hayal,” dedi Sara.

“Aynen öyle,” dedi Webster. “Elimizdeki tek şey bu. Gerçek bir çalışma, gerçek bir meslek yok. Hiçbir şeyin emrinde çalışmıyor, hiçbir yere gitmiyoruz. Yirmi yıl boyunca çalıştım ve şimdi bir kitap yazacağım ve kimse onu okumayacak. Yapmaları gereken tek şey, onu okumaya biraz vakit ayırmak, ama bunu yapmayacaklar. Umursamayacaklar bile. Yapmaları gereken tek şey gelip benden kitabın bir kopyasını istemek olacak... kaldı ki, bunu yapmak istemeseler bile, birisinin kitabımı okuyacak olması beni o kadar sevindirecek ki, kitabı kendi ellerimle götüreceğim onlara. Ama kimse okumayacak. Yazılmış olan tüm kitaplar gibi, raflardaki yerini alacak benimki de. Peki sonuçta elime ne geçecek? Bekle... sana bunu söyleyeceğim. Yirmi yıl süren bir çalışma, yirmi yıl boyunca kendi kendimi kandırmak, yirmi yıllık çılgınlık.”

“Biliyorum,” dedi Sara, yumuşak bir tavırla. “Biliyorum, Jon. Son üç resim...”

Webster aceleyle başını kaldırdı. “Ama, Sara...”

Kadın başını salladı. “Hayır, Jon. Onlarla kimse ilgilenmedi. Eski moda buldular. Natüralist tarz tutmuyor artık. Bu aralar izlenimcilik revaçta. Sade resimler...”

“Çok zenginiz,” dedi Webster. “Çok varlıklıyız. Her şey bize kaldı... her şey ve aynı zamanda hiçbir şey. İnsanlık Jüpiter’e göçtüğünde, geride kalan az miktarda kimse Dünya’yı miras aldı ve Dünya, onlara çok büyük geldi. Onunla başa çıkamadılar. Onu yönetemediler. Onu ele geçirdiklerini sandılar, ama asıl ele geçirilen, kendileriydi. Daha önce olup bitmiş olan şeylerin egemenliği altında, korkmuş ve ele geçirilmiş olarak yaşayanlar, onlardı.”

Kadın elini uzatıp adamın koluna dokundu.

“Zavallı Jon,” dedi.

“Bu gerçekten kaçamayız,” dedi adam. “Günün birinde, bazılarımızın gerçekte yüzleşmesi ve her şeye silbaştan... tırnaklarıyla kazıyarak başlaması gerekecek.”

“Ben...”

“Evet, söyle, Sara.”

“Buraya sana veda etmeye gelmiştim.”

“Veda mı?”

“Uykuya dalmayı düşünüyorum.”

Webster birden ayağa fırladı, dehşete kapılmış bir hali vardı. “Yoo, hayır, Sara!”

Kadın bir kahkaha koyverdi, ama yapmacık bir kahkahaydı bu. “Neden sen de benimle gelmiyorsun, Jon? Birkaç yüzyılcık. Belki uyandığımızda her şey çok farklı olur.”

“Kimse tablolarını almak istemiyor da ondan, değil mi? Sadece o yüzden...”

“Senin az önce bahsetmiş olduğun şey yüzünden. Hayal, Jon. Bunu biliyorum, hissediyorum, ama kafamda canlandıramıyorum bir türlü.” “Ama Uyku da bir hayal.”

“Biliyorum. Ama uyurken, onun hayal olduğunu düşünmüyorsun ki. Gerçek olduğunu zannediyorsun. Seni kısıtlayan hiçbir şey olmuyor, bu iş için özellikle planlanmış korkular dışında herhangi bir korku da duymuyorsun. Doğal bir şey bu, Jon... yaşamın kendisinden bile daha doğal. Tapınak’a gittim ve orada bana her şeyi açıkladılar.”

“Ne zaman uyanacaksın peki?”

“Seni uyarlıyorlar. Hangi dönemde uyanırsan uyan, o dönemin yaşam şartlarına adapte ediliyorsun. Sanki ta başından beri oraya aitmişsin gibi. Hem belki Böylesi daha iyidir. Kim bilir? Böylesi daha iyi olabilir.”

“Olamaz,” dedi Jon, sertçe. “Birisi bu konuda bir şey yapana dek olamaz. Ayrıca, saklanmak için Uyku’ya sığınan bir halk, kendi kendini yönetemez.”

Kadın sandalyesinde geriye doğru sıçradı ve Webster, utandığını hissetti aniden.

“Kusura bakma, Sara. Seni kastetmemiştim. Sözüm kişisel değildi. Hepimizi, bütün olarak kastettim.”

Palmiyeler yapraklarını hışırdatarak, huysuzca sallandı. Gelgit sonucu oluşan küçük su birikintileri, güneşin altında parılıyordu.

“Seni caydırmaya çalışmayacağım,” dedi Webster. “Sen kararını vermişsin, istediğin şeyin ne olduğunu sen daha iyi bilirsin.”

insan ırkı eskiden böyle değildi, diye düşündü Webster. Bin yıl önce, insanlar böyle bir şey üzerine tartışırlardı hiç şüphesiz. Ama Juwainizm bu ufak çaplı tartışmaların hepsine son verdi. Daha başka birçok, şeye yaptığı gibi.

“Hep düşünmüşümdür,” dedi Sara, uysalca, “beraber kalabilmiş olsaydık...”

Adam sabırsızlığını belli eden bir hareket yaptı eliyle. “Bu, kaybettiğimiz şeylerden, insanlığın elinden kaçırdığı şeylerden yalnızca biri. Bir düşün, o kadar çok şey yitirdik ki. Aile bağları ve iş gücü, çalışmak ve amaç.”

Onunla tam yüz yüze gelecek şekilde kadına doğru döndü. “Eğer geri dönmek istersen, Sara...”

Kadın başını olumsuz yönde salladı. “İşe yaramaz, Jon. Çok uzun zaman oldu.”

Adam başıyla onayladı. Bunu yadsımanın anlamı yoktu.

Kadın kalktı ve elini uzattı. “Bir gün sen de Uyku’ya dalmak istersen, benim günümü öğrenmeye bak. Hemen benimkinin yanında bir yer ayırmalarını sağlayacağım.”

“Bunu yapacağımı hiç sanmıyorum,” dedi kadına.

“Pekala, madem öyle. Elveda, Jon.”

“Bir saniye, Sara. Oğlumuz hakkında tek kelime etmedin daha. Eskiden onu sık sık görüyordum, fakat...”

Kadın coşkulu bir kahkaha attı. “Tom artık neredeyse yetişkin bir adam oldu, Jon. En garibi de bu. O...”

“Onu uzun zamandır görmüyorum,” dedi Webster bir kez daha.

“Hiç şaşmamalı. Kente pek nadir geliyor. Bu, onun hobisi. Sanırım senden kaptığı bir şey. Bir bakıma, Öncülük. Bu başka nasıl ifade edilir, bilmiyorum.”

“Yani yeni bir araştırma demek istiyorsun. Sıradışı bir şey.”

“Doğru, sıradışı bir şey, ama araştırma değil. Alıp başını ormanlara dalıyor ve orada kendi başına yaşıyor. O ve birkaç arkadaşı. Bir torba tuz, bir yay ve oklar... Evet, çok tuhaf, değil mi?” diye tekrarladı Sara, “ama o, bu durumdan çok memnun. Böyle yaşamının ona birşeyler öğrettiğini iddia ediyor. Ayrıca, oldukça da sağlıklı görünüyor. Tıpkı bir kurt gibi. Güçlü ve dimdik, bir de gözlerindeki o ifade.”

Kadın arkasını döndü ve uzaklaştı.

"Seni kapıya kadar geçireyim," dedi Webster.

Kadın başını salladı. "Hayır. Bunu yapmasan daha iyi."

"Hey, testini unuttun."

"Sende kalsın, Jon. Gittiğim yerde ona ihtiyacım olmayacak."

Webster plastik "düşünme başlığı"nı taktı ve masasının üstünde duran yazıcının düğmesine bastı.

Bölüm Yirmi altı, diye düşündü; yazıcı da birtakım tıkırtı ve çağılırlar çıkararak "Bölüm XXVI" yazdı.

Webster bir an için, bilgileri toparlayarak, düşüneceği şeylerin ana hatlarını belirleyerek, zihnini temizledi, sonra tekrar başladı. Yazıcı, her zamanki seslerini çıkardıktan sonra, sabit bir vızıltıyla, düşünceleri yazıya aktarmaya koyuldu:

Makineler, yine robotlar tarafından işletilerek, öteden beri ürettikleri şeyleri üretmeye devam etti.

Robotlar da, çalışmanın hakları ve aynı zamanda ödevleri olduğunun bilinci içinde, yapmak üzere üretildikleri şeyleri yapmayı sürdürdü.

Makineler ve robotlar, sanki etrafta ondan faydalanacak insan varmış gibi, topu topu beş bin kişi değil de milyonlarca kişi varmış gibi, servet üretmeye devam ettiler.

Geride kalmayı tercih etmiş veya geride bırakılmış olan o beş bin kişi ise, kendisini birdenbire, bir zamanlar milyonlarca insanı barındırmış olan bir dünyanın efendisi olarak, sadece birkaç ay önce milyonlarca insanın ihtiyacını karşılamış olan zenginlik ve hizmetlerin biricik sahibi olarak bulmuştu.

Hükümet yoktu, hükümete gerek de yoktu, çünkü hükümetin engellemek zorunda olduğu tüm suçları ve kötü davranışları, bu beş bin kişinin aniden üzerine konmuş olduğu zenginlik de bir o kadar etkili biçimde engelliyordu. İsteddiği bir şeyi, hırsızlıkla suçlanma korkusu olmadan alabilecek kişi, pek tabii ki çalma ihtiyacı duymazdı. Dünyanın tümü, istenmedik ölçüde büyük bir gayrimenkul görevi görürken, hiç kimse komşusuyla gayrimenkul üzerine mücadeleye girişmezdi. Mülkiyet hakları kavramı, etrafta herkese fazlasıyla yetecek kadar mal mülk olduğu için, neredeyse bir gecede anlamını yitirmişti.

Şiddet içeren suçlar, insan toplumunun gündeminden kaldırılalı çok uzun zaman oluyordu ve mülkiyet haklarının ihtilaf konusu olmaktan çıktığı bir noktada, ekonomik baskılar da ortadan kalkmış, sonuçta, hükümete gerek kalmamıştı. Ticari ilişkiler

başladığından beri süregelen gümrük ve uygunluk gibi hususlardan kaynaklanan engelleyici unsurların çoğu da gereğini yitirmişti. İnsanların, istedikleri şeyi almak için izin istemek zorunda olmadığı bir dünyada kambiyo dan bahsedilemeyeceğinden, para denen şeye de gerek kalmamıştı.

Ekonomik baskının ortadan kalkmasıyla, sosyal baskılar da azalmıştı. Juwian-öncesi dünyada ticari bir nitelik göstermiş olan geleneklere ve standartlara uyma gereği duyulmuyordu artık.

Yüzyıllardır konumunu kaybetmekte olan din sonunda tamamen yok oldu. O döneme dek geçim sağlama telaşına ve korunma endişesine yol açan ekonomik etkenler ile gelenekler tarafından bir arada tutulmuş olan aile kurumu dağıldı. Birlikte yaşamak, erkekler ve kadınların inisiyatifine kalmıştı. Ne de olsa, artık onları buna zorlayacak ekonomik bir gerekçe veya ayrı yaşamamaları gerektiğini telkin edecek herhangi bir toplumsal güç söz konusu değildi.

Webster düşünmeyi bırakıp zihnini temizlerken, makine de hafifçe mırıldadı. Webster ellerini kaldırıp başlığı çıkardı, taslağın son paragrafını bir kez daha okudu.

İşte burada, diye düşündü, her şeyin kökü burada. Aileler bir arada kalabilmiş olsaydı Sara ve ben bir arada kalabilmiş olsaydık.

Elinin üstündeki siğilleri kaşırken, bir yandan da düşünüyordu: Acaba Tom, benim soyadımı mı kullanıyor, onunkini mi? Genellikle annelerinin adını alırlar. Hatırlıyorum da, annem değiştirmemi söyleyene kadar ben de öyle yapmıştım. Bunun babamı memnun edeceğini, kendisinin ise aldırmayacağını söylemişti annem. Babamın, ismiyle gurur duyduğunu, benimse onun tek çocuğu olduğumu söylemişti. Annemin ise benden başka çocukları vardı.

Keşke bir arada kalabilseydik. O zaman, uğruna yaşamaya değecek bir şeyimiz olurdu. Beraber yaşamayı becerebilseydik, Sara bugün Uyku'ya dalmaz, kafasında bir "rüya başlığıyla, bir sıvı tankının üzerinde duyuları geçici olarak dondurulmuş halde yatmak zorunda kalmazdı.

Ne tür bir rüya seçti acaba... nasıl bir uydurma yaşam seçti? Bunu ona sormak istedim, ama cesaret edemedim. Sonuçta bu. sorulabilecek bir şey değil.

Başlığı bir kez daha eline alıp kafasına yerleştirdi, düşünceleri aklında tekrardan sıraya dizdi:

İnsanlar sersemlemişti. Ama bu durum, uzun sürmedi. İnsanlar denedi. Ama bu durum da uzun sürmedi.

Çünkü beş bin kişi, yabancı bir vücut edinip daha iyi bir yaşama kavuşmak için Jüpiter'e gitmiş olan milyonlarca insanın geride bıraktığı işi devam ettiremedi. Çünkü o beş bin kişide, ne yetenek ne hayal gücü ne de şevk vardı.

Ayrıca psikolojik etkenler de söz konusuydu. Örneğin, gelenek olgusunun, geride kalan insanların beyinlerine bir ağırlık gibi çöken psikolojik etkisi. İnsanları kendilerine ve başkalarına karşı dürüst davranmaya iten, onları yapmak istedikleri şeylerin ümitsizliğini görmeye zorlayan Juwainizm'in psikolojik etkisi. Juwainizm'de kör bir cesarete yer yoktu. Diğer yandan, bu beş bin kişinin en çok ihtiyaç duyduğu şey de, böyle boş, delicesine bir cesaretti.

Yaptıkları, daha önceleri yapılmış olan şeylerle kıyaslandığında yetersiz kalıyordu ve sonunda, milyonlarca insanın paylaştığı o yüce rüyanın, beş bin kişinin gerçekleştirmeye kalkışamayacağı kadar büyük bir şey olduğunun farkına vardılar.

Yine de hayat güzeldi. Hem neden endişe etsinlerdi? Besinleri, giysileri ve barınakları, arkadaşlıkları, lüks birer hayatları ve eğlence olanakları vardı... daha başka ne isteyebilirlerdi ki?

İnsanlar denemeyi bıraktı. Keyfine baktı. İnsan başarısı hiçliğe, insan yaşamı da duygusuz bir cennete dönüştü.

Webster başlığı tekrar çıkardı, sonra uzanıp yazıcının düğmesini kapattı.

Eğer birisi bunu bir kez olsun okuyabilirse, amacıma ulaştım demektir, diye düşündü. Birisi bunu okuyabilir ve anlayabilirse. Birisi, insan yaşamının nereye doğru gitmekte olduğunu fark edebilirse.

Bunu onlara ben de pekala söyleyebilirim. Dışarı çıkıp tek tek yakalarına yapışabilir ve aklımdakileri söyleyene dek onları bırakmayabilirim. Beni anlarlar, çünkü Juwainizm anlamalarını sağlayacaktır. Ama söylediklerimi dikkate almazlar. Daha sonra bir ara incelemek üzere onları beyinlerinin arkasında bir yerlere tıktırırlar ve geri çıkarıp gözden geçirmek zahmetine de asla girmezler.

Aptalca işlerle uğraşmaya devam edecek, çoktan unutulmuş olan çalışma kavramından boşalan yere yerleştirdikleri anlamsız alışkanlıkları sürdüreceklerdir. Komşularının evlerini yeni baştan dizayn etmek üzere izin almak için etrafta dolaşıp ona buna yalvaran Randall ve onun maskara robotları. Hiç durmadan yeni alkol karışımları elde etmeye uğraşan ve bu uğurda saatler harcayan Ballentree. Bir de, yirmi yılını tek bir kentin tarihini eşelemekle geçiren John Webster var tabii.

Kapıdan gelen hafif bir gıcırtı Webster'in o yöne bakmasına neden oldu. Bir robot

sessizce odaya girmişti.

“Evet, ne var, Oscar?”

Robot durdu; akşam karanlığının çökmekte olduğu odanın yarı aydınlığı içinde, donuk bir görüntü çiziyordu.

“Yemek hazır, efendim. Size bildirmeye gelmiştim...”

“Tamamdır,” dedi Webster. “Bu arada şömineyi de yakiver, Oscar.”

“Şömine çoktan yakıldı, efendim.”

Oscar azametli adımlarla odayı arşınladı ve şöminenin yanına gelip eğildi. Ateşi körüklerken alevler ellerini aydınlatıyordu.

Alevlerin odunları sarmasını koltuğuna yayılmış halde seyreden Webster, şömineden gelen belli belirsiz bir ısıklık sesini ve hemen ardından da ilk çıtırtıyı duydu.

“Çok güzel bir şey, efendim,” dedi Oscar. “Senin de mi hoşuna gidiyor?”

“Hem de çok.”

“Aile hatıraları,” dedi Webster, ciddi bir sesle. “Seni yapan demirci ustasını hatırlatıyor da ondan seviyorsun.”

“Öyle mi düşünüyorsunuz, efendim?”

“Hayır, Oscar, şaka yapıyordum. Tarihi hatalarız, sen ve ben. Bugünlerde şömine kullanan pek kimse kalmadı. Çünkü şöminelere ihtiyaç yok. Yine de, onları özel kılan bir şey var, temiz ve teselli verici bir şey.”

Askılığın üzerinde duran, şöminenin ateşinin aydınlattığı tabloya baktı. Oscar bu bakışı yakalamıştı.

“Bayan Sara için üzgünüm, efendim.”

Webster başını salladı. “Hayır, Oscar, kendi istediği şeyi yapıyor o. Bir yaşamı noktalayıp bir diğerine başlamak gibi bir şey bu. Orada, Tapınak’ta uzanıp yıllarca uyuyacak, sonra yeni bir hayata başlayacak. O hayat da, Oscar, mutlu bir hayat olacak. Çünkü o, amacına, planladığı şeye ulaşmış olacak.”

Bu odada geçen eski günleri hatırladı.

“Şu resmi o yapmıştı, Oscar,” dedi. “Bu iş için uzun süre uğraşmıştı; çünkü anlatmak istediği şeyi resme yansıtmaya büyük özen gösteriyordu. Bana gülmüş ve resimde benim de yer aldığımı söylemişti.”

“Sizi göremiyorum, efendim,” dedi Oscar.

“Haklısın. Resimde yokum. Ama belki de varımdır. Belki de bana ait bir parça vardır orada. Kim olduğuma ve nereden geldiğime dair bir parça. Resimdeki ev, Oscar, Kuzey Amerika’daki Webster Malikanesi. Ben de bir Webster’ım. Ama o evden... ve o evi yapan adamdan çok uzaktayım.”

“Kuzey Amerika buraya pek uzak sayılmaz, efendim.”

“Evet, uzak değil,” dedi ona Webster. “Mesafe yönünden uzak değil. Ama başka yönlerden uzak.”

Ateşin sıcaklığının odanın içine süzülüp kendisine dokunduğunu hissetti.

Uzak. Çok uzaktı... Hem de ters yönde.

Robot, halının üzerinde hafif sesler çıkararak, yavaşça uzaklaştı ve odayı terk etti.

Uzun süre çalışmış, anlatmak istediği şeyi yansıtmaya özen göstermişti.

Peki neydi bu şey? Kadına bunu hiç sormamış, o da hiç söylememişti. Webster, hatırladığı kadarıyla, kadının üzerinde durduğu şeyin, rüzgarın dövdüğü dumanın göğe süzülüş şekli ve evin, çevresindeki ağaç ve çimle bütünleşmiş halde, toprağa sımsıkı sarılıp fırtınaya nasıl göğüs gerdiği olduğunu sanmıştı hep.

Ama başka bir şey de söz konusu olabilirdi. Daha da simgesel bir şey. Evi, onu yapmış olan adamlar ve benzerleriyle eşanlamlı hale getiren bir şey.

Kalkıp resme doğru yürüdü, başını geri yatırmış halde ateşin önünde durarak resme dikkatle baktı. Fırça darbeleri oradaydı ve resim, uygun uzaklıktan bakıldığında görüldüğünden daha az resme benziyordu. Buradan bakılınca o, teknikle ilgili bir şeydi artık. Bir hayalin canlanmasını sağlayan temel fırça darbeleri ve gölgelemeler.

Güvenlik. Evin kuvvetli ve kendinden emin duruşundan kaynaklanan güvenlik duygusu. Bir de, toprağın bir parçası olmasından kaynaklanan sağlamlık hissi. Sertlik, inatçılık ve belli bir ruh solgunluğu.

Vizörün ışığını eve doğru çevirmiş halde, resmin taslağını dikkatle çıkararak, ağır ağır boyayarak, çoğunlukla oturup hiçbir şey yapmadan seyretmekle yetinerek, günler boyunca çalışmıştı. Dediğine göre köpekler ve robotlar vardı, ama onları resme dahil etmemişti, çünkü tek göstermek istediği, evin kendisiydi. Açık arazide ayakta kalabilmiş olan tek tük evden biri. Yüzlerce yıllık ihmal sonucu, diğer evler yıkılmış, toprağı tekrar doğa anaya bırakmışlardı.

Ancak bu evde köpekler ve robotlar vardı. Bir büyük ve birçok da küçük robot olduğunu söylüyordu.

Webster kadının dediklerine aldırmamıştı... o zamanlar çok meşguldü.

Dönüp tekrar masasına yöneldi.

Biraz düşünöldüğünde insana garip geliyordu bu durum. Birlikte yaşayan robotlar köpekler. Bir zamanlar bir Webster, köpeklerle ilgilenmiş, kendi kültür yollarını çizmekte onlara yardımcı olmayı, insan ve köpeğin paylaştığı çifte bir uygarlık yaratmayı denemişti.

Kesit kesit anılar geliyordu aklına... yıllar süresince Webster Malikanesi'nin görüp geçirdiği efsanelerin yarı hatırlanan, ufak parçaları. Aileye ta başından beri hizmet etmiş olan, Jenkins adında bir robot vardı. Evin ön kısmındaki çimlerin üzerinde tekerlekli sandalyesine oturmuş halde, gözlerini yıldızlara dikip, asla gelmeyecek olan bir oğulun yolunu gözleyen yaşlı bir adam vardı. Evin üstüne çökmüş olan lanet vardı bir de; dünyayı Juwain felsefesinden mahrum etmenin getirdiği bir lanet.

Odanın bir köşesine atılmış olan vizör, çok nadiren kullanılan, neredeyse unutulmuş bir mobilya parçasıydı artık. Kullanılmasına gerek de yoktu. Çünkü dünyanın geri kalanı, burada, Cenova kentindeydi zaten.

Webster kalktı, vizöre doğru yürüdü, aletin yanına gelince durdu ve düşünmeye başladı. Tuş ayarları el kitabında olsa gerekti. İyi de, el kitabı neredeydi? Büyük olasılıkla masasının gözlerinden birindeydi.

Masaya geri dönüp çekmeceleri kurcalamaya başladı. Heyecanlanmıştı, kemik arayan bir teriyer köpeği gibi, çılgınca eşeliyordu ortalığı.

Yaşlı robot, Jenkins, madeni parmaklarıyla madeni çenesini ovaladı. Derin düşüncelere daldığı zamanlar hep yaptığı bir şeydi bu; insan ırkıyla olan uzun birlikteliği sırasında kaptığı, anlamsız, sinir bozucu bir hareket.

Önünde, yerde oturmakta olan küçük siyah köpeğe yöneldi gözleri tekrar.

"Demek kurt dostça davrandı," dedi Jenkins. "Tavşanı size sundu."

Ebenezer heyecandan kıpır kıpırdı. "Geçen kış beslediklerimizden biriydi. Hani şu evin yakınlarına gelen, yemek vermeye çalıştığımız sürü."

"Onu yine görsen, tanıyabilir misin?" Ebenezer başını salladı. "Kokusunu aldım bir kere," dedi. "Onu hatırlarım."

Gölge, ayaklarını yerde sürüdü. "Bak, Jenkins, ona en azından bir tokat atmayacak mısın? Dinliyordu ve aniden kaçtı. Tavşan peşinde koşmak onun üstüne vazife değil..."

Jenkins sertçe konuştu. "Tokat yemesi gereken biri varsa, o da sensin, Gölge. Tutumundan dolayı. Sen Ebenezer'le eşleştirildin, onun bir parçası gibi olmalısın. Sen başlı başına bir birey değilsin. Sen, Ebenezer'in ellerisin sadece. Eğer elleri olsaydı, sana ihtiyacı olmazdı. Sen onun ne nasihatçisi ne de vicdanısın. Yalnızca ellerisin. Bunu aklından çıkarma."

Gölge, ayaklarını isyankarca sürüdü. "Çekip gideceğim buradan," dedi.

"Vahşi robotlara katılacaksın, sanırım," dedi Jenkins.

Gölge başıyla onayladı. "Beni aralarında görmek onları sevindirir. Onlar birşeyler yapmaya çalışıyor. Tek bir robotun yardımına bile gereksinimleri var."

"Seni hurdaya ayıracaklardır," dedi ona Jenkins, acı bir dille. "Eğitimin yok, onlardan biri olmanı sağlayacak yeteneklerin yok."

Ebenezer'e döndü Jenkins.

"Elimizde başka robotlar var."

Ebenezer isteksizce başını salladı. "Gölge iyidir. Ben onunla idare edebilirim. Birbirimizi tanıyoruz ne de olsa. O beni tembellikten kurtarıyor, aktif olmamı sağlıyor."

"Pekala," dedi Jenkins. "Siz ikiniz birlikte takılmaya devam edin öyleyse. Ancak, bir kez daha tavşan kovalayacak olur da o kurtla karşılaşırsan, Ebenezer, onu yetiştirmeye, bizlere alıştırmaya çalış."

Batan güneşin son ışıkları pencerelerden içeri süzülüyor, eski odayı, bir ilkbahar akşamının sıcaklığıyla dolduruyordu.

Jenkins bir koltuğa sessizce oturmuş, dışarıdan gelen seslere kulak veriyordu... inek çığıraklarının çınlaması, yavru köpeklerin havlamaları, ateş için odun kesen bir baltanın tok sesinin yankılanması.

Zavallı küçük, diye düşündü Jenkins. Dinlemesi gerektiği sırada, tavşan peşine düşmek için sinsice sıvıştı. Çok uzağa... ve çok hızlı bir şekilde kaçtı. Gözümü onlardan ayırmamalıyım. Yoldan çıkmalarını engellemeliyim Sonbahar geldiğinde çalışmayı bir iki haftalığına kesecek ve bir dizi tilki avı düzenleyeceğiz. Bu, onlar için büyük bir armağan olacak.

Kaldı ki tilki avı düzenlenmeyecek, tavşan kovalanmayacak bir gün de gelecek... köpekler her şeyi evcilleştirmeyi başardığında, tüm yabanıl hayvanlar düşünen, konuşan, çalışan canlılar haline geldiğinde. Çılgın ve aynı zamanda da uzak bir düş bu... ama, diye düşündü Jenkins, insanoğlunun kurtuluş olduğu düşlerin bazısından daha çılgın ve daha

uzak değil.

Hatta, insanların düşlerinden daha iyi bir bakıma, çünkü bunlarda, insan ırkının planladığı insafsızlıktan eser yok, insan ırkının makinemsi gaddarlığını hedeflemiyor bunlar.

Yeni bir uygarlık, yeni bir kültür, yeni bir düşünce tarzı. Belki biraz gizemli ve fazla hayalci, ama insanlar daha mı az hayalciydi sanki? İnsanların vaktiyle değersiz görüp bir kenara attığı, bilimsel temelden yoksun, su katılmamış birer hurafe gözüyle baktığı gizemlerin dünyasına dalmak.

Geceleri ortaya çıkan şeyler. Evin çevresinde sinsice dolaşan, bunu hissederek uykusundan uyanan köpeklerin huysuzlanıp gırlamasına neden olan, ancak sabahleyin karın üzerinde hiç iz bırakmamış olduğu görülen şeyler. Biri öldüğünde köpekler ulur.

Köpekler biliyor. Onlara konuşmaları için dil, görmeleri için lens verilmeden çok önceleri de biliyorlardı. Onlar bu yolu, insanların yaptığı kadar hızlı kat edemediler... çünkü onlar ahlaksız ve şüpheli değildi. Duydukları ve sezdikleri şeylere inanırlardı. Arzularına kapılıp da batıl inancı bir düşünce şekli olarak, görülmeyene karşı bir kalkan olarak benimsemedi onlar.

Jenkins tekrardan masanın yanına gitti, bir kalem aldı .ye önündeki not defterinin üzerine eğildi. O bastırdıkça, kalem keskin gıcırtilar çıkarıyordu.

Kurtların dostluğu, diye düşüncelere daldı Jenkins, çok işimize yarayacak. Mükemmel birer rehber olurlar bize. Köpeklerden bile daha iyi. Daha dayanıklı, daha hızlı ve daha usta. Nehrin karşı kıyısında robotları gözleme görevini köpeklerden devralabilirler. Bir gözleri de dönüşkenlerin kaleleri üzerinde olur.

Jenkins, caymışçasına başını salladı. Bugünlerde kimseye güvenemeyiz. Robotlar iyi görünüyor. Ara sıra sorun çıkarsalar da, şimdiye dek hep dostça davrandılar ve bize yardımları dokundu. Aslında, çok iyi komşuluk ediyorlar bize. Ama ileride ne olacağı asla bilinmez. Birtakım makineler yapıyorlar bu aralar.

Dönüşkenler şimdiye dek. kimseyi rahatsız etmedi, zaten onları görmek oldukça güç. Ama onların da gözlenmesi gerek. Ne gibi bir şeytanlık düşündüklerini bilemeyiz. İnsanlara yaptıklarını unutmadık henüz. Juwainizm konusunda oynadıkları o pis oyun, tam da insan ırkını felakete sürükleyeceği bir sırada onu insanlara vermeleri, unutulacak şeyler değil.

İnsanlar. Onlar bizim için tanrı gibiydi, şimdi ise ortadan kayboldular. Bizi kendi halimize bıraktılar. Cenova'da birkaç tane var tabii, ama onlardan zarar gelmez, bizimle

bir alıp verecekleri yok.

Alacakaranlıkta öylece oturup, bir zamanlar insanlara yaptığı içki servislerini, onların hizmetinde koşuşturmasını, Webster'ların bu duvarlar arasında yaşayıp öldüğü günleri düşündü.

Şimdiyse... köpeklerin baş bakıcısı olmuştu. Neşeli ve zeki, küçük kurnaz şeytanların babası... ve çok sıkı çalışıyordu.

Hafifçe çalan bir zil, Jenkins'in, oturduğu yerde sıçramasına neden oldu. Zil tekrar çaldı ve televizörün ekranında yeşil bir ışık belirdi. Jenkins ayağa kalkmış, inanmaz gözlerle, bu parıldayan ışığa bakıyordu.

Birisi arıyordu!

Neredeyse bin yıl sonra arayan birisi!

Sendeleyerek ilerledi ve koltuğa yığıldı, vizörün koluna beceriksizce uzanıp onu yavaşça kaldırdı.

Karşısındaki duvar kayboldu ve kendini, masasının önünde duran bir adamla yüz yüze buldu. Adamın arkasında, bir şöminenin alevleri, boyalı camlı ve gösterişli pencereleri olan bir odayı aydınlatmaktaydı.

"Sen Jenkins'sin," dedi adam; yüzünde, Jenkins'in istemsiz bir çığlık koyvermesine sebep olan bir şey vardı.

"Siz... siz..."

"Ben Jon Webster'ım," dedi adam.

Metalik bünyesinin içinde kaynamaya başlayan ve pek de robotlara özgü olmayan duygulardan dolayı korkuya kapılan Jenkins, ellerini televizörün tepesine dayamış halde, oturduğu yerde kaskatı kesildi.

"Sizi nerede olsa tanırım," dedi Jenkins. "Onların özellikleri var sizde. Sizin aileden olan birini hemen ayırt ederim. Bunu anlamaya yetecek kadar uzun süre çalıştım yanınızda. İçki servisi yaptım... ve..."

"Evet, biliyorum," dedi Webster. "Senin ismin de bizimkiyle beraber anıldı hep. Seni tanıyoruz."

"Cenova'da mısın, Jon?" Sonra Jenkins birden hatırladı. "Yani, efendim, demek istemiştim."

"Buna gerek yok," dedi Webster. "Jon demeni tercih ederim. Ayrıca, evet,

Cenova'dayım. Fakat seni görmek istiyorum. Bu mümkün mü acaba?"

"Buraya mı gelmeyi düşünüyorsunuz?"

Webster başıyla onayladı.

"Ama burası köpek kaynıyor, efendim."

Webster sırttı. "Konuşan köpekler mi?" diye sordu.

"Evet," dedi Jenkins, "sizi görmekten mutluluk duyacaklardır. Aileniz hakkında her şeyi biliyorlar. Geceleri uyumadan önce birbirlerine eski günlere dair hikayeler anlatıyorlar ve... ve..."

"Ne oldu, Jenkins?"

"Sizi görmek beni de çok sevindirecek, efendim. Burada o kadar yalnızım ki!"

Tanrı dönmüştü.

Bu düşünce, karanlığa sığınmış halde ilerlemekte olan Ebenezer'i ürpertiyordu. Jenkins burada olduğumu öğrenirse, diye geçirdi içinden, derim i yüzer, hakkıdır da. Jenkins onu yalnız bırakmamızı söylemişti, en azından, bir süre için.

Ebenezer, tüylü patilerinin üstünde sessizce emekledi ve burnunu çalışma odasına doğru uzatıp havayı kokladı. Kapı açıktı... ama olabilecek en dar anlamda!

Karnının üstünde sürünürken bir yandan da kulak kabartıyordu, ama etrafta çıt çıkmıyordu. Bir koku vardı yalnızca; sırtındaki tüylerin hızla, neredeyse dayanılmaz bir zevkle kıvrınmasına sebep olan yabancı ve keskin bir koku.

Omzunun üstünden acele bir bakış fırlattı, ama arkasında hiç hareket yoktu. Jenkins yemek salonundaydı; köpekler nasıl davranmaları gerektiğini tembihlemekle meşguldü ve Gölge de, robotlara mahsus işlerden biriyle ilgilenmek üzere bir yere gitmişti.

Ebenezer burnuyla kapıyı sessizce, büyük bir dikkatle itti ve kapı biraz aralandı. Bir dürtüş daha ve kapı artık yarı açıktı.

Adam, uzun bacaklarını üst üste atmış ve ellerini karnının üstünde kavuşturmuş halde, şöminenin önündeki bir koltuğa rahatça kurulmuştu.

Ebenezer yere daha da yapışarak sürünmeye devam ededursun, istemsiz, hıçkırıgımsı bir ses çıktı boğazından.

Bu sesi duyan Jon Webster irkilmmişti.

“Kim var orada?” diye sordu.

Ebenezer olduğu yerde donup kalmıştı, kalbinin vücudunu şiddetle sarsarak attığını hissediyordu.

“Kim var orada?” diye bir kez daha sordu Webster ve sonra köpeği gördü.

Tekrar ağzını açtığında, sesi daha yumuşaktı. “İçeri gel, dostum. Haydi, gel.”

Ebenezer yerinden kıpırdamamıştı.

Webster parmaklarını ona doğru uzatıp şıklattı. “Sana zarar vermem. Gel içeri. Diğerleri nerede?”

Ebenezer doğrulmaya, ilerlemeye çalıştı ama kemikleri lastik gibi olmuş, kanı ise sanki sulanmıştı. Üstelik adam da, geniş adımlarla ona doğru yürümeye başlamıştı.

Adamın kendisine doğru eğildiğini gördü, vücudunun altında onun güçlü ellerini hissetti ve kaldırıldığını anladı. Az önce almış olduğu koku ise -tanrıya ait olan o çok etkili koku- şimdi daha da kuvvetlice dolduruyordu burnunu.

Adam, kürk yerine garip bir dokuyla kaplanmış olan elleriyle onu sımsıkı kavramış ve alçak sesle bir şarkı tutturmıştı... şarkıyı söylemiyor, sadece mırıldanıyordu ve bu durum, köpeğin kendini rahat hissetmesini sağlamıştı.

“Demek beni görmeye geldin,” dedi Jon Webster. “Diğerlerinin yanından gizlice kaıp beni görmeye geldin.”

Ebenezer takatsizce başını salladı. “Umarım bana kızmamışsındır. Jenkins’e söylemeyeceksin, değil mi?”

Webster ona güvence verdi. “Hayır, Jenkins’e söylemeyeceğim. ”

Adam oturmuş ve Ebenezer de onun kucağına yerleşip suratını incelemeye koyulmuştu... çizgileri şöminedeki alevlerin ışığı altında daha da derinleşen, güçlü bir surattı bu.

Webster köpeğin başını pışpışlamış, Ebenezer de, mutluluğunu ifade eden köpeksi bir ses çıkarmıştı.

“Eve dönmek gibi bir şey bu,” dedi Webster, ama bunu köpeğe söylememişti. “Çok uzun zamandır uzaktaymış da eve yeni dönmüşsün gibi bir şey. O kadar uzun süreliğine ayrı kalmışsın ki, evi tanımakta güçlük çekiyor, mobilyaları, binanın planını hatırlayamıyorsun. Ama bu evin eski ve tanıdık bir yer olduğunu hissedip geri döndüğün için mutlu oluyorsun.”

Ebenezer, adamın kucağını kastederek "Burayı seviyorum," demiş, ama adam bunu yanlış anlamıştı.

"Tabii ki seveceksin," dedi. "Burası benim olduğu kadar senin de evin. Hatta aslına bakarsan daha çok senin evin, çünkü sen burada kaldın ve ben burayı unutmuşken sen bu evle ilgilendin." Ebenezer'in başını tekrar pırpışladı ve köpeğin kulaklarını kaşıdı.

"Adın ne?" diye sordu.

"Ebenezer. "

"Ne işle uğraşıyorsun?"

"Dinliyorum."

"Dinliyor musun?"

"Tabii ya, bu benim işim. Koblileri dinliyorum."

"Peki duyabiliyor musun onları?"

"Bazen. Bu işte pek başarılı değilim. Aklım tavşan kovalamaya gidiyor ve işime gereken dikkati gösteremiyorum."

"Bu dediğin kobliler ne tür sesler çıkarıyor?" "Farklı sesler. Bazen yürüyor ve bazen de oraya buraya çarpıyorlar. Ara sıra da konuşuyorlar. Ancak düşünmeleri, çok daha sık oluyor." "Bak, Ebenezer, ben etrafta kobli falan göremiyorum."

"Onlar burada değil," dedi Ebenezer. "En azından bu dünyada değiller."

"Anladığımı sanmıyorum."

"Büyük bir ev varmış gibi," dedi Ebenezer.

"Pek çok odası olan büyük bir ev. Odaların arasında da kapılar var. Bu odaların birindeysen, diğer odalardakilerin sesini duyabiliyor, ama onlara ulaşamıyorsun."

"Pekala ulaşabilirsin," dedi Webster. "Tek yapman gereken, kapıyı açıp öbür yana geçmek."

"Kapıyı açamıyorsun ki," dedi Ebenezer. "Orada bir kapı olduğunu bilmiyorsun bile. İçinde bulunduğun odanın, evdeki tek oda olduğunu düşünüyorsun. Kapının varlığından haberdar olsan bile onu açamazsın."

"Boyutlardan söz ediyorsun sanırım." Ebenezer endişeli bir şekilde alnını kırıştırdı. "Söylediğin o sözün ne anlama geldiğini bilmiyorum. Boyutlar. Jenkins bize, az önce sana söylediğim şekilde anlatmıştı olayı. Buranın gerçek bir ev, odaların aslında gerçek odalar

olmadığını ve sesini duyduğumuz şeylerin de muhtemelen bize benzemediğini söylemişti.”

Webster kendi kendine onayladı. Yapılması gereken de buydu zaten. Çok zorlamamak lazımdı. Yavaş yavaş oturacaktı her şey. Onların kafasını böyle gösterişli isimlerle karıştırmanın gereği yoktu. Bırak önce fikri kapsınlar, daha açık ve bilimsel terminoloji sonra nasıl olsa katılırdı. Büyük ihtimalle bu, uydurma bir terminoloji olacaktı. Daha şimdiden, kafadan atma bir isim kullanılmıştı bile. Kobliler... duvarların ardındaki, duyulabilen ama tarif edilemeyen şeyler... bitişik odada gezinenler.

Kobliler.

Eğer dikkat etmezsen kobliler gelip seni götürür—

İnsanlar olsa böyle söylerdi. Anlaşılmaz, görünmez, sınınamaz, incelenemez bir şey. Tamam işte, orada değildi. Böyle bir şey yoktu ki zaten. O bir hayalet, bir öcü, bir kobliydi.

Kobliler seni alıp götürecek...

Böylesi daha basit, daha rahattı. Korkmak? Korkacaktın elbet, ama gece olunca bunu unutacaktın. Hem seni rahatsız da etmeyecek, başına bela olmayacaktı. Güçlü bir irade ortaya koyup onun senden uzak durmasını dilemek yeterdi. Ona bir hayalet, bir öcü diyebilir ve gülüp geçebilirsin... ama sadece gündüzleri.

Webster'ın çenesine sıcak, ıslak bir dil sürtündü ve Ebenezer, sevinçle kıpırdandı.

“Seni sevdim,” dedi Ebenezer. “Jenkins beni böyle kucaklamamıştı hiç. Hiç kimse kucaklamamıştı.”

“Jenkins meşgul biri,” dedi Webster.

“Öyle,” diye katıldı Ebenezer. “Bir kitaba birşeyler yazıyor sürekli. Biz köpeklerin dinlerken duyduğumuz şeyler ve yapmamız gereken şeyler.”

“Webster’lar hakkında bir şey duydun mu hiç?” diye sordu adam.

“Tabii. Onlar hakkında her şeyi biliyoruz. Sen bir Webster’sın. Onlardan geriye kimse kalmadığını sanıyorduk.”

“Evet, kaldı,” dedi Webster. “Onlardan biri buradaydı hep. Jenkins de bir Webster.”

“Bunu bize hiç söylememişti.”

“Söylenmezdi.”

Ateş sönmeye yüz tutmuş ve oda karanlığa gömülmüştü. Son alevlerin çırpınışı, duvarları ve zemini titrek ışıklarla süslüyordu.

Başka bir şey daha vardı. Belli belirsiz bir hışırtı ve sanki konuşan duvarların kendisiymiş gibi duyulan zayıf fısıltılar. Köklü anılar ve yaşamlar barındıran eski bir ev. İki bin yıllık bir geçmişe dek uzanan yaşamlar. Ayakta kalmak üzere inşa edilmişti ve kalmıştı da. Yuva görevi görmek üzere inşa edilmişti ve hâlâ da bir yuvaydı... kollarını birinin etrafına saran ve kendinden saydığı o birini sıcacık bağrına basan sağlam bir yer.

Beyninde ayak sesleri çınılıyordu... çok eskilerden gelen, yüzyıllar önce tamamen susturulmuş olan ayak sesleri. Yürüyen, Webster'lardı. Jon'dan önce bu evde yürümüş olan, doğdukları günden ölüm anlarına dek Jenkins'in hizmet ettiği kişiler.

Tarih. Tarih vardı bu evde. Perdeleri dalgalandırıyor, yerde geziniyor, köşelerde oturuyor, duvarlardan onları gözlüyordu. İnsanın iliklerinde ve kürek kemiklerinde hissedebileceği, yaşayan bir tarih... gecenin içinden çıkıp gelen, çoktan ölmüş olan gözlerin çarpıcı etkisi.

Bir diğer Webster, hah! Pek de öyleye benzemiyor. De ğersiz biri. Soyumuzun işi çoktan bitti. Bizim zamanımızdaki gibi değil artık. Ailenin son temsilcisi bu.

Jon Webster silkindi. "Hayır, sonuncu değil," dedi. "Benim bir oğlum var."

Eh. bu pek bir şey değıştirmez. Bir oğlu olduğunu söylüyor. Bu bir şey ifade etmez ki...

Webster koltuktan kalktı. Ebenezer kucağından kayıp düşmüştü.

"Bu doğru değil," diye bağırdı Webster. "Benim oğlum..."

Sonra tekrar yerine oturdu.

Oğlu, yayını ve oklarını almış, ormanda oyunlar oynuyor, gönöl eğlendiriyordu.

Sara, yüz yıllık bir rüya âlemine dalmak için o tepeyi tırmanmadan önce, oğullarının bir hobi olduğunu söylemişti.

Bir hobiydi bu, iş değil. Bir yaşam şekli değil. Gereklilik değil.

Yalnızca bir hobi.

Yapma bir şey. Başlangıcı ve sonu olmayan bir şey. İnsanın her an bırakabileceği ve bırakıldığını da kimsenin fark etmeyeceği bir şey.

Farklı içkiler için farklı reçeteler hazırlamak gibi.

Kimsenin ilgi göstermediği resimler yapmak gibi.

Yanında bir grup çılgın robotla etrafta dolaşıp, insanlara, evlerini yeni baştan

dekore etmenize izin vermeleri için yalvarmak gibi.

Kimsenin umursamadığı bir tarihi yazmak gibi.

Eline ok ve yay alıp, kızılderiliyi, mağara adamını veya öncüyü oynamak gibi.

Yaşamdan yorulup hayal peşine düşmüş olan erkek ve kadınlara, yüzyıllar öncesinin rüyalarını sunmak gibi.

Adam, gözlerinin önünde yayılan hiçliğe; yarına ve bir sonraki güne dönüşen bu korkunç hiçliğe bakar halde, öylece oturup kalmıştı koltuğunda.

Dalgınlıkla ellerini birleştirmiş, sağ başparmağıyla sol elinin üstünü kaşımaya başlamıştı.

Ebenezer, sönük alevlerin aydınlatmakta zorlandığı karanlığın içinden çıkıp geldi ve ön patilerini adamın dizine koyup gözlerini onun yüzüne dikti.

"Elini mi incittin?" diye sordu.

"Ha?"

"Elini mi incittin? Kaşıyorsun da."

Webster hafifçe güldü. "Hayır, siğillerimi kaşıyordum sadece." Onları köpeğe gösterdi.

"Vay be, siğiller!" dedi Ebenezer. "Onları istemiyorsun, değil mi?"

"Hayır," derken tereddüt etmişti Webster. "Hayır, sanırım istemiyorum. Ama onları aldırmaya üşendim hep."

Ebenezer burnunu uzatıp Webster'ın elinin üstüne sürttü ve kokladı.

"İşte halloldu," diye belirtti zafer kazanmışçasına.

"Ne halloldu?"

"Siğillerine baksana," diye önerdi Ebenezer.

Ateşe bir odun düştü ve Webster elini kaldırıp alevlerin ışığında ona baktı.

Siğiller kaybolmuştu. Teni pürüzsüz ve temizdi.

Jenkins karanlığın içinde durup sessizliğe, evi gölgelere, yarı unutulmuş ayak seslerine, çok eskiden söylenmiş sözlere, duvarlarda mırıldayan ve perdeleri havalandıran dillere terk eden o sakin, uyku dolu sessizliğe kulak kabarttı.

Tek bir düşünce bile, geceyi gündüze çevirebilirdi; gözlerindeki lenslerde yapacağı

tek bir ayar, bu oyunu oynamak için yeterliydi, ama bu yaşlı robot, görüşünü değıştirmedii. Çünkü o, evi bu şekliyle seviyordu; düşüncelere dalma saatiydi bu, şimdiki zamanın gidip yerine geçmişin geldiğı ve yaşadığı o değerli zaman dilimi.

Diğerleri uyumuştı, ama Jenkins uyumuyordu. Çünkü robotlar asla uyumazdı. İki bin yıllık bir uyanıklıktı onunki, habersiz geçen tek bir anla bile bölünmemiş, yirmi yüzyıllık bir süreç.

Uzun bir süre, diye düşündü Jenkins. Bir robot için bile fazla uzun bir süre. Çünkü daha insanlar Jüpiter'e gitmeden önce eskiyen robotların çoğı kullanım dışı bırakılmış, yeni modellere yol açmak için ölüme gönderilmişti. Bu yeni modeller ki, insana daha çok benziyorlardı, eskilerine oranla daha pratiktiler ve görünüşleri de daha güzeldi, dilleri daha akıcı, metal beyinlerinin yanıtlama yetisi daha hızlıydı.

Yine de Jenkins kalmıştı, çünkü o, eski ve sadık bir hizmetkardı; çünkü o olmaksızın, Webster Malikanesi "yuva" kimliğini koruyamazdı.

"Beni hep sevdiler," dedi Jenkins kendi kendine. Bu üç kelime onda derin bir teselli uyandırmıştı... hem de teselli bulacak çok az şeyin olduğu bir dünyada, lider olan bir uşağın, tekrardan uşak olma arzusuyla yanıp tutuştuğı bir dünyada.

Pencerenin önünde durup avlunun ötesine, tepe boyunca uzanan, karanlığa bürünmüş küme küme meşe ağaçlarına baktı. Karanlık. Tek bir ışık bile göze çarpmıyordu. Ancak bir zamanlar ışıklar vardı. Nehrin karşı yakasında uzanan geniş arazide dostça parıldayan pencereler.

Ama artık insanlar gitmiş ve etrafta hiç ışık kalmamıştı. Robotların ışığa ihtiyacı yoktu, çünkü onlar karanlıkta görebilirdi; kendisi böyle yapmayı tercih etmemiş olsa, Jenkins'in de görebileceğı gibi.

Şimdi ise dönmüştü insanoğlu, tek bir insan. Dönmüştü, ama büyük olasılıkla kalmayacaktı. İkinci kattaki gösterişli yatak odasında birkaç gece geçirecek, sonra Cenova'ya geri dönecekti. Çoktan unutulmuş olan topraklar üzerinde gezinecek, nehrin öte yakasına bakacak ve çalışma odasının duvarlarına dizilmiş olan kitapları inceleyecek, sonra kalkıp gidecekti.

Jenkins pencereden çekildi. Gidip nasıl olduğuna bir bakayım, diye düşündü. Bir ihtiyacı olup olmadığını kontrol etmeliyim. Belki ona bir içki götürürüm, ama korkarım ki bütün viskimiz bozuldu. Bin yıl iyi bir şişe viskinin bozulması için fazlasıyla yeterli bir süre.

Odayı arşınlarken sıcacık bir huzur doldurdu içini; mutlu bir teriyer köpeğı gibi verilen emirlerin peşinde koştuğı o eski günlerin içten huzuru.

Merdivenlere doğru yürürken küçük bir şarkı mırıldanmaya başladı.

İçeri bir göz atacaktı, eğer Jon Webster uyuyorsa, oradan ayrılacaktı; ama eğer uyanıksa, "Halinizden memnun musunuz, efendim? Bir isteğiniz var mı? Sıcak bir içki, mesela?" diyecekti.

Basamakları ikişer ikişer çıkmaya başlamıştı.

Yeniden bir Webster'a hizmet ediyordu çünkü.

Jon Webster, yastıkları sırtına destek yapmış halde yatağında uzanıyordu. Yatak sert ve rahatsız, oda ise bunaltıcı ve havasızdı... şırıldayan bir nehrin kıyısındaki çimlerin üstüne serilip yapma bir gökyüzündeki yapma yıldızları izleyebildiği, Cenova'daki yatağı gibi değildi. Oradayken, insan yaşamından daha uzun bir süre boyunca hiç durmadan çiçek açabilen yapma leylakların yapma kokusunu içine çekebiliyordu. Buradaysa, gizli bir şelalenin çağıltısını veya ateşböceklerinin çırpınısını duymak mümkün değildi... sadece işe yarar bir yatak ve oda vardı.

Webster, ellerini, uyluklarını kaplayan battaniyenin üzerine uzatıp parmaklarını bükerken, bir yandan da düşünüyordu.

Ebenezer siğillere şöyle bir dokunmuş ve siğiller kaybolmuştu. Kaldı ki bu hareket tesadüfen değil, bilinçli olarak yapılmıştı. Olanlar mucize değil, hissi bir gücün ürünüydü. Çünkü mucizeler bazen gerçekleşemezdi, oysa Ebenezer kendinden çok emindi.

Muhtemelen, duvarın ardındaki odadan toplanan bir gücü bu, Ebenezer'in dinlediği şu koblilerden alınan bir güç.

İlaç ya da ameliyat değil, sadece kendinden emin bir bilgi, çok özel bir bilgi içeren bir tedavi gücüydü.

Eski karanlık çağlarda belli kişiler siğilleri yok etme gücüne sahip olmayı dilemiş, bu gücü bir kaç kuruşa satın almış ya da başka bir şeyle takas etmiş ya da başka birtakım işler çevirip elde etmiş olsa gerekti... O günden bu yana, kimi zaman siğiller yok olabiliyordu.

Acaba bu garip adamlar da koblileri mi dinlemişlerdi?

Kapı hafifçe aralandı ve Webster yattığı yerde aniden doğruldu.

Karanlıkta bir ses duyuldu: "Rahat mısınız, efendim? Bir isteğiniz var mı?"

"Jenkins?" diye sordu Webster.

"Evet, efendim," dedi Jenkins.

Karanlık şekil, kapıdan içeri girdi yavaşça.

“Evet, istediğim bir şey var,” dedi Webster. “Seninle konuşmak istiyorum.”

Yatağın yanı başında duran karanlık ve madeni şekle baktı.

“Köpekler hakkında,” dedi Webster.

“Çok sıkı çalışıyorlar,” dedi Jenkins. “Bu da zorlarına gidiyor. Çünkü kimseleri yok, görüyorsunuz ya. Hiç kimseleri yok.”

“Sen varsın ya.”

Jenkins başını salladı. “Ama ben onlara yetmiyorum, anlarsınız işte. Ben sadece... sadece bir çeşit nasihatçiyim onlar için. Onların asıl istediği, insanlar. İçlerindeki insan ihtiyacı giderek büyüyor. Binlerce yıl boyunca insan ve köpek birlikte yaşadı. İnsan ve köpek, birlikte avlandı. Sürünün başını beraberce bekleyen, yine insan ve köpek olmuştu. Düşmanlarına karşı beraberce dövüştüler. İnsan uyurken köpek nöbet tuttu ve insan, köpeği birşeyler yiyebilsin diye son parça yemeğini de bölerek, kendisi aç kalmayı göze aldı.”

Webster başıyla onayladı. “Evet, sanırım hep böyle oldu.”

“Her gece yatmadan önce,” dedi Jenkins, “insanlar hakkında konuşuyorlar. Toplu halde oturuyorlar ve içlerindeki yaşlılardan biri nesilden nesile devrettikleri şu öykülerden birini anlatıyor ve onlar da oturdukları yerde hayallere dalıyor, umut ediyorlar.”

“İyi de bu gidiş nereye? Ne yapmaya çalışıyorlar? Herhangi bir planları var mı?”

“Ben bir tane keşfettim,” dedi Jenkins. “Ne olabileceğine dair belli belirsiz bir ışık sadece. Ruhsal yanları çok güçlü. Her zaman da öyleydi. Anlaşılır bir mekanik duyuları yok, çünkü elleri yok. İnsanların madeni takip edeceği yerde, onlar hayaletleri takip ediyor.”

“Hayaletler mi?”

“Siz insanların hayalet dediği şeyler. Ama onlar aslında hayalet değil. Bundan eminim. Yan odadaki şeyler onlar. Başka bir boyuttaki başka bir yaşam biçimi.”

“Dünya üzerinde aynı anda birden fazla yaşam boyutu olduğunu mu söylemek istiyorsun?” Jenkins başıyla onayladı. “Böyle olduğuna inanmaya başladım, efendim. Köpekler’in duyduğu ve gördüğü şeylerle dolu bir not defterim var ve şimdi, bunca yıldan sonra, not ettiğim şeyler şekillenmeye başladı.”

Hızla devam etti. “Yanılmış olabilirim, efendim. Biliyorsunuz ben pek eğitilmiş

değilim. Eskiden basit bir hizmetkardım, efendim. Jüpiter'den... Jüpiter'den sonra bazı şeyleri kavramaya, öğrenmeye çalıştım, ama bu benim için oldukça zor oldu. Başka bir robot, köpekler için yaptığımız ilk küçük robotları yapmamda bana yardımcı oldu ve şimdi, daha fazlasına ihtiyaç olduğunda, o küçük robotlar atölyeye girip kendileri gibi robotlar üretiyorlar."

"Peki ya köpekler... onlar sadece oturup dinliyor mu?"

"Yo, hayır, efendim, onlar daha birçok iş yapıyorlar. Diğer hayvanlarla dostluk kurmayı deniyor ve vahşi robotlarla dönüşkenleri gözlüyorlar..."

"Şu vahşi robotlar; onlardan çok var mı?" Jenkins başını salladı. "Hem de pek çok, efendim. Küçük gruplar halinde bütün dünyaya yayılmış durumdalar. Geride bırakılanlar, efendim. Jüpiter'e giden İnsanoğlu'nun daha fazla gereksinim duymayıp burada bıraktığı robotlar. Bir araya toplandılar ve çalışıyorlar..."

"Çalışıyorlar ha! Ne üzerine?"

"Bilmiyorum, efendim. Çoğunlukla makine yapıyorlar. Mekanik aletler, bilirsiniz işte. Ellerindeki tüm o makinelerle ne yapacaklarını merak ediyorum doğrusu. Onları ne için kullanmayı tasarlıyorlar acaba?"

"Bunu ben de merak ediyorum," dedi Webster.

Sonra gözlerini karanlığa dikip düşüncelere daldı... Cenova'da tıklıp kalmış olan insanların, nasıl olup da dış dünyadan böylesine kopabildiğini düşündü. Nasıl olup da köpeklerin yaptığı işlerden, makine inşa etmekle meşgul birtakım robotların kurduğu ufak kamplardan, korkulan ve nefret edilen dönüşkenlerin kalelerinden habersiz kalabildiklerini düşündü.

Teması kaybettik, diye geçirdi aklından Webster. Kendimizi dünyadan soyutladık. Kendimize küçük bir hücre yarattık ve onun... dünya üzerindeki son kentin... içine doluştuk. Kentin dışında ne olup bittiğini bilmiyorduk... aslında bilebilirdik, bilmeliydik de ama bunu hiç umursamadık.

İşlere tekrardan el atmanın zamanı geldi artık, diye düşündü.

Kaybolmuştuk ve korkuyorduk; başlangıçta çekine çekine denedik, ama en sonunda elimizi attık işte.

Geride kalan birkaç kişi, ırkın yüceliğini ilk kez kavradı, insanın ellerinin ne denli muazzam işler başarabileceğini ilk kez gördü. Bunu sürdürmek istediler ama yapamadılar. Sonuçta insan bahane buldu, her şeye bulduğu gibi. Gerçekte hayalet diye bir şey olmadığını söyleyerek kendi kendini kandırdı, geceleyin etrafta dolaşan şeylere aklına

gelen ilk tatlı, alelacele sözcüğü yapıştırdı.

Bunu sürdüremedik ve bu yüzden bahaneler bulduk, kelimelerden oluşan bir ekrana sığındık., Juwainizm de bunu yapmamıza yardım etti. Atalarımıza tapınma noktasına gelmiştik neredeyse. İnsan ırkını yüceltme uğraşındaydık. İnsanın yapmış olduğu şeyleri devam ettiremediğimiz için onu yüceltmeye çalıştık, insanı taçlandırdık.. Yok olup giden bütün güzel şeyleri yüceltip taçlandırdığımız gibi.

Tarihçilerden kurulu bir ırk. haline gelmiştik, birbiriyle bağlantısız her bir küçük gerçeği, paha biçilmez birer mücevhermişçesine göğsümüze bastırıp kirli ellerimizle ırkımızın harabelerini deşeledik. Kaldı ki bu daha ilk aşamaydı; gerçek kimliğimizi... yani devrilmiş insanlık fincanındaki posalar olduğumuzu anladığımızda canımızın sıkılmasına yol açan bir merak.

Ama bunu atlattık. Evet, atlatılabildik. Hem de bir nesil içinde. İnsan kendini çevreye uydurabilen bir yaratıktır... her tür koşulda hayatta kalmayı başarır. İşte bu yüzden büyük uzaygemileri yapamadık. Bu yüzden yıldızlara ulaşamadık. Bu yüzden yaşamın sırrını çözemedik. Peki o zaman bu uyum ne işe yarıyor?

Mirasçılardık biz, miras bize bırakılmıştı; bizim yitip gitmemizin getirdiği faydayı başka hiçbir ırk yaratamamıştı ve bundan sonra da yaratmayı umut bile edemezdi. Böylece, bir kez daha bahane bulduk ve ırkımızın şerefini unuttuk, çünkü bu şeref parıldayan bir şey olduğu kadar, yorucu ve utanç verici bir kavramdı da.

"Jenkins," dedi Webster ciddi bir tavırla, "on koca yüzyıl harcadık."

"Harcamadınız, efendim," dedi Jenkins. "Farzedin ki dinleniyordunuz. Şimdi ise, tekrar ortaya çıkabilirsiniz belki. Yanımıza dönebilirsiniz." "Beni istiyor musunuz?"

"Köpekler'in size ihtiyacı var," dedi Jenkins ona. "Robotların da. Çünkü ikisi de insanın hizmetkarı dışında bir şey olmadılar hiç. Siz olmadan onlar kendini kaybetmiş, yolunu şaşırmış sayılır. Evet, köpekler bir uygarlık inşa ediyorlar, ama bu süreç çok yavaş işliyor."

"Belki de bizim inşa ettiğimizden daha iyi bir uygarlık," dedi Webster. "Belki daha da başarılı. Çünkü bizimki başarılı olamadı, Jenkins."

"Daha içten," diye teslim etti Jenkins, "ama çok da kullanışlı değil. Hayvanların kardeşliği üzerine kurulu bir uygarlık... ruhi anlayışa ve belki de birbirine bağlı dünyalar arasındaki iletişim ve temasa dayalı. Bir akıl ve anlayış uygarlığı, ama pek olumlu değil. Açık seçik hedefleri yok, mekanik yönü ise sınırlı... karanlık bir yolda el yordamıyla gerçeğin ardından yürümeye benziyor; o yol ki, insanoğlu ardına bakmadan geçip

gidivermişti üstünden.”

“İnsanın yardımının dokunabileceğini mi söylüyorsun?”

“İnsan liderlik edebilir,” dedi Jenkins.

“Peki bu, doğru dürüst bir liderlik mi olur?” “Bunu yanıtlamak çok güç.”

Vücudunu kaplayan battaniyenin üzerine uzatmış olduğu, aniden terleyen ellerini kaşıyarak, karanlıkta yatmayı sürdürdü Webster.

“Bana doğruyu söyle,” dedi, sesinde bir ümitsizlik vardı. “Diyorsun ki, insan liderlik edebilir. Ama insan, tekrardan kendi bildiğini okumaya başlayabilir de. Köpekler’in yapmış olduğu işleri, kullanışsız oldukları gerekçesiyle bir kenara atabilir. Robotları toplayıp onların mekanik yeteneklerini eskiden olduğu gibi kullanmaya başlayabilir. Köpekler ve robotlar insanlara boyun eğmek durumunda kalır.”

“Pek tabii,” dedi Jenkins. “Onlar bir zamanlar uşaktı zaten. İnsan ise bilgedir.. her şeyin en iyisini o bilir.”

“Teşekkürler, Jenkins,” dedi Webster. “Çok teşekkürler.”

Karanlığın içine baktı, gerçek orada yazılıydı.

İzleri yerde hareketsizce uzanıyordu ve havada keskin bir toz kokusu vardı. Radyum ampulü ekranın üstünde parlıyor; şalter, çark ve tuşlar ise tekrar ihtiyaç olup da kullanılacakları günü bekliyorlardı.

Webster, kapının eşiğinde durmuş, taşın, tozun keskinliği içinde hissedilen nemini kokluyordu.

Savunma, diye düşündü, şaltere bakarak. Savunma... başkalarını dışarıda tutmaya, varsayımsal bir düşmanın dayatacağı gerçek veya hayali tüm silahlara karşı bir yeri korumaya yarayan bir araç.

Şüphesiz ki düşmanı dışarıda tutan bu savunma, mağlubu da içeride tutacaktı. Bu şart değildi tabii, ama...

Panele doğru yürüdü, şalterin önünde durdu, elini uzatıp onu kavradı ve çalışacağından emin bir şekilde, yavaşça oynattı.

Sonra kolu hızla hareket etti ve şalteri tam yerine oturttu. Makinelerin çalışmasıyla, aşağılardan bir yerden, belli belirsiz, hafif bir ıslık sesi geldi. Tuş ibreleri titrek ışıklar saçarak milden uzaklaştı.

Webster’in tereddütlü parmaklarla çarka dokunup onu şaftının üstünde

döndürmesiyle beraber ibrelerin ışığı ekranı tekrar kapladı. Webster, kendinden emin ve hızlı bir hareketle çarkı çevirdi ve ibreler en uzak mili gösterdi.

Topuklarının üzerinde aceleyle döndü, mahzenden çıktı, kapıyı ardından kapadı, harap haldeki basamakları çıkmaya başladı.

Şimdi iş çalışmasına kaldı, diye düşündü. Eğer bir çalışırsa! Adımları sıklaştı, beyni zonkluyordu.

Ah bir çalışsa!

Şalteri oynattığında, binanın altından gelen makine uğultusunu hatırladı. Bu, savunma mekanizmasının -ya da en azından bu mekanizmanın bir bölümünün- hâlâ çalıştığı anlamına geliyordu.

Ancak, çalışsa bile, gerçekten işe yarayacak mıydı acaba? Ya düşmanları dışarıda tutar da, insanları içeride tutamazsa ne olacaktı?

Ya...

Sokağa ulaştığında, gökyüzünün değişmiş olduğunu gördü. Gri, madeni bir karaltı güneşi kaplamış, kent ise alacakaranlığa gömülmüştü; kentin sadece yarısı, otomatikman çalışan sokak lambaları sayesinde aydınlanabiliyordu. Zayıf bir meltem yanağını yalayıp geçti.

Bulduğu haritanın ve notların buruşuk gri külleri halen şöminede yanmaktaydı ve Webster, şömine demirini alıp, eskiden ne olduklarına dair hiçbir işaret kalmayana dek külleri hiddetle karıştırdı.

Gitti, diye düşündü. Son ipucu da gitti. Harita olmaksızın, kent hakkındaki, bulup çıkarmak için yirmi yıl harcadığı bilgiler olmaksızın, şalterin, çarkın ve tuşların tek bir lambanın altında durduğu o gizli odayı biç kimse bulamazdı.

Olup bitenleri kimse tam olarak bilmeyecekti. Tahmin edilse bile, emin olmak mümkün değildi. Emin olunsa bile, bu konuda yapılacak hiçbir şey olmayacaktı.

Bin yıl önce, durum böyle olmazdı. Çünkü o zamanlar, en bulanık bir ipucuyla bile insan her sorunu çözebilirdi.

Ama insan değişmişti. Eski bilgisini ve yeteneklerini yitirmişti. Akıllı, gevşek bir şeye dönüşmüştü. Hiçbir hedefi olmadan yaşayıp gidiyordu. Ama eski kusurlarını muhafaza etmeyi bilmişti... kendi görüş açısından baktığında ona doğrulukmuş gibi gelen ve onu kendi gayretiyle yükselten kusurlar. Kendininkinin tek yol, tek gerçek hayat tarzı olduğu yönündeki sarsılmaz inancı... kendini tüm varlıkların efendisi saymasına yol açan kibirli

egoizmi korumuştu.

Dışarıdaki sokaktan, evin yanından koşarak geçen birilerinin ayak sesleri geldi ve Webster şömineden uzaklaşıp uzun ve dar pencerelerin karanlık camlarından dışarı baktı.

Onları harekete geçirdim, diye düşündü. Koşuşturuyorlar şimdi. Heyecanlandılar. Ne olup bittiğini merak ediyorlar. Kentin dışına yüzyıllardır çıkmamışlardı; şimdiyse bunu yapmak için köpürüyorlar.

Gülümsemesi yüzüne iyice yayılmıştı.

Belki de öylesine coşmuşlardır ki, birşeyler yapmadan duramazlar. Tuza ğa düşen fareler komik şeyler yaparlar... hemen delirmezlerse tabii.

Kaldı ki, dışarı çıkmak onların hakkıdır da. Dışarı çıkmayı başarırlarsa, bir kez daha işlere el atma hakkını edinmiş olurlar.

Kapıya doĝru yürüdü ve oraya gelince bir an için durup şöminenin üzerinde asılı tabloya baktı. Acemi bir hareketle elini resme doĝru kaldırdı; beceriksizce bir selam, kaçamak bir vedaydı bu. Sonra sokaĝa çıktı ve tepeyi tırmandı... daha birkaç gün önce Sara da aynı yolu izlemişti.

Tapınak'taki robotlar cana yakın ve saygılı, mülayim ve ağırbaşlıydı. Onu Sara'nın uzanmakta olduĝu yere götürdüler ve kadının, hemen yanı başında kendisi için ayırtmış olduĝu yeri gösterdiler.

"Bir rüya seçmek isteyeceksiniz," dedi robotların sözcüsü. "Size pek çok örnek gösterebiliriz. Onları sizin zevkinize uyarlayabiliriz. Ayrıca..."

"Teşekkür ederim," dedi Webster. "Rüya istemiyorum."

Robot, anlayışlı bir ifadeyle başını salladı. "Anlıyorum, efendim. Beklemek, zamanı geçirmek istiyorsunuz sadece."

"Evet," dedi Webster. "Sanırım öyle de denebilir."

"Peki, ne kadar süre için?"

"Ne kadar mı?"

"Evet. Ne kadar beklemek istiyorsunuz?"

"Ha, anladım," dedi Webster, "Sonsuza dek beklemeye ne dersin?"

"Sonsuza dek mi!"

"Sonsuza dek lafı, aklımdakine tam uyuyor sanırım," dedi Webster. "Sonsuzluk da

diyebilirdim, ama bu pek bir şey değiştirmez. Aynı anlama gelen iki sözcük üzerinde kafa yormanın bir yararı yok.”

“Evet, efendim,” dedi robot.

Kafa yormanın yararı yok. Hayır, tabii ki yoktu. Çünkü bu riske giremezdi. Bin yıllık bir uyku isteyebilirdi, ama o zaman, içinde bir merhamet uyanabilir, aşağı inip şalteri eski konumuna getirebilirdi.

Bu ise, yapılmaması gereken bir şeydi. Köpeklerle de şans tanınmalıydı. İnsan ırkının başaramadığını başarmayı serbestçe deneyebilmeliydiler. İşin içinde insan faktörü olduğu sürece, bu şansı elde edemezlerdi. Çünkü insan işe el koyar, burnunu soktuğu her şeyi berbat eder, duvarların ardında konuşan kobliler olduğu inancına gülüp geçer, dünya üzerindeki vahşi yaratıkların evcilleştirilip uygarlaştırılması fikrine karşı çıkardı.

Yeni bir kalıp... yeni bir düşün ve yaşam tarzı... eskiden beri süregelen toplumsal sorunlara yeni bir yaklaşım. İnsan düşüncesinin kokuşmuş nefesiyle lekelenecek bir şey değildi bu.

Günlük işler bittiğinde, köpekler geceleyin bir araya toplanacak ve insanoğlundan bahsedeceklerdi. O çok çok eski hikayeyi bir kez daha anlatacak, o çok çok eski öyküleri tekrarlayacaklardı; sonuçta insan, onlar için bir tanrı olup çıkacaktı.

Böylesi daha iyiydi.

Çünkü bir tanrı asla hata yapmazdı.

YEDİNCİ ÖYKÜ ÜZERİNE NOTLAR

Bir süre önce oldukça eski bir edebi metin parçası gün ışığına çıkarıldı. Bunun, son derece geniş bir yazının sadece ufak bir kesiti olduğu açıktı ve buna rağmen, içindeki birkaç öykü, ana metnin hayvan kardeşliğinin çeşitli üyelerini konu alan bir grup fabldan oluştuğunu göstermeye yetmişti. Öyküler çok eskiydi ve bu öykülerde yansıtılan bakış açıları ve anlatım tarzları, bize bugün çok garip geliyor. Bu yazılar üzerinde çalışan bir dizi öğrenci, bunların pekala Köpek-dışı kaynaklı olabileceği konusunda Tige'yle fikir birliğine vardı.

Bu öykülerin başlığı Ezop'tu. Sıradaki öykünün başlığı da aynı şekilde Ezop ve bu başlık, artık çoktan unutulmuş olan dönemlerden beri öykünün kendisiyle tekvücut halde, değişikliğe uğramadan günümüze kadar gelmiş.

Bu ne anlama geliyor, diye soruyor öğrenciler. Tige, bunun, efsanenin insan kaynaklı olduğu yönündeki kuramının bir diğer bağı olduğuna inanıyor doğal olarak. Diğer öğrencilerin çoğu buna katılmıyor, ama tersi bir açıklama da getiremediler henüz.

Tige, bu yedinci öykünün, İnsan'ın var olduğuna dair tarihi bir kanıtın yokluğunun, onun kasıtlı olarak unutulmuş olmasına ve köpek kültürünün en saf haliyle devam edebilmesini sağlamak için belleğinin silinmiş olmasına delil teşkil ettiğini belirtiyor.

Bu öyküde, Köpekler artık İnsan'ı unutmuştur. İnsan ırkının Köpekler arasında yaşamını sürdürebilmiş birkaç üyesini İnsan olarak kabul etmiyor, bu garip yaratıkları eski Webster ailesinin ismiyle çağırıyorlar. Ancak, Webster sözcüğü, kendine özgü olma özelliğini yitirmiş ve yaygın, ortak bir isim haline gelmiştir. Köpekler insanları websterlar olarak tanırken, Jenkins onları hâlâ isimlerinin başındaki büyük W harfi ile niteliyor.

"İnsan neyin nesi?" diye soruyor Lupus ve onu yanıtlamaya yeltenen Bruin, bunu başaramıyor.

Bu öyküde Jenkins, Köpekler'in İnsan'ı asla tanımaması, onun hakkında hiçbir şey bilmemesi gerektiğini söylüyor. Böylelikle, İnsanın anılarını silmek için öykü boyunca atmış olduğu adımları bize ana hatlarıyla göstermiş oluyor.

'Şömine başında anlatılan öyküler geride kaldı, diyor Jenkins. Tige, bu cümlede, aslında Jenkins'in yansıttığı ölçüde fedakarlık içermese de, Köpekliğin şerefini korumak için özellikle tasarlanmış bir unutturma seziyor. Öyküler unutuldu ve öyle de kalmalı, diyor Jenkins. Ama öyle görünüyor ki onlar unutulmamış. Bir yerlerde, Dünya'nın uzak bir köşesinde, bu öyküler anlatılmayı sürdürmüş olmalı ki, biz onları bugün hâlâ biliyoruz.

Ancak öyküler hayatta kalmayı başardıysa bile, İnsan yok olmuştu, yani hemen

hemen. VahŖi robotlar da varlıklarını bir yere kadar sŖrdŖrmŖŖtŖ, ama onlar bile -tabii tŖmŖyle hayali değil idiysele- yok olup gitmiŖti. DŖnŖŖkenler de Ŗyle, kaldı ki onlar İnsan'ın bir parçası gibiydi. İnsanoğlu varlığını koruyabildiyse, DŖnŖŖkenler de bunu pekala başarabilirdi.

Efsaneyi çevreleyen tartıŖmanın tŖmŖ, tek bir soruya indirgenebilir: İnsan hiç var oldu mu? Bu ŖykŖleri okuyan okurun aklı karıŖıyorsa, yalnız değil demektir. Efsanenin incelenmesi uğrunda yıllarını harcamıŖ olan uzmanların ve Ŗęrencilerin bile, biraz daha fazla bilgiye sahip olsalar da, en az sizin kadar karıŖmıŖtır akılları.

EZOP

Bir kaya çıkıntısı üzerinde kayar gibi ilerleyerek mağaraya yönelen gri gölge, acı bir hayal kırıklığına uğramış halde kendi kendine çatarcasına ağlaşıyordu... çünkü Sözler asılsız çıkmıştı.

Hafiften inmeye başlamış olan öğle güneşi, bir suratın, bir kafanın ve bir vücudun hatlarını, dere yatağından yükselen sabah sisindeymiş gibi bulanık ve zorlukla seçilir bir şekilde ortaya çıkarıyordu.

Kayalık çıkıntının aniden kesilmesiyle gölge durdu, sersemlemiş halde eğilip kayalık duvardan aşağı baktı... ortada mağara falan yoktu. Çıkıntı, mağaraya gelmeden önce son buluyordu!

Bir kırbaç darbesi kadar ani bir hareketle arkasını dönüp vadiye baktı. Nehrin konumu da hatalıydı. Dik yamaçlı kıyıya eskiden olduğundan daha yakın akıyordu. Kaya duvarın üstünde bir kırlangıç yuvası seçiliyordu, oysa ki daha önceden orada böyle bir yuva yoktu.

Gölge sertleşti ve kulaklarının üstünde kümelenmiş olan uzuvlar kalkıp havayı taradı.

Orada yaşam vardı! Kokusu havada belli belirsiz hissediliyor, varlığı, uzayıp giden tepelerdeki bomboş geçitlerde hissediliyordu.

Gölge hareketlendi, doğrulup kayalık çıkıntı boyunca hızla ilerlemeye başladı.

Mağara yoktu, nehir öncekinden farklı akıyordu ve dimdik kayanın üstüne bir kırlangıç yuvası tünemişti.

Gölge, ruhsal bir acı çekiyormuşcasına titriyordu.

Sözler doğruydı. Yanılmamışlardı. Bu, farklı bir dünyaydı.

Farklı bir dünya... birden çok yönden farklı. Bu dünya öylesine yaşam doluydu ki, o yaşamın mırıltısı, havayı doldurmuştu. Çok hızlı kaçamayan ve çok iyi saklanamayan bir yaşamdı bu belki de.

Kurt ve ayı, büyük meşe ağacının altında karşılaştılar ve biraz laflamak üzere orada durdular.

“Duyduğuma göre, “dedi Lupus, “millet birbirini öldürüyormuş.”

Bruin homurdandı. "Komik bir öldürüş şekli bu, kardeşim. Öldürüyor, ama yemiyorlar."

"Sembolik bir öldürüş," dedi kurt.

Bruin bunu başıyla reddetti. "Sembolik öldürüş diye bir şey olduğunu söyleyemezsin bana. Köpekler'in bize öğrettiği bu yeni psikoloji sence de biraz fazla ileri gitmiyor mu? Öldürme söz konusuysa, bu ya nefretten kaynaklanıyordur ya da açlıktan. Beni yemediğim bir şeyi öldürürken yakalayamazsın."

Sözlerini açıklığa kavuşturmak için durmadan devam etti. "Kaldı ki ben hiç kimseyi öldürmüyorum, kardeşim. Bunu biliyorsun."

"Tabii ki öldürmüyorsun," dedi kurt.

Bruin küçük gözlerini kısarak konuştu. "Bir kez olsun bir taşı ters çevirip altındaki karıncaları ezmeyeceğimi bilirsin."

"Köpekler'in o tür bir öldürüşü dikkate alacağını sanmıyorum," dedi Lupus ona, ciddi bir edayla. "Böcekler, kuşlardan ve diğer hayvanlardan biraz farklı. Kimse bize böcek yaşamına son vermememiz gerektiğini söylemedi."

"İşte burada yanılıyorsun," dedi Bruin. "Kanun Koyucular bunu kesin olarak vurguluyor. Hiçbir yaşam türüne zarar vermemeliyiz. Kimsenin yaşamını elinden almamalıyız."

"Evet, sanırım vurguluyorlar," diye onayladı kurt, boyun eğen bir tavırla. "Sanırım bu noktada haklısın, kardeşim. Ama söz konusu olan böceklerse, Köpekler bile bu soruna bu denli titizlikle eğilmez. Neden, biliyor musun; çünkü daha iyi bir bit pudrası bulmak için yırtınıp duruyorlar. Peki sorarım sana, bit pudrası ne işe yarar? Bitleri öldürmeye tabii ki. O işe yarar. Bitler ise yaşamdır. Bitler yaşayan canlılardır."

Bruin burnunun ucunda vızıldamakta olan ufak yeşil bir sineğe acımasızca vurdu.

"Ben beslenme istasyonuna gidiyorum," dedi kurt. "Belki sen de bana katılmak istersin."

"Pek aç değilim," dedi ayı. "Hem sen biraz erken hareket ediyorsun. Beslenme saati henüz gelmedi."

Lupus dilini burnunda gezdirdi. "Bazen öylesine uğruyorum, saate falan bakmadan gelişigüzel, ama orada görevli olan webster yine de bana fazladan birşeyler veriyor."

"Dikkatli olmalısın," dedi Bruin. "Sana o fazladan şeyleri boşuna veriyor sanma. Belli ki bir planı var. Ben o websterlara güvenmiyorum." "Bu webster iyi," diye belirtti

kurt. "Mecbur olmadığı halde beslenme istasyonunu işletiyor. Herhangi bir robot da yapabilir bu işi. Ama o özellikle gidip istedi. İçinde oyun oynamak dışında hiçbir şey yapılmayan şu sıkışık evlerde vakit öldürmekten bıkmış. İstasyondaysa gülüyor ve konuşuyor, tıpkı bizden biriymiş gibi. O Peter tam bizim kafadan."

Ayı gürlüyordu. "Köpekler'den biri bana, Jenkins'in, onların adının sadece webster olmadığını iddia ettiğini söyledi. Onlar webster değilmiş. Onlar insanmış..."

"İnsan da neyin nesi?" diye sordu Lupus.

"Ben de sana tam onu söyleyecektim. Jenkins'in dediğine göre..."

"Jenkins," diye belirtti Lupus, "o kadar yaşlandı ki aklı karışıyor. Hatırlayacak çok şeyi var. Bin yaşında olmalı."

"Yedi bin," dedi ayı. "Köpekler, onun için büyük bir yaş günü partisi düzenlemeyi düşünüyor. Hediye olarak da ona yeni bir vücut hazırlıyorlar."

Eski vücudu iyice yıprandı artık... ayda bir tamir dükkanında buluyor kendini."

Ayı başını bilgiççe salladı. "Nereden baksan, Lupus, Köpekler bizim için çok şey yaptı. Beslenme istasyonları kurdular, tıbbi robotlar yolladılar ve daha bir sürü şey. Daha geçen yıl feci bir diş ağrım vardı ve..."

Kurt araya girdi. "Ama beslenme istasyonları daha iyi olabilirdi. Mayanın da aynı et gibi olduğunu, aynı besin değerine sahip olduğunu falan iddia ediyorlar. Ama maya et tadında değil..." "Sen nereden biliyorsun?" diye sordu Bruin. Kurdun kekelemesi bir saniye sürdü. "Nereden mi... şey, dedemin bana anlattıklarından. Eski usta kurtlardandı dedem. Canı her istediğinde kendine yiyecek et bulabilirdi. Kırmızı etin lezzetinden bahsetmişti bana. Ama o zamanlar şimdiki kadar çok muhafız yoktu başlarında."

Bruin gözlerini kapadı, sonra tekrar açtı. "Ben de balığın tadını merak ederim hep," dedi. "Çam Ağacı deresinde bir grup alabalık var. Onları izleyip duruyorum. Pençemi suya daldırıp bir çiftini çekip çıkarmak benim için hiç de zor değil." Hızla ekledi. "Tabii bunu şimdiye dek hiç yapmadım."

"Tabii ki yapmadın," dedi kurt.

Birbirinin peşi sıra zincir gibi uzayıp giden dünyalar. Hemen önünde ağır ağır yürümekte olan başka bir dünyanın topuklarına basan bir dünya. Bir dünyanın yarını, bir diğerinin bugünü. Dün yarındır ve yarın da geçmiş.

Geçmişin... zihninin gölgeleri içinde karanlık kanatlı şeyler gibi uçuşan hayal meyal anılar dışında hiçbir geçmişin olmaması dışında tabii. Geçmişe ulaşamaması. Zamanın

duvarına boyanmış resimler olmaması. Bir zamanlar neler yaşandığını görmek için filmin geri sarılamaması.

Joshua kalktı ve silkindi, sonra oturdu ve bitlerini kaşdı. Ichabod masanın üstünde dimdik oturmuş, metal parmaklarını masada tıklatıyordu.

“Gerçek ortada,” dedi robot. “Bu konuda yapabileceğimiz bir şey yok. Veriler bunu gösteriyor. Geçmişte yolculuk edemeyiz.”

“Hayır,” dedi Joshua.

“Ama,” dedi Ichabod, “koblilerin nerede olduğunu biliyoruz.”

“Evet,” dedi Joshua, “koblilerin nerede olduğunu biliyoruz. Belki onlara ulaşabiliriz de. Hangi yolun izlenmesi gerektiğini biliyoruz artık.” Yollardan biri açıktı, ama bir diğeri de kapalı. Aslında kapalı değildi tabii, çünkü zaten hiç var olmamıştı. Çünkü geçmiş hiç olmamıştı, hiçbir zaman, kimse için bir yer olmamıştı. Geçmişin olması gereken yerde başka bir dünya vardı.

Tıpkı birbirinin ayak izini takip eden iki köpek gibi. Biri ayağını kaldırıncı diğeri basıyor. Bir oluk boyunca yuvarlanmakta olup dip dibe gitmelerine rağmen birbirlerine asla dokunmayan bilyelerden oluşan uzun, sonsuz bir dizi gibi. Milyarlarca ve milyarlarca dişlisi olan bir çarkın üzerindeki sonsuz bir zincirin halkaları gibi.

“Geç kalıyoruz,” dedi Ichabod, saate bakarak. “Jenkins’in partisine gitmek üzere hazırlanmalıyız.”

Joshua bir kez daha silkelendi. “Evet, sanırım haklısın. Bu, Jenkins için büyük bir gün, Ichabod. Bir düşünsene... yedi bin yıl.”

“Ben hazırım,” dedi Ichabod, gururla. “Ben bu sabah kendimi parlattım, seninse taranman lazım. Tüylerin karman çorman olmuş.”

“Yedi bin yıl,” dedi Joshua. “Ben o kadar uzun yaşamak istemezdim.”

Yedi bin yıl ve birbirinin izini takip eden yedi bin ayrı dünya. Daha da fazlası olabilir. Her gün bir dünya. Üç yüz altmış beş kere yedi bin. Veya her dakika bir dünya. Hatta belki her saniye bir dünya. Bir saniye kalın bir şeydi... iki dünyayı ayırmaya yetecek kadar kalın, iki dünyayı kapsayacak kadar da geniş. Üç yüz altmış beş kere yedi bin kere yirmi dört kere altmış kere altmış. ..

Kalın bir şey ve son bir şey. Çünkü geçmiş yoktu. Geri dönmek yoktu. Jenkins’in bahsettiği şeyleri keşfetmek üzere geri dönmek yoktu... gerçek olabileceği kadar, aradan geçen yedibin yıl süresince çarpıtılmış olan bir anıdan da ibaret olabilecek şeyler. Bir ev

websterlardan oluşan bir aile ve denizin çok ötesindeki dağlarda yerleşmiş olan kapalı bir hiçlik binasından bahseden bulanık efsanelerin doğruluğunu kontrol etmek üzere geriye dönmek yoktu.

Ichabod elinde bir tarak ve bir fırçayla ona doğru ilerlerken, bunu gören Joshua ürkerek geriledi.

"Ah, haydi," dedi Ichabod. "Canını acıtmayacağım."

"Son seferinde," dedi Joshua, "neredeyse derimi canlı canlı yüzüyordun. Fırçanın dişlerine dikkat et."

Yemek saatleri arasında bir iki lokma atıştırmayı uman kurt, içeri girdi, ama gelişi çok beklenmedik olmuştu ve yiyecek istemek için de fazla kibardı. Bu yüzden, çalıyı andıran kuyruğunu ayaklarının etrafına düzgünce kıvrarak oturdu ve Peter'in, ince uzun bir sopayı bıçağıyla yontuşunu seyre koyuldu.

Sincap Fatso, başlarının üzerinde yükselmekte olan bir ağacın dalından kendini aşağı bıraktı ve Peter'in omzuna tünedi.

"Ne yapıyorsun?" diye sordu.

"Bir fırlatma sopası," dedi Peter.

"İstediğin her değneği fırlatabilirsin," dedi kurt. "Bunun için öyle özel bir sopaya ihtiyacın yok. Herhangi bir sopayı alıp fırlatabilirsin."

"Bu yeni bir şey," dedi Peter. "Kendi icadım olan, benim yaptığım bir şey. Ama buna ne isim vermeli, bilemiyorum."

"İsmi yok mu yani?" diye sordu Fatso.

"Henüz yok," dedi Peter. "Ona bir isim bulmam gerekecek."

"Ama," diye ısrar etti kurt, "herhangi bir sopayı fırlatabilirsin zaten. Canının istediğini."

"Herhangi bir sopa o kadar uzağa gitmez," dedi Peter. "O kadar sert de gitmez."

Peter, onun pürüzsüz yuvarlaklığını teninde hissederek parmaklarının arasında çevirdi ve sonra sopayı kaldırıp düzgün olup olmadığını kontrol etti.

"Onu kolumla fırlatmayacağım," dedi Peter. "Onu başka bir sopa ve ip yardımıyla atacağım." Uzandı ve ağacın gövdesine dayalı duran şeyi eline aldı.

"Benim anlayamadığım," dedi Fatso, "bu sopayı ne için atmak istediğin."

“Bilmem ki,” dedi Peter. “Eğlenmek için herhalde.”

“Siz websterlar,” dedi kurt, suratını asarak, “komik hayvanlarsınız. Sağduyunuz var mı diye merak ediyorum bazen.”

“Hedef aldığın her yeri vurabilirsin,” dedi Peter, “yeter ki fırlatma sopan düz, yayın da iyi olsun. Herhangi bir odun parçası bu işi görmez. Uygun parçayı bulana dek aramalısın.”

“Göstereceğim,” dedi Fatso.

“İşte böyle,” dedi Peter, ceviz ağacından yapılmış şaftı kaldırarak. “Oldukça dayanıklı, görüyorsun ya. Yaylanıyor. Büksen bile tekrar eski haline dönüveriyor. İki ucunu bir sicimle birbirine bağladım, fırlatma sopasını da bir ucu yaya dayanacak şekilde yerleştiriyorsun, sonra çekiyorsun...”

“İstediğin her şeyi vurabileceğini söyledin,” dedi kurt. “Durma, göster o zaman.”

“Ne vurmamı istersiniz?” diye sordu Peter. “Bir hedef seçin ve...”

Fatso heyecanla işaret etti. “Ağaçta oturan şu ardıçkuşunu vur.”

Peter hızla ellerini kaldırdı, yay gerildi ve sicimin bağlı olduğu şaft kemer şeklini aldı. Fırlatma sopası havada ısıklık çaldı. Ardıçkuşu, uçuşan tüyler arasında daldan aşağı yuvarlandı. Hafif, donuk bir sesle yere düştü ve orada sırt üstü yattı kaldı... kasılmış pençeleri ağaç tepelerini gösteriyor, küçük ve aciz bir görüntü sergiliyordu.

Fatso Peter’in omuzları üstünde dikilirken, kurt da ayağa fırlamıştı. Havaya bir sessizlik çökmüştü; hareketsiz yaprakların, öğle saatinin masmavi gökyüzünde süzülen bulutların sessizliği.

Fatso’nun sözleri korku doluydu: “Onu öldürdün! Öldü! Sen öldürdün onu!”

Peter, yaşanan dehşetin etkisiyle uyuşmuş bir halde, itiraz etti. “Bilemezdim. Daha önce canlı bir şeyi vurmamı hiç denememiştim. Sopayı cansız hedeflere savurmuştum sadece...”

“Ama onu öldürdün. Oysa ki asla öldürmemelisin.”

“Biliyorum,” dedi Peter. “Hiçbir varlığı öldürmememiz gerektiğini ben de biliyorum. Ama onu vurmamı sen söyledin. Onu bana sen gösterdin. Sen...”

“Onu öldür demek istememiştim,” diye çığlık attı Fatso. “Onu şöyle bir dürteceğini, korkutacağını zannetmiştim. O kadar şişko ve arsız bir görüntüsü vardı ki...”

“Size sopanın fırlayınca sert gittiğini söylemiştim. ”

Webster, toprağa kök salmışçasına durdu olduğu yerde.

Uzağa ve sertçe, diye düşündü. Uzağa ve sertçe... ve de hızla.

"Aldırma, dostum," dedi kurt, yumuşak bir sesle. "Böyle olsun istemediğini hepimiz biliyoruz. Bu olay üçümüz arasında kalsın. Kimseye bir şey söylemeyiz."

Fatso Peter'ın omzundan sıçradı ve yukarıdaki daldan onlara bağırdı. "Ben söyleyeceğim," dedi, çığırdı. "Jenkins'e söyleyeceğim."

Kurt, ani ve gözünü kan bürümüş bir öfkeyle ona hırladı. "Seni pis küçük ispiyoncu. Seni iğrenç dedikoducu seni."

"Söyleyeceğim tabii," diye bağırdı Fatso. "Bekleyin ve görün. Jenkins'e her şeyi anlatacağım."

Ağacın yukarı kısımlarına doğru tırmandı ve bir dalın üstünde koşup başka bir ağaca atladı. Kurt da hızla harekete geçmişti.

"Bekle," dedi Peter, keskince.

"Sürekli ağaçların üstünde yol alamaz," dedi kurt, hızla. "Çayırı geçmek için yere inmesi gerekecek. Sen endişelenme."

"Hayır," dedi Peter. "Daha fazla ölüm olmasın. Yeterince oldu zaten."

"Anlatacak, biliyorsun."

Peter başını salladı. "Evet, anlatacağına eminim."

"Ben ona engel olabilirim."

"Birisi seni görür ve ele verir," dedi Peter. "Hayır, Lupus, bunu yapmana izin vermeyeceğim."

"Öyleyse bir an önce tüysen iyi edersin," dedi Lupus. "Gizlenebileceğin bir yer biliyorum. Bin yıl geçse seni orada bulamazlar."

"Bunu başaramam," dedi Peter. "Ormanda etrafı tarayan gözler var. Hem de bir sürü. Nereye gittiğimi söylerler. Saklanılabilecek günler geride kaldı artık."

"Sanırım haklısın," dedi kurt yavaşça. "Evet, sanırım haklısın."

Geri dönüp, ardıkuşunun yerde duran cesedine baktı.

"Kanıt ortadan kaldırmamıza ne dersin?" diye sordu.

"Kanıt mı..."

"Tabii ya..." Kurt, başını eğip hızla ilerledi. Çatır çutur bir çığneme sesi duyuldu. Lupus ağzını yalayarak oturdu ve kuyruğunu ayaklarının etrafına sardı.

"Siz ve ben başarabiliriz," dedi. "Evet, efendim, içimden bir ses bu işin üstesinden gelebileceğimizi söylüyor. Birbirimize o kadar benziyoruz ki."

Burnunun ucunda dedikoducu birinin tüyleri uçuşuyordu.

Gövde tam bir heyulaydı.

Ağır bir çekiçle bile oyulamadığı gibi, asla paslanmıyordu da. Üstünde o kadar çok teçhizat vardı ki tutacak bir yer bulunamıyordu.

Bu, Jenkins'in doğum günü hediyesiydi. Göğsünün üstündeki kabartmada son derece zarifçe belirtildiği gibi:

"Köpekler'den Jenkins'e"

Ama bunu asla giymeyeceğim, dedi Jenkins kendi kendine. Benim için, benim gibi yaşlı bir robot için fazla süslü. Böyle cicili bicili bir şeyin içinde kendimi çevreden soyutlanmış hissedirim.

Binanın saçaklarında gezinen rüzgârın uğultusuna kulak vererek, salıncaklı sandalyesinde yavaşça ileri geri sallandı.

Onlar benim iyiliğimi düşündüler. Onları incitmek aklımın ucundan geçmez. Onu göstermelik olarak arada bir giymem yeterli. Köpekler'i memnun etmek için sadece. Onlar bu giysiyi benim için hazırlamak uğruna bunca zahmete girmişken benim onu giymemem doğru olmaz. Ama her gün değil tabii... sadece en özel günlerimde.

Webster pikniğinde, belki de. Pikniğe gittiğimde olabildiğince iyi görünmeliyim. Büyük bir olay bu. Dünyadaki tüm Webster'ların, hayatta kalan tüm Webster'ların toplanması. Beni de yanlarında istiyorlar. Ah, evet, beni her zaman yanlarında isterler. Çünkü ben bir Webster robotuyum. Evet, efendim, öyleydim ve hep öyle olacağım.

Başının gömülmesine izin verdi ve odanın içinde fısıltı halinde duyulan anlaşılmasız birtakım sözler mırıldandı. Onun ve odanın hatırladığı sözler. Çok eskilerden kalma sözler.

Bir salıncaklı sandalye gıcırdadı ve bu ses, zamanın paslandırıldığı bu odanın bir parçasıydı sanki. Saçaklardaki rüzgarla ve bacanın ağzındaki mırıltıyla bir bütündü.

Ateş, diye düşündü Jenkins. Şöminede ateş yakmayalı çok uzun zaman olmuştu. İnsanlar, ateş yakmayı severdi. Şöminenin önünde oturup onun içine bakmayı ve alevlerin içinde şekiller canlandırmayı severlerdi. Hayal kurmayı da...

Ama insanların hayalleri, dedi Jenkins, kendi kendine konuşarak, insanların hayalleri gitmişti. Jüpiter'e gitmişler ve Cenova'ya gömülmüşlerdi, şimdi ise, günümüzün Webster'larında zayıf da olsa filizleniyorlardı.

Geçmiş, dedi. Geçmiş benimle çok uğraştı. Beni işlevsiz hale getirdi. Hatırlayacak o kadar çok şeyim var ki... şu an yapılması gereken işlerden bile daha önemli görünecek kadar çok. Ben geçmişte yaşıyorum ve bu iyi bir yaşam şekli değil-

Çünkü Joshua geçmiş diye bir şey olmadığını söylüyor ve Joshua'nın bir bildiği olsa gerek. Tüm Köpekler içinde, bunu bilecek biri varsa o da Joshua'dır. Çünkü o, yolculuk edebileceği bir geçmiş bulmak, zaman içinde geriye gitmek ve ona söylediğim şeyleri kontrol etmek için çok uğraştı. Aklımın yanıldığını ve anlatılmak üzere rötuşlanmış yarı-gerçek, yarı-fantastik eski robot mavalları okuduğumu düşünüyor.

Bunu kabul etmeye asla yanaşmaz, ama alçak şey aynen böyle düşünüyor işte. Bunu bildiğime inanmak istemiyor, ama ben biliyorum.

Beni kandıramaz, dedi Jenkins, kendi kendine kıkırdarak. Onların hiçbirisi beni kandıramaz. Ben onların ciğerini bilirim... nasıl ortaya çıktıklarını biliyorum. Onların ilkinin yapmasında Bruce Webster'a yardım eden bendim. İçlerinden herhangi birinin söylediği ilk sözü duyan yine bendim. Onlar unuttuysa bile, ben unutmadım... hiçbir bakışı, sözü veya hareketi unutmadım.

Unutmaları doğaldır belki de. Büyük işler başardılar. O işlerin üstesinden gelmelerinde çok az müdahalem oldu ve yapılması gereken de buydu. O çok uzak gecede, Jon Webster'ın bana olması gerektiğini söylediği yol buydu. Cenova kentinin terk edilmesini sağlamak için Jon Webster'ın elinden geleni yapması da bu yüzdendi. Çünkü o, Jon Webster'dı. Bunu sağlayan o olmalıydı. Zaten başkası da olamazdı.

İnsanları, dünyayı köpeklerin kullanımına açmaya zorladığına inanıyordu o. Ama bir şeyi unuttu. Ah, evet, dedi Jenkins, bir noktayı gözden kaçırdı. Kendi öz oğlunu ve mağara adamlığı... ve mağara kadınlığı oynamak üzere o sabah ellerinde yaylar ve oklarla çekip giden maceracılar grubunu unutmuştu.

O hayalci çoluk çocuğun oynadığı oyun, diye düşündü Jenkins, acı bir gerçek halini aldı. Neredeyse bin yıl süren bir gerçek. Biz onları bulup eve geri getirene dek hüküm süren bir gerçek. Her şeyin başladığı yere, Webster Malikanesi'ne.

Jenkins ellerini kucağında birleştirdi ve başını büküp yavaşça öne arkaya sallanmayı sürdürdü.

Sandalye gıcırıyor, rüzgâr saçaklarda uğulduyor ve bir pencere takırdıyordu.

Şömine, isli boğazıyla konuşuyor, başka günler ve başka kişilerden, batıdan esen başka rüzgârlardan bahsediyordu.

Geçmiş, diye düşündü Jenkins. Gereksiz bir şey. Halihazırda yapılacak bir sürü iş varken takılıp kalınması çok aptalca olan bir şey. Köpekler'in önünde, karşılaşacakları bunca sorun varken.

Örneğin, aşırı nüfus. Bunca zamandır üzerinde kafa yorduğumuz ve konuştuğumuz şey. Onları öldürecek bir kurt veya tilki olmadığı için sayıları gün geçtikçe artan tavşanlar. Dağ aslanları ve kurtlar et yememek zorunda olduğu için sürekli çoğalan geyikler. Çok fazla kokarca, çok fazla fare, çok fazla yabanıl kedi. Çok fazla sincap, çok fazla kirpi, çok fazla ayı.

O upuzun öldürme listesini yasaklarsan bir sürü yaşama katlanmak durumunda kalırsın. Hızla hareket eden robot tıp teknisyenleri sayesinde hastalıkları kontrol altına alır ve sakatların yardımına koşarsın ve böylelikle bir listeden daha kurtulmuş olursun.

İnsanoğlu bu işi görebilir, dedi Jenkins. Evet, insanlar bu işi rahatlıkla görebilir. Çünkü onlar, yollarına çıkan her şeyi... hem hayvanları hem de başka insanları öldürebilirler.

İnsan, günün birinde hayvanlardan kurulu büyük bir toplumun kurulabileceğini aklına getirmemiştir hiç; kokarcanın, tilkinin ve ayının hayat yolunda birlikte yürüyeceğini, her şeyi beraberce planlayacağını, birbirine yardım edeceğini... aralarındaki tüm doğal farklılıkları bir kenara bırakacağını asla düşlememiştir.

Ama Köpekler düşlemişti. Onlar, bunu hayata geçirdi.

Tıpkı bir Tavşan Kardeş öyküsü gibi, diye düşündü Jenkins. Çok eskilerde kalan bir çağın çocukluk fantazisi gibi. Aslan ve Koyun'un birlikte uyuduğu, İyi Kitap'taki o öyküdeki gibi. Tıpkı bir Walt Disney çizgi filmi gibi; ama bir farkla, bu film olması gerekeni yansıtmıyordu, çünkü insan felsefesine dayanıyordu.

Kapı gıcırdarak açıldı ve ayak sesleri duyuldu. Jenkins sandalyesinde doğruldu.

"Merhaba, Joshua," dedi. "Merhaba, Ichabod. İçeri buyurmaz mısınız? Oturmuş düşünüyordum ben de."

"Yakından geçiyorduk," dedi Joshua, "sonra ışığının yanmakta olduğunu fark ettik."

"Işıkları düşünüyordum," dedi Jenkins, ciddi bir tavırla başını sallayarak. "Beş bin yıl önceki o geceyi düşünüyordum. Yüzlerce yıldan sonra buraya gelen ilk insan olan Jon Webster'ın Cenova'dan kalkıp geldiği geceyi. O, üst kattaki odasında yatıyordu, bütün köpekler uyuyordu ve ben de şu pencerenin yanında durmuş nehre bakıyordum. Etrafta

hiç ışık yoktu. Tek bir ışık bile. Alabildiğine uzanan büyük bir karanlık vardı sadece. Bense orada durmuş, arazide ışıkların olduğu günleri hatırlıyor ve o günler bir daha yaşanacak mı diye düşünüyordum.”

“Işıklar var artık,” dedi Joshua, son derece sakın ve uysalca. “Bu gece dünyanın her yanı ışıklarla kaplı. Mağaralar ve inler bile.”

“Evet, biliyorum,” dedi Jenkins. “Eskisinden bile daha çok.”

Ichabod ağır adımlarla köşede duran parlak robot vücuduna doğru yürüdü, bir elini uzatıp bu metal vücuda müşfik denebilecek bir şekilde vurdu.

“Köpeklerin yaptığı büyük incelik,” dedi Jenkins, “bana böylesi bir hediye vermeleri. Ama bunu yapmamalıydılar. Orasını burasını biraz yamalayınca, eskisi de iş görüyordu.”

“Seni sevdiğimiz için,” dedi Joshua ona. “Köpeklerin yapabileceği en küçük şeydi bu. Senin için başka şeyler yapmayı denedik, ama sen bize asla izin vermedin. Sana yeni bir ev yapmamıza izin vermeni dilerdik, son moda aksesuarların hepsine sahip, yepyeni bir ev.”

Jenkins hayır der gibi başını salladı. “Yararı olmazdı, çünkü orada yaşayamazdım. Anlıyorsunuz ya, burası benim yuvam. Her zaman da öyle oldu. Vücuduma yaptığım gibi orasını burasını yamalı tuttuktan sonra, bu ev mutlu olabileceğim tek yer.”

“Ama burada yapayalnızsın.”

“Hayır, değilim,” dedi Jenkins. “Ev tamamen kalabalık durumda.”

“Kalabalık mı?” diye sordu Joshua.

“Eskiden tanıdığım insanlarla dolu,” dedi Jenkins.

“Vay be,” dedi Ichabod, “ne vücut ama! Keşke ben de giyip üstümde bir deneyebilsem.”

“Ichabod!” diye bağırdı Joshua. “Çabuk buraya gel. Çek ellerini o vücuttan...”

“Bırak genç istediğini yapsın,” dedi Jenkins. “Meşgul olmadığım bir ara buraya gelirse...” “Hayır,” dedi Joshua.

Bir ağaç dalı saçağa sürtündü ve ufak parmaklarıyla pencerenin camını tıklattı. Çatıdaki kiremitlerden biri zangırdadı ve rüzgar, dans eder gibi hafifçe sekerek, çatıda gezindi.

“Uğramanıza sevindim,” dedi Jenkins. “Sizinle konuşmak istiyordum.”

Sandalyesini gıcırdatarak sallanmayı sürdürdü.

"Sonsuza dek yaşamayacağım," dedi Jenkins. "Yedi bin yıl, daha fazlasını istemeye hakkım olmayacak kadar uzun bir süre."

"Bu yeni vücutla," dedi Joshua, "üç kere yedi bin yıl daha geçirebilirsin."

Jenkins tekrar başını salladı. "Aklımı kurcalayan şey vücut değil. Beyin. Beynim mekanik, biliyorsunuz ya. Sağlam yapılmış, uzun süre dayanmak üzere, ama sonsuza dek değil. Gün gelecek, birşeyler yanlış gidecek ve beynin çalışması son bulacak."

Odanın sessizliğini bölen tek şey, sandalyenin gıcırtısıydı.

"Bu, ölüm demektir," dedi Jenkins. "Yani benim sonum. Kaldı ki, bunda yanlış bir taraf yok. Çünkü artık bana ihtiyaç kalmadı. Oysa ki, bir zamanlar bana ihtiyaç duyuluyordu."

"Sana her zaman ihtiyacımız olacak," dedi Joshua yavaşça. "Sensiz yapamayız."

Ama Jenkins, onu duymamış gibi konuşmasına devam ediyordu.

"Size Webster'lerden bahsetmek, onları size anlatmak istiyorum. Anlamanızı istiyorum." "Anlamaya çalışacağım," dedi Joshua.

"Siz Köpekler onlara websterlar diyorsunuz ve bunda bir yanlışlık yok," dedi Jenkins. "Onların ne olduğunu bildikten sonra, onları nasıl nitelediğiniz önemli değil."

"Sen onlara bazen insan, bazen de webster diyorsun," dedi Joshua. "Anlayamıyorum."

"Eskiden insandılar," dedi Jenkins. "o zamanlar dünyayı yönetiyorlardı. Webster ismiyle anılan bir aile vardı içlerinde. Sizin için bu büyük işi yapanlar da onlardı."

"Hangi büyük işi?"

Jenkins sandalyesini onlara doğru çevirdi ve

sallanmayı bıraktı.

"Çok unutkanım," diye mırıldandı. "Çok kolay unutuyorum. Kafam da karıştı."

"Websterların bizim için yapmış olduğu büyük bir işten söz ediyordun."

"Öyle ya," dedi Jenkins, "bundan bahsediyordum. Onları izlemelisiniz. Onlara göz kulak olmalı ve onları izlemelisiniz. Ama özellikle, gözünüzü üzerlerinden ayırmayın."

Yavaşça ileri geri sallanmaya başladı tekrardan; bu arada beyni, birtakım düşüncelerle çalkalanıyordu, sandalyenin gıcırdamasıyla bir bir aklına gelen düşüncelerle.

Neredeyse başarmıştınız, dedi kendi kendine. Rühayı neredeyse berbat edecektiniz.

Ama ben zamanla hatırladım. Evet. Zamanla kendi kendimi yakaladım, Jon Webster. İnancımı korudum, John Webster.

Köpekler'in bir zamanlar insanoğlunun evcil hayvanları olduğunu, onları bugünkü konumlarına getirenin insanlar olduğunu Joshua'ya söylemedim. Çünkü bilmemeliler. Başlarını eğmemeliler. Çalışmalarını sürdürmeliler. Şömine başında anlatılan eski öyküler yitti gitti artık ve bir daha da asla ortaya çıkmamalılar.

Yine de ben, o öyküleri anlatmayı seviyordum. Tanrı biliyor ya, seviyordum. Kendilerini sakınmaları gereken şeye karşı onları uyarmak bana huzur veriyordu. Avrupa'dan getirdiğimiz mağara adamlarının zihninden o eski fikirleri nasıl çekip çıkardığımızı, bildikleri onca şeyi onlara nasıl unutturduğumuzu, onların aklını silahlardan nasıl arındırdığımızı, sevgiyi ve barışı onlara nasıl öğrettiğimizi anlatmayı seviyordum.

Tabii bir de, o usulleri... insanlara özgü o bildik düşünme tarzını yeniden benimseyecekleri güne karşı nasıl önlem alınması gerektiğini anlatmayı.

"Ama, az önce dedin ki..." diye üsteledi Joshua.

Jenkins elini salladı. "Boşversene, Joshua. Söylediklerim yaşlı bir robotun saçmalarıydı sadece. Bazen beynim bulanıyor ve aslında hiç aklımda olmayan şeyler söylüyorum. Geçmiş biraz fazlaca düşünüyorum sanırım... sense geçmiş diye bir şey olmadığını söylüyorsun."

Ichabod, kıcını özenle yerleştirerek yere oturdu ve başını kaldırıp Jenkins'e baktı.

"Gerçekten de yok," dedi. "Pazar gününden bu yana kırk kez kontrol ettik, hem de değişik yöntemlerle. Tüm veriler bunu gösteriyor, tespitimizi doğruluyorlar. Geçmiş diye bir şey yok."

"Daha doğrusu, geçmişin içinde yer alabileceği bir mekan yok," dedi Joshua. "Zaman içinde geriye gidiyorsun ama geçmiş bulamıyorsun, onun yerine başka bir dünya, başka bir anlayış platformu çıkıyor karşına. Yeryüzünün şimdikiyle aynı olduğunu görüyorsun, ya da hemen hemen aynı. Aynı ağaçlar, aynı nehirler, aynı tepeler, ama yine de bizim bildiğimiz dünya olmuyor oradaki. Çünkü o, farklı bir yaşama sahne olmuş, farklı bir gelişim göstermiş. Geride bıraktığımız saniye, geride bıraktığımız saniye değildir aslında; başka bir saniye, tamamen farklı bir zaman kesitidir. Biz her zaman aynı saniyede yaşıyoruz. O saniye süresince, bizim dünyamıza ayrılmış olan o küçük zaman dilimi içinde hareket ediyoruz."

“Zamanı geçirme tarzımız hatalıydı,” dedi Ichabod. “Onu gerçekte olduğu gibi düşünmekten bizi alıkoyan da buydu. Çünkü biz, aslında böyle olmadığı halde, zamanın akıp gittiğini düşünüyorduk hep. Zamanla birlikte hareket ettiğimizi sanıyorduk. İşte bir saniye daha geride kaldı, diyorduk, bir dakika, bir saat ve bir gün daha; halbuki o saniye, dakika veya saat hiçbir zaman geride kalmıyordu. Yaşadığımız an her zaman aynıydı. Hareket ediyordu ve biz de onunla birlikte hareket ediyorduk.”

Jenkins başıyla onayladı. “Anlıyorum. Nehir boyunca sürüklenip giden kütükler gibi. Nehirle beraber akıp giden parçalar gibi. Nehrin kıyısındaki manzara değişse bile, su aynı kalıyor.”

“Hemen hemen öyle,” dedi Joshua. “Ancak zaman, daha durağan bir akıntı ve o farklı dünyalar da, nehrin üstünde sürüklenen odunlardan daha sabit bir şekilde yerleşmiş durumdalar.” “Peki ya diğer dünyalarda yaşayan şu kobliler?”

Joshua başını evet der gibi salladı. “Var olduklarına eminim.”

“şimdi ise,” dedi Jenkins, “o öteki dünyalara yolculuk etmenin yolunu araştırıyorsun sanırım.” Joshua bitlerini kaşıdı hafifçe.

“Tabii ki öyle yapıyor,” dedi Ichabod. “Geniş bir mekana ihtiyaımız var.”

“Ama kobliler...”

“Kobliler diğer dünyaların tümünde olmayabilir,” dedi Joshua. “Boş dünyalar da vardır belki. Onları bulabilirsek ne l; o boş dünyalara ihtiyaımız var. Kendimize mekan bulamazsak, işimiz bitti demektir. Nüfus artışının yaratacağı baskı bir cinayet dalgası estirecektir. Böylesi bir süreç ise bizi başladığımız yere geri götürür.”

“Cinayetler çoktan başladı bile,” dedi Jenkins ona, sakince.

Joshua kaşlarını çattı ve kulaklarını pıstı. “Gln bir öldürüş tarzı. ldryor, ama yemiyorlar. Kan da dklmyor. Sanki düşmek, ölüm için yeterli. Tıbbi teknisyenlerimizi çıldırıyor bu durum. Görünürde yanlış olan bir şey yok. lmeleri için bir neden yok.”

“lyorlar ama,” dedi Ichabod.

Joshua onlara doğru biraz daha eğilerek, alçak sesle konuştu. “Endişeleniyorum, Jenkins.

Korkarım ki...”

“Endişelenecek bir şey yok.”

“Bence var. Angus söyledi bana. Angus, koblilerden birinin... koblilerden birinin bu

yana geçmiş olabileceğinden korkuyor.”

Bacadan içeri dolan şiddetli bir rüzgâr, saçakları titretti. Başka bir esinti, yakınlarda, gözden uzak bir köşede uğuladı. Korku çıkageldi ve çatıdaki kiremitlerin üzerinde, ağır ve boğuk adımlarla bir o yana bir bu yana gezinmeye başladı.

Jenkins ürperdi ve bir sonraki ürperişe hazırlanmak üzere kendini kasti. Konuştuğunda, sesi titriyordu.

“şimdiye dek bir kobli gören olmadı.”

“Bir kobliyi göremeyebilirsin.”

“Evet,” dedi Jenkins. “Bu mümkün.”

İnsan’ın da vaktiyle söylediğ i aynen buydu işte. Bir hayaleti veya ruhu görmezsin... ama orada olduğunu hissedersin. Çünkü sımsıkı kapatmış olmana rağmen musluktan su damlamaya devam eder ve pencerenin camına sürtünen parmaklar vardır ve köpekler gecenin karanlığına sığınan bir şeyin varlığını sezerek ulurlar ve karın üstünde iz bulamazsın.

Pencerenin camına sürtünen parmaklar vardır.

Joshua ayağ a kalktı ve bir patisi havada, dudaklarını hırlar gibi gererek, bir köpek heykeli misali dimdik durdu. Ichabod ise, parmaklarını yere geçirmiş halde çömelmişti... dinliyor, bekliyordu.

Cama tekrar bir şey sürtündü.

“Kapıyı aç,” dedi Jenkins Ichabod’a. “Dışarıda, içeri girmek isteyen bir şey var.”

Ichabod, odanın sessizliğı içinde ilerledi. Kapı, onun itişiyle gıcırdarak açıldı. Kapı henüz tam olarak açılmamıştı ki, sincap içeri daldı; Jenkins’in üzerine hoplayıp kucağına yerleşen boz bir cisim.

“Bakın kim geldi, Fatso,” dedi Jenkins.

Joshua tekrar oturdu, dudaklarındaki gerginlik kaybolmuş, dişleri yeniden görünmez olmuştu. Ichabod’un yüzüne ise, şaşkın bir tebessüm yerleşmişti.

“Onu gördüm,” diye bağırdı Fatso. “Ardıçkuşunu öldürürken gördüm onu. Bir fırlatma sopasıyla yaptı bunu. Tüyler havada uçtu. Yaprakların üzerine kan bulaşmıştı.”

“Sakin ol,” dedi Jenkins, nazikçe. “Acele etmeden anlat olanları. Çok heyecanlısın. Birinin bir ardıçkuşunu öldürdüğünü gördün, öyle mi?”

Fatso derin bir nefes aldı, dişleri birbirine vuruyordu.

“Peter’dı,” dedi.

“Peter mı?”

“Peter, webster.”

“Bir sopa mı attı demiştin?”

“Onu başka bir sopayı kullanarak fırlattı. İki ucunu bir iple birbirine bağlamış ve ipi gerince sopa fırlayıp gidiyor...”

“Biliyorum,” dedi Jenkins. “Biliyorum.” “Biliyor musun! O aletin ne olduğunu biliyor musun?”

“Evet,” dedi Jenkins. “Biliyorum. Bahsettiğin şeylere ok ve yay deniyor.”

Bu sözleri öyle bir havada söylemişti ki, diğer üçü suspus kalmış, oda kocaman ve bomboş bir hale bürünmüş, dalın cama vuruşu ise kulaklarına, çok uzaklardan gelen, yardım görme umudu olmaksızın yalvarmayı sürdüren içi boş bir tıkırtı gibi gelmişti.

“Ok ve yay mı?” diye sordu Joshua sonunda. “Ok ve yay da nedir?”

Nedir, diye düşündü Jenkins.

Ok ve yay neydi?

Sonun başlangıcıydı. Savaşın gümbürdeyen yoluna çıkacak olan rüzgarlı bir patika.

Bir oyuncak ve bir silah ve insan mühendisliğinin bir başarısı.

Atom bombasının belli belirsiz ilk kımıltısı. Belirli bir yaşam tarzının simgesi.

Küçük çocuklara okunan bir şiirin dizelerinden biriydi.

Şapkalı Ardıçkuşu'nu kim öldürdü?

Ben, dedi serçe

Okum ve yayımla,

Ben öldürdüm Şapkalı Ardıçkuşu'nu.

Bir süredir unutulmuş olan bir şeydi bu. Yeniden öğrenilen bir şey.

Bunca zamandır gerçekleşmesinden korktuğum şeydi.

Sandalyesinde yavaşça doğrulup ayağa kalktı.

“Ichabod,” dedi, “yardımına ihtiyacım olacak.”

“Emrindeyim,” dedi Ichabod. “Ne yapmamı istersin?”

“Vücut,” dedi Jenkins. “Yeni vücudumu giymeni istiyorum. Yalnız, beyin mahfazamı çıkarman gerekecek...”

Ichabod başıyla onayladı. “Bunun nasıl yapılacağını biliyorum, Jenkins.”

Joshua’nın sesinde ani bir korku vardı. “Ne oluyor, Jenkins? Ne yapacaksın?”

“Dönüşkenler’e gideceğim,” dedi Jenkins, konuşması son derece yavaştı. “Bunca yıldan sonra, onların yardımını isteyeceğim.”

Gölge, ormandaki açıklıklardan sızan ay ışığının aydınlattığı alanlardan kaçınmaya özen göstererek, tepeden aşağı kayar gibi ilerledi. Ay ışığının altında parlıyordu... oysa ki görülmemesi gerekiyordu. Peşinden gelen avcılarının işini kolaylaştırmamalıydı.

Etrafta başkaları da olsa gerekti. Sayıları fazla olamazdı, tabii, ama bu, çevreyi dikkatle kontrol etmelerine engel değildi. Birkaç kişilik gruplar halinde araziye uygun şekilde yayılmış olmaları, bu tuhaf ve güzel dünyanın alarma geçmemesini sağlıyordu.

Çünkü bir kez alarma geçti mi, bu dünyanın sonu ufukta görünürdü.

Gölge, karanlıkta yere çömeldi ve pürdikkat şekilde, son derece gergin sinirlerle geceyi sınıdı. Bildiği tüm dürtüleri tek tek ayırıyor, keskin zekasında onları düzgünce sıralıyor, bilgilerinin doğruluğunu kontrol etmek amacıyla onları gözden geçiriyordu.

Bazılarını tanıyordu, bazılarıysa onun için birer sırdı, diğerlerini ise ancak tahmin edebiliyordu. Ama içlerinde, korku ima eden bir tane vardı.

Yere iyice çömeldi ve çirkin başını dosdoğru ileri uzattı; sezgilerini gecenin nabzına kapatmış, sadece tepeyi tırmanmakta olan şeye odaklanmıştı.

Gelenler iki kişiydi ve bu ikisi birbirinden farklıydı. Zihninde yükselen homurtu boğazında düğümlenirken, narin vücudu, yarı hevesli bir bekleyiş, yarı yabancı bir bölgede olmaktan kaynaklanan korku ile gerildi.

Yarı eğilmiş halde ayağa kalktı ve yukarı gelmekte olan ikisinin yolunu kesmek üzere belli bir açı çizerek, tepeden aşağı hızla, kayar gibi ilerledi.

Jenkins tekrar gençleşmişti; genç, güçlü ve hızlı bir hale gelmişti... beynen ve bedenen hızlı. Rüzgarın yoğurduğu, ayın aydınlattığı tepelerde uzun adımlarla ilerleyecek kadar hızlı. Yaprakların konuşmasını ve kuşların uykulu cıvıltısını... ve daha da fazlasını duyacak kadar hızlı.

Evet, çok daha fazlasını, diye onayladı kendi kendine.

Vücut tam bir heyulaydı. Ağır bir çekiçle bile oyulamadığı gibi, asla paslanmıyordu

da. Ancak hepsi bununla sınırlı değildi.

Bir vücudun benim için bu denli değişiklik ifade edeceği hiç aklıma gelmezdi. Eskisinin ne kadar harap ve aşınmış olduğunu şimdi daha iyi anlıyorum. Yapıldığı dönem gözönüne alındığında yapılabileceklerin en iyisi olmasına rağmen, ta başından beri kötü bir işçiliğe sahipti. Makinelerse harika bir iş çıkarmıştı tabii, öyle marifetleri vardı ki.

Bunu robotlara borçluydu, haliyle. Vahşi robotlara. Köpekler, vücudu yapmak üzere onlarla anlaşmıştı. Köpekler'in robotlarla alışveriş yapması sıkça rastlanan bir durum değildi oysa. İyi geçiniyorlardı... fakat bu geçimi, birbirlerini kendi haline bırakmalarına, birbirlerinin işine karışmamalarına borçluydular.

Kovuğunda kımıldayan bir tavşan vardı... bunu biliyordu Jenkins. Bir rakun gece avına çıkmıştı ve Jenkins, bunu da biliyordu... fındık ağacının yaprakları arasından kendisini gözetlemekte olan küçük gözlerin ardındaki beynin içinde gezinen kurnaz, kaypak merakın farkındaydı. Sol tarafta, biraz ötede ise, bir ağacın altına yerleşmiş olan bir ayı, uyuyor ve uykusunda rüya görüyordu... taze bal ve bir dereden çekip çıkarılan balığın yanı sıra, ters çevrilmiş bir kayanın altında ortaya çıkan karıncaların çeşni niyetine yalanıp yutulduğu oburca bir rüya.

Ürkütücü... ama doğal bir duyguydu bu. Yürümek için adım atmak kadar, normal işitme kadar doğal. Ama bu, ne işitme ne de görmeydi. Ne de canlandırma. Çünkü Jenkins, kovuktaki tavşanı, çalıların arasındaki rakunu ve uzanmış olduğu ağacın altında, uykusunda rüya gören ayıyı soğukkanlı ve kendinden emin bir kesinlikle biliyordu.

Vahşi robotların sahip olduğu vücutların da buna benzediğini düşündü Jenkins... çünkü onun için bir tane yapabildilerse, kendileri için de yapabilirlerdi pekala.

Onlar da çok uzun bir yoldan geldi, diye düşündü Jenkins; insanın ortaya çıkışından bu yana Köpekler'in kat etmiş olduğu yol kadar uzun, yedi bin yıllık bir yoldan. Ama biz onları umursamadık, çünkü öyle davranmamız gerekiyordu. Robotlar kendi yoluna gitti ve Köpekler de kendi; yaptıkları şeylerden dolayı birbirlerini sorgulamadılar, birbirlerine şüpheyi yaklaşmadılar. Robotlar uzaygemileri yapıp yıldızlara yollanırken, vücutlar inşa ederken, matematik ve mekanik üzerinde çalışırken, Köpekler hayvanlar üzerinde çalıştı, İnsanoğlu'nun hüküm sürdüğü dönemlerde vahşi kabul edilen ve avlanan ne varsa onların kardeşliğini kurmaya uğraştı... koblileri dinledi ve zaman diye bir şey olmadığını kanıtlamak için zamanın derinliklerini yoklamayı denedi.

Köpekler ve robotlar bu denli ileri gidebilmişse, Dönüşkenler daha da ileri gitmiş olsa gerekti. Onlar beni dinleyeceklerdir, dedi Jenkins, dinlemek zorundalar, çünkü ben onlara, tam da onları ilgilendiren bir sorun götürüyorum. Çünkü Dönüşkenler de insandır..

farklı yöntemler benimsemiş olsalar da, onlar da İnsanoğlu'dur. Bu saatten sonra kin güdemezler, çünkü İnsan ismi, rüzgara karışan bir tozdan, yaz günü hışırdayan yaprakların sesinden ibaret artık.

Ayrıca, onları yedi bin yıldır rahatsız etmiş değilim... bir kerecik olsun bile. Joe benim dostumdu, ya da, bir dosta, bir Dönüşken'in şimdiye kadar yaklaşabildiği kadar yakındı. İnsanlarla konuşmadığı zamanlarda bile benimle konuşurdu. Beni dinleyeceklerdir... ne yapılması gerektiğini bana söyleyeceklerdir ve de gülmeyeceklerdir.

Çünkü bu, gülünecek bir durum değil. Söz konusu olan yalnızca bir ok ve yay, ama yine de gülünecek bir mesele değil bu. Bir zamanlar öyleydi belki, ama tarih, pek çok şeyden söküp almıştır gülünçlüğü. Ok bir şakaysa, atom bombası da öyle, kocaman kentleri ortadan kaldıran hastalık yüklü toz bulutları da öyle, çılgılık atarak göğe yükselen ve yirmi bin kilometre öteye düşüp bir milyon insanı öldüren füze de öyle.

Her ne kadar artık bir milyon insan bile kalmamış olsa da. Varsa yoksa, Köpekler'in onlar için yapmış olduğu evlerde yaşayan birkaç yüz kişi, çünkü Köpekler, insanların ne olduğunu, aralarında var olan ilişkiyi henüz unutmamıştı o zamanlar ve onlara tanrı gözüyle bakıyordu. İnsanlara tanrı gözüyle bakıyor ve kış geceleri ateşin başında o eski öyküleri anlatıyor ve İnsanoğlu'nun geri dönüp onların başını okşayarak "İyi iş çıkardın, benim iyi ve sadık hizmetkarım," diyeceği güne hazırlanıyorlardı.

Bu doğru değil, dedi Jenkins, tepeden aşağı koşarcasına ilerlerken, bu hiç de doğru değil. Çünkü insanlar böylesine tapınılmayı hak etmedi, tanrılığı hak etmedi. Tanrı biliyor ki ben kendim onları fazlasıyla sevdim. Mesele buysa, hâlâ da seviyorum... ama insan oldukları için değil, pek çok insanın içinde birkaçının anısı için.

Köpekler'in İnsanoğlu için hazırlanması doğru değil. Çünkü onlar, işleri İnsan'ın hiçbir zaman yapamadığı kadar iyi idare ediyor. Bu yüzden ben, o anıyı zihnimden çıkarıp attım ve bu, hiç de hızlı ve kolay olmadı. Efsaneleri unutmam ve zihnimdeki anıları bulanıklaştırmam uzun yıllar aldı ve şimdi, insanları webster diye çağırıyor ve öyle tanıyorlar.

Acaba yaptığım doğru muydu diye çok düşündüm. Kendimi bir hain gibi hissettim, dünyanın geri kalanı karanlığa gömülmüşken ve herkes uyurken ben huzursuz geceler geçirdim ve salıncaklı sandalyede oturup rüzgârın saçaklarda çıkardığı iniltiyi dinledim. Çünkü yapmış olduğum şey, yapmaya hakkımın olmadığı bir şeydi. Websterlar'ın hoşuna gitmeyecek bir şeydi. Çünkü üzerimde etkileri hep oldu ve hâlâ da oluyor; binlerce yıl geçse de yaptığım bir şey onların hoşuna gider mi gitmez mi diye endişelenmeden edemem.

Ama artık biliyorum ki yaptığım şey doğrudu. Ok ve yay, bunun kanıtı. Bir keresinde, İnsan'ın yanlış yoldan başlamış olabileceğini, doğduğu ve çocukluğunu geçirdiği yer olan o loş, karanlık vahşetin içinde bir yerlerde yanlış bir adım atıp yanlış bir yola sapmış olabileceğini düşünmüştüm. Şimdi ise yanlış olduğımı anlıyorum. İnsan'ın izleyebileceği tek bir yol var... o da, ok ve yayın yolu.

Elimden geldiğince çabaladım, Tanrı biliyor ya, gerçekten çabaladım.

Etrafa dağılmış olanları toplayıp Webster Malikanesi'ne götürdüğümüzde silahlarını aldım, sadece ellerinden değil, akıllarından da. Eldeki gözden geçirilebilecek metinleri gözden geçirdim ve gerisini yaktım. Okumayı, şarkı söylemeyi ve düşünmeyi onlara tekrar öğrettim. Kitaplarda, ne savaş ve silahlardan iz kalmıştı ne de nefret ve tarihten, çünkü tarih nefretin ta kendisiydi... çarpışmalar, kahramanlıklar, trampetler hatırlanmamalıydı.

Ama vaktimi boşa harcamışım, dedi Jenkins kendi kendine. Şimdi anlıyorum ki, boşa uğraşmışım. Çünkü ne yapılırsa yapılsın, insan, ok ve yayı icat edecek.

Uzun yokuştan aşağı inmiş, nehre doğru akmakta olan dereyi geçmişti ve şimdi, bir kez daha uçurumun karanlık, sert yarını tırmanıyordu.

Küçük hışırtılar duydu ve yeni vücudu, aklına, bu hışırtıyı çıkaranın fareler, çimin içinde oluşturdukları tünellerde koşuşturan fareler olduğunu söyledi. Bir an için, oraya buraya koşuşturan bu oyuncu ve mutlu farelerin, küçük, sekilsiz, pıhtılaşmamış düşüncelerindeki mutluluğu yakaladı.

Bir gelincik, devrilmiş bir ağaç gövdesi üzerinden hızla geçti; onun aklında ise şeytanlık vardı, fareleri düşünmekten kaynaklanan bir şeytanlık, gelinciklerin fare yediği o eski günlerin anısıyla canlanan bir şeytanlık. Kana susamışlık ve korku, bir fare öldürdüğü takdirde Köpeklerin ona yapabileceklerine dair ve bir zamanlar dünya üzerinde hüküm sürmüş olan öldürme olgusuna karşı tetikte olup çevreyi gözleyen yüzlerce gözün varlığından kaynaklanan bir korku.

Oysa bir insan öldürebilmişti. Bir gelincik, öldürmeye cüret edemezdi, ama bir insan, öldürmüştü bile. İstemeden ve büyük olasılıkla kötü bir niyet beslemeden yapmıştı bunu. Ama öldürmüştü işte. Yasalar ise, kimse başkasının canını alamaz diyordu.

Geçmiş yıllarda başkaları da öldürmüştü ve bundan dolayı cezalandırılmıştı. Bu insan da cezasını çekmeliydi. Ama cezalandırılmak yeterli değildi. Sadece cezalandırmakla soruna çözüm bulunamazdı. Çözüm tek bir insanla ilgili değildi, tüm insanlarla, ırkın tümüyle ilgiliydi. Çünkü içlerinden birinin yaptığı şeye diğerleri de meyilliydi. Yalnızca meyilli de değil, dünden hazır dılar... çünkü onlar insandı ve insanlar, daha önce nasıl öldürdülerse yine öldürürlerdi.

Dönüşkenler'in kalesi göğe doğru simsiyah yükseliyordu, ay ışığında parıldayacak kadar siyah. Kalede hiç ışık yoktu ve bu durum garip de değildi, çünkü oradan bir ışık geldiği şimdiye dek hiç görülmemiştir. Hatırlanabildiği kadarıyla, kalenin kapısı da dış dünyaya açılmamıştır hiç. Dönüşkenler bu kaleleri dünyanın her yanına inşa etmiş ve onların içine girmişler, böylece son noktayı koymuşlardı. Dönüşkenler insanların işlerine karışmış, onlara karşı bir çeşit savaş vermişlerdi ve insanlar gidince, Dönüşkenler de gitmişti.

Jenkins kapıya giden geniş taş basamakların başına geldi ve durdu. Başını geriye atıp, alabildiğine yükselen binaya baktı.

Joe ölmüştür sanırım, dedi kendi kendine. Joe çok uzun ömürlüydü, ama ölümsüz değil. Sonsuza dek yaşayamazdı ya. Başka bir Dönüşken'le karşılaşp onun Joe olmadığını bilmek ilginç olacak.

Son derece yavaş adımlarla, üzerine çökecek alaycı bir kıkırdamanın ilk işaretini beklemekten ötürü bütün sinirleri gerilmiş halde, basamakları tırmanmaya başladı.

Ama hiçbir şey olmadı.

Kapıya ulaştı ve orada durup Dönüşkenler'e geldiğini haber verecek bir şey olup olmadığına baktı.

Ne çan vardı ne de zil. Ne de kapı tokmağı. Kapı dümdüzdü, üzerinde basit bir mandal vardı sadece. Hepsi o kadardı.

Çekinerek kaldırdı yumruğunu ve kapıya vurdu, tekrar tekrar vurdu, sonra bekledi. Yanıt yoktu. Kapıda ne bir ses ne de bir hareket vardı.

Tekrar vurdu, bu kez daha büyük bir güçle. Hâlâ yanıt yoktu.

Yavaş ve temkinli bir şekilde elini uzatıp mandalı kavradı ve parmağını bastırdı. Mandal içeri göçtü, kapı açıldı ve Jenkins içeri girdi.

"Sen kafayı yemiştir," dedi Lupus. "Gelip beni bulmalarını sağlayacağım. Hiç unutamayacakları bir kovalamaca yaşatacağım onlara. Öyle bir kaçacağım ki, yorgunluktan ölecekler."

Peter başını salladı. "Belki öyle yaparsın Lupus, belki senin için doğru olanı budur. Ama benim için değil. Websterlar asla kaçmaz."

"Nereden biliyorsun ki?" diye sordu kurt merhametsizce. "Uyduruyorsun. Daha önce bir websterın kaçması hiç gerekmedi ve daha önce bir websterın kaçması hiç gerekmediyse, asla kaçmayacaklarını sen nereden..."

"Ah, kapa çeneni," dedi Peter.

Tepeyi göğüsleyen kayalık patika boyunca sessizce ilerlediler.

"Birileri bizi izliyor," dedi Lupus.

"Sana öyle geliyor," dedi Peter. "Bizi kim izliyor olabilir ki?"

"Bilmiyorum, ama..."

"Bir koku mu aldın?"

"Aslına bakarsan, hayır."

"Bir şey duydun ya da gördün mü?"

"Hayır, ama..."

"Öyleyse bizi izleyen bir şey yok," diye belirtti Peter kendinden emin bir edayla.

"Hem kimse kimseyi izlemiyor artık."

Ağaçların tepesinden sızan ay ışığı, ormanı siyah ve gümüş renkli beneklerle donatıyordu. Nehir yatağından, bir gece yarısı tartışması içine girdikleri anlaşılan ördeklerin boğuk sesleri duyuluyordu. Tepenin yamacından onlara doğru esen yumuşak bir esinti, nehirdeki sisten bir parçayı da beraberinde getirmişti.

Peter'in yayının sicimi bir çalıya takıldı ve adam yayı kurtarmak için durdu. Bu sırada oklarının bir kısmını yere düşürmüş ve onları toplamak için eğilmişti.

"O şeyleri taşımak için daha iyi bir yol bulmalısın," diye homurdandı Lupus ona. "Sürekli oraya buraya takılıyor ve o şeyleri yere düşürüyorsun ve..."

"Bunu ben de düşündüm," dedi Peter sakince. "Omzuma asabileceğim bir çeşit torba bu işi görür belki."

Tepeyi tırmanmayı sürdürdüler.

"Webster Malikanesi'ne varınca ne yapacaksın?" diye sordu Lupus.

"Jenkins'i göreceğim," dedi Peter. "Yapmış olduğum şeyi ona söyleyeceğim."

"Fatso ona çoktan söylemiştir."

"Ama belki de yanlış aktarmıştır. Olup biteni gerçekte olduğu gibi anlatamamıştır belki. Fatso çok heyecanlanmıştı."

"Ahmağın teki o," dedi Lupus.

Ay ışığının aydınlattığı bir açıklıktan geçip tekrar karanlık patikaya daldılar.

“Sinirlerim la ka oldu,” dedi Lupus. “Ben geri döneceğim. Bu yaptığın  ılgınlık. Seninle yolun yarısını geldim, ama...”

“Madem  yle, geri dön,” diye kestirip attı Peter. “Ben sinirli değilim. Ben...”

Aniden arkasını döndü, tüyleri diken diken olmuştı.

     doğru olmayan bir Şey vardı... soluduğu havada, aklında... tekinsiz, rahatsız edici bir tehlike hissi ve tehlikenin de çok ötesinde, kürek kemiklerini tırmalayan ve sırtını karıncalandıran dehşet verici bir his.

“Lupus!” diye haykırdı. “Lupus!”

Yolun aşağı kısmında bir  alı Şiddetle sallandı ve Peter, o yöne doğru çılgınca koşmaya başladı. Bir  alı kümesinin çevresini hızla döndü ve aniden durdu. Yayını kaldırdı ve kaŐla göz arasında sol elindeki oklardan birini kapıp yayın kiriŐine yerleştirdi.

Bedeni yarı karanlıkta, yarı ay ışığında kalmış olan Lupus, gerilmiş halde duruyordu. Dudakları, dişlerini gösterecek Şekilde geri çekilmiŐti. Patilerinden birini hafifçe b km Ő, pençesini ortaya çıkarmıştı.

Bir Şekil,  zerine doğru eğilmişti. Sadece bir Şekil... başka bir Şey değil. Etrafa tükürükler saçan ve hırıl原因, hırılıtsı Peter’ın beyinde kızgın bir ses sağanağı halinde çınlayan bir Şekil. Bir ağaç dalı rüzgarla sallandı ve boŐluktan yararlanan ay ışığı ortalığı daha iyi aydınlattı; işte o zaman Peter, Şeklin yüzünün ana hatlarını seğebildi... tozlu bir tahtanın üstündeki yarı silinmiş tebeŐir izleri gibi belirsiz hatlardı bunlar. Miyavlıarcasına açılmış bir ağzı, bir çift yarık gibi uzanan ince uzun gözleri ve kavrama uzuvlarını andıran kulakları olan kafatası benzeri bir yüz.

Bir vınlama sesi eŐlięinde fırlayan ok, o yüzün tam ortasına saplandı -saplandı, içinden geçti ve yere düştü. Yüz ise hâlâ oradaydı, hırıldamayı sürdürüyordu.

Başka bir ok daha kirişe yerleŐtirildi ve yay geriye, oldukça geriye, neredeyse kulağa kadar gerildi. Tam kıvamına gelmiş, damarları düzgün bir ceviz ağacının koparıcı gücüyle -yayı geren adamın nefreti, korkusu ve tiksintisiyle fırlatılan bir ok.

Ok, yüzün tebeŐir gibi beyaz dış hatlarına saplandı, yavaŐladı ve titredi, sonra yere düştü.

Bir ok daha ve yay yeniden gerildi. Bu sefer daha da fazla. Bir okun vuruŐuyla  lmeyen o Şeyi öldürmeye yetecek güce eriŐmek için daha da fazla gerildi. Kendisine fırlatılan oku yavaŐlatan, onun titremesine ve içinden geçip gitmesine neden olan o Şeyi.

Gerdi, gerdi, olabildiğince gerdi... ve sonunda olan oldu.

Yayın kırışı kırıldı.

Peter, bir elinde kullanılmaz hale gelen silah, diğerk elinde artık işe yaramayacak olan ok, bir an için olduğu yerde kalakaldı. Durdu ve onu kurdun boz bedeni üzerine çökmek üzere olan karanlık dehşetten ayıran küçük alanın ötesine baktı.

Korku duymuyordu. Silahını yitirmiş olmasına rağmen korkmuyordu. Vücudunu sarsan şiddetli bir öfke ve tek bir söz haykırarak beyninin içinde zonklayan ses vardı sadece:

ÖLDÜR... ÖLDÜR... ÖLDÜR.

Yayı bir kenara attı ve ellerini iki yanında birer pençe haline gelecek şekilde bükerek öne doğru yürüdü.

Gölge geriledi... beynine vuran ani bir korku dalgasıyla, kendisine doğru yürümekte olan şeyin saçtığı şiddetli nefretten kaynaklanan korku ve dehşetle geriye çekildi. Nefret, bu yeni düşmanı sarmış ve ele geçirmişti. Korkuyu ve dehşeti ise önceden biliyordu... korkuyu, dehşeti ve teslimiyeti... ama bu, yeni bir şeydi. Beyninin içini kavuran bir işkence kırbacıydı bu.

Bu, nefretti.

Gölge kendi kendine sızlandı... ağlamaklı sesler çıkardı, geriledi ve karmakarışık olmuş beyninde bilinçsiz düşünce parçacıklarıyla kaçış yolları aradı.

Oda boştu...boş, eski ve kuytu. Gıcırdayan kapıdan çıkan sesi yakalayıp boğan, sonra geri bırakan bir oda. Unutulmuşluğun tozuna bürünmüş, amaçsız yüzyılların derin sessizliğiyle dolmuş bir oda.

Jenkins, kapının kulpu elinde olduğu halde durdu ve vücudunu oluşturan yeni makinenin ona sağladığı tüm dikkati odanın karanlık köşelerine yöneltti. Hiçbir şey yoktu. Sessizlikten, tozdan ve karanlıktan başka hiçbir şey. Ne de yıllardır sessizlik, toz ve karanlık dışında bir şey olduğuna dair herhangi bir delil vardı. Ne geriye kalan bir düşüncenin titreşimi, ne zeminde bırakılan ayak ve ne de masanın üzerine yayılmış parmak izleri.

Eski, inanılmayacak kadar eski bir şarkı... o daha demirci atölyesinden yeni çıkmışken zaten eski olan bir şarkı, beyninin unutulmuş bir köşesinden dışarı süzüldü. Şarkının hâlâ belleğinde olduğunu, onu halen bildiğini fark etmek Jenkins'i şaşırtmıştı... ve onu hatırlamak, şarkının zihninde uyandırdığı yüzyılların girdabı, milyonlarca tepenin üzerine kurulu zarif güzel evlerin hatırası, arazilerini seven ve sahiplik duygusunun getirdiği kendinden eminlik ve huzurla onların üstünde gezinen insanların anısı karşısında

dehşete kapılmasına neden olmuştu

Annie artık burada yaşamıyor.

Saçma, dedi Jenkins kendi kendine. Tümüyle yitip gitmiş bir ırkın yokluğunun şimdi beni bu denli rahatsız etmesi çok saçma bir şey... ve de gülünç.

Annie artık burada yaşamıyor.

Şapkalı Ardıkuşu 'nu kim öldürdü? Ben, dedi serçe...

Kapıyı kapattı ve odanın içine doğru yürüdü.

Tozla kaplanmış mobilyalar, geri dönmemiş olan adamı bekliyordu. Masaların üstünde toza bulanmış araç gereçler vardı. Devasa kitaplığın raflarını dolduran kitapların başlıkları toz içinde kalmıştı.

Gittiler, dedi Jenkins, kendi kendine konuşarak. Ne sebeple gittiklerini kimse bilmiyor. Nereye gittiklerini de. Bir gece, kimseye haber vermeden çekip gittiler. Hiç şüphe yok ki, bazen geçmişi düşünüp kıkır kıkır gülüyorlardır... halen burada olduklarını düşünmemize, dönüşlerini dört gözle beklememize gülüyorlardır.

Başka kapılar da vardı ve Jenkins onlardan birine doğru yürüdü. Elini kapının mandalına uzatırken, o kapıyı açmanın, ortalığı daha fazla yoklamanın ne denli abes olduğunu söylüyordu kendine. Eğer bu oda eski ve boşsa, tüm diğer odalar da öyle demekti.

Mandalı indirdi ve kapı açıldı, fakat karşısına bir oda değil, müthiş bir sıcak hava dalgası çıktı. Kapının ardında çöl vardı... bulanık bir ufka doğru uzanan ve büyük mavi bir güneşin altında parılayan altın ve sarı renklerle bezenmiş bir çöl.

Kertenkeleye benzeyen ama kertenkele olmayan yeşilli morlu bir şey, ürkütücü bir ışıltı andıran bir ses çıkararak, küçük ayaklarıyla kumun üstünde bir alev misali kayarcasına ilerledi.

Jenkins kapıyı şiddetle kapattı, aklen ve bedenen uyuşmuş halde olduğu yerde kaldı.

Bir çöl. Bir çöl ve kayarcasına ilerleyen bir yaratık. Başka bir oda, bir salon veya bir veranda değil... bir çöl.

Güneş de maviydi... maviydi ve cayır cayır yakıyordu etrafı.

Kapıyı usul usul, temkinli bir şekilde tekrar açtı; ilkin hafifçe aralayarak, sonra ise ardına dek iterek.

Çöl hâlâ oradaydı.

Jenkins kapıyı kapattı ve çölü, kapının ve çölün karmaşıklığını dışarıda tutmak için madeni vücudunun gücüne başvurmak istemiş gibi sırtını kapıya dayadı.

Zekiydiler, dedi kendi kendine. Zeki ve ruhsal anlamda son derece hızlıydılar. Sıradan insanlara oranla fazla zeki ve fazla hızlı. Ne kadar zeki olduklarını tam olarak bilemedik hiç. Ama şimdi anlıyorum ki, sandığımızdan çok daha akıllılar.

Bu oda, pek çok diğer dünyaya açılan bir antre, bilinmeyen güneşlerin etrafında dönen başka gezegenlere ulaşmak için tahmin bile edilemeyecek mekanları aşan bir anahtardı. Dünyayı gerçekte terk etmeden, terk etmiş olmanın yoluydu... bir kapıdan içeri adım atarak boşluğu geçmenin yolu.

Başka kapılar da vardı ve Jenkins onlara baktı ve başını salladı.

Yavaş adımlarla odayı geçip giriş kapısına yöneldi. Sessizce, tozla kaplanmış odanın sükunetini bozmamaya özen göstererek mandalı kaldırdı, dışarı çıktı ve yeniden o tanıdık dünyada buldu kendini. Ayın ve yıldızların parladığı, nehrin sisinin tepelerin arasından süzüldüğü, ağaçların sohbet ettiği dünyada.

Fareler, akıllarında düşünce sayılmayacak mutlu fare düşünceleriyle, çimenlerin içine kazdıkları oyuklar boyunca koşuşturuyordu hâlâ. Bir ağacın üstünde tünediği yerde düşüncelere dalmış olan baykuşun aklından ise öldürmek geçiyordu.

Çok yakın, diye düşündü Jenkins. Yüzeye halen çok yakın, kana susamışlığa, nefrete. Yine de biz onlara İnsan'ın vermiş olduğundan daha iyi bir başlangıç veriyoruz... insanoğlunun nasıl bir başlangıç verdiği muhtemelen hiçbir şeyi değiştirmeyecek olsa da.

İnsan'ın o bildik kana susamışlığı yine burada işte; daha farklı ve daha güçlü olma, kendi icat ettiği şeyler aracılığıyla isteklerini başkalarına kabul ettirme arzusu... kolunu, tüm diğer kol ve pençelerden daha güçlü kılan, dişlerinin doğal bir köpek dişinden çok daha derine saplanabilmesine olanak veren, kolunun erişebileceğinden çok daha uzak mesafelere ulaşip başkalarını incitebilmesini sağlayan şeyler.

Yardım sağlayabileceğimi düşündüm. O yüzden buraya geldim. Ne var ki yardım bulamadım.

Hiçbir yardım imkânı yok. Çünkü tek yardım edebilecek Dönüşkenler'di ve onlar da gittiler.

İş başa kaldı, dedi basamakları inmekte olan Jenkins, kendi kendine. İnsanoğlunun karşısına çıkmak sana düşüyor. Ne şekilde olursa olsun, onları durdurmalısın. Onları bir şekilde değiştirmek zorundasın. Dünyayı yeniden bir ok ve yay dünyası haline

getirmelerine izin veremezsin.

Karanlık koruda yürürken, yeni yeni yeşeren yaprakların altındaki, sonbahar hasatından kalma küflü yaprakların kokusunu aldı ve bunun, önceden hiç hissetmediği bir şey olduğunu söyledi kendine.

Eski vücudunun koku alma duyusu yoktu.

Koku alma duyusunun yanı sıra, daha iyi görme ve bilme yetisi de yoktu, bir varlığın ne düşündüğünü algılama, rakunların aklından geçeni okuma, farelerin düşüncelerini tahmin etme, baykuşların ve gelinciklerin beyindeki cinayet fikrini hissetme yetisi.

Yeni vücudu sayesinde algıladığı bir şey daha vardı... rüzgara karışan, belli belirsiz bir nefret, ona yabancı olan bir dehşet çılgılığı.

Beyninde çınılıyor ve onu durduruyor, sonra birden koşmasına ve tepeyi, bir insanın karanlıkta yapamayacağı, ancak soluğu tükenen ciğerleri veya tıkanan bir nefesi olmayan metalin gücünden yararlanan ve karanlıkta görebilen bir robotun yapabileceği kadar ustalıkla tırmanmasına yol açıyordu.

Nefret... kaldı ki olabilecek tek nefret, böyle bir nefret olsa gerekti.

Sıçramasına adımlar atarak patikayı tırmanırken, bu his içinde gittikçe daha derin ve daha keskin bir hal alıyor ve zihni üzerine çöken korkudan dolayı inliyordu... az önce keşfetmiş olduğu şeyden kaynaklanan korkuydu bu.

Bir çalı kümesinin yanından dolaştı ve aniden durdu.

Ellerini sıkıp yumruk haline getirmiş olan adam, öne doğru yürüyor, kırık yay ise çimin üstünde duruyordu. Kurdun boz vücudu, yarısı ay ışığında diğer yarısı gölgede kalacak şekilde yerde uzanıyor, ancak rüyalarda görülebilecek hayaletler gibi yarı ışık, yarı gölgeden ibaret olan, görüldüğü zannedilen ama asla tam anlamıyla seçilemeyen diğer bir şekil ise geri geri yürüyerek kurttan uzaklaşıyordu.

"Peter!" diye bağırdı Jenkins, ama ağzından çıkan sözler sestten yoksundu.

Çünkü yarı-görünür yaratığın beynindeki çılgınlığı, ağzından salyalar akıtan ve tükürükler saçan bu gölgeye doğru yürümekte olan adamın nefretini yarıp geçen dehşeti sezmişti. Korunma telaşından ve delicesine bir ihtiyaçtan... tanıma ve hatırlama ihtiyacından kaynaklanan bir dehşetti bu.

Dosdoğru ve dimdik yürüyen adam, yaratığa neredeyse ulaşmıştı... çelimsiz bir vücudu, gülünç yumrukları... ve cesareti olan bir adamdı. Cesaret, diye düşündü Jenkins,

cehennem bile meydana okuyacak bir cesaret. Cehennemin dibine inip orada dalgalanmakta olan bayrakları yırtıp atmasını ve lanetlenmişlerin bekçisine doğru korkunç ve müstehcen bir şekilde bağırmasını sağlayacak bir cesaret.

Sonra yaratık birden buldu... aradığı şeyi buldu, ne yapılması gerektiğini anladı. Jenkins, yaratığın benliğinde beliren rahatlama dalgasını sezinledi; biraz söz, biraz sembol, biraz düşünceyle oluşturduğu şeyi duydu. Kara büyü gibisinden bir şeydi bu, tam anlamıyla olmasa da bir sihir, bir çeşit tılsımdı. Ruhsal bir işlem, vücudun komutasını ele alan bir düşünce olsa gerekti... böylesi, daha akla yakın bir açıklamaydı.

Çünkü işe yaramıştı.

Yaratık ortadan kaybolmuştu. Kaybolup gitmiş... bu dünyayı terk etmişti.

Ondan geriye hiçbir iz kalmamıştı; benliğine ait tek bir titreşim bile. Sanki hiç var olmamış gibi.

Peki ya söylediği söz, düşündüğü şey neydi? Şöyleydi. Şöyle...

Jenkins silkindi. O şey beynine kazınmıştı ve onu biliyordu, o sözü, o düşünceyi ve onun hayata geçiriliş yöntemini biliyordu... ama onu kullanmamalıydı, hatta unutmalı, saklı tutmalıydı.

Çünkü o, kobli üzerinde işe yaramıştı. Kendisi üzerinde de işe yarayacaktı şüphesiz. Bundan emindi.

Adam arkasını döndü, gevşemiş görünüyordu, ellerini iki yanına sarkıtmış, Jenkins'e bakıyordu.

Dudakları, yüzünün beyazlığı ortasında kımıldadı. "Sen... sen..."

"Ben Jenkins'im," dedi ona Jenkins. "Bu benim yeni vücudum."

"Burada bir şey vardı," dedi Peter.

"O bir kobliydi," dedi Jenkins. "Joshua bana birinin bu yana geçtiğini söylemişti."

"Lupus'u öldürdü," dedi Peter.

Jenkins başını salladı. "Evet, Lupus'u öldürdü. Daha pek çoklarını öldürdüğü gibi. Bir süredir meydana gelen ölümlere sebep olan şey bu yaratıktı."

"Ben de onu öldürdüm," dedi Peter. "Onu öldürdüm... ya da uzaklaştırdım... ya da her neyse işte."

"Onu korkutup kaçırdın," dedi Jenkins. "Ondan daha güçlüydün. Senden korktu."

Onun korkmasına ve geldiği dünyaya geri dönmesine neden oldun.”

“Onu öldürebilirdim,” diye övündü Peter, “ama yay kırıldı ve...”

“Bir dahaki sefere,” dedi Jenkins sakince, “daha sağlam yaylar yapmalısın. Nasıl yapıldığını ben sana göstereceğim. Okların için de çelik birer baş hazırlarız...”

“Neyim için?”

“Okların. Fırlattığın o sopaya ok denir. Onu fırlatmak için kullandığın sopa ve kirişe ise yay. Bunların bütününe de ok ve yay denir.”

Peter’in omuzları çöktü. “Demek ki daha önce yapılmış. Ben ilk değildim yani?”

Jenkins başını hayır anlamında salladı. “Hayır, sen ilk değildin.”

Jenkins çimlerin üstünde yürüdü ve elini Peter’in omzuna koydu.

“Benimle eve gel, Peter.”

Peter olumsuz yönde başını salladı. “Hayır. Sabah olana dek burada Lupus’la kalacağım. Sonra arkadaşlarını çağıracağım ve onu gömeceğiz.”

Başını kaldırıp Jenkins’in yüzüne baktı. “Lupus benim dostumdu. O çok iyi bir dosttu, Jenkins.”

“Öyle olduğuna eminim,” dedi Jenkins.

“Seni daha sonra göreceğim miyim peki?”

“Ah, evet,” dedi Peter. “Pikniğe geleceğim. Webster pikniğine. Bir hafta kadar sonra yapılacak.”

“Evet, öyle,” dedi Jenkins, bir yandan da düşündüğü için oldukça yavaş konuşuyordu. “Evet. Piknikte görüşürüz öyleyse.”

Dönüp ağır ağır tepeyi tırmanmaya başladı. Peter ise ölü kurdun yanı başına oturup şafağın sökmesini beklemeye koyuldu. Bir iki kez elini kaldırıp yanaklarını silmesi gerekti.

Yüzleri Jenkins’e dönük halde bir yarım daire şeklinde oturmuş, söylediklerini dikkatle dinliyorlardı

“Şimdi, bu kısmı iyi dinleyin,” dedi Jenkins. “En önemlisi burası. Dikkatinizi vermeli ve iyice düşünüp elinizdeki şeylere sıkı sıkıya sarılmalısınız... öğle yemeği sepetlerinize, yaylarınıza, oklarınıza ve diğer eşyalarınıza.”

Kızlardan biri kıkırdadı. “Yeni bir oyun mu bu, Jenkins?”

“Evet,” dedi Jenkins, “bir çeşit oyun. Sanırım bunu öyle adlandırabiliriz... yeni bir oyun. İlginç de bir oyun. Hem de çok ilginç.”

Gruptan bir ses yükseldi: “Jenkins Webster pikniği için yeni bir oyun düşünür hep.”

“Şimdi,” dedi Jenkins, “tüm dikkatinizi buraya verin. Bana bakmalı ve aklımdan geçenleri çözmeye çalışmalısınız...”

“Desenize bu bir tahmin oyunu,” diye çığırdı az önce kıkırdayan kız. “Tahmin oyunlarına bayılırım.”

Jenkins’in yüzünde tebessüm belirdi. “Haklısın,” dedi. “Tam dediğin gibi... bir tahmin oyunu. Şimdi dikkatinizi toplayıp bana bakarsanız...” Ben bu okları ve yayları denemek istiyorum,” dedi oğlanlardan biri. “Bu oyun bitince onları deneyebiliriz, değil mi Jenkins?”

“Tabii,” dedi Jenkins sabırla, “oyunumuz bitince onları deneyebilirsiniz.”

Gözlerini kapadı ve beyninin çocukların her birine ulaşmasını sağladı; onlara birer birer temas ediyor, onunkine sevgi duyan küçük zihinlerdeki heyecanlı beklentileri seziyor, kendi beynini yoklayan küçük düşünce parmaklarını hissediyordu.

“Daha güçlü,” diye düşündü Jenkins. “Daha güçlü! Daha güçlü!”

Zihninde bir titreme belirdi ve o, bunu süpürüp attı. Hipnotizma değildi... telepati de değildi, yapabildiğinin en iyisiydi sadece. Zihinlerin birbirine doğru çekilmesi, bir araya toplanmasıydı... ve aynı zamanda bir oyundu.

Yavaşça, dikkatlice, gizli sembolü ortaya çıkardı... sözleri, düşünceyi ve değişimi. Onları kolaylıkla beyninin içine kaydırды; tıpkı bir çocukla konuşur gibi, uygun ses tonunu, dudaklarına nasıl şekil vereceğini, dilini nasıl oynatacağını ona öğretmeye çalışır gibi, tek tek.

Bir süre için orada uzanmalarına izin verip onlara dokunan diğer zihinleri, onlara hafifçe vuran parmakları hissetti. Sonra onları yüksek sesle düşündü... koblinin yaptığı gibi.

Hiçbir şey olmadı. Hem de hiçbir şey. Beyninin içinde en ufak bir tıkırtı olmamıştı. Düşme hissi duymamıştı. Baş dönmesi de yoktu. Hiçbir şey hissetmemişti.

Başarısız olmuştu anlaşılan. Her şey bitmişti. Oyun sona ermişti.

Gözlerini açtı ve tepenin yamacının aynı olduğunu gördü. Güneş hâlâ parlıyordu, gökyüzü ise tıpkı bir ardıçkuşu yumurtası gibi yeşilimsi açık mavi renkteydi.

Dimdik ve sessizce oturdu, çocukların bakışlarını üzerinde hissediyordu.

Her şey, eskiden nasılsa yine öyleydi.

Bir farkla...

Kızıl renkli Oswego çayının küme küme yeşerdiği yerde bir papatya vardı şimdi.

Yanı başında bir çayır gülü vardı, oysa gözlerini kapadığında o gül orada değildi.

"Hepsi bu kadar mıydı?" diye sordu kıkırdayan kız, belirgin bir hayal kırıklığıyla.

"Hepsi bu," dedi Jenkins.

"Artık okları ve yayları deneyebilir miyiz?" diye sordu çocuklardan biri.

"Evet," dedi Jenkins, "ama dikkatli olun. Onları birbirinize doğrultmayın sakın.

Tehlikelidirler. Peter size nasıl yapılması gerektiğini gösterecek."

"Yemek sepetlerini boşaltacağız," dedi kadınlardan biri. "Sen sepet getirmiş

miydin, Jenkins?" "Evet," dedi Jenkins. "Benimki Esther'de. Biz oyun oynarken sepetimi

ona emanet etmiştim." "Sepetini getirdiğine sevindim," dedi kadın. "Getirdiğin şeylerle

bizi her yıl şaşırtıyorsun."

Bu yıl da şaşıracaksınız, dedi Jenkins kendi kendine. Özenle yaftalanmış tohum

paketlerini görünce bayağı şaşıracaksınız.

Çünkü tohumlara ihtiyacımız olacak, diye düşündü içinden. Yeni bahçeler

oluşturmak, yeni tarlalar kurmak için... bir kez daha besin yetiştirebilmek için kullanacağız

o tohumları. Et elde etmek için de ok ve yaya ihtiyacımız olacak. Balık avlamak için de

mızrak ve kancalara.

Ortamin değiştiğine kanıtlık eden diğer küçük ayrıntılar, kendilerini yavaş yavaş

göstermeye başlamışlardı. Örneğin çayırın köşesindeki şu eğri ağaç. Veya çok aşağılardaki

nehirin şu yeni kavisi.

Güneşin altında sakince oturan Jenkins, ok ve yayları deneyen adamların ve

çocukların bağırış çağırışını duydu, kadınların yemek örtüsünü serip sepetleri boşaltırken

yaptığı gevezelikleri dinledi. Yakında onlara söylemem gerekecek, dedi içinden.

Yiyecekleri idareli tüketmeleri... bir oturuşta hepsini tıkmamaları konusunda onları

uyarmak zorunda kalacağım. Çünkü toprağa gömecek kökler, yakalayacak balıklar ve

toplayacak meyveler bulana kadarki ilk bir iki gün boyunca bizi ayakta tutacak olan, bu

yiyecekler.

Evet, çok yakında onları çağırıp yeni haberleri vermem gerekecek. Kendi başlarının

aresine bakacaklarını söyleyeceğim onlara. Bunun nedenini de açıklayacağım. Durmamalarını ve canları ne istiyorsa onu yapmalarını söyleyeceğim. Çünkü bu, yepyeni bir dünya.

Onları kobliler konusunda uyarmayı da unutmayacağım tabii.

Her ne kadar bu, en önemsiz kısım olsa da. İnsanoğlu’nun kendine has bir özelliği var... Çok kötü bir zellik. Yoluna çıkan her Şeyin üstesinden gelebilme özelliği.

Derin bir i çekti Jenkins.

Tanrı koblilere yardım etsin, dedi.

SEKİZİNCİ ÖYKÜ ÜZERİNE NOTLAR

Sekizinci ve sonuncu öykünün bir sahtekarlığın ürünü olabileceğine, bu çok eski efsane içinde aslında yeri olmadığına, toplumun alkışına susamış bir hikayeci tarafından yazılmış daha yeni bir öykü olduğuna dair bir kuşku var.

Yapısal açıdan bakıldığında, kabul edilebilir bir öykü bu, ama üslubu, efsanenin geri kalanında görülen anlatım tarzıyla uyuşmuyor. Dikkat çeken başka bir nokta da, bu öykünün, üzerinde ayrı bir dikkatle çalışılmış, ayrıcalıklı sayılabilecek bir öykü olması. Materyalinin toplanmasında, diğer öykülerdeki çeşitli unsurların bir araya getirilip uyum içinde incelenmesinde büyük beceri gösterilmiş.

Dahası, efsanevi oldukları tartışma götürmeyen diğer öykülerin hiçbirinde, tarihi temele dayandıklarına dair herhangi bir ize rastlanmamışken, bu öykünün tarihi bir temeli var.

Kapalı dünyalardan birinin, bir karınca dünyası olduğu için mi kapatıldığı, ancak kayıtlara bakılarak anlaşılabilecek bir husustur. O artık bir karınca dünyasıdır... nesillerden beri bir karınca dünyası olagelmıştır.

Karınca dünyasının, Köpekler'in üzerinde ortaya çıkmış olduğu dünya olduğuna dair kanıt yok, ama olmadığına dair de kanıt yok. Şu âna kadarki araştırmaların asıl dünya olma iddiasında bulunabilecek bir dünyayı açığa çıkaramamış olması, karınca dünyasının gerçekten de Yerküre diye anılan dünya olabileceğini gösteriyor gibi.

Eğer gerçekten öyleyse, efsanenin kaynağına ilişkin daha fazla kanıt bulma umudu sonsuza dek yitirilmiş olabilir, çünkü efsanenin kaynağını tartışma götürmeksizin ortaya koyabilecek kalıntılar sadece ilk dünyada bulunabilir. İnsan'ın var olup olmadığına yönelik o temel soruyu cevaplamak, ancak orada umulabilir. Eğer karınca dünyası gerçekten de Yerküre ise, terk edilen Cenova kenti ve Webster Tepesi'ndeki ev bizim için sonsuza dek kaybedilmiş demektir.

BASİT YOL

Küçük, kaçak rakun Archie tepenin yamacında eğilmiş, çimin üstünde aceleyle koşmakta olan ufak şeylerden birini yakalamaya çalışıyordu. Archie'nin robotu Rufus ise, Archie ile konuşmaya çabalıyordu; ama rakun, yanıt veremeyecek kadar meşguldü.

Homer, daha önce hiçbir köpeğin yapmadığı bir şey yapmıştı. Nehri geçmiş ve vahşi robotların kampına dalmıştı; ama korku içindeydi, çünkü arkalarını dönüp onu görünce vahşi robotların neler yapabileceğini söylemeye bile gerek yoktu. Ama o, korkudan çok endişe duyuyordu, bu yüzden hızını kesmeyip daldı kampa.

Gizli bir yuvanın derinliklerinde karıncalar hayal kuruyor ve anlamayacakları bir dünya inşa etmeyi planlıyorlardı. O dünyada, en iyi ihtimalle, hiçbir Köpek'in, robotun veya insanın anlayamayacağı bir şey oluşturmayı hedefliyorlardı.

Cenova'da ise, geçici uykusunun onbininci yılını geride bırakan Jon Webster, hareketsiz halde uyumaya devam etti. Dışarıdaki caddede başıboş bir esinti bulvar boyunca uzanan yaprakları hışırdattı, ama bunu ne gören oldu ne de duyan.

Jenkins uzun adımlarla tepeyi arşınlarken sağına soluna bakmamaya dikkat ediyordu, görmek istemediği şeyler vardı çünkü, zihninin derinliklerine vuran şeyler. Başka bir dünyada başka bir ağacın durduğu yerde durmakta olan bir ağaç mesela. Ya da, arazinin, on bin yıl boyunca atılmış milyar küsur adım sayesinde beynine kazınmış olan yapısı.

Bir de, iyi kulak verildiği takdirde duyulabilen, çağlar öncesinde atılmış bir kahkahanın yankıları... Joe adlı bir adamın alaycı kahkahası.

Çimin üstünde koşturmakta olan ufak şeylerden birini yakalayan Archie, sımsıkı kapadığı pençesinde hapsetti onu. Sonra, patisini dikkatle kaldırdı, açtı ve o şeyin orada olduğunu, kaçmak için çılgınca koşuşturduğunu gördü.

"Archie," dedi Rufus, "sen beni dinlemiyorsun."

Ufak yaratık Archie'nin kürküne düştü ve tüylerin arasında bir çizgi çizerek rakunun kolu boyunca yukarı doğru hızla ilerlemeye başladı.

"Belki de bir bittir," dedi Archie. Yattığı yerde doğrulup belini kaşdı.

"Yeni bir tür bit," dedi. "Ama umarım öyle değildir. Normalleri bile yeterince kötü zaten."

“Beni dinlemiyorsun ama,” dedi Rufus.

“Meşgulüm,” dedi Archie. “Bu çimen, o şeylerle dolu. Neyin nesi olduklarını bulmam gerek.”

“Seni bırakıyorum, Archie.”

“Ne yapıyorsun?”

“Seni terk ediyorum,” dedi Rufus. “Bina’ya gideceğim.”

“Delirmişsin sen,” dedi Archie hiddetle. “Bana bunu yapamazsın. O karınca yuvasına düştüğünden beri iyice alınganlaştın, huysuzun teki olup çıktın...”

“Çağrı aldım,” dedi Rufus. “Gitmeliyim.”

“Ben sana hep iyi davrandım,” diye yalvardı rakun. “Seni çok uğraştırıp yorduğumu gördün mü hiç? Sen benim için bir robottan çok, bir dost oldun her zaman. Sana bir hayvanmışsın gibi davrandım hep.”

Rufus inatla salladı başını. “Beni kalmaya ikna edemezsin,” dedi. “Ne yaparsan yap, burada kalamam. Çağrı’yı aldım ve gitmeliyim.”

“Bana başka bir robot vereceklerini sanmıyorum,” diye üsteledi Archie. “Numaramı aldılar, ben de kaçtım. Bir kaçağım ben, bunu sen de biliyorsun. Peşimde o bekçiler varken başka bir robot alamayacağımı biliyorsun.”

Rufus, olduğu yerde hiç konuşmadan dikilmeyi sürdürdü.

“Sana ihtiyacım var,” dedi Archie. “Benimle kalmalı ve toprağı kazıp yemek aramama yardım etmelisin. Beslenme yerlerinin yakınına gidemem, eğer gidersem bekçiler beni yakalar ve sürüye sürüye Webster Tepesi’ne götürür. Bir kovuk kazmama yardım etmelisin. Ateşim ve ışığım yok, ama bunları edinmek zorundayım. Sen de...”

Rufus, arkasını dönmüş, tepeden aşağı, nehre doğru yürümeye başlamıştı. Nehre doğru... ufka doğru yükselen karanlık lekeye doğru.

Archie, kuyruğunu ayaklarının etrafına dolayarak, tüylerini kabartan rüzgara karşı kamburunu çıkartıp oturdu. Rüzgarda, içini ürperten bir şey vardı, bir saat kadar önce olmayan bir serinlik. Havadan kaynaklanan değil, başka şeylerin getirdiği bir serinlikti bu.

Parlak, boncuk gibi gözleriyle yamacı taradı, ama Rufus’tan hiç iz yoktu.

Yemek yok, kovuk yok, robot da yok. Üstelik bekçiler peşinde. Bitler de orasını burasını kemiriyor.

Bir de Bina vardı, uzaklarda, nehir yatağının ötesindeki tepelere karşı yükselen bir leke.

Kayıtların dediğine göre, yüz yıl önce, Bina, Webster Malikanesi'nden daha büyük değilmiş.

Ama o zamandan beri büyümüş... halen de tamamlanmış değil. Birkaç dönümlük bir araziyi kaplıyormuş başlangıçta. Sonra birkaç kilometrekarelik bir alana yayılmış. Şimdi ise bütün bir kasabayı kaplayacak boyuta erişmiş. Hâlâ da büyüyor; hem yayılıyor hem yükseliyor.

Tepeleri bile alçakta bırakan bir leke, onu seyreden küçük, batıl inançlı orman halkının gözünde bulutlar içinde bir dehşet yapısı. Çocukları, enikleri ve ayı yavrularını korkutmaya ve anında susturmaya yarayan bir söz.

Çünkü içinde şeytanlık vardı... bilinmeyen bir şeytanlık, görülmekten, duyulmaktan veya kokusu alınmaktan çok, sezilen ve olan biten her şeyin ona atfedildiği bir şeytanlık. Özellikle gecenin karanlığında, ışıklar sönmüşken, rüzgar mağaraların ağzında şiddetle eserken ve diğer hayvanlar uyuduğu halde biri uyanık durup, başkalığın dünyalar arasında atan nabzını dinlerken sezilen bir şeytanlık.

Archie, sonbahar güneşi altında kamaşan gözlerini kırptırdı ve sinsice kaşındı.

Belki bir gün, dedi kendi kendine, birisi bitlerle başatmanın yolunu bulur. Kürkün üstüne sürüldüğünde bitleri uzak tutan bir şey keşfederler belki. Ya da onlarla anlaşmanın, onlara ulaşip işleri görüşerek halletmenin bir yolunu bulurlar. Onlar için özel bir bölge ayarlarlar belki; içinde yaşayıp beslenecekleri ve hayvanları rahatsız etmeyecekleri bir yer. Ya da onun gibi bir şey.

Ancak o an itibarıyla yapılacak fazla bir şey yoktu. Kendi bitlerini kendin kaşırdın. Robotlar bu işi yaparken bitlerden de çok tüyüne mâl olduğu halde robotlara bit ayıkatabilirdin. Kumun veya tozun toprağın üstünde yuvarlanabilirdin. Daha da olmazsa suya girip bitlerin bir kısmının boğulmasına sebep olabilirdin... tabii buna aslında boğmak denmez; sadece biraz bıcı bıcı yapıyoruz, boğulmuşlarsa şanslarına küssünler.

Robota bit ayıklatmak... ama onun robotu yoktu artık.

Yemek bulmak için avlanmasına yardımcı olacak bir robotu yoktu.

Yine de, diye hatırladı Archie, aşağıda, nehrin yanında siyah bir akdiken ağacı vardı ve geçen geceki ayazağacın meyvelerine dokunmuş olabilirdi. O meyveleri düşünerek dudaklarını şapırdattı. Bayırın hemen ardında da bir mısır tarlası vardı. Hızlı ve sinsice hareket edilip vakit kaybedilmezse, bir mısır başağı kapıvermek işten değildi. Hem

aksilik üstüne aksilik çıksa bile, bir miktar kök, vahşi meşe meyvesi ve ırmağın döktüğü kumulun üstünde vahşi üzüm bulmak her zaman mümkündü.

Rufus giderse gitsin, diye kendi kendine mırıldandı Archie. Köpekler'in beslenme istasyonları onların olsun. İşçiler de etrafı gözetleyip dursun.

O, kendi hayatını yaşayacaktı. Eski akrabaları nasıl hayatta kaldıysa, o da öyle yapacaktı: meyve yiyecek, kök bulmak üzere toprağı eşeleyecek ve mısır tarlalarını yağmalayacaktı.

Köpekler, Hayvanların Kardeşliği idealleri ile çıkıp gelmeden önce diğer rakunlar nasıl yaşadıysa, o da aynısını yapacaktı. Sözler aracılığıyla konuşmayı, Köpeklerin onlara sağladığı kitapları okumayı öğrenmeden önce, onlara elleri yerine robotlar hizmet etmeye başlamadan, mağaralar ısıya ve ışığa kavuşmadan önce hayvanlar nasıl yaşamışsa, o da aynı yolu izleyecekti.

Evet, Yerküre'de mi kalınacağını, yoksa başka bir dünyaya mı göçüleceğini söyleyen piyangolar peyda olmadan önce nasılsa yine öyle olmalıydı.

Archie'nin hatırladığına göre Köpekler bu konuda oldukça ikna ediciydi, son derece akla yatkın ve hoş giden gerekçeler gösteriyorlardı. Bazı hayvanların başka dünyalara göçmesi gerektiğini, aksi halde Yerküre'nin çok fazla hayvanla dolacağını söylemişlerdi. Dediklerine göre Yerküre herkese yetecek kadar büyük değildi. Hangilerinin diğer dünyalara gideceğini saptamanın en iyi yolunun piyango olduğunu belirtmişlerdi.

Son olarak, diğer dünyaların da aynı Yerküre gibi olduğunu söylemişlerdi. Çünkü onlar, Yer'in uzantılarıydı zaten. Yerküre'nin izini takip eden başka dünyalardı onlar. Tam anlamıyla öyle değildi tabii, ama bu tarife çok yakındılar. Şurada burada görülen ufak farklılıklar dışında. Yerküre üzerinde belli bir mekanda bir ağaç varken, diğer dünyada olmaması gibi. Ya da, Yerküre üzerinde bir ceviz ağacı bulunuyorken, diğer dünyanın aynı yerinde bir meşe ağacının durması gibi. Yerküre'de öyle bir kaynak yokken, öteki dünyada taze ve soğuk su fışkırtan bir kaynak olması gibi'.

Belki de, demişti Homer ona, giderek büyüyen bir hevesle... belki de piyangodan ona çıkacak olan dünya, Yerküre'den daha iyi bir dünya olacaktı.

Archie tepenin yamacına yaslandı ve rüzgarın soğuk esintisini yarıp geçen sıcak sonbahar güneşinin tadını çıkardı. Siyah akdiken ağacının meyvelerini getirdi gözünün önüne. Yumuşak ve lapa gibi olmalıydılar, bazıları da yere düşmüştü herhalde. Yerdekileri yiyecek, sonra ağaca tırmanıp biraz daha toplayacak, sonra da geri inip ağaca tırmanırken yarattığı sallantının etkisiyle yere düşmüş olanların işini bitirecekti.

Onları yiyecek, pençelerinin içinde tutacak ve yüzüne gözüne bulaştıracaktı. Bununla da kalmayıp, üzerlerinde yuvarlanmayı bile düşündü.

Göz ucuyla, çimin üstünde koşuşturan o şeyleri gördü yeniden. Aynı karınca gibiler, diye düşündü, ama onlar karınca değildi. Daha önce görmüş olduğu karıncaların hiçbirine benzemiyorlardı en azından.

Belki de bittiler. Yeni bir tür bit.

Pençelerinden biriyle ani bir hamle yaparak bir tanesini yakaladı. Patisinin içinde koştuğunu hissediyordu. Pençesini açtı, o şeyin gerçekten de orada koştuğunu gördü, sonra tekrar kapadı.

Patisini kulağına götürüp dinledi.

Yakaladığı şeyin çıkardığı tıkırtıyı duydu!

Vahşi robotların kampı, Homer'in kafasında canlandırdığı gibi değildi pek. Kampta bina niyetine bir şey yoktu. Sadece fırlatma rampaları, üç uzaygemisi ve gemilerden biri üzerinde çalışmakta olan yarım düzine robot.

Aslına bakılacak olursa, dedi Homer kendi kendine, bir robot kampında bina olmayacağını bilmem gerekirdi. Çünkü robotların barınağa ihtiyacı yoktur, binalar ise başka ne işe yarar ki?

Homer korkmuştu, ama bunu belli etmemek için büyük uğraş veriyordu. Kuyruğunu sırtına doğru kıvrımış, başını dimdik tutmuş, kulaklarını öne uzatmış vaziyette, küçük robot grubuna doğru hiç tereddüt etmeden hızla ilerliyordu. Onların yanına vardığında, oturdu ve dilini dışarı sarkıtıp içlerinden birinin konuşmasını bekledi.

Ama hiçbiri konuşmayınca, cesaretini toplayıp söze kendisi başlamak zorunda kaldı.

"Adım Homer," dedi, "Köpekler'i temsil ediyorum. İçinizde bir şef robot varsa, onunla konuşmak isterim."

Robotlar bir süre için çalışmayı sürdürdüler, fakat sonunda bir tanesi arkasını dönüp yaklaştı ve başı köpeğinkiyle aynı hizaya gelecek şekilde Homer'in yanına bağdaş kurup oturdu. Tüm diğer robotlar ise hiçbir şey olmamış gibi çalışmaya devam ettiler.

"Ben Andrew adlı robotum," dedi Homer'in yanına oturmuş olan robot, "buranın şef robotu değilim, çünkü aramızda öyle biri yok. Ama seninle konuşabilirim."

"Bina'yla ilgili bir konuyu görüşmeye geldim," dedi ona Homer.

“Kuzeydoğumuzdaki yapıdan bahsediyorsun sanırım,” dedi Andrew isimli robot. “Başını çevirip baktığında buradan da görebileceğin şu yapı.”

“Evet, aynen öyle,” dedi Homer. “Onu neden inşa ettiğinizi sormaya gelmiştim.”

“İyi de biz onu inşa etmiyoruz ki,” dedi Andrew.

“Onun üzerinde çalışan robotlar gördük.” “Doğru, orada çalışan birtakım robotlar var. Ama biz inşa etmiyoruz orayı.”

“Başkasına mı yardım ediyorsunuz?”

Andrew olumsuzlayarak başını iki yana salladı. “Bazılarımız çağrı aldı... gidip orada çalışmaya yönelik bir çağrı. Geri kalanımız ise onları durdurmaya çalışmadı, çünkü hepimiz kendi kararımızı vermekte serbestiz.”

“Peki kim inşa ediyor orayı?” diye sordu Homer.

“Karıncalar,” dedi Andrew.

Homer’in ağzı açık kalmıştı.

“Karıncalar mı? Şu böcekler yani. Karınca tepelerinde yaşayan küçük şeyler?”

“Tastamam öyle,” dedi Andrew. Bunu söylerken, bir elinin parmaklarını koştururan bir karınca gibi kumun üstünde gezdirdi.

“Ama onlar öylesi bir yapı inşa edemezler,” diye karşı çıktı Homer. “Onlar aptaldır.”

“Artık değiller,” dedi Andrew.

Homer oturduğu yerde kaskatı kesilmiş, buz kesmişti, sinirlerinde soğuk bir dehşetin gezindiğini hissediyordu.

“Artık değiller,” dedi Andrew, kendi kendine. “Eskisi gibi aptal değiller. Dinle bak; bir zamanlar Joe diye bir insan vardı...”

“Bir insan mı? O da nedir?” diye sordu Homer. Robot, Homer’i kibarca azarlamasına, gıdaklar gibi bir ses çıkardı.

“İnsanlar da hayvandı,” dedi. “İki ayak üstünde yürüyen hayvanlar. Onların etten, bizimse metalden yapıldığımız gerçeği bir kenara bırakılırsa, bizden çok da farklı değillerdi.”

“Websterlerden bahsediyor olmalısın,” dedi Homer. “Tarif ettiklerine benzer şeyler tanıyoruz, ama biz onlara webster deriz.”

Robot yavaşça başını sallayarak onayladı. “Evet, websterlerin insan olması güçlü

bir ihtimal. O ismi taşıyan bir insan ailesi vardı vaktiyle. Nehrin hemen karşısında yaşarlardı."

"Webster Malikanesi denilen bir yer var," dedi Homer. "Webster Tepesi'nde yer alıyor."

"Tam benim dediğim yer işte," dedi Andrew. "Biz orayı ayakta tutuyor, çekip çeviriyoruz," dedi Homer. "Orası bizim için bir çeşit türbe gibi, ama bunun neden böyle olduğunu bilmiyoruz. Atalarımızdan bize aktarılan bir gelenek, bir ant bu... Webster Malikanesi'ni ayakta tutmalıyız."

"Siz Köpekler'e konuşmayı öğretenler," dedi Andrew ona, "websterlerdi."

Homer birden dikleştı. "Kimse bize konuşmayı öğretmedi. Kendi kendimize öğrendik. Bu gelişimi tamamlamamız uzun yıllar aldı. Sonra diğer hayvanlara da öğrettik."

Robot Andrew, güneşin altında oturmuş, kendi kendine düşünür gibi başını sallıyordu.

"On bin yıl," dedi. "Yoo hayır, sanırım on ikiye yakındı. On bir bin civarında, belki."

Homer bekledi ve beklerken, bu tepelere yılların ağırlığının çökmüş olduğunu hissetti... nehre ve güneşe, kuma, rüzgara ve göğe.

Tabii bir de Andrew'e.

"Yaşlı olmalısın," dedi. "O kadar eskiyi hatırlayabildiğine göre."

"Evet," dedi Andrew. "İnsan eliyle yapılmış robotların sonuncularından biri olmama rağmen. Onlar Jüpiter'e gitmeden birkaç yıl önce yapıldım."

Homer, akli karışmış vaziyette, sessizce oturuyordu.

İnsan... yeni bir sözcük.

İki ayak üstünde yürüyen bir hayvan.

Robotları yapan, Köpeklere konuşmayı öğreten bir hayvan.

Andrew, sanki Homer'in aklından geçenleri okuyabiliyormuş gibi, onunla konuştu.

"Bizden uzak durmamalıydınız," dedi. "Birlikte çalışmalıydık. Bir zamanlar başarmıştık bunu. Bir arada kalmak, hepimizin kazancına olurdu." "Sizden korkuyorduk," dedi Homer. "Ben sizden hâlâ korkuyorum."

"Anlıyorum," dedi Andrew. "Korkman doğal, sanırım. Jenkins bizden korkmanızı sağladı. Çünkü o, zeki biriydi. Silbaştan başlamanız gerektiğini, İnsan'ın anısını ezici bir

ağırılık gibi omuzunuzda taşımamanız gerektiğini biliyordu.”

Homer sessizce oturmayı sürdürüyordu.

“Biz ise,” dedi robot, “İnsan’ın anısından başka bir şey değiliz. Yaptığımız şeyler, makine olmamızın getirdiği bir bilimsellik taşısa da, aslında hep onun yapmış olduğu şeyler. İnsan’dan daha sabırlıyız, çünkü biz sonsuzluğa sahibiz, onun elinde ise birkaç kısa yıl vardı.”

Andrew kuma iki çizgi çizdi, sonra da onları kesen iki çizgi daha. Ardından, sol üst taraftaki açıklığa bir X çizdi.

“Deli olduğumu düşünüyorsun,” dedi. “Söylediklerim sana palavra gibi geliyor.”

Homer kalçalarını kuma daha da gömdü.

“Ne düşüneceğimi bilmiyorum,” dedi. “Bunca yıldır...”

Andrew, kuma çizmiş olduğu şeklin ortasındaki boşluğa parmağıyla bir O çizdi.

“Biliyorum,” dedi. “Bunca yıldır bir hayalle yaşadınız. Köpeklerin başlıca yönlendirici olduğu hayaliyle. Gerçekleri anlamak ve kabullenmek zordur. Belki de söylediklerimi unutsan daha iyi olur. Çünkü gerçekler bazen acı verir. Bir robot ise onları oldukları gibi kabullenmeye mecburdur, çünkü başka seçeneği yoktur. Biliyorsun ki biz hayal kuramayız. Elimizdeki tek şey gerçekliktir.”

“Biz gerçekleri geride bırakalı çok oldu,” dedi Homer ona. “Onları benimsemediğimizden değil, çünkü onları kullandığımız da oluyordu. Ama bizim başka yollarımız vardı. Sezgilerimize dayanarak koblileri dinlemek gibi mesela.”

“Siz mekanik değilsiniz,” dedi Andrew. “Sizin için iki kere iki her zaman dört etmez, bizim içinse dört etmek zorundadır. Geleneklerin bizi körleştirip körleştirmediğini düşünüyorum bazen. İki kere ikinin dörtten daha az ya da daha çok edip etmeyeceğini düşünüyorum.”

Rengarenk bir arazi boyunca akıp gitmekte olan erimiş bir gümüş akıntısını andıran nehri izleyerek sessizce oturdular.

Andrew, çizmiş olduğu şeklin sağ üst köşesine bir X, yukarı orta kısma bir O, aşağı orta kısma da bir X daha çizdi. Ardından kumu avucuyla düzleştirip şekli sildi.

“Hiç kazanamam zaten,” dedi.

“Kendim için bile fazla akıllıyım.”

“Bana karıncalardan bahsediyordun,” dedi Homer. “Onların artık eskisi gibi aptal

olmadığından sözediyordun.”

“Ah, evet,” dedi Andrew. “Nerede kalmıştık... bu Joe denen adam...”

Jenkins uzun adımlarla tepeyi arşınlarken sağına soluna bakmamaya dikkat ediyordu, görmek istemediği şeyler vardı çünkü, zihninin derinliklerine vuran şeyler. Başka bir dünyada başka bir ağacın durduğu yerde durmakta olan bir ağaç mesela. Ya da, arazinin, on bin yıl boyunca atılmış milyar küsur adım sayesinde beynine kazınmış olan yapısı.

Kış öğlesinin zayıf güneşi, rüzgarın etkisiyle sönmeye yüz tutmuş olan bir mum gibi, gökyüzünde titrek ışıklar saçıyordu ve titremesi sona erdiğinde, bunun güneş ışığı değil ayışığı olduğu anlaşıldı.

Adımlarını kontrol eden Jenkins etrafına bakındı; ev oradaydı... zeminden pek de yüksek olmayıp, tepenin üzerine yayılmıştı; tabiat anaya sımsıkı sarılmış uyuyan yavru bir varlık gibiydi.

Kararsız bir adım atan Jenkins’in madeni vücudu, o hareket ettikçe, daha bir kalp atışı öncesine kadar gün ışığı olan ayışığında parlıyor ve kıvılcımlar saçıyordu sanki.

Nehrin bulunduğu yönden bir gece kuşunun çılgılığı ve bayırın hemen altındaki mısır tarlasından da bir rakunun ağlamaklı sesi geldi.

Jenkins bir adım daha attı ve evin orada olması için dua etti... her ne kadar bunun mümkün olmadığını, çünkü evin zaten orada olmadığını bilse de. Çünkü burası bomboş bir tepeydi ve burada asla bir ev olmamıştı. Burası, hiçbir evin var olmadığı, başka bir dünyaydı.

Ev, eski yerinde duruyordu; karanlık ve sessizdi, bacasında duman tütmüyor, pencerelerinde en ufak ışık görünmüyordu, ama şaşırmayacak, başkasıyla karıştırılmayacak kadar belirgin hatları vardı.

Evin ansızın ortadan kaybolacağı, evi ürkütüp onun yok olmasına neden olacağı korkusu içindeki Jenkins, ağır ve temkinli adımlarla yürüdü.

Ama ev, yerinde durmayı sürdürdü. Dikkat çekici başka ayrıntılar da vardı etrafta. Köşedeki karaağacın yerini, eskiden olduğu gibi bir meşe ağacı almıştı. Gökte ise kış güneşi yerine sonbahar ayı yükseliyordu. Rüzgar ise kuzeyden değil, batıdan esiyordu.

Birşeyler oluyor, diye düşündü Jenkins. İçimde büyüyen bu şey de nedir? Hissettiğim ama anlayamadığım bu şey? Yeni geliştirdiğim bir yetenek mi acaba? Ya da sonunda günyüzüne çıkan yeni bir sezgi? Sahip olabileceğimi hayal bile edemediğim bir güç, belki de.

Canım istediğinde dünyalar arasında gezinmemi sağlayan bir güç. İççe geçen enerji ve rastlantı çizgileri sayesinde oluşan ve seçtiğim yere en kısa yoldan gidebilmemi sağlayan bir güç.

Evin korkusuz, sağlam ve kendinden emin bir şekilde yerinde durduğunu gördükçe, daha rahat yürümeye başladı.

Uzun çimlerle kaplanmış avluyu geçip kapının önünde durdu.

Tereddütle, bir elini uzatıp kapının mandalını tuttu. Mandal oradaydı. Hayali bir şey değil, gerçek bir maddeydi.

Mandalı yavaşça kaldırdı ve kapı açıldı, Jenkins kapının eşiğine adımını attı.

Beş bin yıldan sonra, evine... Webster Malikanesi'ne dönmüştü Jenkins.

Joe adlı bir adam vardı. Bir webster değil, bir insandı. Çünkü websterler de insandı zaten. Köpekler ise ilk değillerdi.

Patilerini önüne uzatmış ve kafasını onların üstüne koymuş halde ateşin önünde yatan Homer, bu görüntüsüyle, kürk, kemik ve kastan oluşan yumuşak, gevşek bir yığını andırıyordu. Yarı aralık gözleriyle ateşi ve gölgeleri görüyor, çatırdayan odunların, uzanıp kürkünü okşayan sıcaklığını hissediyordu.

Ancak beyninin içinde; kumu, yanına oturan robotu ve üzerlerine yılların ağırlığı çökmüş olan tepeleri görüyordu hala.

Sonbahar güneşi omuzlarında parıldayan Andrew, kumun üstüne bağdaş kurup oturmuş ve konuşmuştu... insanlardan, köpeklerden ve karıncalardan bahsetmişti. Nathaniel henüz hayattayken yaşanmış bir olaydan bahsetmişti ki bu, uzun zaman önce yaşanmış olsa gerekti, çünkü Nathaniel, ilk Köpek'ti.

Joe adlı bir adam vardı... dönüşüm geçirmiş, insanüstü bir adam... on iki bin yıl önce karıncalar üzerinde kafa yormuş olan bir adam. Bu denli gelişmiş oldukları halde bu gelişimlerinin nasıl olup da durduğunu, neden kaderin çıkmaz sokağına gelip de takıldıklarını merak etmiş olan biri.

Açlık, muhtemelen, diye yanıt getirmişti buna Joe... hayatta kalabilmek için ölümcül önem taşıyan, besin depolama gereği. Kış uykusuna yatmanın getirdiği durgunluk, kırılan anı zinciri, silbaştan başlamakti belki de, her yeni yıl karıncalar için yeni birer yaratılıştı sanki.

Böylece, demişti güneşin ışınları kel kafasından yansımakta olan Andrew, Joe bir tepeyi ele aldı ve kendisini karıncaların kaderine yön verecek olan tanrı yerine koydu.

Açlık çekmemek için çalışıp didinmek zorunda kalmasınlar diye besledi onları. Yuva kurdukları tepeyi cam bir kubbenin içine kapattı ve kış uykusuna yatma gereği duymamalarını sağlamak için orayı ısıttı.

Bu yaptıkları işe yaradı da. Karıncalar gelişti. Yük taşımada kullanmak üzere arabalar yaptılar ve maden cevherlerini erittiler. En azından bu kadarının kesin olduğu biliniyordu, çünkü arabalar yüzeydeydi ve tepeden dışarı açılan bacalardan, maden eritmekten kaynaklanan keskin bir duman yükseliyordu. Tepenin içindeki tünellerin derinliklerinde daha başka ne gibi şeyler yaptıklarını, ne gibi şeyler öğrendiklerini bilmeye ise imkan yoktu.

Joe çılgının tekiydi, demişti Andrew. Çılgındı... ama belki o kadar da çılgın değildi.

Çünkü günün birinde cam kubbeyi kırmış ve tepeyi ayağıyla darmadağın etmiş, sonra da karıncalara ne olup bittiğini daha fazla umursamadan çekip gitmişti.

Ama karıncaların umurundaydı.

Kubbeyi yıkan o el ve tepeyi dağıtan o ayak, farkında olmadan, karıncaları büyüklük yoluna itmişti. Mücadele etmek zorunda bırakmıştı onları... ellerindekini korumak, kaderlerinin dar geçidinin bir kez daha kapanmasını önlemek için ortaya konan bir mücadeleydi bu.

Tepeye atılan o tekme, tam yerinde bir tekmeydi, demişti Andrew. Karıncaların işine gelen bir tekme. Doğru yönde atılmış bir tekme.

On iki bin yıl önce dağıtılmış, yerle bir edilmiş bir tepecik. Bugünse, her geçen yıl daha da büyüyen görkemli bir yapı. Yüz yıl gibi kısacık bir süre içinde koca bir kasabayı kaplayan ve bir sonraki yüzyıl içinde daha yüzlercesini kaplayacak boyuta ulaşacak olan bir bina. Genişledikçe daha çok toprağı, karıncalara değil hayvanlara ait toprağı, işgal eden bir bina.

Bir bina... başlangıçtan beri Bina diye anılmasına rağmen, bu terim, tam olarak doğru değildi. Çünkü sıradan bir bina, sığınak işlevi gören, fırtınadan ve soğuktan korunmaya yarayan bir yerdir. Karıncaların ise böyle bir gereksinimi yoktur, çünkü onların tünelleri ve tepeleri vardır.

Bir karınca neden yüz yıl içinde koca bir kasabayı kaplayacak büyüklüğe ulaşan ve yayılmaya da halen devam etmekte olan bir yer inşa etsin ki? Öyle bir yer, bir karıncanın ne gibi bir ihtiyacını gidermeye yarar ki?

Homer çenesini patilerine daha da gömdü ve genzinin derinliklerinden gelen bir hırıltı çıkardı.

Bunu bilmenin yolu yoktu. Çünkü, öncelikle bir karıncanın nasıl düşündüğünü çözmek gerekirdi. Onun tutkularını, amaçlarını bilmek, bilgi dağarcığını yoklamak gerekirdi.

On iki bin yıllık bir bilgi birikimi. Kendisi henüz bilinmekten aciz olan bir başlangıç noktasından start alan on iki bin yıl.

Yine de bilinmesi gerekiyordu. Bunu bilmenin bir yolu olmalıydı.

Çünkü Bina, her geçen yıl daha da genişleyecekti. Önce bir iki kilometre, sonra on kilometre, sonra yüz kilometre. Yüz kilometre, sonra bir diğer yüz ve ondan sonra da tüm dünya.

Çekilmek, diye düşündü Homer. Evet, çekilebiliriz. Öteki dünyalara göçebiliriz, zamanın akışı içinde bizi izleyen, birbirinin adımlarını takip eden şu diğer dünyalara. Yerküre'yi karıncalara verebiliriz, bize yetecek kadar alanımız yine olur nasılsa.

Ama burası yuvamız. Köpekler'in doğup büyüdüğü yer burası. Hayvanlara konuşmayı, düşünmeyi, birlikte hareket etmeyi öğrettiğimiz yer. Hayvanların Kardeşliği'ni oluşturduğumuz yer.

İlk kimin geldiği, webster mi köpek mi... önemli değil. Burası bizim evimiz. Bizim olduğu kadar websterlerin de evi. Aynı zamanda, karıncaların da evi.

Fakat biz, karıncaları durdurmak zorundayız.

Onları durdurmanın bir yolu olmalı. Onlarla görüşmenin, ne istediklerini öğrenmenin, sorunları ortaya koymanın bir yolu olmalı. Ortak bir temel bulunabilir elbet. Anlaşmaya varılabilir.

Homer, şöminenin önünde yattığı yerden, evin içinde gezinen fısıltılara kulak verdi; çeşitli görevlerini yerine getirmekte olan robotların uzaktan gelen, yumuşak ayak sesleri, üst kattaki bir odada bulunan köpeklerin dilsiz sohbeti, odunları yiyen alevlerin çıtırtısı.

Güzel bir yaşam, dedi Homer, kendi kendine mırıldanarak. Güzel bir yaşam bu ve biz bunu yapanın kendimiz olduğunu zannettik. Andrew ise gerçeğin böyle olmadığını söylüyor. Bize miras kalan mekanik yetenek ve mekanik akla en ufak bir katkıda bulunmadığımızı... dahası, elimizdeki de çoğunu yitirdiğimizi söylüyor Andrew. Kimyadan bahsetti ve açıklamaya çalıştı, ama ben anlayamadım. Elementlerden, molekül, atom gibi şeylerden söz etti. Bir de elektronikten... insanın tüm bilgisiyle yapamadığı şeyleri, elektroniğin avantajları olmadan çok daha başarılı bir şekilde gerçekleştirdiğimizi eklemeyi de unutmadı. Elektronik bilimi üzerinde bir milyon yıl boyunca çalışılsa da, şu diğer dünyalara ulaşamayabilinir, hatta onların orada olduğu bilinemeyebilinir demişti...

oysa biz bunu öğrenmiştik; bir websterin aslayapamadığı bir şey başarmışız demek ki.

Çünkü biz, websterlerden daha farklı düşünüyoruz. Daha doğrusu, insanlardan.

Bir de şu bizim robotlar var. Robotlarımız, bize insanlar tarafından bırakılanlardan daha iyi değil. Aralarında birtakım ufak farklılıklar var sadece... belirgin farklılıklar, ama gerçek bir ilerleme söz konusu değil.

Günün birinde daha iyi bir robot yapılabileceği kimin aklına gelirdi ki?

Daha iyi bir mısır başağı, evet, hayal edilebilirdi. Veya daha iyi bir ceviz ağacı. Daha iri yabanıl pirinç taneleri veya. Etin yerine geçebilecek daha iyi bir maya yapmak da düşünülebilirdi.

Ama daha iyi bir robot... neden böyle bir şey üzerinde kafa yorulsun ki; bir robot, ondan istediğimiz her şeyi yapıyor zaten. Daha iyi olması niçin gereksin ki?

Kaldı ki... robotlar bir çağrı aldı ve Bina üzerinde çalışmak, bizi Yerküre'nin dışına itecek bir şey yapmak için gittiler.

Biz ise bunu anlayamıyoruz. Anlayamamamız da çok doğal. Robotlarımızı daha iyi tanıyabilmiş olsaydık anlayabilirdik ve böylelikle, o çağrının robotlara ulaşmamasını, ulaşmış olsa bile robotların onu dikkate almamasını sağlayabilirdik.

Çözüm, bu olsa gerekti. Robotlar çalışmazsa, bina falan da olmazdı. Çünkü karıncalar, robotların yardımı olmadan binanın inşasını sürdüremezdi.

Kafasında gezinen bir bit, Homer'in kulağını kaşmasına neden oldu.

Belki de Andrew yanıliyordur, dedi kendi kendine. Bizim, Hayvan Kardeşliği'nin doğuşuyla ilgili kendi efsanemiz, vahşi robotlarınsa, insanoğlunun düşüşüyle ilgili kendi efsaneleri var. Bu saatten sonra, hangisinin gerçeği yansıttığını kim söyleyebilir?

Yine de, Andrew'in öyküsünde gerçek payı yok değil. İnsanoğlu yok olduğunda, Köpekler ve robotlar -kendi işlerimizde kullanmak üzere alıkoyduğumuz bazı robotlar hariç- kendi yollarına gittiler. Bazı robotlar bizimle kalmıştı, ama hiçbir köpek robotlarla kalmamıştı.

Sonbaharın son günlerinde görülen türden bir sinek vızıldayarak bir köşeden çıkıp geldi, alevlerin ışığı onu sersemletmişti. Homer'in başının etrafında bir süre uçtukten sonra köpeğin burnuna kondu. Homer ona dik dik bakarken, sinek bacaklarını kaldırıp arsızca kanatlarını kaşdı. Homer patisiyle ona hafifçe dokununca, sinek, uçup gitti.

Kapı çalındı.

Homer başını kaldırıp kısık gözlerle sesin geldiği yöne baktı.

“Girin,” dedi sonunda.

Robot Hezekiah’tı gelen.

“Archie’yi yakalamışlar,” dedi Hezekiah.

“Archie?”

“Archie, hani şu rakun.”

“Hah, evet,” dedi Homer. “Kaçıp giden şu rakun.”

“Şu anda burada, dışarıda,” dedi Hezekiah. “Onu görmek ister misin?”

“Onları içeri yolla.” dedi Homer.

Hezekiah’ın eliyle işaret edip çağırmasıyla beraber, Archie ağır ağır girdi içeri. Kürkü toz toprak içindeydi, kuyruğunu arkasında sürüklüyordu. Peşinden ise iki robot muhafız geliyordu.

“Mısır çalmaya kalkıştı,” dedi muhafızlardan biri, “onu fark ettik ama bayağı peşinden koşturdu bizi.”

Homer yavaşça ayağa kalktı ve gözlerini Archie’ye dikti. Archie de onu süzüyordu.

“Rufus hâlâ yanımda olsaydı,” dedi Archie, “beni asla yakalayamazlardı. Rufus benim robotumdu ve gerektiğinde beni uyarırdı.”

“Peki nerede şimdi Rufus?”

“Bugün çağırıyor,” dedi Archie, “beni terk edip Bina’ya gitti.”

“Söyle bana,” dedi Homer. “Rufus ayrılmadan önce onda birşeyler sezdin mi? Herhangi bir tuhaflık? Alışılmadık bir şey?”

“Hiçbir şey,” dedi Archie ona, “bir karınca yuvasının üstüne yıkılması dışında. Sakar bir robottu o. Beceriksizlik yapmadan duramazdı... işleri sürekli eline yüzüne bulaştırır, ortalığı karıştırırdı. Ayarları gerektiği gibi yapılmamıştı. Bir tarafında gevşek bir vidası vardı herhalde.”

Siyah ve küçük bir şey Archie’nin burnundan aşağı atlamış ve yerde koşuşturmaya başlamıştı. Archie’nin pençesi, şimşek hızıyla atıldı ve onu kapıverdi.

“Biraz geri çekilsen iyi olur,” diyerek Homer’i uyardı Hezekiah. “Bit dökülüyor üstünden.”

“Bu bir bit değil,” dedi Archie, öfkeyle soluyarak. “Başka bir şey bu. Bu öğleden sonra yakaladım. Tıkırtılar çıkartıyor ve karıncaya benziyor, ama karınca değil.”

Tıkırtılar çıkaran küçük şey, Archie’nin tırnaklarının arasından sızıp aşığı yuvarlandı. Yere yanlamasına düşmüş olmasına rağmen hemen doğrulup tekrar koşmaya başlamıştı. Archie ona doğru bir hamle daha yaptı, ama küçük yaratık zikzaklar çizerek kurtulmayı başardı. Büyük bir hızla Hezekiah’a ulaştı ve onun bacağına tırmanmaya koyuldu.

Aniden aklına bir şey gelen Homer ayağı fırladı.

“Çabuk!” diye bağırdı. “Yakalayın onu! İzin vermeyin...”

Ama o şey, gitmişti.

Homer, yerine geri oturdu yavaşça. Sesi artık sakinleşmiş, hatta ölümcül bir ifadeye bürünmüştü.

“Muhafızlar,” dedi, “Hezekiah’ı gözaltına alın. Yanından ayrılmayın, bir yere gitmesine izin vermeyin. Yaptığı her şeyi bana bildirin.”

Hezekiah şaşkınlıkla geriledi.

“Ama ben bir şey yapmadım ki.”

“Hayır,” dedi Homer, sesinde yumuşak bir tonla. “Hayır, henüz yapmadın. Ama yapacaksın. Çağrı’yı alacak ve Bina’ya gitmek üzere kaçmaya çalışacaksın. Biz ise, gitmene izin vermeden önce, seni buna zorlayanın ne olduğunu anlamaya çalışacağız. Ne olduğunu ve nasıl iş gördüğünü.” Homer arkasını döndü, yüzünde köpeksi bir sırıtış vardı.

“Sana gelince, Archie...”

Ama Archie ortalıkta yoktu.

Pencerelerden biri açıktı. Archie ise ortadan kaybolmuştu.

Homer, boğazında bir gurultuyla, kuru otlardan oluşan yatağında isteksizce kıpırdandı.

Yaşlanıyorum, diye düşündü. Yılların ağırlığı çöktü üzerime, tıpkı tepelere çöktüğü gibi. Bir zamanlar, kapıdan gelen en ufak sesle, postumun her yanına otlar yapışmış halde yatağımdan fırlar, robotlara haber vermek için kendimi paralamasına havlardım.

Kapı bir kez daha çalındı ve Homer sendeleyerek ayağı kalktı.

“İçeri gelin,” diye seslendi. “Gürültüyü kesin de içeri girin.”

Kapı açıldı ve içeri bir robot girdi, Homer'ın o âna dek gördüğü en büyük robot. Karanlıkta bile hafif bir ateş gibi parıldayacak ölçüde iyi cilalanmış, kocaman bir robottu. Robotun omuzunda ise rakun Archie oturuyordu.

"Ben Jenkins'im," dedi robot. "Az önce döndüm buraya."

Homer yutkundu ve son derece ağır hareketlerle yerine oturdu.

"Jenkins ha," dedi. "Bu isimle ilgili öyküler... çok eski zamanlardan kalma efsaneler var."

"Hepsi efsanelerden mi ibaret, dahası yok mu?" diye sordu Jenkins.

"Hepsi o," dedi Homer. "Bize bakan bir robotla ilgili bir efsane. Ancak Andrew, daha bugün öğlen Jenkins'ten söz etti, onu tanıyormuşçasına. Bir de, yedibininci doğum yıldönümünün anısına Köpekler'in sana verdiği vücudu ve o vücudun ne kadar mükemmel olduğunu anlatan bir öykü var ve..."

Sesi giderek alçaldı... çünkü, robotun, omuzuna tünemiş bir rakunla onun önünde durmakta olan vücudu... şu yaşgünü hediyesinden başkası olamazdı.

"Peki ya Webster Malikanesi?" diye sordu Jenkins. "Webster'ların evini idare ediyor musunuz hâlâ?"

"Evet, Webster Malikanesi hâlâ elimizde," dedi Homer. "Onu olduğu gibi koruyoruz. Bu, yapmak zorunda olduğumuz bir şey."

"Peki ya websterler?"

"Buralarda hiç webster yok."

Jenkins, bu laf üzerine onaylar gibi başını salladı. Vücudunun şaşmaz sezgileri, etrafta hiç webster olmadığını bildirmişti ona. Hiç webster titreşimi almıyordu. Dokunduğu şeylerin zihninde websterlerin varlığına dair herhangi bir fikir yoktu. Kaldı ki bu, olması gerekendi aynı zamanda. Robot, vücudunun müthiş ağırlığına rağmen odanın içinde bir kedi gibi sessizce ve yavaşça yürürken, Homer onun hareket ettiğini, metalden yapılmış bu yaratığın cana yakınlığını ve sevecenliğini, içindeki büyük kuvvetin koruyucu özelliğini hissetti.

Jenkins onun yanına, yere çömeldi.

"Başınız dertte," dedi Jenkins.

Homer ona bakmakla yetindi.

"Karıncalar," dedi Jenkins. "Archie bana anlattı. Dediğine göre karıncalar başınıza

bela olmuş.” “Gizlenmek için Webster Malikanesi’ne gitmişim,” dedi Archie. “Beni yakalamak için yine peşime düşeceğinizden korkuyordum ve Webster Evi...”

“Sessiz ol, Archie,” diye susturdu Jenkins onu. “Sen bu konu hakkında bir şey bilmiyorsun. Bilmediğini bana kendin söyledin. Köpekler’in karıncalarla sorun yaşadığından bahsettin sadece.” Homer’e baktı.

“Sanırım bunlar Joe’nun karıncaları,” dedi. “Demek Joe’yu tanıyorsun,” dedi Homer. “Joe diye biri gerçekten vardı demek.”

Jenkins’in boğazından hıçkırır gibi bir ses çıktı. “Evet, tam bir başbelasıydı. Hoşa giden tarafları da yok değildi hani. Çılgının tekiydi.”

“İstim üzerindeler,” dedi Homer. “Kendileri için çalışacak robotlar buldular ve bir bina inşa ediyorlar.”

“Ne olmuş,” dedi Jenkins, “karıncaların da canlarının istediği yapıyı inşa etmeye hakkı var.” “Ama onların inşaatı çok hızlı ilerliyor. Yakında bizi Yerküre’nin dışına itecekler. Bu hızla devam ederlerse, bin yıl kadar sonra tüm gezegeni kaplamış olacaklar.”

“Sizin de gidecek bir yeriniz yok, değil mi? Bunun için endişeleniyorsunuz.”

“Yoo, gidecek yerimiz var. Hem de pek çok. Öteki dünyalara gidebiliriz. Kobli dünyalarına.” Jenkins ciddi bir tavırla başını salladı. “Ben bir kobli dünyasında bulundum. Bundan bir sonraki dünyada. Beş bin yıl önce, oradan birkaç Webster almıştım yanıma. Daha bu gece dönebildim. Neler hissettiğinizi anlayabiliyorum. Hiçbir dünya, kişinin kendi evi gibi olamaz. O beş bin yılın hemen her günü, Yerküre’ye dönmeyi arzuladım. Sonunda Webster Malikanesi’ne döndüm ve orada Archie’yi buldum. Bana karıncalardan bahsetti ve bunun üzerine buraya geldik işte. Umarım sakıncası yoktur.”

“Geldiğine memnunuz,” dedi Homer, sakince.

“Şu karıncalar,” dedi Jenkins. “Sanırım onları durdurmak istiyorsunuz.”

Homer başıyla onayladı.

“Bunun bir yolu var,” dedi Jenkins. “Bir yolu olduğunu biliyorum. Websterlerin uyguladığı bir yöntem vardı; ah bir hatırlayabilsem! Ama bu, çok eskidendi. Hatırlayabildiğim kadarıyla, basit bir yöntemdi. Hem de çok basit.”

Elini kaldırıp çenesinin üstünde ileri geri sürtmeye başladı.

“Bunu ne diye yapıyorsun?” diye sordu Archie.

“Neyi?”

“Yüzünü ovalamanı kastediyorum. Niye öyle yapıyorsun?”

Jenkins elini indirdi. “Sadece eski bir alışkanlık, Archie. Websterlere özgü bir hareket. Düşünürken böyle yaparlardı. Onlardan kapmışım.” “Düşünmene yardımcı mı oluyor?”

“Ee, belki. Belki de olmuyordur. Ama Websterlerin işine yarıyor gibiydi. Bu gibi bir durumda bir webster ne yapardı? Websterler bize yardım edebilir. Eminim ki onlar...”

“Kobli dünyasındaki websterlerden söz ediyorsun herhalde,” dedi Homer.

Jenkins olumsuz yönde başını salladı. “Orada hiç webster yok ki.”

“Fakat birkaçını yanında getirdiğini söylemiştin az önce.”

“Biliyorum. Ama şu ân orada hiç webster yok. Neredeyse dört bin yıldır kobli dünyasında yalnızdım.”

“O zaman, hiçbir yerde webster kalmadı demektir. Diğerleri Jüpiter’e gitti. Bunu bana Andrew söylemişti. Jenkins, nerede bu Jüpiter?” “Durun bir dakika, evet, var,” dedi Jenkins. “Hâlâ birkaç webster var demek istiyorum. Ya da vardı. Cenova’da halen birkaç webster yaşıyor olsa gerek.”

“Bu kolay olmayacak,” dedi Homer. “Bir webster için bile. O karıncalar çok zeki. Archie bulduğu bittten sana bahsetmiştir sanırım.”

“Bit değildi o,” dedi Archie.

“Evet, bahsetti,” dedi Jenkins. “Dediğine göre, Hezekiah’ın üzerine girmiş.”

“Üzerine değil,” dedi Homer onlara. “İçine, demek daha doğru olacak. O bir bit değildi... bir robottu, minicik bir robot. Hezekiah’ın kafatasında bir delik açtı ve beynine girdi. Sonra da açtığı deliği geri kapattı.”

“Peki Hezekiah ne yapıyor şimdi?”

“Hiçbir şey,” dedi Homer. “Ama biz, karıncaların robotu gerekli hazırlıkları tamamlar tamamlamaz, Hezekiah’ın neler yapacağından kesinlikle eminiz. Çağrı’yı alacak. Ona gidip Bina’da çalışmasını emredecek olan çağrıyı alacak.”

Jenkins anladığını belirtircesine başını salladı. “Ele geçiriyorlar,” dedi. “Öyle bir işi kendi başlarına yapamayacaklarından, yapabilecek olanların kontrolünü ele geçirme yoluna gidiyorlar.”

Elini kaldırıp tekrar çenesine sürtmeye başladı.

“Joe biliyor muydu, merak ediyorum,” diye mırıldandı. “Karıncalar üzerinde

tanrıclık oynarken bunların olacağını biliyor muydu acaba?" Ama bu, gülünç bir düşünceydi. Joe bunu asla bilemezdi. Joe gibi dönüşüm geçirmiş biri bile on iki bin yıl sonrasını göremezdi.

Çok eskiden, diye düşündü Jenkins. Ne kadar da çok şey yaşanmıştı. Bruce Webster, köpekler üzerindeki deneylerine başlarken, kader yolunda insan ile el-patiye vermiş halde yürüyecek olan, konuşan, düşünen köpeklerin ötesinde bir şey hayal etmemişti... İnsanoğlu'nun, birkaç yüzyılcık içinde sonsuzluğun rüzgarlarına kapılacağını ve Yerküre'yi robotlar ile köpeklerin eline terk edeceğini aklına bile getirmemişti. İnsan'ın adının bile yılların tozu içinde unutulup gideceğini, insan ırkının tek bir ailenin adıyla anılır hale geleceğini nereden bilebilirdi?

Kaldı ki, diye geçirdi içinden Jenkins, insan ırkı mutlaka tek bir ailenin ismini alacaksa, bunun için Webster'lardan daha uygunu düşünülemezdi. Onları dünmüş gibi hatırlıyorum. O zamanlar ben de kendimi bir Webster olarak görüyordum.

Tanrı biliyor ya, öyle olmak için de az uğraşmadım. Elimden gelenin en iyisini yaptım. İnsan ırkı çekip gittiğinde Webster köpeklerinin yanında yer aldım ve sonunda, Köpekler'in yolunu açmak... Köpeklerin Yerküre'yi kendi planladıkları biçimde şekillendirmesini sağlamak için o çılgın ırkın endişe verici artıklarını başka bir dünyaya taşıdım.

Şimdi ise, o endişe verici artıklar da gitti... nereye, nasıl bir yere gittiler.. keşke bilebilsem. İnsan aklının yarattığı bir rüyaya kaçtılar. Jüpiter'deki insanlar bile artık insan sayılmazlar, başka bir şeye dönüştüler. Cenova ise içine kapandı... kendini dış dünyadan soyutladı.

Yine de, benim geldiğim dünyadan daha uzak veya daha kapalı olamaz. O sürgün kobli dünyasından Webster Malikanesi'ne nasıl olup da yolculuk edebildiğimi bir anlayabilseydim... belki o zaman, Cenova'ya da bir şekilde ulaşabilirdim.

Yeni bir güç, dedi kendi kendine. Yeni bir yetenek. İçimde benden habersiz giderek büyüyen bir şey. Her insanın ve her robotun... ve belki de her köpeğin sahip olabileceği bir şey... yeter ki ona sahip olmanın yolunu öğrensinler.

Belki de bunu mümkün kılan benim vücudumdur... yedibininci doğum günümde Köpekler'in bana hediye ettiği vücudum. Et ve kandan oluşan herhangi bir yapının asla erişemediği hünerlere sahip olan vücudum. Bir ayının ne düşündüğünü ya da bir tilkinin rüyasında ne gördüğünü algılayabilen, çimenlerin içinde koşuşturan farelerin küçük, mutlu düşüncelerini sezebilen bir vücut.

Arzuların yerine getirilmesi. Evet, bu olsa gerek. Çok seyrek gerçekleşen ve çoğunlukla da gerçekleşemeyen şeylere duyulan garip, mantıksız özlemlere verilen yanıt. Tüm diğerlerinin de mümkün hale gelmesi için, bir tanesinin bile, arzuların yerine getirilmesi doğrultusunda zihni ve bedeni yönlendiren o yeni yeteneğin bir kişi üzerinde büyümesini, gelişmesini veya aşılmasını sağlamasının yettiği şeyler bunlar aynı zamanda.

O tepeyi her gün arşınılardım, diye hatırladı. Orada gezinirdim, çünkü oradan uzak kalamazdım; içimdeki hasret çok güçlüydü, yakından bakmama engel olurdu, çünkü görmek istemediğim o kadar çok farklılık vardı ki.

Oradan belki bir milyon kere geçtim, içimdeki gücün beni geri çevirmeye yetecek hale gelebilmesi için o kadar süre geçmesi gerekmişti çünkü.

Çünkü tuzağa düşürülmüştüm. Beni kobli dünyasına götüren sözcük, düşünce, kavram, tek gidişlik bir biletti ve beni oraya götürdü, ama geri getiremedi. Oysa başka bir yol daha vardı, benim bilmediğim bir yol. Halen de bilmediğim bir yol.

“Bir yolu olduğunu söyledin,” diye sıkıştırdı Homer.

“Bir yol mu?”

“Evet, karıncaları durdurmanın bir yolu.”

Jenkins başıyla onayladı.

“Bulacağım. Cenova’ya gideceğim.”

Jon Webster uyanmıştı.

Ne kadar da garip, diye düşündü, oysa ben sonsuzluk demiştim.

Sonsuza dek uyuyacaktım ve sonsuzluğun sonu yoktur.

Çevresi sis ve uykudan kaynaklanan unutkanlığın kurşuniliğiyle kaplıydı, ama bu kadarı bile yeterince açıktı. Sonsuzluk demişti, ama bunun sonsuzluk olmadığına emindi.

Aklında bir sözcük çınladı, tıpkı çok uzaklardaki bir kapının zayıfça tıklatılması gibi.

Uzandı ve bu tıkırtıyı dinledi ve o sözcüğün iki sözcük haline geldiğini fark etti... kendi adını dile getiren sözcükler:

“Jon Webster. Jon Webster.” Durmaksızın tekrarlanıyorlardı. Bu iki sözcük, beyinde çınılıyordu.

“Jon Webster.”

“Jon Webster .”

“Evet,” dedi Webster’ın beyni ve sözcükler bir daha tekrarlanmamak üzere durdu.

Sessizlik ve unutkanlığın sisinin hafiflemesi Bir de, anıların yavaş yavaş geri gelmesi. Tane tane.

Bir kent vardı ve bu kentin adı Cenova'ydı.

Bu kentte insanlar yaşıyordu, amaçsız insanlar.

Köpekler ise kentin dışında... kentin dışında kalan kocaman dünyada yaşıyordu. İnsanların aksine, onların bir amacı ve hayali vardı.

Sara, bir yüzyıl sürecektir düşler âlemine dalmak üzere tepeli tırmanmıştı.

Bense... diye düşündü Jon Webster, ama devamını getiremedi, dudak, dil ve gırtlakla tamamlayamadı düşündüklerini, çünkü silindirin içinden vücuduna baskı uygulayan, onu besleyen ve o uyurken bedeninin kurumasını önleyen sıvıyı hissetmişti.

“Evet, Jenkins,” dedi Webster, zihni aracılığıyla konuşarak. “Seni hatırlıyorum. Seni şimdi daha iyi hatırlıyorum. Ta başından beri bizim aileyle beraberdin. Köpekler’i eğitmemize yardım etmiştin. Aile ortadan kalktığında bile onların yanında kaldın.”

“Hâlâ da yanlarındayım,” dedi Jenkins. “Sonsuzluğu aradım ben,” dedi Webster. “Kenti dış dünyaya kapadım ve sonsuzluğu aramaya koyuldum.”

“Biz de bunu hep merak ederiz,” dedi Jenkins ona. “Kenti neden kapattınız?”

“Köpekler,” dedi Webster’ın zihni. “Köpekler’e de bir şans tanınmalıydı. İnsanoğlu ise onların elindeki fırsatı berbat ederdi.”

“Köpekler iyi gidiyor,” dedi Jenkins.

“Peki ya kent, artık dışarıya açıldı mı?”

“Hayır, kent hâlâ kapalı.”

“Ama sen buradasın.”

“Evet, dışarı çıkmanın yolunu bir tek ben biliyorum da ondan. Başka bilen de çıkmayacak. Bundan sonra uzun bir süre çıkmayacak en azından.”

“Zaman,” dedi Webster. “Zaman kavramını unuttum. Ne kadar oldu, Jenkins?”

“Kenti kapatışınızdan bu yana mı? On bin yıl kadar oldu.”

“Peki başkaları da var mı?”

“Evet, ama onlar uyuyor.”

“Robotlar? Robotlar hâlâ gözlüyor mu?”

“Hâlâ gözlüyorlar.”

Webster sakince uzanmayı sürdürdü, içi huzurla dolmuştu. Kent hâlâ kapalıydı ve geriye kalan son insanlar da halen uyuyordu Kopekler işleri iyi idare ediyor ve robotlar da gözlemeyi sürdürüyordu.

“Beni uyandırmamalıydın,” dedi. “Uyumama izin vermeliydin.”

“Bilmem gereken bir şey var. Bir zamanlar biliyordum, ama unuttum, oysa çok basit bir şeydi. Basit ve bir o kadar da önemli.”

“Bilmek istediğin şey nedir, jenkins?” “Karıncalarla ilgili.” dedi Jenkins. “Karıncalar insanların başına bela olurdu. Siz bu konuya nasıl bir çözüm getirmiştiniz?”

“Ne olmuş ki, onları zehirlerdik,” dedi Webster.

Jenkins’in nefesi kesiliyordu neredeyse.

“Zehirlemek mi!”

“Evet,” dedi Webster. “Çok basit bir yöntem. Karıncaların yakınına bir yere, onların dikkatini çekecek tatlı bir şurup yerleştirdik. İçine de zehir koyardık, karıncaları öldürecek bir zehir. Ama hemencecik ölmesinler diye yeterince koymazdık o zehirden. Etkisini yavaş yavaş gösteren bir zehirdi, anlarsın ya, onu farkında olmadan beraberlerinde yuvalarına da taşıyabilsinler diye. Bu şekilde, iki ya da üç yerine pek çoklarını öldürürdük.”

Webster’ın beynine sessizlik çökmüştü... içinde hiçbir düşünce, hiçbir sözcük olmayan bir sessizlik.

“Jenkins,” dedi. “Jenkins, yoksa...”

“Yoo, Jon Webster, buradayım.”

“Bütün bilmek istediğin bu muydu?”

“Evet, hepsi buydu.”

“Öyleyse yeniden uyuyabilirim.”

“Evet, Jon Webster. Dilediğinçe uyuyabilirsin.”

Jenkins tepenin zirvesinde durdu ve kışın habercisi olan sert rüzgarlardan ilkinin araziye kaplayan uğultusunu hissetti. Aşağıda, yaprakları dökülmüş ağaç iskeletleriyle siyah ve gri renklere bezenmiş olan bayır, nehre doğru uzanıyordu.

Kuzeydoğuda, karanlık ..bir .şekil vardı, Bina denilen şeytani simgenin bulutu. Karıncaların aklının ürünü olan ve giderek büyüyen, sadece bir karıncanın tahmin edebileceği bir hedef doğrultusunda inşa edilmiş bir şey

Ama karıncalarla başa çıkmanın da bir yolu vardı.

İnsanların kullandığı yol

On bin yıllık bir uykunun ardından Jon Webster'ın ona söylemiş olduğu yol. Basit ve kesin olduğu kadar, vahşi ama etkili de bir yol. Karıncaların hoşuna gidecek bir miktar tatlı şurup alırsın ve içine biraz zehir katarsın... etkisini hemen değil, ağır ağır gösterecek bir zehir.

Basit bir zehirleme işlemi, dedi Jenkins. Daha basiti düşünülemezdi.

Gerçi kimya bilgisi gerektiriyordu, Köpekler ise kimyadan anlamazdı.

Bir de öldürme işlemi içeriyordu, Köpekler'in böyle bir olgudan da haberi yoktu.

Bitlerle bile başedememeleri bu yüzden değil miydi zaten? Üstleri başları bu yüzden bit kaynamıyor muydu? Karıncaları bile öldürmekten acizdiler... o karıncalar ki, hayvanları, doğum yerleri olan dünyadan kovmakla tehdit ediyordu.

Yaklaşık beş bin yıldan beri herhangi bir öldürme olayına rastlanmamıştı. Öldürme fikri, canlıların aklından silinmişti.

Kaldı ki böylesi daha iyi, dedi Jenkins içinden. Dünyayı yitirmek, tekrar öldürmeye başlamaktan iyidir.

Yavaşça dönüp tepeden inmeye koyuldu.

Homer hayal kırıklığına uğrayacak, dedi kendi kendine.

Websterların karıncalarla başedecek bir yöntem geliştiremediğini öğrenince feci şekilde hayal kırıklığına uğrayacak...